

ACADEMIA ROMANA

JUSTIȚIA SUB IOAN CARAGEA

DE

V. A. URECHIA

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMÂNE

· ESTRAS DIN

ANALELE ACADEMIEI ROMÂNE

Seria II. — Tom. XX.

MEMORIILE SECȚIUNII ISTORICE.

BUCURESCI

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE CAROL GÖBL

Furnizor al Curții Regale

16 STRADA DÔMNEI, 16

1898

AUTOR *V. A. Urechia*
VOL *Justitia sub I. Caragea*
Nr. *1667* ANUL *1897*

JUSTIȚIA SUB IOAN CARAGEA

DE

V. A. URECHIA

Membru al Academiei Române.

Ședința de la 17 Martie 1897.

Domnilor colegi,

Am arătat în alt memoriu cum avenirea la tronul țării muntenești a lui Ioan Caragea a fost ocasiunea revenirii la putere, în Divan, a lui Const. Filipescu și a mai multor din boeri, vechii lui partisanî, pe lângă câte-va din chiar rudele lui.

Încă din 25 Novembre 1812, Ioan Caragea adresază țării obicinuitul manifest de domnie nouă. Acastă «carte deschisă» e adresată nu numai către țără, ci și către toți ispravnicii de județe, vătășii de plaiuri, zapcii de plasă și celorlalți dregători, pârcalabî. Noul Domnitor asigură țera, că nu numai vorbe deșerte, după obiceiul noilor Domni, sunt acele ce el grăesce de astă dată, ci «să fiți încredințați, fără de îndoială, că cele ce poruncim sunt *înființate* (reale), iar nu numai cuvîntate, și temeiul neclătit al acestora fie-vă sciut că avem *urmarea dreptății*». Caragea se jură pe «*vițla fiilor săi*» că, dacă, după primirea cărții acesteia, se va mai aduce supărare ori vătămare sau necuviiosă smăcinare a raelor, nu o să trecă fapta cu vederea nici odinioară. «Hrăpirea și nedreptatea, a căroră nu numai fapta, ci și singura numire glăsuindu-se în dîile Domniei Mele», exclamă Domnitorul, «atîta ne sîlbatăcesce, în cît milostivirea o șocotim drept greșală și, pe cît avem

rîvnă să fim blîndi și milostivi, într'atît nu putem tăgădui că în pu-
tința noastră nu este de a nu fi strașnici și nemilostivi, în cît mărturi-
sim că fără de sațîu vom adăoga cea mai strașnică pedepsă.» Să se siléscă
toți a nu aduce pe Vodă la necesitatea de a pedepsi. Domnitorul se
adreséază apoi la popor, la locuitorî de obște, și-î îndémnă, ca «pentru
cea mai mică năpăstuire și cel mai ușor jaf, ce veți cercă, să veniți
fără de sfilă și fără de învoială a vă jăluî către însine Noi, găsind
totdeauna uși deschise și auđul Domniei Mele de-apururea gata de
a da ascultare jălirilor vóstre.» Manifestul se termină recomandînd
și locuitorilor «*mai cu prisos*» să păzescă și din parte-le datoriile lor
și nu cum-va, comptînd pe părintésca dorință a lui Vodă, să-î supere
auđul «*alcătuind cele ce nu vor fi în fință și jăluindu-se fără de
cuvînt*», sub amenințare de pedepsă. (1)

(1) Iacă actul în întregimea lui :

*Publicațiî ce s'aũ făcut la tóte județele, după buna venire
a Măriei Sale lui Vodă, pentru buna petrecere a locuitorilor, a fi
feriți de jafuri.*

Dumnea-vóstre ispravnicilor ot sud....., vătașilor de plaiũ, zap-
ciilor plășilor i celor-lalți dregători, i voué párcălabilor și voué su-
pușilor locuitorî ai domnescei Nóstre țeri, de orî-ce tréptă, mare și
mică, sănătate.

Printr'acéstă a Nóstră domnέscă carte (a căreia asemenea priu tóte
județele s'aũ trimis), vi se fac sciute tóte cele de mai jos arătate, adecă
vă este sciut că, îndată ce se ivesce aici în țéră domnie nouă, este
obiceiũ a se trimite prin tótă țera cărți însciințátore de cugetările
Domnului, cum că adecă îngrijirea domniei privesce de a se pázi întrũ
tótă dreptatea și precurmarea a tot felul de năpăstuirî și nedreptate.
Acele însă însciințări, ca unele ce sunt obiceinuite a se face, póte să
socotiți iarăși ca nisce obiceinuite cuvinte și, de aceea, acest fel de chib-
zuire făcênd Domnia Mea, iată într'adins scriem acéstă hotărîtă po-
runcă a Nóstră, ca să fiți încredințați fără de îndoială că cele ce po-
runcim sunt înființate, iar nu numai cuvîntate, și temeiũ neclătit al
acestora fie-vé sciut că avem urmarea dreptăți, și orî-ce vrednicie
saũ cea mai mare destoinicie veți arătă spre sávîrșirea poruncilor
Nóstre nu Ne va fi plăcută când se va urmă cu supérarea orî vătē-
marea saũ neucuiósă smăcinare a raelelor; pe vieța prea iubiților
Noștri fiți vă încredințăm pe toți dregătorii că, după trimiterea acesteia
domnescei porunci, de vă veți abate cătuși de puțin din cele poruncite
și cele de mai jos arătate..... nici odinióră nu vom trece cu vede-
rea. Fie-vé sciut că, cunoscênd Domnia Mea cît de lesne alunecă abă-
tênd din calea cuviinței și se înșală toți ómenii de obște, suntem și
porniți după cuviință spre ertare a fie-căreia altei groșeli, afară nu-

Primul Divan al lui Ioan Caragea este ast-fel compus:

Mare Ban Dinu Filipescu, Radu Golesecu Vel Vornic al Țării-de-sus, Grigorie Brâncoveanu Vel Vistier, Grigorie Ghica Vel Logofăt de Țera-de-sus, Iordan Slătineanu Vel Logofăt de Țera-de-jos, Radu Slatineanu Vel Vornic de Țera-de-jos, Costache Suțu mare Hatman, Dumitrascu Racoviță Vornic al 3-lea, Istrati Crețulescu al 4-lea Vornic, Vornic al obștirilor cevă mai apoi(1814) Iordache Slătineanu, Michalache Manul Vornic de politie, mare Căminar este Alex. Mavrocordat, Dumitrache Manu e mare Comis, Ștefan Nestor este mare Clucer cu drept de scaun în Divan imediat înainte de Vel Căminarul Mavrocordat, Iordache Tufeanu mare Stolnic, mare Postelnic Vlahuț.

mai din învinovățirea hrăpirii și a nedreptății, căroră nu numai fapta, ci și singura numire glăsuindu-se în Țilele Domniei Mele, într'atâta Ne sëlbatăcesce, în cât milostivirea o socotim drept greșală și, pe cât avem rîvnă să fim blândi și milostivi, într'atât nu putem tăgădui că în puțința Năstră nu este de a nu fi strașnică și nemilostivi, în cât mărturisim că fără de sațiu vom adăoga cea mai strașnică pedepsă, întru care poftim a nu fi siliți să ajungem; și pentru ca să nu Ne mustre cugetul că pedepsim mai înainte până a nu face cunoscută domnăscă Năstră voință și hotărîre, iată într'adins vă poruncim cu strașnicie cele mai sus arătate: îngrijiți dar cu bună luare aminte a nu Ne aduce în stare ca aceea de a nu pute să ertăm pe cei ce se vor abate și nu vor urmă hotărîta și nestrămutata domnăscă Năstră poruncă, care acum urmăză a se pune în faptă de înșivă după datorie; fiind însă că acesta voim a se face cunoscută și către toți locuitorii de obște, vă poruncim Domnia Mea ca să orînduiți într'adins o Ți întru care să adunați într'un loc pe toți bătrânii și fruntașii de la fleș-care sat, și întru aușul tuturoră să se cetască această carte a Domniei Mele, ca să le fie și lor sciută porunca Năstră, adecă vouă tuturor de obște supușilor locuitori, și să nu se tănuiască voința ce avem că, pentru cea mai mică năpăstuire și cel mai ușor jaf ce veți cercă, să veniți fără de sfială și fără de îndoială a vă jăluî către înșine Noi, găsind tot-deauna uși deschise și aușul Domniei Mele apururea gata de a da ascultare jăluirilor văstre, și fiind încredințați că atunci domnim cu mulțămire, când suntem către voi ca nisce firești părinți. Acest cuget al Nostru, carele este înființat, se cuvine negreșit a vă îndemnă mai cu prisos ca să păziți și din parte-vă mai cu osîrdie datoriile văstre, ferindu-vă însă nu care cum-vași, avînd pricină domnăscă Năstră îngrijire și părintesca dorire, să supărați în zadar aușul Nostru, alcătuind cele ce nu vor fi în ființă și jăluindu-vă fără de cuvînt, pentru că, de o veți dovedi prin amănuntă cercetare că ați arătat lucruri neadevărate, atunci negreșit și după dreptate vă veți luă cuviincioasă răsplătire. În tocmăi dar pe cele mai sus arătate se așteptă și cea din parte-vă cuviincioasă urmare și fiți sănătoși. 1812 Noemvre 25.

(Cod. LXXIV, fila 1.)

Abiă este instalat acest prim Divan și Ioan Caragea nu întârzie, ca mai înainte de finea anului 1813 să introducă în el schimbări. Așa Grigorie Brâncoveanu, care fusese chemat de Vodă ca mare Vistier și carele eră — după arătarea cronicăi lui Zilot — ales ca cel de la care țera așteptă mai cu încredere *îndreptare*(1), nu împlinesce nici jumătate de an de vistiernicie și este înlocuit prin marele Ban Const. Filipescu, pentru că Brâncoveanu «țineă domnia în frîu, de nu se putea mișcă la rele». (2) Constantin Filipescu, devenit Vistier, în 15 Iunie 1813, este înlocuit în Bănie de Radu Golescu. În locul acestuia, ca mare Vornic de Țera-de-sus, aflăm pe Isac Ralet, vechiul partisan al lui Dinu Filipescu. În locul lui Radu Slăniceanu ca Vornic de Țera-de-jos, vine îndată C. Filipescu, ruda marelui Vistier și apoi, în 1814, găsim pe Barbu Văcărescu, iar C. Filipescu trece Logofăt de Țera-de-jos, în locul lui Iordache Slatineanu, care acesta va trece apoi Vornic al obștirilor (Iunie 1814). Grig. Băleanu ieă locul lui Grig. Ghica ca Logofăt de Țera-de-sus, însă în anul 1813 Costache Suțu cedeză marea Hătmănie lui Gr. Ralea și se mulțamește a fi Spătar, căci postul eră mai bogat în havaeturi. (3)

În Aprilie 1814, C. Vlahuț semnază ca Postelnic îndată după marele Ban Radu Golescu, care acesta ține al doilea rang după C. Filipescu. În 1814 Februarie, Fotache Știrbeiu este numit Vel Logofăt de obiceiuri. În locul lui Michalache Manu se face Vornic de politie Alex. Nenciulescu. N. Suțu este în 1814 Vel Comis. Alex. Ghica e Vel Clucer, în locul lui Nestor legistul. (4)

În 15 Iulie 1814, în urma neînțelegerilor dintre C. Filipescu și Domnitor, Radu Golescu trece Vistiernic și Bănia mare este dată lui C. Crețulescu. Băleanu devine Vornic al 3-lea, Iordache Filipescu ocupă postul de Logofăt de Țera-de-sus. Ceilalți rămân neschimbați în 1814, afară de Mavrocordat, în locul căruia vine un Bibică Constantin. Ce s'a întâmplat cu Vlahuț nu putem spune, dar îl aflăm în Iulie 1814 înlocuit prin Iacovache Rizu.

Iacă Divanul în 28 Ianuarie 1815:

(1) Grigorie Brâncoveanu, scrie Fănuță, eră pe vremea aceea cel mai numit și ales boer al patriei despre toate, adică împodobit cu înaltă învățătură, firesce blajin și ténit, bogat foarte și după ném mai slăvit decât toți, carele și îmbrățișă tréba Visteriei și a țerii cu bune întocmiri și rostiri. (Pag. 109.)

(2) *Idem*, pag. 109. C. Filipescu se dedulcise la Visterie din timpul Muscalilor. Acesta-o țice și Fănuță, *loc. cit.*

(3) Cod. LXXXVII, fila 28.

(4) Cod. LXXXVII, fila 175.

R. Golescu Vel Vistier, C. Crețulescu Vel Ban, Părintele Gh. Arghiro-pulo biv Vel epistat Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țéra-de-sus, C. Băleanu Vel Vornic de Țéra-de-jos, Michalache Manu biv Vel Vornic de Țéra-de-jos nazirul (epistat) Vornicieî obștirilor, Gr. Băleanu Vel Vornic al 3-lea, Teodorache Văcărescu Vel Vornic al 4-lea, Iordache Filipescu Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Scarlat Grădișteanu Vel Logofăt de Țéra-de-jos, Fotache Știrbeiŭ Vel Logofăt al obiceiurilor, Iacovache Rizu Vel Postelnic, Grigorie Ralea Vel Hatman, Alex. Filipescu Vel Vornic al politieî, Atanasie Hristopol Vel Vornic al străinelor pricinî, Al. Ghica Vel Clucer, Bibică Vel Căminar, N. Suțu Vel Comis. (1)

În Iulie 1815 se schimbă Vistierul: în locul lui Radu Golescu, aflăm pe Grigorie Ghica. Asemenea pe D. Racoviță la Vornicia Țerii-de-sus, în locul lui Barbu Văcărescu.

În anul 1816 (5 Ianuarie) sunt schimbați în Divan următorii boeri: C. Vlahuț redevine mare Postelnic în locul lui Iacovache Rizu, D. Racoviță e Vornic de Țéra-de-sus, M. Manu ieă Vornicia obștirilor, Gr. Filipescu devine Vornic de Țéra-de-jos, Teodor Văcărescu din al 3-lea Vornic se face al 4-lea, Michaiŭ Racoviță e Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Toma Crețulescu e numit Vel Logofăt de obiceiuri.

În luna Aprilie 1816 Arghiro-pulo este întărit titular al Spătărieî. La 28 Aprilie Iordache Golescu succede lui Sc. Grădișteanu ca Vel Logofăt de Țéra-de-jos, iar Pană Costescu înlocuesce pe Al. Filipescu în Vornicia politieî, Mateiŭ Cantacuzino devine Vel Clucer, iar Scanavi, ruda lui Vodă după nevastă, este Vel Comis.

În 1817 Novembre, găsim Divanul compus din Radu Golescu Vel Ban, Grigorie Brâncoveanu Vel Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vistier, D. Racoviță Vel Vornic de Țéra-de-sus, M. Manu Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Gr. Băleanu Vel Vornic de Țéra-de-jos, Alex. Mavrocordat Vel Postelnic, Const. Dudescu Vel Vornic al 3-lea, Petrache Retorides Vel Logofăt al străinelor pricinî, Ioan Știrbeiŭ Vel Vornic al obștirilor, N. Golescu Vel Logofăt de obiceiuri, Al. Filipescu Vel Logofăt de Țéra-de-sus.

Divanul la 1818 Maiŭ 4:

Isac Ralet Vel Ban, Gheorghe Arghiro-pulo Vel Spătar, Barbu Văcărescu Vel Vistier, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic de Țéra-de-sus, Constantin Bălăceanu Vel Logofăt de Țéra-de-sus, Iordache Slătineanu Vel Vornic de Țéra-de-jos, Alex. Mavrocordat Vel Postelnic, Const.

(1) Cod. LXXVII, fila 220 versp.

Dudescu Vel Vornic al 3-lea, Petrance Retorides Vel Logofet al străinelor pricină, Grigore Ralea Vel Logofet de obiceiuri, Ioan Știrbei Vel Vornic al obștirilor, Alex. Ghica Vel Logofet de Țăra-de-jos, Dumitrache Hrisoscoleo Vel Vornic de politie.

Trei luni aproape după aceea, iarăși schimbări, la 1818 August 28. Iacă noua compunere în parte a Divanului:

Radu Golescu Vel Ban, Arghiropol rămâne ca Spătar, Grigorie Ghica Vel Vistier, D. Racoviță rămâne Vel Vornic de Țăra-de-sus, Const. Bălăceanu Vel Logofet de Țăra-de-sus. În locul lui P. Retorides, este Nestor Vel Logofet al străinelor pricină. Mich. Cornescu este Vel Vornic de politie.

La 1 Septembrie 1818 Istrate Crețulescu e Vel Vornic de Țăra-de-sus, iar Ștefan Bălăceanu Vel Hatman.

Cu referință la administrațiunea țării sub Ioan Caragea posedăm documente inedite, care se pot clasifica astfel:

I. Relativ la Divanul domnesc:

a) Pitac din 5 Martie 1813 adresat Mitropolitului și Episcopilor, ca să nu mai lipsescă de a asista la ședințele Divanului în zilele hotărâte. (1) Cu pitacul din 14 Novembre, Domnitorul provocă pe toți boerii divaniți să-și facă mai bine datoria, să vină regulat la Divan. (2)

(1) *Pitac către Mitropolit și către Episcopi pentru ca să vie la Divan în zilele cele orînduite.*

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit și Sfințiilor Vostre iubitorilor de Dumneșeu Episcopi și orînduiala domnescului Divan când se face la zilele cele orînduite și datoria obrazelor ce se cuvine a se afla în Divan într'aceleași zile fiindu-vă bine știute, mirare avînd Domnia Mea vedînd din partea Preaosfinției Tale și a Sfințiilor Vostre neurmăre la această netăgăduită datorie, lipsind mai în toate acele zile de la domnescul Nostru Divan, de aceea iată, printr'acest domnesc al Nostru pitac, scriem Preaosfinției Tale și Sfințiilor Vostre poruncim, ca de astăzi înainte în toate zilele cele orînduite ale Săptămînei când facem Domnia Mea Divan, urmînd datoriei ce aveți către haractirul domniei, să îngrijiți a veni negreșit, ca să vă aflați față, după cum s'a urmat din vechime și așa este și voința i porunca Domniei Mele. Tolco pisah gpd.—1813 Mart. 5.

(Cod. LXXIV, fila 31 v.)

(2) *Pitac a se strînge boerii veliți ca să facă judecățile.*

Cinstit și credincios boerul Domniei Mele dumné-ța Vel Logofete de

b) Introducerea între divaniți, fără funcțiune activă, de membri dintre foștii divaniți, cu misiunea de a lua și ei parte la judecată. Așa fură boerii: biv Vel Banul Radu Golescu(1), Vornicul Barbu Văcărescu și Logofătul Țării-de-sus Constantin Dudescu. (2)

Țăra-de-sus Iordache Filipescule, am luat Domnia Mea însciințare că dumné-lor veliți boeri nu urmază datoria dumné-lor a se strînge la locul cel orînduit în toate cele-lalte zile afară din Dumineci și sîrbători și zilele în cari facem Noi Divan, ca să caute pricinile de judecări ale norodului, din cari pricină se prăpădesc săracii și alții ce au judecări în cheltueli, perdînd vremea în zadar, precum am luat Domnia Mea pîrforie din multele jălbi ce ni se dau, și zapcii se îndreptăză cu dumné-lor boerii, că nu se strîng, și dumné-ta, ca un îndatorat ce ești a grijă de acestea, ca să nu vie tréba a auți de la alții, o cunoșcem cusur al dumi-tale; ci dar poruncim strașnic, ca să arăți porunca acésta a Domniei Mele la toți dumné-lor veliți boeri, ca de acum înainte, în toate zilele cele orînduite pentru căutarea pricinilor să vie des-de-diminéță la locul cel orînduit și să stea până la prînz a se căuta pricinile și să nu mai aușim de acum înainte că stau ómenii perdîndu-și vremea în zadar din pricina nestrîngerii dumné-lor, și cari din dumné-lor boeri nu vor urmă a veni, te îndatorăm pe dumné-ta să vii să Ne arăți, deosebit să dai strașnică poruncă și zapciilor ca să aducă și pe ipotesiari cu toate sineturile, ca să nu facă vre-o zăticnire și din pricina lor, că se vor pedepsi strașnic. Tolco pisah gpd. 1814. Noemvre 14.

(Cod. LXXIV, fila 155.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(1) Cîstit și credincios boerul al Domniei Mele, d-ta biv Vel Bane Radu Golescule, pentru bun ipolipsis ce avem asupra d-tale, ca un boer bătrîn și cu sciință de pricină și obiceiuri de ale pămîntului și cu praxis îndestulă asupra judecăților, spre a se descoperi dreptul fieș-căruia, ca pe un boer destoinic întru acestea, iată printr'acest domnesc al Nostru pitac te orînduim între d-lor veliți boeri împreună judecător, și ca un boer divănit, poruncim a te afla tot-dea-una și la domnescul Nostru Divan în zilele cele orînduite, când se caută pricină de judecări înaintea Nóstră. Tolco pisah gpd. — 1816 Februar 3.

Asemenea pitac s'au făcut, orînduindu-se și d-lui Vornicu, Barbu Văcărescu. — Februar 6.

(Cod. LXXIV, fila 237 v.)

(2) Cîstit și credincios boerul al Domniei Mele, d-ta biv Vel Logofete de Țăra-de-sus Constantine Dudescule, fiind-că și d-ta, ca boer

Acestor divaniți suplimentari Ioan Caragea le fixază anumită léfă, neavând *iratură*, ca boerii divaniți *halea*, adică în activitate. (1) Cu acest scop Domnitorul ordonă nazirului cassei lefilor să servescă léfă dișilor judecători divaniți suplimentari.

b) La 1 Iulie 1814, Ioan Caragea adaoge lefile și fixază, printr'un nou chrisov, sporite *havaeturile* Logofeților mari și unora din veliți Vornici. Catalogul sumelor de perceput este destul de mare și se poate vedea în notă. Cum să fie stabilitate în funcțiuni, când de la schimbarea funcționarilor eșiă câștigul marilor Logofeți? (2)

patriot ce ești, se cuvine a te arăta cu slujbe în trebuințele patriei dintre cari una fiind și tréba judecăților norodului, ce se caută de către d-lor veliți boeri, iată printr'acest domnescul Nostru pitac iată te orînduim împreună divanit și judecător la Divanul d-lor veliților unde să urmezi a te afla tot-deauna la orînduitele dîle, ca cu toți împreună să căutați după cuviință și după dreptate pricinile de judecăți ce se orînduiesc de către Domnia Mea la acest Divan, precum și la domnescul Nostru Divan să te afli iarăși împreună cu d-lor ceilalți boeri veliți în dîlele cele orînduite. Tolco pisah gpd. — 1816 August 20.

(Cod. LXXIV, fila 265.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovene, nazirule al cassei lefilor, fiind-că pe dumné-lui Logofătul Constantin Dudescu l'am orînduit Domnia Mea boer divanit între coî-lalți dumné-lor veliți boeri, de aceea poruncim d-tale ca léfă ce se da de la acésta casă dumné-lui Vornicului, mai înainte până a nu se cinsti cu cinnul vornicieii al treilea, să se dea de acum înainte dumné-lui Logofătului Dudescu, începîndu-se de la 20 ale acestii luni. Tolco pisah gpd. — 1816 August 21.

(Cod. LXXIV, fila 265 v.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(2) *Orînduiala avaeturilor Logofețiilor mari de Téra-de-sus și de jos, precum s'aũ întocmit acum de către Domnia Mea.*

tal. bani

28,— de la cărțile de judecătoriile Divanului și de la departamentele Craiovei.

28,— de la cărțile judecătorilor de prin județe.

Din «*Orînduiala avaeturilor Logofeților*» adusă în notă, se pôte

tal. banî

- 28,— de la cărțile condicarilor de prin județe.
 3,75 d-luî Vel Logofetul de Téra-de-sus } de la cărțile de căpităni
 3,75 » » » » » » jos } spătăresci.
 8,90 » » » » » » sus } de la cărțile de polcovnici
 8,90 » » » » » » jos } de județe.
- 34,— de la cărțile vătășilor de plaiu.
 de la cărțile de egumenie de cele dintâiu, al doilea și al trei-
 lea, să se ieă după puterea mănăstirilor.
- 14,— de la cartea de huzmet boeresc greci,
 de la chrisóvele isnafurilor celor de frunte,
 asemenea de al doilea mână,
 asemenea de al treilea mână.
- 34,— de la cărțile stărostiei cavafilor, i a cuingiilor, i a telalilor și
 a bragagiilor.
- 28,— de la cărțile de al 3-lea Logofet de Craiova.
 28,— asemenea de la cărțile de al 3-lea Logofeți ai departamen-
 turilor Craiovei.
- 28,— de la cartea de polcovnicie de Craiova.
 28,— de la cartea polcovnicului de Cerneți.
 28,— de la cartea luî al 2-lea armaș de la Craiova.
 28,— de la cartea luî al 2-lea portar de la Craiova.
 10,— de la cărțile Logofeților Divanului Craiovei.
 10,— de la cărțile Logofeților Mitropoliei, i ai Episcopiiilor și a scu-
 telei scaunelor.
- 5,— de la cărțile pentru obiceiurile moșiilor, fiind că se fac în do-
 sul jălbilor, au rămas.
- 3,60 de la cărțile vătășilor de țigani.
- 26,— de la cărțile protopopilor.
- 4,— de la cărțile vorniceilor.
- 78,— de la cartea starostei de neguțători.
- 34,— de la cărțile de tîrg.
- 11,— de la cărțile de cercătură, dijmărit i oerit.
- 32,— de la cărțile ispravnicilor.
- 5,— de la cartea de postelnicel, ce se înnoesce.
- 15,— » » » » ce se facé nouă.
- 1,— de la fieș-care jalbă cu pecete.

Iw Ioan Gheorghe Caragea Voevod i Gospodar zemle vlahscoie.

Poruncim Domnia Mea ca avaeturile ce se arată mai sus la fie-care
 madea să se urmeze a se luă de acum înainte după mijlocul ce s'a
 întocmit acum de către Domnia Mea și dumné-vóstre veliților Logo-
 feți să îngrijii a se pune în orînduială.—1814 Iulie 9.

(Cod. LXXV pag. 26.)

vedé cum n'a rămas serviciu de orice specie, de la care marii dem-

Chrisovul de iraturile nouă ce s'au întocmit a luă Logofeții cei mari, i Vorniciii al 3-lea și al 4-lea.

Domnii și oblăduitorii, cărora de la Dumnezeu li se încredințază stăpâniri de țeri și popore, datorie netăgăduită au ca prin dreptă chibzuire să cumpănescă, și cu cât este de grea sarcina slujbei ce se săvârșese de către cea dintâiu stare de boeri dregători ai lor, cum și de către toți cei-lalți de obște slujbași ai Domniei și ai țerii, cu atâta și dregătorii pentru dreptele slujbe și strădăniile lor să dobândescă cuviincioasă răsplătire, spre a-și avé adecă fleș-carele folosul său potrivit cu sarcina și greutatea slujbei și spre a simți o analogă mângâere din rodurile ostanelilor sale; după ce dar dumnezeesca providență ne-au învrednicit și ne-au miluit cu domnia și oblăduirea acestei de Dumnezeu păzită țeră a Valachiei și am sosit aici în domnescul Nostru scaun, între alte nepotrivite întocmiri ce le-am găsit trecute cu vederea și neîndreptate, găsit-am și câte-vași din dregătoriile cele mai dintâiu ale țerii curgând într-o învederată năpăstuire, adecă cu totul nepotrivite la venituri cu alte asemenea dregătorii mari ce sunt de aceeași stare, căci două din Vorniciile cele mari adecă Vel Vornicul al treilea și Vel Vornicul al patrulea, tot venitul și folosul ce au nu privesce la alt decât numai la léfa ce li se dă po câte taleri 500 pe lună, iar greutatea slujbei și a strădaniei merge înjugată și de o potrivă ca și cele-lalte dregătorii mari cari se folosesc și se dobândesc cu îndestulate venituri; asijderea și trei din Logofetiile cele mari, adecă Vel Logofet de Țera-de-sus, i Vel Logofet de Țera-de-jos și Vel Logofet de obiceiuri, tot venitul și folosul ce au iarăși nu privesce la alt decât la léfa ce li se dă po câte taleri 350 pe lună și la nu prea puțin folos al înnoirii chrisóvelor, ce se urmăzează numai la domnie nouă, cum și la altele ce se apropie a se socoti drept nimica. Acéstă dar vędută năpăstuire ce cărcă aceste mai sus numite dregătorii, luându-o într-o bună cunoștința Nóstră și vędând că aceste dregătorii sunt mari numai cu numele și cu greutatea slujbei, ci de o potrivă fac la trebile Divanului gpd. și ale maslahatului țerii, iar la folos nu numai neasemănate cu cele-lalte, ci încă cu mult mai puțin și decât chiar unele din cele mai mici dregătorii, cari aceste dregătorii fiind-că sunt de starea cea dintâiu de o potrivă cu cele-lalte, judecând dimpreună tóte pricinile ce se orînduesc de Domni în cercetarea dumné-lor veliților boeri și ședători iarăși împreună la tóte judecățile pricinilor câte se înfățișeză la Divan înaintea Domnului, cu iubire de dreptate judecând Domnia Mea și vędând că nu este cu cale a se lăsa acest fel de mari dregătorii ale domniei și ale țerii într-o așa mică și próstă răsplătire a slujbelor sale, cu a se folosi adecă numai cu o puțină léfă ce li se dă, fiind mai virtos știut că efinăta-tea lucrurilor vremii într-o care s'a făcut rînduelile acestor lefi n'are într-o nimic asemănare cu cumplita scumpete ce curge acum într-o tóte

nitari ai Divanului să nu culégă beneficii: administrațiunea, justiția,

felurile de lucruri, precum de față este vădut; iată printr'acest domnescul Nostru chrisov, hotărîm și rînduim la acesto mai sus numite dregătorii acéastă adăogare de venituri, care mai jos pe anume le arătăm: și mai întâi pentru doi veliți Dvornici al treilea și al patrulea, rînduim ca de acum înainte, peste léfa de talerî 500 pe lună ce li se dă de la Visteria Domnioi Mele, adăogăm să li se dea alți talerî 250, ca să aibă fieș-carele léfă pe lună po talerî 750, și, osebit de acéastă léfă, să aibă a luă și de la tóte povernile său velnițele *neguțătoresci*, verî-câte cazane se vor află făcënd rachiū de neguțătorie în tótă țera, de fieș-care cazan po talerî 15, din carî talerî 7 bani 60 să-î ieă Vel Dvornicul al treilea, iar cei-lalți talerî 7 bani 60 să-î ieă Vel Dvornicul al patrulea, iar velnițele i povernile său cazanele, verî-câte vor fi în tótă țera orî mănăstiresci, orî boeresci, până la Clucer de arie, acelea tóte să fie cu totul apërate și nedajnice întru nimic; iar când se vor da în arendă să plătéscă arendașul acei talerî 15 de cazan, ca unul ce se neguțătoresce cu povarna, precum se urméză și la yama grîului; cazanele cele mici însă ale locuitorilor țeranî, ce le aū pentru folosul și negoțul lor, să fie cu totul apërate de acéastă răspundere. Al doilea pentru Logofeția cea mare de Téra-de-sus, acéastă dregătorie fiind-că este însărcinată cu tótă tréba Divanului, protocolind atât tóte hotărîrile câte se săvîrșesc prin înfățișare la Divan înaintea d-lui, cum și altele câte sunt în partea acesteî dregătorii, bez din cele ce se cuvin în partea Logofeției de Téra-de-jos, mai alos avënd și osebite la greutatea maslahatului mulțimii pricinilor, ce osebit în tóte i se orînduesc de la domnie în cercetare, încă și îndatorată fiind a avé îngrijire de a nu se face cel mai puțin cusur la eftacsia Divanului domnesc, i la judecătoria dumné-lor veliților boeri, i la Divanul de la Craiova cum și de a-și urmă și a-și păzi toți calemgii Divanului i zapcii, cum și toți slujbași acestor mai sus numite judecătorii, datornica slujbă a lor în tótă vremea, cu cuviință și cu dreptate este dar a avé și la venitul ei ore-care deosebire, pentru aceea și rînduim ca, de acum înainte, peste léfa de talerî 350 pe lună ce i se dă de la Vistieria Domniei Mele, adăogăm să i se dea alți talerî 150, ca să aibă léfă pe lună po talerî 500; să aibă a luă încă câte talerî unul la pungă de la tóte huzmeturile, peste talerî 2 ce luă până acum, ca să fie de acum înainte po talerî 3 la pungă, cum și de la ale cutiei să aibă a luă iarăși câte alți talerî unul la pungă, să aibă a luă și havaet de la pricinile câte se hotărêsc prin judecată la Divan înaintea Domnului, însă de la pricinile ce vor fi pentru împliniri de bani său pentru lucruri mișcătore să se ieă avaet pentru întărirea anaforalei în trei stări, după cum va fi și puterea pricinei, adecă de la starea dintâi să ieă talerî 150 și de la starea al doilea să ieă talerî 75, iar de la al treilea să se ieă de la talerî 35 și până la talerî 15, și acest havaet să-l ieă jumătate Vel Logofetul de Téra-de-sus, iar jumătate să se ieă de cel după vremi care se va află însărcinat și orînduit ostenitorul, cel care cotesce înain-

biserica, breslele, comerciul, finacele, sunt contribuabili marilor Logofeți și ai marilor Vornici.

tea Domnului, fiindu-i trépta sa în numirea locului Logofeției al doilea, ca unul ce slujesce năpristan în fața Domnului și se ostenesce de cetesce, sintescesce și scrie domnescile hotărîri; asemenea să se urmeze și la pricinile ce se vor întîmpla pentru lucruri stătătore, cum moși, hanuri, prăvălii, vii, pămînturi, iarăși după starea ce vor fi, să se îndoiască havaetul ce mai sus se arată, adecă de la starea întăi să se ieă talerî 300 și de la starea al doilea să se ieă talerî 150, iar de la al treilea să se ieă de la talerî 75 până la talerî 30, și să se împartă jumătate să se ieă de Vel Logofet pentru protocolit și jumătate orînduitul ostenitor, iar câte vor fi de preț puține, cum: delnițe de moșie, bucăți de loc, pogon de vie și alte asemenea lucruri stătătore mici, de la acestea să nu ieă mai mult decât talerî de ce și să se împartă pe din două: jumătate adecă Vel Logofetul și jumătate orînduitul ostenitor, și aceste havaeturi orînduim să se ieă numai când se împlinesc bani sêu lucruri, ori acaret și nu-l va câștigă, ci se va judecă că fără dreptate îl cere și se va hotărî a rămăne cel pîrit nesupêrat de cererea banilor sau lucrurilor mișcătore și nemișcătore, dându-se hotărîre a rămăne în stăpânirea celui pîrit, atunci să nu se urmeze acestea de mai sus cereri de havaeturi, ci numai un puțin filotimos să fie dator a da acel pîrit, pentru că și-au câștigat judecata și i se dă domnesca hotărîre la mână întru apêrare de către pîritul sêu. Al treilea, pentru Vel Logofetul de Têra-de-jos asemenea rînduim, ca de acum înainte, peste léfa de talerî 350 pe lună ce i se da de la Visteria Domniei Mele, adăogăm să i se dea alți talerî 150, ca să aibă de acum înainte léfă pe lună po talerî 500; să aibă a luă și din tôte huzmeturile încă câte talerî unul la pungă, peste talerî doi ce luă până acum, ca să fie de acum înainte po talerî 3 la pungă, cum se urmă un irat al Logofetiilor celor mari, după cum cum s'a vêdut din condicele Divanului, care de la o vreme încôce s'a acoperit, trecendu-se cu vederea, cum de la cărțile domnesci ce se dau judecătorilor Craiovei, adecă divaniții, departamentariii, i judecătorii de pe la județe și condicarii, i de la cărțile polcovnicilor și ale căpitanilor, i de la cărțile vâtașilor de plaiuri, i de la cărțile egumenilor și de la cărțile huzmeturilor boerilor greci, i chrisóvele isnafurilor, i de la cărțile logofetilor Craiovei, ai Mitropoliei, ai Episcopiilor și a scaunelor celor scutite, i pentru cărțile scutîntei moșilor și pentru altele tôte câte se vor coprinde în deosebită fôie, ce se va da pecetluită de Domnia Mea, prin care se arată anume, orînduim să se ieă havaetul după tot cuvîntul dreptății, după cum s'a urmat din vechime, și aceste havaeturi Vel Logofetul de Têra-de-sus să le ieă de la acei ce vor cădê în partea județelor ce se numesc ale Têrii-de-sus, și Vel Logofetul de Têra-de-jos, iarăși de la județele ce cad în partea Têrii-de-jos. Al patrulea, pentru Vel Logofetul de obiceiuri, asemenea rînduim, ca de acum înainte, peste léfa de talerî 350 pe lună ce i se da de la Visteria Domniei Mele, adăogăm

Aducem în note și diverse acte de rînduire în slujbe subalterne ale Divanului: a) postelnicel, b) logofetei de Divan, iuz-bașa de Divan, Vornici al 2-lea. (1)

să i se dea alți taleri 150, ca să aibă de acum înainte lăfă pe lună po taleri 500; să aibă a lua încă câte taleri unul la pungă de la huzmeturi, peste taleri 2 ce lua până acum, adecă la pungă po taleri 3, cum și de la ale cutiei precum s'a ȑis mai sus la Vel Logofetul de Țera-de-sus, i de Țera-de-jos; să aibă a lua pentru fôia mehterhanelei de la Vel Ban până la Vel Logofet al departamentului străinelor po taleri 50, de la Vel Clucer po taleri 40, de la Vel Paharnic până la Vel Comis po taleri 30, de la Vel Serdar și până la Vel Sluger po taleri 20, de la Vel Pitar până la Vel Clucer de arie po taleri 15, și de la cele-lalte po taleri 10, căci de la acéstă dregătorie se cuvine a se da fôie pentru mehterhanea boerului ce va îmbracă caftan, ca de la un Vel Logofet al obiceiurilor, iar nu de la ecstractarul Visteriei, precum fără orînduială s'a urmat până acum; aceste mai sus arătate adăogiri de venituri ce orînduim Domnia Mea la mai sus numitele cinci dregătorii, poruncim ca să se urmeze și să se păzescă cu nestrămutare. Rugăm dar și pe cei din urma Nôstră frați Domni să binevoiască a întări și Domnia Lor aceste rîndueli de venituri ca nisce cuviinciose și după dreptate adăogate la aceste dregătorii; și am întărit chrisovul acesta cu însăși domnésca Nôstră iscălitură și pecete, i cu credința prea iubiților Domniei Mele fi: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod și cu sfatul dumné-lor cinstiților și credincioși boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Constantin Filipescu Vel Vistier, pan Radu Golescu Vel Ban, pan Constantin Vlahuț Vel Postelnic, pan Isac Ralet Vel Vornic de Țera-de-sus, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țera-de-jos, pan Dumitrașco Racoviță Vel Vornic al treilea, pan Iordache Slătineanu Vel Vornic al obștirilor, pan Dumitrache Racoviță Vel Vornic al patrulea, pan Grigorie Băleanu Vel Logofet de Țera-de-sus, pan Constantin Filipescu Vel Logofet de Țera-de-jos, pan Fotache Știrbeiū Vel Logofet de obiceiuri, pan Constantin Suțu Vel Spătar, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofet al străinelor pricină, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Alexandru Mavrocordat Vel Căminar, pan Nicolae Suțul Vel Comis, și Ispravnic pan Grigore Băleanu Vel Logofet de Țera-de-sus, și s'a scris chrisovul acesta la anul al doilea dintru întâia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele Bucuresci, la anul de la nascerea Domnului Dumneȑeu și Mântuitorului nostru Isus Christos, 1814 Iulie 1, de Chiriță Logofet de Divan.
(Cod. LXXVII, fila 187.)

(1) *Carte de postelnicel.*

Fiind-că am miluit Domnia Mea și l'am făcut postelnicel, i-am dat la mânilor lui acéstă domnésca a Nôstră carte, ca să fie sciut și cu-

d) Am arătat în urmă importanța ce ieă afacerea supușilor străini în Principate. Ori-cât, după pacea de la 1812 din Bucuresci, Pôrta

noscut că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel obicînit. — 1814 Martie 20.

(Cod. LXVII, pag. 303.)

(Pecetea gpd.)

Fiind-că am miluit Domnia Mea pe și l'am făcut postelnicel, i-am dat la mînilor lui această domnêsca Nôstră carte, ca să fie sciut și cunoscut că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel obicînit al scutelei pe drepte vitele sale de dijmărit și vinăriciū, după orînduiala ce aū și alți postelniceî. Drept aceea, poruncim la toți câți se cuvine, ca să cunoscă pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de postelnicel, i saam receh gpd. — 1814 August.

(Cod. LXXV, fila 129 v.)

12 cārți la 12 postelniceî ce se află slujind.

Dat-am domnêsca Nôstră carte boerului Domniei Mele ce se află slujind postelnicel, ca să aibă privilegiul ce din vechime aū avut postelniceî, adecă să fie apêrat el și casa lui de rîndul dăjdiilor Vistieriei și de alte orîndueli și podveđi ce vor eși pe țeră și pe țîrg, de nici unele supêrat să nu fie, așijderea și ale lui drepte bucate să scutescă de vinăriciū i dijmărit, ca unul ce Ne slujesce; Ne-am miloștitivit asupra-î ca să aibă și osebită milă, adecă să scutescă și o cărciumă aici în Bucuresci de fumărit, de căminărit, de vană și de alte angarii ce vor fi pe alte cărciumi, să ție și lude doi ômenî străini și fără de pricină de dajdie, scutiți cu pecetluituri după orînduiala Visteriei, ca să fie de poslușania casei sale. De care poruncim la toți câți se cuvine întocmai să fiți următori și supêrare împotrivă să nu faceți, i saam receh gpd.—1814 Decembre 10.

Ilie Prutescu din mahalaua Vergului.

Gheorghe Puhos tot de acolo.

Dinul sin Ioan din Scaunele (aū murit Iulie 26 let 1818 și s'aū orînduit în loc Gheorghe sin Iorga Polcovnic, 1818 Iulie 27).

Grigorie de la Sărindar sin Armașu.

Diamandi Angri din mahalaoa Fântâna Boului.

Gheorghe Didită de la biserica Amzei.

Teodor Vătafu din mahalaoa Michaiū-Vodă.

Mihale Călăfitenul din mahalaoa Antimului.

Iosif de la Michaiū-Vodă.

Costi sin Ioan din hanul lui Constantin-Vodă.

Gheorghe Dudaș Tîrgoveștenul.

12 adecă doi-spre-dece postelniceî.

autorisă pe Domni să nu recunoscă de bunî sudiți pe acei făcuți dintre locuitorii țărilor, tot rămân un număr foarte mare de sudiți. Iacă

Impreună cu acestea s'a mai făcut încă o carte cu numele Gheor-
ghe Logofețel, că s'a făcut postelnicel cu acest privilegiu de câr-
ciumă i scutelnici, lipsind «că se află în slujbă».

(Cod. LXXV, fila 116 v.)

Fiind-că am miluit Domnia Mea și l'am făcut postelnicel pe Con-
stantin sin Andronache ot sud Dîmbovița ot satu Tărăcenî, i-am dat
la mânil lui acéstă domnésca Nóstră carte, ca să fie sciut și cuno-
scut că este în orînduiala postelniceilor și să aibă privilegiul cel
obiceiuit a scutelei pe drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū,
după orînduiala ce au și alți postelniceî, să ție o pivniță i o prăvălie
aici în orașul Domniei Mele Bucurescî, scutită și apărată de toate
dările ce dau alte pivnițe și prăvălii, cum și pentru ajutorul poslu-
șaniei casei sale să ție și lude doi ómenî străinî și fără de pri-
cină de dajdie, scutiți și apărați de rîndul dăjdiilor i de alte podveđi,
cărora să li se dea și pecetluituri de la Vistierie după orînduială.
Drept aceea, poruncim la toți câți se cuvine, ca să cunoscă pe mai sus
numitul boerul Domniei Mele de postelnicel, i saam receh gpd.—1815
Ianuar 30.

(Cod. LXXV, fila 117.)

Carte de logofețel de Divan.

S'a dat acéstă domnésca Nóstră carte pe carele, după
alegerea d-lui Vel Logofet de Țera-de-sus Grigorie Ghica, l'am făcut
Domnia Mea logofet de Divan, decî să aibă privilegiul carele au și
cei-lalți logofeți de Divan, adecă să fie apărat atît el cît și totă
casa lui de rîndul dăjdiilor Visteriei i de alte angariî și podveđi,
cum și drepte bucatele lui scutite și apărate, stupii i rîmătorii de
dijmărit și vinul ce-l face în viile lui de vinăriciū, precum și o
cârciumă să ție în orașul Bucurescilor scutită și apărată de fumărit,
de căminărit, de vamă, de vinul domnesc, i de ortul vătășesc și de
toate angariile și dările ce vor eși pe pivnițe i cârciume, urmându-se
scutela cârciumilor logofeților precum din vechime s'a urmat până
acum; asemenea să ție și lude un om fără pricină de dajdie, pen-
tru poslușania casei sale, care și acela să fie apărat de rîndul dăjdi-
lor Visteriei; asemenea să ție și lude doi după catastihul Visteriei
precum au și cei-lalți logofeți; pentru care și poruncim Domnia Mea
la toți câți se cuvine, ca pentru toate câte se coprinde mai sus întoc-
mai să fiți următorî, că așa este porunca Domniei Mele.—1813 Fe-
vruar 11.

(Cod. LXXV, fila 64.)

pitacul cu care, în 27 Ianuarie 1813, Ioan Caragea VV. ordonă Vistierului anchetă asupra sudiților și trecerea între birnicii țării a acelor cu nedreptul sudețiți:

Pitac către dumné-luî Vel Vistier pentru sudiți.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că prea înălțatul Devlet s'aŭ însciințat că aici în țără se urmăze o mare catachrisis cu facerea sudiților decătre Consulaturile străinelor Curți ce se află aici, într'adins Ni s'aŭ trimis prea înalt împărătesc firman coprinďător și poruncitor de nizamul ce urmăze a se pune în lucrare de acum înainte pentru sudiți, adecă: câți vor fi locuitori ai țării de la strămoșii lor sau vor fi supuși ai prea puternicei Împărății și, avându-și locuința lor la alte părți, se întâmplă de vin aici în țără pentru vre-o vremelnică trebuință a neguțătoriei lor (afară din cei cari în curgătoare diastimă de opt-spre-dece luni ale sorocului ce se coprinde în al șéptelea cap al celor din urmă încheiate tractatură ale păcii între prea puternica Împărăție cu Împărăția Rusiei, lăsându-și patria lor, vîndându-și averea și precurmându-și ori-ce înclinare vor fi avut cu patria lor, se vor înstrăina la Rusia și de acolo vor veni aici în țără ca nisce străini cu neguțătoria lor) toți, dicem, cei-lalți, afară din cei mai sus arătați prin osebite, să se dea în dajdie, spre a rămâne iarăși ai prea puternicei Împărății și a se urmă orînduiala cea veche. Drept aceea poruncim Domnia Mea, ca îndată ce vei primi acest domnesc al Nostru pitac, care este următor coprinderii prea înaltului firman, numai decăt să se facă poruncile Domniei Mele către ispravnicii județelor din totă țera i către dumné-luî Vel Dvornic al politiei, ca să cerceteze cu scumpătate și, pe câți îi vor găsi că nu se cuvine a fi sudiți, după noima ce s'aŭ ăis mai sus, și vor avé patente, fără de a ține în sémă acele patente, îndată să-i și azezi la dajdie, ca și pe cei-lalți locuitori ai țării și supuși ai prea puternicei Împărății, și să triniți aici însciințare de numele fieș căruia câți se vor

După pliroforia ce Ni se dă printr'acéstă jalbă de către dumné-luî Vel Vistier, poruncim dumné-tale Vel Ispravnice za Curte, să i se dea de acum înainte jăluitorului iuz-bașăi acest tainat de bucate și de lumînări ce se arată mai jos. — 1813 Martie 10

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă, făcend cercetare, m'am pliroforit că în ăilele celor mai dinainte luminați Domni iuz-bașa de Divan avea tain câte trei patru feluri de bucate pe ăi de la cuhnia gpd. și câte trei ocă de lumînări de seŭ pe lună, pentru care nu lipsiiu a arată Măriei Tale. — 1813 Martie 4.

Vel Vistier.

găsi la fieș-care județ, sa să se trecă la catastihul Visteriei între ceilalți birnici, ferindu-se însă ispravnicii foarte, ca nu care cum-vași cu pricinuirea acesti porunci să facă cea mai mică catachrisis a supără și pe vre-un sudit din cei adevărați, căci cuvînt de îndreptare nu le va rămăne. Tolco pisah.—1813 Ianuar 27. (1)

În favórea sudiților foarte mulți rămași, Ioan Caragea înființază o autoritate judecătórescă *ad-hoc*, sub nume de: *Departamentul străinilor pricină*. Căpetenie acestui departament numesce, în 30 Noiembrie 1812, pe boerul Căminar Atanasie Hristopolo. Acest demnitar nou ieă loc în Divanul domnesc în urma lui Vel Vornic al politiei. Până în 1817 Hristopolo nu este schimbat. În acel an îi succede Petru Retoride și în August 1818 este Stefan Nestor.

Noul acest tribunal are a judecă afacerile dintre sudiți și raele, dar și dintre sudiți și sudiți, cari vor voi să céră judecata noiei autorității. (2)

Acest departament al străinilor pricină a fost mutat în 1815 August 14 în camerele ce ocupă înainte Doctorul Hristache, în mănăstirea Sf. Ioan, cea desființată în 1895, de lângă Cassa de deposite. (3)

e) Dacă Hătmănia nu e o nouă slujbă, cel puțin ea dobăndesce un adaos de atribute și ieă și adaosul de numire de: *Hătmănia Diva-*

(1) Cod. LXXIV, fila 14 v.

(2) *Porunci pe la ispravnici pentru înlesnirea judecăților acelor străini de alte Curți.*

Dumné-vóstre ispravnicilor din sud... sănătate. Fiind-că pentru înlesnirea căutării trebilor și pricinelor celor adevărați sudiți ale străinilor Curți căți se află aici în tot ținutul domnescei Nóstre țeri, *am întocmit Domnia Mea un osebit departament, numindu-se al străinilor*, și căpetenie al acestui departament am orînduit pe dumné-lui cinstitul și credinciosul boer al Domniei Mele biv Vel Căminar Atanasie Hristopolo, de aceea iată într'adins vi se face cunoscută acéstă întocmire și vă poruncim Domnia Mea, ca de astădi înainte, pentru verí-ce pricină va avé sudit cu raia dintr'acest județ, orí sudit cu sudit de sub altă protecție, și vor alergă la judecătoria pămîntescă, și în scurt pentru orí-ce pricină ce privesce asupra sudiților dintr'acest județ, să aveți a corespondarisî cu dumné-lui mai sus numitul boer, și iarăși prin dumné-lui veți luă cuviinciósele răspunsuri și povătuiri, după voința și porunca Domniei Mele; ci dar într'acestași chip să urmați negreșit.—1812 Noemvre 30.

(Cod. LXXIV, fila 30.)

(3) Veđi cod. LXXIV, fila 214.

nului, în 26 Decembre 1812. Domnitorul Ioan Caragea dice chiar că a întocmit o nouă dregătorie, numind-o *Hătmănia Divanului*, la care «am și orînduit acum pe dumné-lui cinstitul și credinciosul boerul Domniei Mele Hatmanul Costache Suțul Hatman al Divanului și căpitanie al zapciilor Divanului (bez vâtafului de Visterie); iar datoria acestii dregătorii să fie acésta, adecă: în zilele ce se vor căută judecăți la domnescul Nostru Divan, să se afle numitul boer față în Divan, stând în picioré cu bățul în mână, și orî-câte pricinî de judecăți se vor ivi prin jâlbî date către Domnia Mea, de la talerî una mie cincî sute în sus, tóte acelea să se orînduiască la judecată prin dumné-lui mai sus numitul boer Hatmanul al Divanului, și hotărîndu-se de Domnia Mea, iarăși prin dumné-lui să se facă și împlinirea lor, iar cele-lalte madele câte adecă vor fi până la talerî 1.500 să-i orînduiască după obiceiî prin zapciiî Divanului și prin ei să se și împliněască, care acest nizam poruncim dumné-ta Vel Logofăt de Țéra-de-sus să se trecă în condica Divanului, ca să se urmeze întocmai de acum înainte.—1812 Decembre 26.» (1)

Am vădut cum încă în secolul XVIII s'a creat și în Muntenia demnitatea de *Vel Hatman*, deși nu cu atribuțiunile ce erau date în Moldova la acéști funcțiune. Caragea mai dă, în Ianuarie 1813, marelui Hatman atribute nouă, cu totul străine hătmăniei moldovene. Prin chrisovul de la 8 Decembre 1816 Caragea fixă din nou atributele *hătmăniei de Divan*. (2)

(1) Pecetea gpd. Cod. LXXIV, fila 9.

(2) Iacă chrisovul de fixarea atribuțiunilor Hatmanului de Divan:

Chrisovul de orînduelile și iratul Hătmăniei.

Sfînt și dorit lucru ar fi fost când s'ar fi putut păzi între omenire obștească frăție și unire și ar lipsi cu totul zavistiile, turburările, patimile și prigonirile, cari acestea aduc împreună mulțime de alte răutăți și mahnesc neconținut pe ticăloșa omenire; dar fiind-că o acest fel de fericită petrecere, ce se povestesc din vécul cel aurit, nici aũ fost vre-odinióră, nici este de cređut că va puté fi vre-odată de acum înainte, de aceea datorie mare și neapărată aũ toți aceia cărora de către dumnezeesca pronie li s'aũ încredințat domnia și oblăduirea de noróde, ca să se osîrduiască din tótă virtutea întru cât privesce spre potolirea prigonirilor ce se ivesc pe tóte zilele, spre aflarea și descoperirea dreptății, spre împotrivirea celor ce voesc a năpăstui și spre îndestularea celor năpăstuiți, pentru care judecătorii s'aũ întocmit, orînduindu-se la dînsele din partea stăpînirii judecătorî, ca să desco-

f) Dintre logofeții ai 2-lea ai Divanului se rînduesce unul însărcinat

pere și să hotărască dreptatea după pravilă și zapciă, ca să pue în lucrare hotărârile judecătorilor și să supue pe cei ce năpăstuesc, ca să întorcă înapoi la cei năpăstuiți cele luate fără de dreptate. Dintr'acastă dar pricină îndemnându-ne și Noi, îndată ce am sosit într'acastă creștinăscă și domnescă a Năstră țără (întru a căruia otcârmuire suntem orînduiți după dumneedeșca voință), am orînduit pe unul din dumne-lor cinstiți și credincioși boerii Domniei Mele epistat asupra împlinirilor și dărilor dreptului fieș-căruia, după ce se hotărêșce, numind pe acest boer Vel Hatman al domnescului Nostru Divan, iar sfîrșitul acestei orîndueli a fost ca să dăm tărie și putere acestui săvîrșitor al pravilnicelor hotărîri, spre a puté face cădutul mumbașiret asupra năpăstuitorilor și spre a-i face cu mai multă înlesnire și mai mare străjnicie pre cei năpăstuiți stăpân asupra dreptului lor, și tot către acest sfîrșit privind și voind ca să dăm la cel după vremi Vel Hatman al domnescului Nostru Divan trebuincioșele mijloce spre înlesnirea săvîrșirii pravilnicelor hotărîri și tot-de-odată să leguim și căț se cuvine a luă pentru ale d-sale ostenele și să-i poruncim cu deslușire căte se cuvine a se păzi pentru buna orînduială a domnescului Nostru Divan, iată întocmim și leguim printr'acest domnesc al Nostru chisov orînduelile de mai jos arătate:

1. Zapciă domnescului Nostru Divan, ce aū fost până acum, să fie supuși de acum înainte la dumné-lui Vel Hatman, numindu-se *zapciă ai Hătmăniei*, alegându-se de către dumné-lui, și iarăși prin dumné-lui să se arâte la Domnia Mea, spre a se îmbracă cu caftane, când atunci aū a li se da de către Noi și pitacuri.

2. Numiții zapciă să fie șése la număr, adecă vătaf de aprodi, vătaf de păhărnice, vătaf de Divan, céuș de aprodi, céuș de păhărnice și céuș al Hătmăniei.

3. Tóte jălbile de obște, căte sunt pentru pricină de judecăți și se orînduesc la departamenturi, la veliții Vormci, la veliții Logofeți și la domnescul Nostru Divan, să se buiurdisescă de acum înainte la dumné-lui Vel Hatmanul Divanului, ca să le înfățișeze la acele judecătorii prin zapciă ce sunt sub dumné-lui.

4. Zapciă Hătmăniei să aibă venit deciuiala acelor pricină căte nu vor trece peste taleră 2.000, iar la pricinile căte vor trece peste taleră 2.000, deciuiala să o ieă dumné-lui Vel Hatmanul.

5. Fieș-carele zapciă, când își va luă deciuiala de la vre-o pricină din cele până la taleră 2.000, să aducă acea deciuială a o pune la obștesca cutie, ce are a se păstră la Hătmănie, și la fieș-care două luni, deschidându-se acea cutie, să împartă banii ce vor fi strîns toți zapciă de o potrivă.

6. Toți aprodi, păhărnice și copii din casă de Divan să fie supuși la Hătmănie și dumné-lui Vel Hatmanul să aibă a da dintr'înși căți va voi fieș-căruia zapciă, ca să se slujască cu ei la pricinile ce se vor orîndui la fieș-care.

7. Dumné-lui Vel Hatmanul, jălbile ce se buiurdisesc la dumné-lui

special cu afacerile Vorniciilor de sus și de jos. Divanul, la 27 Ia-

să le orînduiască cu pitacele d-sale către zapcii, ce sunt sub dumné-lui și zapcii, înfățișându se la judecători, să fie datorî a arăta pitacul dumné-lui Hatmanului, spre încredințare că acea pricină s'au orînduit la acel zapci.

8. Hătmănia să aibă un logofet cu caftan, carele să fie dator a țină condică cu bună deslușire de toate jălbile câte se orînduesc la Hătmănie, cu numerile lor de toate buiurdismele și hotărîrile lor.

9. Când se va face împlinire de dumné-lui Vel Hatmanul i de zapcii ce sunt sub dumné-lui de banî i de lucruri mișcătore, să ieă deciuială pe deplin, făcendu-se prețuire acestor lucruri cât va fi prin putință mai adevărat.

10. Când vor fi pricinî de lucruri nemișcătore, cum am dice case, prăvălii, locuri, morî și moșii, atunci pentru toate cele dintâi patru felurimi de lucruri să se facă cea adevărată prețuire a lor și să ieă dumné-lui Vel Hatmanul a treia parte din deciuială, iar pentru moșii să ieă drept deciuială talerî trei de stîinjen; însă numai când se va face mutare de stăpânire a acestor nemișcătore lucruri de la unul din prigonitele părți la cel-alt, iar când va rămâne stăpânirea tot la același obraz, atunci de la acele dintâi felurimi de lucruri să ieă aplos filotimon, iar de la moșie drept filotimon să ieă talerî unul de stîinjen.

11. Când se va dovedi prin judecată că unul din prigonitele părți din rēul său cuget și în pismă muneă să năpăstuiască pe cel-alt, după pravila ce s'a întocmit de Domnia Mea mai dinainte, se va îndatoră acel cu rēu cuget de a plăti pagubele și cheltuielile părții ceî năpăstuite; atunci, de va fi acea pricină pentru banî sau pentru lucruri mișcătore și nu se vor împlini, ca unele ce fără dreptate se cer de către cel ce s'a arătat pîriș fără de cuvînt, acel mincinos și cu rēu cuget să plătescă, spre osînda sa, jumătate deciuială, iar de va fi pricina pentru lucruri nemișcătore, cu toate că nu se face mutare la stăpânire, să se osîndască a plăti, însă pentru case, prăvălii, locuri și morî a treia parte din deciuiala prețului lucrurilor ce cereă, iar de va fi pentru moșii să plătescă talerî trei de stîinjen.

12. Să fie dator dumné-lui Vel Hatman a păzi căduta orînduială asupra înfățișării pricinilor la domnescul Nostru Divan i la cele-lalte judecători, adevă să înfățișeze tot-deauna pricinile cele mai vechi, iar mai vîrtos ale locuitorilor țeranî, ca să nu-și pîrdă vremea și să se păgubască, lipsindu-se de trebile lor și cheltuindu-se.

13. Dumné-lui Vel Hatman să facă cuviincioasa strășnicie, ca să aducă înaintea judecătoriilor pe toate părțile și, când vre-unul din prigonitele părți se arată cu înderētnicie să prelungască înfățișarea lor la judecată, să-l îndatoreze pe acela, ca orî însuși să se înfățișeze, sau vechil să-și orînduiască, spre a luă sfîrșit pricinile. Către acesta, să fie dator a trimite aprodi cu ale domniei-sale volnicii, ca să aducă pe aceia ale cărora pricinî vor fi orînduite la judecători și ei, înderētnicindu-se, zăbovesc pe afară și dosesc de judecată; precum asemenea, și după hotărîrea judecății, să fie dator a arăta îndată anafora la

nuarie 1813, cere Domnitorului spor de léfă și de scutelnici pentru

amîndouă părțile și, când unul din ei nu va fi mulțămît, să-l îndatoreze a-și da apelație în vreme, ca să înfățișeze pricina la cele mai mari judecătorii.

14. Dumné-lui Vel Hatmanul, aflându-se față la judecățile dumné-lor veljilor boeri, să îngrijescă a se păzi căduta bună orînduială prin zapciîi ce sunt sub dumné-lui și, când va fi a se face domnesc al Nostru Divan, să dea de scire mai înainte dumné-lor boerilor, ca să vie a se afla la Divan, după obicei, precum și dumné-lui să se afle tot-deauna la domnescul Nostru Divan și să aibă gata pe amîndouă părțile prigonițe, ca să nu se întîmple hazmodii.

Poruncim încă și domniei-tale Vel Hatmane al Divanului, să aibă a urmă întru toate întocmai precum mai sus se arată.

Drept aceea an întărit chrisovul acesta cu însăși domnésca Nóstră iscălitură și pecete și cu credința prea iubiților Domniei Mele fii: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, martori fiind și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Radu Golescu Vel Ban, pan Grigorie Brâncoveanu Vel Spătar, pan Constantin Vlahuță Vel Postelnic, pan Grigorie Ghica Vel Vistier, pan Isaac Ralet Vel Vornic de Téra-de-sus, pan Michalache Manu Vel Logofăt de Téra-de-sus, pan Grigorie Băleanu Vel Vornic de Téra-de-jos, pan Constantin Caliarh Vel Vornic al treilea, pan Iordache Golescu Vel Logofăt de Téra-de-jos, pan Toma Crețulescu Vel Logofăt de obiceiuri, pan Pană Costescu Vel Vornic al politiei, pan Atanasie Hristopol Vel Logofăt al străinelor pricină, pan Matei Cantacuzino Vel Clucer, pan Gheorghe Scanavi Vel Comis, și ispravnic pan Michalache Manu Vel Logofăt de Téra-de-sus, și s'au scris chrisovul acesta întru al cincilea an dintru întăia domnie a Domniei Mele aici în scaunul orașului Domniei Mele Bucuresci, la anii de la nașterea Domnului Dumneșu și Mântuitorului nostru Isus Christos, 1816 Dechemvre 8, de Chiriță dascălul slovenesc.

Michalache Manu Vel Logofăt de Téra-de-sus, procitoh.

(Pecetea gpd.)

Io Ioan Gheorghe Caragea Voevod i Gospodar zemle vlahiscoie.

Cinstit și credincios boer al Domniei Mele dumné-ta Vel Vistier, fiind-că dumné-lui Hatmanul Costache Suțul, ce prin osebit pitac al Domniei Mele s'au orînduit Vel Hatman al Divanului și căpetenie al zapciilor Divanului, precum este știut, urînză dar ca, spre împlinirea datoriei acestei dregătorii cu care s'au însărcinat, să aibă și trebuincioșii slujbași, spre săvîrșirea pricinilor câte prin zapcilicul domniei-sale se orînduesc în cercetare de judecată; de aceea poruncim domniei-tale, ca din ómenii fără pricină de dajdie să i se dea ómenii cincideci, numindu-se ai Hătmăniei Divanului, cari, găsindu-se, să li se dea și pecetluiturile Domniei Mele; iar pe lângă cei-lalți cinci zapci ai Di-

acest slujbaș. (1) Adevărat e că acest funcționar avea de lucru.

vanului (bez Vătaf de Divan) să rămăe numai câte 20 ómenî la fieș-care din suma ce eră sciută Visteriei. Tolco pisah.—1813 Ianuario.

(Cod. LXXIV, fila 13.)

(1) Iacă actul relativ :

*Anaforaoa veliților Vornici de a se orîndui logofet Vornicieî
Gheorghe Logofetul.*

Cât pentru adaosul lefei de talerî 30 pe lună de a se face acestui Gheorghe Logofet al dumné-lor veliților Vornici, peste cei-laltî talerî 20 ce aũ cei-laltî logofetî ai Divanului, i câte talerî 30 a luă de la fieș-care Vătaf de plaiũ când se orînduesce, priimită fiindu-Ne arătarea dumné-lor veliților Vornici, o întărim Domnia Mea, și ea întocmai să se urmeze precum s'aũ ȓis mai sus; iar pentru scutelnicî, poruncim ca numai lude doi să se mai adaoge pe lângă cei-laltî trei ce sunt orînduiți la fieș-care logofetel de Divan, și orînduiala ce mai sus se arată hotărîm să fie neștrămutat dintr'acéstă slujbă a logofetiei dumné-lor veliților Dvornici în câtă vreme se va purtă cu destoinicie și cu credință spre împlinirea datoriei slujbei lui.—1813 Ianuar 30.

(Cod. LXXIV, pag. 119.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómnne,

Cu plecată anafora arătăm Înălțimii Tale că la dregătoriile Vorniciilor, iar mai vîrtos a Țerii-de-sus și de jos eră orînduit și un logofet dintre logofetii Divanului, cel care eră mai practicos și păzia napristan la Vornicie nu numai la pricinile ce se orînduiau de luminații Domnî în cercetare, ci și pentru nizamul plaiurilor eră îndatorat a face obicnuitele porunci la vremea lor, ținea și condică pentru orî-ce pricinî ale vătășeilor, cât și ale hotărniciiilor ce se făcea, i trageri cu îndreptări la impresurări de locuri i de ulițe și la faceri de binale aici în politie, și din pricină că acest logofet avea lefșóra și scutelnicii aceia ce are un logofetel de Divan, după scumpetea vremii, neputend să-și urnescă greutățile, cel vrednic și practicos logofet s'aũ tras după alte chiverniselî și s'aũ orînduit altul iarăși vrednic, care și acela, fiind un an de ȓile, s'aũ tras și une-orî rămân Vorniciile fără de nici un logofet, alte-orî și de are câte un prost logofet și într'acéstă neorînduială aũ fost Vorniciile de câtă-va vreme și se află și acum și pătinesc discolii la săvîrșirea poruncilor Măriei Tale, ci fiind-că bună voința Înălțimii Tale o cunoscem că este spre tóte a se păzi întru înființarea ce se cuvine și este cu cale a fi și la acéstă dregătorie un logofet practicos, am ales de vrednic pe Gheorghe Logofetul ce a mai fost. Ne rugăm Măriei Tale, ca pentru o bună orînduială

g) Ioan Caragea, amintind vechiul obicei de a se *buiurdisi* jalbele norodului, fără ca acele jalbe să fie cetite în fața lui Vodă, numai de calemgiul Divanului în unire cu un boer rînduit *ad-hoc* de Domnitor, rînduesce pe biv Vel Post. Constantin Suțul cu această funcțiune, hotărînd ca *buiurdismele* să fie pe viitor semnate de acest funcționar și contra-semnate de calemgiul Divanului, Medelnicerul Chiriac. (1)

h) Marea preocupare a lui Ioan Caragea, venind după administrațiunea rusescă, fu de a da și Craiovei și celor 5 județe o mai bună

ce se cuvine a se ține, să bine-voesci Înălțimea Ta a se prostichi lefușorea acestui logofet, peste taleri 20 ce ieă logofetii de Divan, încă taleri 30, precum și peste orînduiții scutelnici alți lude patru sau pe cât Înălțimea Ta te vei milostivi, să ieă și de la fieș-care vataf când se face taleri 30, spre a fi pentru ostenelele și ajutorul casei sale și de a fi îndatorat cu paza înființării slujbei acestui logofet, să i se dea și luminat sinet spre a fi neștrănutat.—1813 Ianuarie 27.

Radu Goleșcu Vel Vornic, Dumitrache Racoviță Vel Vornic, Istrate Crețulescu Vel Vornic.

Cod. LXXIII, pag. 119.

Tagma logofetilor Divanului al Țeri-de-jos ce li s'au înnoit cărțile.

Biv Vel Pitarul Ioniță Rafailă, Constantin David III logofet, Manolache Constantinescu, Ioniță zet Nițul, Constantin Drăghici, Gheorghe sin Clucer Gheorghe, Costea Agiescu, Stanciu Popescu, Alecu Mateescu, Nicolae Șoimescu, Sava Periețeanu, Constantin Brăileanu, Toma Petrescu, Dumitrache Priotescu, Nicolae Diculescu, Costache Dafitulescu, Neagu Vrăbiescu, Dumitrache, Mihalache sin Medelnicerul Gheorghe Marințeanu este logofet de taină fără caftan, Marin sin Constantin Corceanu ot Grigorie, e numit condicar în locul lui Arghirie.—1817 Iunie 1.

(Cod. LXXV, fila 269 v.)

(1) Cinstit și credincios boerul Domniei Mele dumné-ta biv Vel Postelnice Costache Suțu, fiind-că cele mai multe din jălbile norodului ce s'au dat către Domnia Mea, obicei este de se buiurdisesc după condica și caidul Divanului, fără a se ceti înaintea Nóstră, și fiind-că este sciut Domniei Mele că cei după vremi frați Domni orînduiă câte un boer al Domniilor Sale, carele împreună cu calemgiul Divanului cetia, teorișia și buiurdisia jălbile norodului, de aceea iată te orînduim și Domnia Mea pe dumné-ta cu această epistasie și îți poruncim că pe toate ȳilele, avînd împreună și pe Medelnicerul Chiriac, calemgiul Divanului, să teorișiți și să buiurdisiți toate acele jălbile după orînduiala și caidul Divanului, care buiurdismale, protocolindu-se mai întăiu de dumné-ta, să le iscălescă apoi și numitul calemgiu Medelnicerul Chiriac, îngrijind

administrațiune. Nu credeu că a reușit în această dorință, căci prea dese sunt schimbările Caimacamlor Olteniei și ale Banilor ei.

Iacă principalele schimbări:

a) La 19 Decembre 1812, Caragea Voevod numesce Ban al Craiovei pe Vistierul Filipescu Constantin, «ca pe un boer bătrân al țării, pământén dintru cei dintâi prahticos, cu ipolipsis la domnia lui Vodă Caragea.

Încă din primele zile ale nouei domnii, Caimacam fusese rînduit cunoscutul boer Gheorghe Arghirovulo. Acestuia se vestesce noua Bănie a lui C. Filipescu.

b) Bănia lui C. Filipescu dură până la 1814.

c) Succede Radu Golescu în Aprilie 1814.

d) La 1 Iulie 1815 aflăm mare Ban pe C. Crețulescu.

e) În 1817 iarăși e Ban Radu Golescu.

f) Succede lui Golescu Isaac Ralet în Maiu 1818.

g) Scurtă fu și această Bănie. La 12 Iulie 1818 Ralet este iar înlocuit în Bănie prin Radu Golescu. (1)

Însă dumné-ta de a nu se întârziă jălbile norodului, ca să nu ședă aici să cheltuiască. 1813 Ianuarie 13.

(Cod. LXXIV, fila 11.)

(1) *Cărți pentru vestirea Băniei a dumné-lui Vistierului Filipescu.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Gheorghe Arghirovule biv Vel Bane Caimacamule, i dumné-vóstre boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem în sci-ro că la 18 ale acestei luni am cinstit Domnia Mea pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Constantin Filipescu biv Vel Vistier, făcându-l halea Vel Ban, ca pe un boer bătrân al țării, pământén dintre cei dintâi (prahticos, cu ipolipsis la Domnia Mea), decî nu lipsim a însciința pe dumné-vóstre, ca să-l sciți și să-l cunósceți pe dumné-lui halea Vel Ban și pentru tóte pricinile părții locului, câte după obicei se cuvin la dregătoria Băniei, să aveți a însciința pentru tóte acelea pe dumné-lui, și dumné-lui va arătă Domniei Mele, ca să se dea poruncile cele cuvinčiose de urmare (+), de care suntem nădăjduiți la silința și vrednicia dumné-lui, că va odihnî pe Domnia Mea și veți fi și dumné-vóstre mulțamiți pentru curgerea și urmarea pricinilor părții locului cu bună orînduială, după dreptate și după însuși scoposul și voința Domniei Mele.—1812 Dechemvre 19.

(+) Până la semnul acestei cruci ce este arătată mai sus în carte, s'a făcut cărțile cele către ispravnicî.

Caimacam al Olteniciei este reîntărit la 1 Ianuarie 1813 tot G. Arghiropulo, ca un boer înțelept, cu bun ipolipsis și cercat în slujbele domnesci. (1)

Asemenea cinci cărți s'a făcut la cinci județe ot peste Olt de vestirea Băniei, scrise până la semnul crucii.

1817 Dechemvre 5. După acest ifos s'a făcut cărțile de vestirea Băniei dumné-lui Vornicului Isaac Ralet, încă la 12 s'a făcut Ban.

1818 Iulie 15. După ifosul acestei cărți dinapoî s'a făcut cărțile la 5 județe ot peste Olt de vestirea Băniei dumné-lui biv Vel Banului Radu Golescu, încă la 12 s'a făcut Ban.

(1) *Carte de Căimăcămie a dumné-lui Banul Gheorghe Arghiropol.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele i dumné-văstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Facem dumné-văstre în scire, că am orînduit Domnia Mea Caimacam acî la Craiova i la 5 județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol (boer înțelept și cu bun ipolipsis către Domnia Mea), fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Năstre învățături și cuviincioșele porunci, după care și suntem nădăjduiți pentru ocărnuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru toate întocmai după voința și buu cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-văstre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare, ca unuî epîtrop al Domniei Mele, și sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor de judecări ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-văstre divaniților cu unirea cea cuviincioasă să se urmeze dreptatea norodului, întru toate cu durere către locuitoriî cei năpăstuiți și fără de întărdiere, ca să nu se zăbovescă cheltuindu-se și perdându-se vremea muicilor, i saam receh gpđ.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 21 v.)

Cinci cărți la cinci județe de vestirea Caimacamului.

Dumné-văstre ispravnicilor ot sud sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol (ca un boer înțelept, cu bun ipolipsis și cercat în slujbele Domniei Mele), căruia i-am dat pe larg domnescile Năstre învățături și cuviincioșele porunci, după care și suntem nădăjduiți pentru ocărnuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru toate întoc-

La 7 Ianuarie 1813, Ioan Caragea ordonă lui Vel Vistier să înscrie pe Caimacamul Arghiropol cu léfa de lei 1000 pe lună. (1)

mai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru toate; drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să sciți și să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-i cuviincioasa ascultare și supunere, spre săvârșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se vor da dumné-vóstre.—1813, Ianuarie 7.

(1) *Pitac la dumné-lui Vel Vistier a da talerî 1000 léfa Caimacamului.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Vel Vistiére, fiind-că pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropol l'am orînduit Domnia Mea Caimacam al Craiovei cu talerî 1.000, adecă una mie pe lună, să aibî dar a-l așeză pe dumné-lui în catastihul lefilor Visteriei cu suma acésta.—1813 Ianuarie 7.

(Cod. LXXV, fila 22.)

De vreme ce dumné-lui Vel Vornic de de Téra-de-sus Ne dă pliroforie printr'acéstă anafora pentru jăluitorul Negoită, că a slujit multă vreme între ai doilea Vornici ai Tării-de-sus, avênd și atâtea sineturi domnesci, poruncim dumi-tale Vel Logofete de Téra-de-sus să-î facă jăluitorului cartea Domniei Mele de a se orîndui iarăși al 2-lea Vornic, precum a fost, și acel Bănică, ce eră orînduit până acum în locul său, să lipsescă din slujbă.—1813 Ianuarie 29.

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă a lui Negoită Goran al 2-lea Dvornic, făcênd cercetare, arăt Măriei Tale că în două rînduri ale dvornicieii mele l'am sciut și l'am avut pe numitul al 2-lea Dvornic de Téra-de-sus, are și cinci sineturi domnesci la mână, cari îl mărturisesc al 2-lea Vornic de Téra-de-sus de ani 20, însă 1793 Martie 6 cartea Măriei Sale Alexandru Moruz, i 1797 Februarie 2 cartea Măriei Sale răposatului domn Alexandru Vodă Ipsilant, i 1798 Iulie 29 cartea Măriei Sale răposatului Domn Constantin Vodă Hangiarliu, i 1799 Mai 14 cartea Măriei Sale Alexandru Vodă Moruz întru a doua domnie, i 1803 Iulie 29 cartea Măriei Sale Constantin Vodă Ipsilant; destule doveđi sunt sineturile ce se arată mai sus. Acum jăluitorul dice, că în létul 1811, avênd epistasia Dvornicieii de Téra-de-sus dumné-lui Vel Logofetul de Téra-de-jos Slătineanu, din ce pricină s'a mahnit asupra-i nu scie, că s'a pomenit scos și s'a orînduit în locu-i un Bănică de aici.

h) G. Arghiropulo se îmbolnăvesce «din pricina aerului» (!) și cere să fie înlocuit, ca venind la Bucurescî să-și caute de sănătate. Domnitorul numește Caimacam pe biv Vel Postelnicul Nicolae Scanavi, «boer înțelept și cu bun ipolipsis către domnie, fiind cercat în slujbele domniei».

Acastă înlocuire se face în 5 Iulie 1813. (1)

Ci fiind-că jăluitarul la această trébă este și cu ore-și-ce praxis, osebit din cei-laltî, găsesc cu cale, cu luminată porunca Măriei Tale, să se orînduiască a fi în locul său cum a fost și să i se facă și luminată cartea Măriei Tale, saū cum va fi luminată porunca Măriei Tale.—1813 Ianuarie 20.

Radu Golescu Vel Vornic.

(Cod. LXXV, pag. 117.)

Ertare din slujba slujitoriei.

După pliroforia ce Ni se dă printr'acastă anafora de către dumné-lui Vel Agă, milostivire făcînd Domnia Mea asupra jăluitarului Stan, poruncim să fie ertat de slujbă.—1813 Februarie 8.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, cercetînd pricina jălbii acestuia, însciințăm Înălțimii Tale că acest jăluitar Stan slujitorul, aflîndu-se neputincios și pentru bătrînețele lui, de la o vreme încóce a fost nesupărat de slujbă și, la cercetarea ce se face breslei agiei, spre a se împlini lipsa slujitorilor, găsindu-se și acesta, l'a trimis vornicia politiei la Agie, ca să se pue iarăși în slujbă și, fiind bătrîn și neputincios, nu este de nici o slujbă; am cercetat de are yre-un fecior de vîrstă și mă adeveriiū că parte bărbătésă nu are nici decum, și rămîne precum va fi porunca Înălțimii Tale.—1813 Februarie 1.

Grigore Filipescu Vel Agă.

(Cod. LXXIII, pag. 155.)

(1) *Carte de căimăcămie la Craiova.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Facem dumné-vóstre în scire că dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Ban Gheorghe Arghiropulo, pătimind întru ale sănătății din pricina aerului din partea locului și neîndeletnicindu-se a se căută acolo din pricina trebilor dregătoriei cîimăcămiei, cu care

Noul Caimacam rămâne în post — mirabile dictu! — de la 5 Iulie 1813 până la 17 Marte 1815. Tot din cauza de trupescă slăbiciune, în două trei rînduri a cerut Scanavi să fie descărcat de căimăcămie.

eră însărcinat, în multe rînduri Ne-aŭ făcut rugăciune ca să-l ridicăm acéastă sarcină, dându-i voe de a veni aici; deci priimind Domnia Mea acéastă cerere şi rugăciune a dumné-lui, iată că am orînduit în locul domniei-sale Caimacam aci la Craiova i la cinci judeţe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit şi credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Nicolae Scanavi, boer înţelept şi cu bun ipolipsis către Domnia Mea, fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nôstre învăţături şi cuviincioşele porunci, după cari şi suntem nădăjduiţi pentru otcârmuirea trebilor din partea locului, că prin silinţa şi sirguinţa dumné-lui se va urmă întru tôte întocmai după voinţa şi bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce şi asupra dumné-vôstre i a obştiei celor credincioşi locuitori; drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoşceţi pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste şi ascultare ca unui epitrop al Domniei Mele şi sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor de judecăţi ale Divanului nostru de acolo, ca prin silinţa dumné-lui şi a dumné-vôstre divaniţilor, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru tôte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiţi şi fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă cheltuindu-se şi perdîndu-se vremea muncii lor; i saam receh gpd. — 1813 Iunie 5.

(Cod. LXXV, fila 69.)

Cinci cărţi la cinci judeţe de vestirea căimăcămiei.

Dumné-vôstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că dumné-lui cinstit şi credincios boerul Domniei Mele biv Vel Banul Gheorghe Arghirpulo, pătimind întru ale sănătăţii din pricina aerului din partea locului şi neîndeletnicindu-se a se căută acolo din pricina mulţimii trebilor dregătoriei căimăcămiei, cu care eră însărcinat, în multe rînduri Ne-aŭ făcut rugăciune ca să-l ridicăm acéastă sarcină, dându-i voe de a veni aici; deci priimind Domnia Mea acéastă cerere şi rugăciune a dumné-lui, iată că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la acele cinci judeţe ot peste Olt pre dumné-lui cinstit şi credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnic Nicolae Scanavi, ca un boer înţelept şi cu bun ipolipsis şi cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Nôstre învăţături şi cuviincioşele porunci, după cari şi suntem nădăjduiţi pentru cărmuirea trebilor din partea locului, că prin silinţa şi sirguinţa dumné-lui se va urmă întru tôte întocmai după voinţa şi bun cugetul Domniei Mele, ca şi dreptatea locuitorilor să se păzescă întru tôte. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să sciţi şi să cunoşceţi pe mai sus nu-

De-ocamdată Domnitorul numesce numai ca vechil, orî epistat, ad. locotenent, pe Vornicul C. Samurcaș, conservându-î și serviciul «memurietului» oștirii. (1)

mitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-î cuviinciosă ascultare și supunere spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se va da dumné-vóstre, și fiți sănătoși. — 1813 Iulie 5.

(Cod. LXXV, fila 69.)

(1) *Carte de vechiletul căimăcămiei Craiovei al dumné-lui biv Vel Dvornic Costache Samurcaș.*

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Dvornice Costache Samurcaș, sănătate. Fiind-că dumné-lui biv Vel Dvornicu Nicolae Scanavi, pentru trupésca slăbiciune a domniei-sale sănătate de câtă-va vreme, în două trei rînduri a scris către Domnia Mea, rugându-se a i se da voe a veni aici la Bucuresci, spre a se cîntă, iată acum prinindu-i-se rugăciunea, i-am dat ceruta voe, depărtându-l din tréba căimăcămiei, precum prin deosebita domnésca Nóstră carte se face cunoscut; iar pe dumné-ta printr'acéstă domnésca a Nóstră carte te însărcinăm cu vechiletu căimăcămiei Craiovei i acele cincî județe ot peste Olt și îți poruncim ca, împreună cu meemurietul oștirilor, asupra căreia ești orînduit de Noi, să aibî de acum înainte epistasia și asupra meemurietului căimăcămiei, pentru care și suntem nădăjduiți că tótă otcărmuirea trebilor din partea locului, prin silința și sirguința domniei-tale, se va urmă întru tóte după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și către toți credincioșii supuși ai Noștri și locuitori ai părții locului. Drept aceea poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre cinstițitor și credincioși boerilor divaniți ai Divanului Nostru de acolo ca să cunósceți pe dumné-lui mai sus numitul boer de vechil al căimăcămiei, dându-î căduta cinste și ascultare ca unuî epitrop al Domniei Mele și sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a păzi buna orînduială la căutarea trebilor de judecăți ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstră, cu unirea cea cuviinciosă, să se urmeze dreptatea norodului întru tóte, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întărđiere, ca să nu se zăbovéscă cheltuindu-se și perdêndu-și vremea muncei lor; i saam receh gpd. -1815 Mart 17.

(Cod. LXXV, fila 120.)

Carte legată ce s'aú scris către proin Caimacam Scanavi.

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Postelnice Nicolae Scanavi, Caimacamule al Craiovei, sănătate. Fiind-că în două rînduri ai scris către Domnia Mea, plângêndu-te că pentru

i) Biv Vel Vornicul Samurcaș succede epistasierii lui Scanavi. Și el —minune!—se îmbolnăvesce și la 24 Maiu 1816 este înlocuit prin biv Vel Spătar Costache Suțu; la 20 Novembre 1818 alt Caimacam: biv Vel Vist. Gr. Romanitis. (1)

trupésca slăbiciune ce pătimesci nu mai poți dăinuî spre urmarea acestui meemuriet și spre săvîrșirea domnescilor Nôstre porunci și pentru această pricină cu de-adinsul ceri domnésca Nôstră voe ca să vii la Bucuresci de a te căută la ale sănătății; iată după a dumné-tale cerere printr'această domnésca Nôstră carte ți se dă ceruta voe ca după trei zile gătindu-te să și pleci a veni aici la Bucuresci spre a te căntă, făcend însă mai întâiu tezlîm tótă tréba căimăcămiei la dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Vornic Costache Samurcaș, pe carele prin osebită carte a Domniei Mele l'am orînduit vechil al căimăcămiei, și fii sănătos.—1815 Mart 17.

(1) *Carte legată de căimăcămie a dumné-lui biv Vel Spătarului Costache Suțu.*

Cinstiți și credincioși boerilor ai Domniei Mele, dumné-vôstre divaniților ai Divanului nostru ot Craiova, sănătate. Cu tôte că dumné-lui biv Vel Dvornicul Costache Samurcaș în diastima căimăcămiei domniei-sale s'a arătat cu credinciose și osîrdnice slujbe plăcute Domniei Mele, dar fiind-că starea sănătății domniei-sale îl silește de a veni aici ca să se caute, neîndeletnicindu-se acolo a se căută din pricina necontenirii trebilor dregătoriei cu care eră însărcinat, și Ne-a făcut rugăciune ca să-i dăm voe a veni, spre răsplătirea slujbelor domniei-sale i-am primit această rugăciune și iată în locul dumné-lui am orînduit Caimacam pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Costache Suțu, dându-i și domnescile Nôstre povățuiri și porunci asupra acestei dregătorii care i s'a încredințat de Domnia Mea. Drept aceea poruncim dumné-vôstre să-l cunoșteți de orînduit într'această dregătorie și, dându-i cuviinciosul sevas și ascultare, să îmbrățișați cu toții pricinele și, trebile norodului ce se cercetează aici la acest al Nostru Divan, căutându-le cu osîrdie și cu dreptate și fără de zăbavă, ca să nu pătimescă ipotesiarii în vre-un fel de chip, ci fieș-care să-și afle cuviincioasa mângâiere cu îndestularea dregutului său, și fii sănătoși.—1816 Maiu 24.

1816 Maiu 24. S'a făcut și cinci cărți legate către ispravnicii județelor ot peste Olt, scriindu-se asemenea ca cea de sus, până la: drept aceea, iar de acoloa înainte s'a scris cum se arată mai jos:

«Drept aceea poruncim dumné-vôstre să-l sciți și să-l cunoșteți pe mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i cuviincioasă ascultare spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se vor da, și fii sănătoși.—1816 Maiu 24».

(Cod. LXXV, fila 184)

j) La 19 Sept. 1817, *fără să se mai îmbolnăvescă, după obiceiul*, Caimacamul Const. Suțul e înlocuit la cămăcămie prin biv Vel Spătar N. Suțu, fiind cercat în slujbele domniei lui Ioan Caragea. Nu se mai spune că e boer înțelept și cu ipolipsis! (1)

(1) *Carte de cămăcămie a dumné-lui biv Vel Spătarul Nicolae Suțu.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-văstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem dumné-văstre în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam aici la Craiova i la cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstitul și credinciosul boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Nicolae Suțul, fiind cercat în slujbele Domniei Mele, căruia i-am dat pe larg domnescile Năstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru ocărnuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru toate întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-văstre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cînte și ascultare ca unui epitrop al Domniei Mele și sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor judecătii ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-văstre divaniților, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru toate, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă, cheltuindu-se și perdându-se vremea muncii lor, păzindu-se și ponturile Domniei Mele, cari s'au trimes de s'au cetit aci în Divan, fără de strămutare; i saam receli gpd.—1817 Septembrie 19.

(Cod. LXXV fila 184.)

Cinci cărți legate la cinci județe de peste Olt, de vestirea cămăcămiei dumné-lui biv Vel Spătarului Nicolae Suțul.

Dumné-văstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătarul Nicolae Suțul, căruia i-am dat pe larg domnescile Năstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru ocărnuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru toate întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru toate și poruncile Domniei Mele să le împlinescă. Drept aceea vă poruncim Domnia Mea ca să-l sciți și să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus numitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-i cuviincioasa ascultare și supunere, spre săvîrșirea trebilor și porunci-

k) Abia 15 luni împlinesce acest nou Caimacam și la 18 August 1818 este înlocuit prin Lucache Arghiropulo, «ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de însuși Caragea în domnia Sa.» (1)

lor domniei, care prin dumné-lui se vor da dumné-vóstre. — 1817 Septembrie 19.

(Cod. LXXV, fila 184.)

(1) *Carte de căimăcămia dumné-lui biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo.*

Cinstiților și credincioși boerilor Domniei Mele, dumné-vóstre divaniților și tuturor boerilor de la Craiova, sănătate. Vă facem dumné-vóstre în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam aci la Craiova i la cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstitul și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo, ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de înșine Domnia Mea, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem nădăjduiți pentru otcărmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sirguința dumné-lui se va urmă întru toate întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, care asemenea privesce și asupra dumné-vóstre i a obștiei celor credincioși locuitori. Drept aceea, poruncim Domnia Mea ca să-l cunoșteți pe mai sus numitul boer de Caimacam, dându-i căduta cinste și ascultare ca unui epitrop al Domniei Mele, sirguindu-vă împreună cu dumné-lui de a se păzi buna orînduială la căutarea trebilor judecătii ale Divanului Nostru de acolo, ca prin silința dumné-lui și a dumné-vóstre divaniților, cu unirea cea cuviincioasă, să se urmeze dreptatea norodului întru toate, cu durere către locuitorii cei năpăstuiți și fără de întârziere, ca să nu se zăbovescă, cheltuindu-se și perdându-și vremea muncii lor, păzindu-se și ponturile Domniei Mele, cari s'au trimes de s'au cetit aici în Divan, fără de strămutare; i saam rechei gpd.—1818 August 18.

(Cod. LXXV, fila 220.)

Cinci cărți legate la cinci județe ot peste Olt de vestirea căimăcămiei dumné-lui biv Vel Postelnic Lucache Arghiropulo.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Vă facem Domnia Mea în scire că am orînduit Domnia Mea Caimacam la Craiova i la cele cinci județe ot peste Olt pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Postelnicul Lucache Arghiropulo; ca un boer practicos și vechi în slujbele altor frați Domni, petrecând cu bun ipolipsis, cercat și de înșine Domnia Mea, căruia i-am dat pe larg domnescile Nóstre învățături și cuviincioșele porunci, după cari și suntem

Avem de notat că sub Caragea Caimacamii Craiovei au perceput din nou un havaet important, dis: «*al undiței*». Tot individul care cu undițe prindea pesce la țărmul Dunării, din hotarul Rușavei la Calafat, era dator să plătească o dare de un galben pe an. (1)

nădăjduiți pentru otcârmuirea trebilor din partea locului, că prin silința și sîrguința dumné-lui se va urma întru toate întocmai după voința și bun cugetul Domniei Mele, ca și dreptatea locuitorilor să se păzescă întru toate și poruncile Domniei Mele să se împlinescă. Drept aceea, vă poruncim Domnia Mea ca să-l sciți și să-l cunoșteți pe dumné-lui mai sus nunitul boer de Caimacam și epitrop al Nostru, dându-î cuviincioasa ascultare și supunere spre săvîrșirea trebilor și poruncilor Domniei Mele, cari prin dumné-lui se vor da dumné-văstre.—1818 August 18.

1818 Noemvre 20, s'au orînduit vechil de Caimacam biv Vel Vistier Grigorie Romanitis.

(Cod. LXXV, fila 220.)

(1) Cu cale fiind anaforaoa acesta a cinstitei Visterii, poruncim dumné-tale cinstit și credincios boerul al Domniei Mele, biv Vel Postelnice Nicolae Scanavi, Caimacănule al Craiovei, și dumné-văstre boerilor divaniți de acolo, ca întocmai să faceți urmare.—1813 Iunie 17.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómne,

După luminată porunca Măriei Tale, intrând în cercetarea jalbei, am cerut mai întâiu de la jăluitor acea poruncă, ce dice că au avut înseris de la dumné-lui Logofătul Dudescu, când se află Caimacam al Craiovei, ca să strîngă acel havaet al undiților, și o vėđuiș scrisă din let 1812 Martie 18, iscălită de dumné-lui Logofătul Dudescu și cu pecetea căimăcămiei, prin care orînduesce pe jăluitor ca de la toți locuitorii ce vinéză cu undița pesce în apa Dunării pe marginea țării, din hotarul Rușavei și până la Calafat în dreptul Vidinului, să ieă avăetul căimăcămiei de totă undița câte un galben; după acesta, vrënd să mă pliroforisesc și de curgerea pricinei în ce chip s'au întîmplat între jăluitor cu acel Ioniță Burileanu, carele lipsesce peste Olt, și aflându-se aici atât Constantin Alecu Bengescu, carele era atunci ispravnic celui județ, cât și Șătrarul Calistrat, ce au fost orînduit cercetător pricinei aceștia, am cerut de la amîndoi să-mi dea această pliroforie, care prin acest alăturat tacir sub iscăliturile amîndurora fac arătare pe larg de totă curgerea pricinei cum au fost dintru întăiu până în sfîrșit; ci fiind-că această pricină de aici nu se pôte precurmă, neaflându-se nici părțile față, și pentru ca și adevărul să se descopere mai cu deslu-

1) Schimbări însemnate în Divanul Craiovei nu aflăm în domnia lui Ioan Caragea. În 18 Iulie 1816 Domnitorul acordă lui Const. Oteteleşanu «protia de a iscăli şi de a şedé înaintea Clucerului Dincă Oteteleşanu şi a Clucerului Ioan Gănescu». Acastă protie o acordă în acelaşi timp când numesce pe Const. Oteteleşanu ca judecător în Divanul Craiovei. (1)

Dăm încă în anexe o serie de acte relative la Logofeţii II şi III ai Divanului Craiovei şi la alte servicii: Armaş, Polcovnici diverşi. (2)

şire, să fie luminată porunca Măriei Tale către dumné-lui Caimacamul Craiovei, ca înaintea domniei-sale aducându-se toate părţile faţă, unde cetindu-se mai întâiu acest tacir al Sêrdarului Bengescu şi Şătrarului Calistrat, carî au fost faţă la acea întimplare şi au sciinţă de totă curgerea pricinei, de care luând pliroforie să facă dumné-lui cercetare cu totă scumpătatea şi, pliroforisindu-se de dreptul adevăr, ori să facă îndreptarea cea cuviinciosă, cu îndestularea jăluitorului la dreptul ce va fi avênd, sau neodihnindu-se vre-o parte de acolo cu alegerea dumné-lui, în scris să-î sorocescă aici la luminat Divanul Măriei Tale, ca să se dea cea desăvîrşită hotărîre de către Înălţimea Ta. — 1813 Iunie 5.

(Cod. 76, pag. 388.)

Vel Vistier.

(1) Cîstit şi credincios boerul al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Spătare Costache Suţu, Caimacame al Craiovei, şi dumné-vôstre boerilor divaniţi de acolo, sănătate. Vê facem Domnia Mea în scire că pe Constantin Oteteleşanu (pe care l'am orînduit acum la Divanul nostru de acolo judecător divanit, după ce l'am cîstit cu cinul cluceriei cei mari, ca pe unul ce s'au aflat vreme îndelungată în cinul păhărniceii), am găsit cu cuviinţă de am hărăzit şi protia de a iscăli şi a şedé înaintea Clucerului Dincă Oteteleşanu şi a Clucerului Ioan Gănescu; ci spre a fi acastă sciută şi dumné-vôstre, iată vê o facem cunoscută, ca să se urmeze şi să se păzescă întru aceştai chip, şi fiţi sănătoşi.-- 1816 Iulie 18.

(Cod. LXXIV, fila 258.)

(2) *Patru cărţi la patru logofeţi ot Divanul Craiovei.*

S'a dat acastă carte a Domniei Mele ce se află slujind la Divanul Craiovei Domniei Mele logofeţel, ca să aibă privilegiul ce a avut şi mai înainte, adevă să fie în pace şi ertat de toate dăjdiile şi orînduelile verî-câte ar eşi de la Visterie şi de la cămara Domniei Mele peste an în tîră; aşijderea şi ale lui drepte bucate să fie în pace şi ertate, stupi i rîmători de dijmărit şi vinul ce va face în vile lui de vinăriciu şi o pivniţă în oraşul Craiovei, apêrată de fumărit, de căminărit şi de totă dările ce sunt pe alte pivniţe; asemenea să aibă

m) Numirea lui Const. Filipescu ca Ban al Craiovei nu întârzie a

a ține și un lude scutit, om străin, fără de pricină, ca să fie de poslușania casei lui; pentru care poruncim Domnia Mea la toți câți se cuvine să fiți următori de a păzi privilegiul acesta întocmai; i saam reche. — 1813 Ianuarie 13.

(Cod. LXXIV, fila 12.)

Numele logofeților ot Craiova.

Petrică logofet, condicar al Divanului Craiovei.

Ioan Bulgarul, postelnic.

Ioan Stărciogă

Dinul

Iordache

} logofeți ai Divanului.

S'aă mai făcut patru logofeți la Divanul Craiovei, însă :

Constantin sin Radu,

Niculae Bulgaru,

Ioan,

Stan.

Asemenea două cărți ca acestea s'aă făcut și pentru doi logofeți la Departamentul de patru și de criminalion ot Craiova, cari cu loc deschis s'a trimis la dumné-lui Caimacamul a le pune numele acolo.

Carte de condicar la Craiova.

Dat-am cartea Domniei Mele lui Petrică logofetul, pe carele l'am făcut Domnia Mea condicar la Craiova, ca să aibă a ține condică și a trece într'insa toate poruncile ce se trinit de la Domnia Mea la Divanul Craiovei i cărțile de judecată i anafralele și orî-ce trebî se cantă, atât cari intră cât și cele cari es din Divanul Craiovei, ca să se aple în totă vremea sciut, spre a se păzi bună orînduială întru toate; și pentru a lui slujbă și ostenelă, Ne-am milostivit Domnia Mea asupra-î de l'am miluit cu milele ce se arată mai jos, adecă să fie în pace și er-tat de rîndurile dăjdiilor țerii, să scutască de dijmărit și vinăriciū drepte bucatele lui i o pivniță să ție în orașul Craiovei scutită și apărată de fumărit, de vamă și de alte angariū ce sunt pe pivnițe, cum și lude treî să aibă a-și găsi, omeni străini, fără pricină de dajdie, pe cari să-î aibă pentru poslușania casei lui, cu pecetluituri de la Visteria Domniei Mele, cu adevărînța dumné-lui Caimacamului său a ispravnicilor că sunt străini cu adevărat; pentru care poruncim Domnia Mea tuturor celor ce li se cuvine, să aveți a da bună pace la toate câte se cuprinde mai sus, nefăcându-î nimeni nici un fel de supărare; i saam reche. — 1813 Ianuarie 19.

(Cod. LXXV, fila 12.)

nasce ore-care neînțelegere. Boerul acesta ține să fie Ban cu ore-cari

Carte de condicar la Divanul Craiovei.

Dat-am cartea Domniei Mele pe carele l'am făcut Domnia Mea condicar al Divanului Craiovei, ca să aibă a ține condică și a trece într'insa toate poruncile ce se trimit de la Domnia Mea la Divanul Craiovei i cărțile de judecată i anaforalele și ori-ce trebă se caută, atât cari intră cât și cele cari es în Divanul Craiovei, ca să se afle în totă vremea știute, spre a se păzi buna orînduială întru toate; și pentru a lui slujbă și ostenelă, Ne-am milostivit Domnia Mea asupra-î de l'am miluit cu milele ce se arată mai jos, adecă să fie în pace și ertat de rîndul dăjdiiior țerii, să scutască vinăriciū și dijmărit pe drepte bucatele lui i o pivniță să ție în orașul Craiovei, scutită și apărată de fumărit, de căminărit, de vamă și de alte angarii ce sunt pe pivnițe, și lude trei să aibă a-și găsi, omeni străini, fără de pricină de dajdie, pe cari să aibă a-î ține pentru poslușania casei sale sale, cu pecetluituri de la Visteria Domniei Mele, după adevărîța dumné-lui Caimacamului său a ispravnicilor că sunt străini cu adevărat. Pentru care poruncim Domnia Mea tuturor celor ce se cuvine, să aveți a-î da bună pace la toate câte se cuprinde mai sus, nefăcându-î nimeni nici un fel de supărare; i saam recheh gpd.—1813 August 31.

(Cod. LXXV, fila 73 verso.)

Fiind-că după înscințarea dumné-lui cinstitului și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Spătar Nicolae Suțul, Caimacamul Craiovei, am orînduit Domnia Mea logofețel condicar la Departamentul de patru ot Craiova sub III logofeț al aceluî Departament pe Drăghichî Broscarul, în locul lui Tudorache ce a fost până acum, i-am dat dar Domnēasca Nōstră carte la mîni, ca să aibă privilegiul ce a avut și cel dinaintea lui, adecă să ție lude unul pentru poslușania casei lui, străin și fără de nici o pricină, pe carele acum să-l aducă din străinătate; așijderea să scutască și drepte bucatele lui, stupi i rîmători de dijmărit și vinul de vinăriciū; pentru care poruncim Domnia Mea la toți câți se cuvine, nimeni nici un fel de supărare să nu-î facă; i saam recheh gpd.—1818 Iunie 8.

(Cod. LXXV, fila 209.)

1818 Iunie 9. Carte domnēscă prin care s'au orînduit condicar la Divanul Craiovei Ioan Pleșpianu, ce a fost între logofeții Divanului, în locul lui Petre celui ce a fost până acum condicar, făcută după condică care este trecută înapoi.

Altă carte de logofețel de Divan al Craiovei, cu loc deschis de numele celui orînduit în locul lui Constantin ce a fost până acum.—1818 Iunie 8.

(Cod. LXXV, fila 209.)

puteri mai mari decât alți Banî. Domnitorul spune că nu admite-

Carte de III logofet ot Divanul Craiovei.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Ban, am făcut Domnia Mea III logofet la Divanul Craiovei pe i s'a dat după obiceiă acéstă domnescă a Nóstră carte la mânî, ca să aibă a căută tréba ce se cuvine cinului acestuia al logofetiei, purtând grija și silindu-se a slujî cu dreptate și credință la tóte după cum se va povățul de către dumné-lui Caimacamul Craiovei i, de către dumné-lor boerii divaniți de acolo și, slujind bine, păzind datoria ce i se cuvine la tóte, va fi miluit de către Domnia Mea, iar neurmând celor cu cale și cu dreptate și venindu-Ne vre-o jalbă de niscare-va nedreptăți saŭ jafuri și asuprele la judecăți, cercetându-se și găsindu-se în vină, nu numai va fi lipsit, ci încă se va și pedepsi; pentru care scriem și dumi-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghiropule, Caimacamule al Craiovei, să-l sciî de III logofet, dându-i tréba logofetiei asupră-î și povătuindu-l dumné-ta la tóte cele ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele; i saam receh gpd.—1812 Decembre 28.

Asemenea două cărți s'a făcut și la Departamentul de patru și la criminalion ot Craiova.

(Cod. LXXV, fila 18.)

Carte de polcovnic ot Cerneti.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Ban, am făcut polcovnic ot Cerneti pe i s'a dat după obiceiă acéstă carte la mânî, ca să aibă a face zapt trebile polcovniciei și pe toți slujitorii polcovnicesci de la Cerneti, cu cari să slujescă spre săvîrșirea și urmarea obiceiuitelor trebî ale polcovniciei, silindu-se pentru nizamul orașului și pentru tóte cele ce sunt după obiceiă la datoria și purtarea de grijă a slujbei lui, după buna orînduială ce i se va da prin dumné-lui Caimacamul Craiovei și prin ispravnicii județului, pentru care scriem și dumi-tale cinstit și credincios boerul Domniei Mele, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vóstre ispravnicilor ai județului, să-l sciți de polcovnic al Cernetului, dându-i slujitori în zaptul său și povătuindu-l la trebile ce sunt după obiceiă ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele, păzind întru tóte dreptatea și ferindu-se de orî-ce lucruri împotriva vointei Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă slujitorilor de la acéstă polcovnicie să cunósceți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de polcovnic, dându-i supunerea și ascultarea cuviinciosă; i saam receh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 18 v.)

acésta și, încă din Decembre 1812, se grăbesce a pune pe Marele Ban

Carte de polcovnic de Craiova.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstitului și credincios boerul Dumniei Mele Vel Ban, am făcut Domnia Mea polcovnic pe i s'a dat după obiceiul acésta domnésca Nóstră carte la mână, ca să aibă a face zapt trebile polcovniciei și pe toți călărașii Craiovei, cu cari să slujescă spre săvîrșirea și urmare obiceiuitelor trebî ale polcovniciei, silindu-se pentru nizamul orașului și pentru toate cele ce sunt după obiceiul la datoria și purtarea de grijă slujbei lui, după buna orînduială și povățuirea ce i se va da de către dumné-lui Caimacamul Craiovei; pentru care scriu și dumné-văstre cinstiți și credincioși boerilor Domniei Mele, dumi-tale Caimacamule al Craiovei și dumné-văstre boerilor divaniți de la Divanul nostru ot Craiova, să-l sciți de polcovnic, dându-i călărași în zaptul său și povățuindu-l dumné-văstre la toate trebile ce sunt după obiceiul ale slujbei lui, de a le urmă după scoposul Domniei Mele, păzind întru toate dreptatea și ferindu-se de orîce lucru împotriva dorinței Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă călărașilor de la acésta polcovnicie, să cunoșteți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de polcovnic, dându-i supunerea și ascultarea cea cuviincioasă; i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV. fila 19 v.)

Carte de Vel Armaș la scaunul Craiovei.

Fiind-că după alegerea dumné-lui cinstitului și credincios boerul Domniei Mele Vel Banul, am făcut Domnia Mea Armaș la scaunul Craiovei pe i s'a dat după obiceiul acésta domnésca Nóstră carte, ca să aibă a face zapt toate trebile armășiei și pe toți armași și zapeii câți sunt la acésta bréslă, cu cari să slujescă spre săvîrșirea și urmare obiceiuitelor trebî ale armășiei, silindu-se pentru toate cele ce sunt după obiceiul la datoria slujbei lui, după orînduială și după povățuirea ce i se va da atât de către dumné-lui Caimacamul Craiovei, cum și de către dumné-lor boerii divaniți; pentru care scriem și dumi-tale Caimacamule al Craiovei i dumné-văstre boerilor ai Divanului nostru de acolo, să-l sciți de Vel Armaș, dându-i zapei i armași asupra-i, spre a-i avé în zaptul său, și povățuindu-l dumné-văstre la toate trebile ce sunt după obiceiul ale slujbei lui, spre a le urmă după scoposul Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă zapeilor i armășeilor câți sunteți la acésta bréslă, să cunoșteți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de Armaș, dându-i supunerea și ascultarea cea cuviincioasă; i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 19.)

sub mâna domniei, ba chiar întru cât-va și a Caimacamului, pe care Ioan Caragea îl declară «*vechil chiar al Domnului*», corespunzând în toate pricinele direct cu Domnitorul «*fără de mijlocirea altuia însuși*». Ioan Caragea, deși recunoscând că dregătoria băniei este căpetenia Olteniei și a Craiovei, totuși rezervă domniei dreptul de a pronunța în ultima instanță asupra anaforalelor de judecăți încheiate de Divanul Craiovei. (1)

VIII. Administrațiunea în județe continuă a fi după vechia organizare

Carte de Vel Portar ot Craiova.

Dat-am domnésca Nóstră carte pe carele l'am făcut Domnia Mea Vel Portar la Craiova, ca să aibă a face zapt trebile portăriei și pe toți portăreii, cu cari să se slujescă spre săvârșirea și urmarea obicinuitelor trebă ale portăriei, după poruncile Domniei Mele și după povățuirea ce i se va da de către dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Banul Gheorghe Arghiropol, Caimacamul Craiovei, și dumné-lor boerii divaniți de acolo; de care scriem dumi-tale, să-l scii de Vel Portar, dându-i portăreii în zaptul său, și să-l povățuesci la toate trebile portăriei câte sunt obicinuite, ca să le urmeze după scoposul Domniei Mele. Poruncim Domnia Mea și vouă portăreilor, să dați supunere și ascultare mai sus numitului boer Vel Portar, ca să pótă săvârși trebile fără de cusur; i saam rekeh gpd.—1812 Decembre 28.

(Cod. LXXV, fila 19)

Patru cărți la patru logofeți ce slujesc la Divanul Craiovei.

Fiind-că se află slujind la Divanul Domniei Mele ot Craiova logofețel, s'a dat acéști domnésca Nóstră carte, ca să aibă privilegiul ce a avut și mai înainte, adecă să fie în pace și ertat de toate dăjdiile verí-câte ar eși de la Visterie și de la cămara Domniei Mele peste an în țéră; așijderea și ale lui drepte bucate să fie în pace și ertate, stupi i rîmători de dijmărit și vinul ce-l va face în viile lui de vinăriciū și o pivniță în orașul Craiovei apărâtă de fumărit, de căminărit și de toate dăjdiile ce sunt pe alte pivniți; asemenea să aibă a ținé și un lude scutit, om străin, fără de pricină, ca să-i fie de poslușanie casei lui; pentru care poruncim Domnia Mea la toți căți se cuvine, să fiți următori de a se păzi privilegiul acesta întocmai; i saam rekeh gpd.—1813 August 31.

(Cod. LXXV, fila 73 v.)

(1) Iată acest act important, menit a potoli a-tot-puternicia lui Dincă Filipescu:

a lui Alex. Ipsilante; al 3-lea ispravnic, înființat sub Muscali, nu dăinuiesce. Dăm în note un chrisov prin care se stabilește reședința județului Vlașca la moșia Michăilescă, în primele zile din Septembrie 1817. Cu întorcerea la Turci a Giurgiului și Brăilei prin pacea de la 1812, acele teritorii încetăză de a fi administrate de statul român.

Câmpulung și Ocnele-Mari continuă și ele a fi administrate de județ și pârgari, sub controlul epistatului guvernului central. (1) Câmpulungului i se reînnoiesc chrisovul de privilegii *ab antiquo*.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofet de Țera-de-sus, cu toate că dregătoria băniei este căpetenia tuturor celorlalte dregătorii, atât ot Craiova cât și de la toate acele județe ot peste Olt, dar iarăși nu este îndoială, ci de toți știut, că Caimacamul ce se orînduiesc la Craiova de către domnie este vechil chiar al Domnului și, precum întru toate celelalte pricini corespondarisesce cu domnia fără de mijlocirea altui cui-vași, și iarăși de la domnie tot fără de mijlocirea altuia se dau cuviincioasele porunci și povățuiră, asemenea urmăză și se cuvine ca și pricinele de judecăți ce se caută la Divanul ot Craiova de către dumné-lui Caimacamul, dimpreună cu dumné-lor boerii divaniți de acolo, să se cerceteze iarăși de către domnie, ca ori să le anerisescă, sau să întărescă, fără de a mai da în cercetarea altei judecăți de aici. Drept aceea poruncim dumné-tale, ca de acum înainte ori-câte pricini de judecăți vor veni aici teorisite și cercetate de dumné-lui Caimacamul Craiovei, dimpreună cu dumné-lor boerii Divanului nostru de acolo, și una din prigonitoarele părți va ave apelatie împotriva, acea apelatie a părții ce neodilnitate să se buiurdisescă a se înfățișă drept la Divanul Domniei Mele, cu anafora Divanului ot Craiova; care acéști poruncă a Domniei Mele să o faci dumné-ta cunoscută atât calengiilor cât și zapciilor domnescului Nostru Divan, ca să fie întocmai următoră; tolco pisali.—1812 Decembre.

(Cod. LXXIV fila 6.)

(1) *Carte de județie la orașul Câmpulung sud Muscel.*

Dat-am Domnia Mea acéști domnésca Nóstră carte pre carele după cererea și după alegerea orașenilor ce au făcut de la Câmpulung sud Muscel în scris, sub iscăliturile lor, pecetluită și cu pecetea orașului, și prin scirea dumné-lui Vel Postelnicului, l'am făcut județ orașului Câmpului-Lung, ca să aibă a fi judecător și purtător de grijă la toate trebile orașului, care se va porunci de către Domnia Mea și care se va scrie de dumné-lui Vel Postelnic, să le săvîrșescă la vreme, fără de cusur, cum și ale orașenilor pricini și judecăți să le caute după obicei și după cuprinderea domnescului Nostru chrisov, care au orașenii, și fiind-că pentru ajutor și pentru buna pază a orînduelei orașului este orînduit de către Domnia Mea și deosebit epistat, să aibă numitul județ la toate trebile orașului și la pri-

Prin chrisovul din 23 Iunie 1814 se păstrează neatinse vechile drep-

cinele judecăților i la cisle și la orî-ce alte pricinî a se unî întru tôte povățuirilor epistatului, și în mînile județului poruncim să se păstreze și domnescul Nostru chrisov de obiceiurile și privileghiurile lor, atît cel nou, cît și tôte cele vechi chrisove, așezate sub pecetea epistatului județului și a trei patru din fruntașii mahalalelor, cît și pecetea orașului asemenea să se ție de județ, care pecete, fiind-că este, cum dicem, a orașului, ce se metahirisece la pricinî și trêba obștei orașului, pentru aceea poruncim ca să nu aibă voe județul de sineși numai a o metahirisi, ci la trebile și pricinele obștei orașului, cînd va fi trebuință, atuncea cu scirea epistatului i a pîrgarilor și cîte un fruntaș din tôte mahalalele orașului față, fiind cu toții strînși, să se pecetluiască cartea cu scrisoarea aceea în vederea lor. Deci să se ferescă orînduitul județ de jafuri și nedreptăți, atît el cît și orașanii carî vor cîntă a face niscare-va încercături în cisle și în orîndueli să nu se cuteze a îngădui, ci la tôte cislele să se facă dréptă cumpênire la toți după puterea și starea fieș cărnîia. Pentru care poruncim Domnia Mea și vouă tuturor pîrgarilor și orașenilor de obște, să sciți și să cunoșteți pe numitul județ a orașului orînduit de Domnia Mea; i saam receh gpd. — 1814 Martie 1.

(Cod. LXXV, fila 820.)

Carte de epistasie ot orașul Câmpulung.

Dat-am domnésca Nôstră carte . . . pre carele l'am făcut Domnia Mea epistat la orașul Câmpulung, prin alegerea dumné-lui Vel Postelnicului, ca împreună cu județul orașului i cu pîrgarii să păzescă orînduiala orașului după vechiul obicei, precum prin chrisovul Domniei Mele ce am dat se cuprinde să păzescă, să petrécă orașanii și toți locuitorii feriți de orî-ce nedreptate și jafuri, precum și pricinele ce vor avé orașanii, carî nu le va puté îndreptă județul cu pîrgarii, să le îndrepteze mai sus numitul boer epistat și așa, luând de la cel din înainte epistat poruncile i ponturile, întocmiri și orînduelile, să îngrijescă de a le urmă și a le păzi întocmai, să se ferescă atît pe sine cît și pe alți să nu-i îngăduiască a face jafuri și mîncătorii, că însuși va avé a da sémă, și, cînd se va găsi cu cît de puțin în vină, nu numai va fi lipsit din epistasie, ci se va și pedepsi. De care poruncim, județule i pîrgarilor și tuturor orașenilor ot Câmpulung, să cunoșteți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de epistat al vostru, dîndu-i supunerea și ascultarea cea cuviinciosă la cele cu cale, ca să se pótă păzi dreptatea i ponturile și săvîrșirea poruncilor Domniei Mele fără de cusur; i saam receh gpd.—1817 Martie 15.

(Pecetea gpd.)

(Cod. LXXV, fila 179.)

turi și privilegii ale orășenilor din Câmpulung, privilegii altă dată

Chrisovul orășanilor de la Câmpulung sud Muscel.

Județului cu doi-spre-zece pârgari și cu toți orășanii câți sunt din orașul Domniei Mele din Câmpulung, ca să fie în pace și ertați de lucrul domnesc și de vama mănăstirii din oraș și de vama pitarilor de la sborul Sfântului Ilie Proorocul, verice vor vinde sau cina ce va cumpără, au cal, au boi, au pătură, au pesce, au verice, să nu aibă a lua de la dinșii vamă, după cum au avut obiceiul de n'au dat vamă acest oraș nici odinioară, și să nu aibă nimeni voe a cumpără loc de casă în oraș, nici boer mare, nici slugă domnescă, nici slugă boerescă, sau să ceară loc de la Domnia Mea în oraș, sau vad de mără, sau delniță în câmp. sau niscare-vași moși sau vii, sau verice de ale acestor orășani, ci numai orășanii să fie volnici a cumpără unii de la alții, și de vor fi și datorii niscare-va orășani, au pe la boeri, au pe la alți oameni de țară, și li se va întâmpla acelor orășani morțe și nu vor avea cu ce plăti, să nu fie volnici acei datornici să vîndă la altă parte ori-ce ar rămâne după morțea acelor orășani, ci numai iar la orășani să aibă a vinde; așijderea și pentru rîndul judecăților orașului, numai județul cu pârgarii să aibă a judeca pe orășani, iar ispravnicul județului sau alt cinc-vași să nu aibă voe a se amesteca în judecățile lor; și să fie în pace și ertați de fumărit; vericarele din orășani ar merge cu carele lor să încarce pesce de la baltă să nu dea fumărit, fără numai să aibă a da la sf. mănăstire din Câmpulung de la un car de pesce oca 5, după cum le-au fost obiceiul și mai înainte vreme; așijderea și pentru erbărit, încă să fie orășanii în pace și nesuperați; pentru vitele ce vor tăia la scaunele de carne din Câmpulung și pentru vitele ce vor tăia la scaunele de carne, cari fac tomna prin del la vii și pentru alte vite ce vor strînge pentru hrana lor, nici decum erbărit să nu dea, precum n'au mai dat nici odinioară; cari din orășani se vor hrăni cu meșteșugul cismăriei, să nu dea ciohodărit, și pentru gostinărit încă să aibă a scuti orășanii rîmători una mie pe an; vrînd să-i ducă să-i vîndă la Brașov, să nu dea gostinărit pe această sumă de rîmători ce scrie mai sus; și ori-cari din orășani se va hrăni cu neguțătorie, vîndînd mătase și alte mărunțisuri pe la tîrguri, nici decum să nu aibă supărare de cotărit, după cum nici alte dăți n'au mai dat; așijderea să nu fie nimeni volnici să aducă vin să vîndă în oraș, nici din boeri, nici slugi domnesci, nici boeresci, nici țărani sau măcar verice fel de om ar fi, fără numai înșiși orășanii să vîndă vin într'acest oraș, iar alt nimeni; și nici din țărani să nu fie volnici a încărcă verice povară din oraș până se vor încărcă întâiu orășanii, atât pentru totă vremea, cât și la sborul Sfântului Ilie Proorocul; așijderea și pentru rîndul dijmăritului și al oeritului, vericare boer ar merge cu aceste slujbe la acest județ al Muscelului să aibă a le da orășanii pentru cheltuiala lor numai un prînz de bucate, și care din orășani ar avea să plătescă oerit sau

motivate pe amintirea că acel oraș fusese când-va capitala țării. Am văzut că, în mai toate chrisóvele de această natură din secolul al XVIII, se amintesc de descălecătórea a doua a țării muntenesci, la Câmpulung de Negru-Vodă. În chrisóvele mai noue se omite această amintire.

dijmărit, să dea de nume numai po banî 30, iar alt nimic mai mult supărare să nu le facă, după cum au avut obicei și mai dinainte vreme, și să aibă volnicie orășaniî din Câmpulung să nu îngăduiască pe nimenî din cei străini a se hrăni în oraș cu nici un fel de neguțatorie, ci numai orășaniî să se hrănescă într'acel tîrg; așijderea și pentru orășaniî cari au vii în délul Pitescilor, pe moșia Radului-Vodă i pe moșia mănăstirii Nucetului în délul Ciocănescilor, să nu aibă voe egumeniî nici odiniórá a le face alte obiceiuri nouă, fără numai să aibă a plăti orășaniî vinăriciî domnesc din dece vedre o vadră și otaștina pămîntului după obicei, și după ce va scóte vinăriciî domnesc afară, apoi să le ieă otaștina, și pentru pârpar să aibă a da de cramă po banî 12, iar pentru putinele cu struguri ce vor face pentru tréba caselor lor să nu-î supere, nici alte deciueli din liveđile de pomi ce vor avé pe la viile lor să nu le ieă și să nu aibă voe slugile sau țiganiî acestor mănăstiri să măsóre vinul ce vor luă din vinăriciî și de otaștină cu mâna lor, fără numai acela cu bucatele să aibă a-și măsura vinul ce vor fi să dea cu mâna lor și cu vadră dréptă de deciuială, și să aibă volnicie orășaniî să-și vîndă vinurile în dél pe la crămile lor, precum au avut obicei și mai înainte; și iar să aibă orășaniî din Câmpulung a stăpâni nisce munți, ce sunt ai orașului, după cum i-au stăpănit și până acum; așijderea și pentru veri-cari din boerii Domniei Mele vor merge să fie ispravnici acolo la acel județ al Muscelului, să nu aibă voe a supără pe orășani pentru fin, sau pentru lemne, sau pentru cal de olac, sau pentru alte clăci, pentru că fiind acest oraș la loc de munte și cu anevoe a se hrăni, nefiind loc de arătură, au fost ertați de toate aceste câte scriu mai sus încă mai dinainte vreme, după cum am văzut Domnia Mea atât alte chrisóve domnesci de mai înainte, cât și chrisovul Domniei Sele fratelui Alexandru Vodă Moruz cu lét 1794 Mart 20, întărit și întru a doua domnie, lét 1799 Octombre 7, pentru aceste mili și obiceiuri ce se arată mai sus; de aceea dar și Domnia Mea m'am milostivit de i-am ertat, ca să fie de acesta în pace și nesupărați, întărind chrisovul acesta cu însăși credința Domniei Mele Iw Ioan Gheorghe Caragea Voevod și cu a prea iubiților Domniei Mele fiî: Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, și cu tot sfatul ciustiților și credincioși boerilor voliți ai Divanului Domniei Mele: pan Constantin Filipescu Vel Vistier, pan Radu Golescu Vel Ban, pan Constantin Vlăhuț Vel Postelnic, pan Isaac Ralet Vel Vornic de Téra-de-sus, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic din Téra-de-jos, pan Dumitrașco Racoviță Vel Vornic al treilea, pan Iordache Slătineanu Vel Vornic al obștirilor, pan Dumitrache Racoviță Vel Vornic al patrilea, pan Grigorie Bălenu Vel Logofet de Téra-de-sus, pan Constantin Filipescu Vel Logofet de

Condicariî sunt mereu împiegaţi foarte utili şi în judeţe. (1) Dăm

Țăra-de-jos, pan Fotache Știrbeiū Vel Logofăt za obiceiuri, pan Constantin Suțul Vel Spătar, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Alexandru Nenciulescu Vel Vornic de politie, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofăt al străinelor pricinî, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Alexandru Mavrocordat Vel Căminar, pan Nicolae Suțu Vel Comis, și ispravnic pan Constantin Filipescu Vel Logofăt de Țăra-de-jos; și s'au scris chrisovul acesta în anul al doilea dintru întâia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele București, la anii de la nascerea Domnului Dumneșu și Mântuitorului nostru Isus Christos 1814 Iunie 23, de Chiriță Logofăt de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 183 v.)

Carte de județenie la orașul Vel Ocnă sud Vâlcea.

. pre carele l'au făcut dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Constantin Filipescu biv Vel Ban județ la orașul Domniei Mele Vel Ocnă sud Vâlcea, ca să aibă a fi județ și purtător de grijă la toate trebile orașului câte sunt orînduite la datoria județului, să aibă a judecă și pe toți orașaniî de la Ocnele Mari de pricinele ce se cuvin după obiceiū a le căută județul. Pentru care poruncim Domnia Mea și vouă tuturor orașanilor, vedënd cartea Domniei Mele, toți să aveți a-l sci de județ și a-i da ascultare la cele ce vè va da învățatură. Poruncim Domnia Mea și dumné-vostre ispravnicilor ai județului, să aveți a-l sci de județ, păzind orînduiala lui; i saam re- celh gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 18.)

(1) *Condicariî de prin județe și condicariî ce s'au făcut la let 1817 Decembrie 5, în logofeția Logofătului Constantin Bălăceanu.*

Vâlcea, Armașu Constantin Boerescu.	Fără nume arătat, dumné-lui biv Postelnicu condicar.
Gorj, Barbu Polcovnicu.	Șarban Manolescu, vechiū, re- înnoit la Fevruar 23 lét 1818.
Dolj, Nicolae Oteteleşanu.	Ioniță cel vechiū
Mehedinți, Șătraru Răducanu Sefendache.	Raicu logofăt.
Romanați, Alexandru Palada.	Constantin Varlaam cel vechiū
Argeș, II Portar.	Ilie biv III logofăt.
Ilfov, Nicolae Bujoreanu.	Ioniță cel vechiū.

(Cod. LXXV fila 267 v.)

Condicariî din let 1816 Ianuar.

Muscel, Ilie biv III logofăt.
Slam-Rîmnic, Ioniță Șonțu.

în note instrucțiunile lor (1) și un act din 31 Maiu 1813 relativ la

Saac, Gheorghe logofăt Bilciurescu.
 Teleorman, III logofăt Sandul.
 Prahova, II vistier Barbu.
 Olt, Nicolae logofăt.
 Vlașca, Tănase Nanoveanu.
 Ialomița.
 Dîmbovița, postelnicelul Chivu.
 Buzău, Ioniță Budișteanu.
 Buzău, Constantin sin sêrdarul Nicolae.
 Vlașca, Iancu Bădulescu.
 (Cod. LXXV, fila 263.)

(1) *Carte de condicărie de județ.*

Dat-am domnéscă Nóstră carte pre carele după alegerea dumné-luî cinstitului și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofăt de Têra-de-. l'am orînduit condicar la sud deci mergênd la numitul județ, să aibă a luă în zaptul sêu, de la acel ce până acum au fost condicar, tóte condicele județuluî i orî-ce alte scrisori, sineturi și zapise ale celor ce vor fi avut pricinî de judecătî la acel ispravnicat și se vor fi aflând la proin condicar, însă prin fôie anume, sub iscălitura numitului, și apoi să aibă a ținé condicele județuluî și a urmă la tóte întocmai după cuprinderea acestor de mai jos arătate ponturi:

1. Tóte poruncile Domniei Mele câte se trimit și se vor trimite către ispravnicî sau către judecător pentru chivernisirea locuitorilor, pentru paza și buna orînduială a județuluî, pentru judecătî i orî-ce pricinî de trébă ale Divanuluî, cu povățuirî și învățaturî, mai vîrtos cele ce sunt următóre în tótă vremea, i pentru orî-ce dări i zaherele vor eși pe têră de la Divan și de la Visterie, să aibă a le trece tóte de rînd în condică cu vremea lor, ca și schimbându-se ispravnicî sau judecătorul, viînd alții, să găsească acele porunci în condică, să le energhisască și să le păzescă; și logofătul acesta să fie dator, la schimbarea boerilor ispravnicî, sau a judecătoruluî, a arătă celor ce vin câte porunci sunt de mai înainte date, iar să nu fie uitată porunca ce se dă și să nu se scie în urmă de cel ce vine în urmă ispravnic, cu pricină că au rămas cărțile de acele porunci la boerîi ispravnicî ce au fost mai înainte.

2. Așijderea și urmarea ce va face ispravnicî după poruncile Domniei Mele, cărțile ce va serie în județ de obște prin plăși, și acelea tóte să le trecă în condică; să se păzescă în mâna acestuî orînduit logofăt și pravilnicésca condică, întru care este povățuirile pe larg cum să urmeze ispravnicî și judecătorulla pricinî de judecătî i de cele obicînuite ale moșiilor.

3. La judecățile ce se vor căută de către judecător sau de către

havaetul ce sunt datorî condicării a da Marilor Logofeți. Nu eră de ajuns

boerii ispravnicî, să se afle orînduitul logofet de față, cetind și ascultând, ca să facă practică de pricină, întru care să se scrie atît dîsele unuia i răspunsurile altuia, câtși hotărîrea ce s'au făcut de la judecată; după aceea să facă anafora saŭ carte de judecată; iar de nu se va precurmă pricina și va rămâne a aduce mărturii saŭ alte doveđi, iarăși să aibă a face *practică* și a o trece în condică, ca să fie pururea sciut ce au răspuns fieș-carele din cei ce s'au judecat? ce doveđi au arătat și la ce au rămas pricina? care la acestea să fie fôrte cu luare aminte, ca să înțelegă și să facă zapt cum se cade pricina, cercetarea și hotărîrea judecătii, spre a scrie în condică însuși acelea ce se vorbesc și se hotărESC la judecată, iar nu altele, și să adevereze în fieș-care carte saŭ anafora, că sunt trecute în condică, după care dându-se celui ce au câștigat dreptatea anafora saŭ carte de judecată, să dea și la mîna celui ce n'au rămas odihnit adeverință iscălită de ispravnicî saŭ de judecător, prin care să arate anume sorocul ce s'au pus în fața aceloră ca să vie la Divan de a-și face apelația lor; să dea și cei cu pricina adeverință sub iscăliturile lor, întru care să arăte diua ce s'au pus soroc a veni la Divan iar cei ce au rămas mulțămîți și odihniți de hotărîrea de acolo, pentru aceea să scrie în carte că s'au mulțămît și s'au odihnit.

4. Să aibă datorie orînduitul logofet, ca pe tótă luna să trimită, prin dumné-lor ispravnicî, la logofetia Divanului condică de câte judecătii și pricinî s'au căutat de judecător și de ispravnicî județului, care în ce chip s'au hotărît saŭ la ce au rămas, de s'au mulțămît saŭ nu? ca, când vor veni cu apelație vre-unul și va cere ca să aducă pe pîrîtul seŭ aici, să i se cêră adeverința sorocului și să se caute în condică pricina aceluia, ca să se vadă la ce au rămas.

5. Lângă acêsta, fiind-că s'au întîmplat și se întîmplă necurmă gâlcevuri și pricinî pentru foi de zestre, pentru diete, pentru așezămînturi, pentru zălogiri și vîndări de moșii, pentru venituri de moșii și alte lucruri, că s'ar fi făcut prin taină și cu economie, saŭ că s'au vîndut la ómenî străini, carî sunt opriți a cumpêră; spre a lipsi dar acestea, să aibă a trece în condica județului tóte foile de zestre, i dietele, i zapisele de orî-ce așezămînturi, i de vîndări de moșii i de venituri de moșii și de verî-ce, cum și de zălogiri, de vor fi cu orînduială făcute după cercetarea ispravnicilor, și să se adevereze de dînsul că sunt trecute în condică, ca la orî-ce judecată să se credă de adevêrat acol sinet; iar fără a se trece în condică să nu aibă statornicie nicî un fel de vîndare saŭ zălogire, nicî foile de zestre, nicî dietele; care pentru acêsta să aibă datorie mai întăiŭ a da în scire la tot județul, ca toți să scie a veni la condică să le arate acestea, ca să se trecă tóte în condica județului și să se adevereze de ispravnicî și de orînduitul logofet, ca să fie temeinice și cu credință de adevêrate.

6. Așijderea să se trecă și examenelo de cercetările fieș-căruia vinovat și cădut în hoție, ca să se afle trecute și când ar avê trebuință numitul logofet de vre-o povățuire și învățatură, să aibă prin

ca bietul condicar să fie *destoinic*, priceput, *practicos*, harnic; mai trebuia să aibă de unde să plătească *havaetul* Marilor Logofeți. Apoi, ca să-l pôtă plăti, de sigur că la rîndul lor condicarii «*sfînțuiau*» cât mai mult pe bieții «împricinați». (1)

dumné-lor ispravnicii județului a însciință la dumné-lui Vel Logofet și dumné-lui să arăte Domniei Mele și porunca ce se va primi iarăși prin ispravnică să o trimită la orînduitul logofet.

7. Pentru slujba și obosela ce va face acest logofet, să aibă a lua lăfa ce-i este orînduită, adecă talerî 20 pe lună; așijderea să aibă a ține și trei lude scutiți, ómenî fără de pricină, cărora, după cercetarea ce li se va face de către dumné-lor ispravnică, de vor fi cu adevărat fără de pricină, să le dea adeverințe de numele și chipul lor, spre a li se da și de la Visterie pecetluituri, ca să fie apărați, să scutască de dijmărit și vinăriciū drepte bucatele lor.

8. Și deosebit să ieă și havaet de la cărțile de judecată sau anaforale ce se vor face de către ispravnică, sau de către judecător, însă la pricină hotărîtă de acolo, pentru scris i trecut în condică, de la 40 parale până la talerî 2,20, și ispravnică sau judecătorul să aibă a însemnă în carte acel havaet, ca să nu se îndrăsnescă a lua mai mult; de la răvașele ce se fac de soróce de către ispravnică, să ieă de la 3 parale până la 6 parale; i de zălogiri, vii, țigani sau alte așezămînturi, cum și de la vîndarea de venituri de moșii, să ieă pentru scris în condică de moșie mare talerî 5, iar de moșie mică talerî 2,20 și de țigani de un suflet 10 parale.

9. La tóte aceste trebî câte mai sus s'aú arătat, dumné-vóstre ispravnicilor pe alți logofetei sau ómenî de ai dumné-vóstre să nu amesteacăți, ci tóte să se caute de către dumné-vóstre și de judecător numai printr'acest orînduit logofet, ca să nu ajungă tréba la vre-un catachrisis. Către acésta să aibă a se ferî orînduitul acesta logofet a nu face niscare-va jafuri celor ce vor avé pricinî de judecăți, sau a cere rușfeturi și mită, că pentru aceea li s'aú orînduit lăfă și ómenî scutiți, nici să zăbcvescă cu scrisul cărții sau trecutul în condică pe locuitorii ce vor avé pricinî de judecăți, ci cu grabă să le sávîrșescă tréba fieș-căruia și să le dea drumul, ca să nu li se pricinuiască-periciune, cheltuială și perdere de vreme, pentru că de se va face vre-un cusur la vre-una din câte s'a dîs mai sus, nu numai va fi lipsit și altă dată nu se va mai învrednici la acéstă slujbă, ci se va și pedepsi.

10. Poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre boerilor ispravnică i judecătorule al județului, vėdēnd acéstă carte a Domniei Mele, să sciți și să cunósceți pe mai sus numitul de condicar și logofet al județului și să-l metahirisiți în tóte trebile acestea, dādu-ı asupră-ı tóte condicele județului; i saam receh gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 51.)

(1) După anaforaoa dumné-lui Vel Logofetului de Țera-de-jos, poruncim dumné-vóstre ispravnicilor ai județului, să faceți urmare întocmai

IX. Numeroase sunt abuzurile împiegaților în genere și ale celor din județe și plăși mai cu sémă. În anexele la acest capitol aducem amintire de câte-va din ele.

Cercetări rînduite de Domnitor sunt destule. Dar ce rezultato aveau acele cercetări? Mai adesea nici unele, ba pôte pedepsirea grea a jăluitorilor, căci au calomniat pe un *cînstit* slujbaş!

iar neodihnindu-se de acolo vre-o parte, cu înștiințarea dumné-vóstre în scris să-î sorociți la Divanul Domniei Mele.—1813 Iunie 18.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale ce mi se dă la acéstă jalbă a lui III logofăt Ilie condicarul din sud Muscel, următor fiind, am luat séma arătării ce face, că în anul cu lét 1812, când s'a aflat vechil logofeției mari de Téra-de-jos dumné-lui Căminarul Alexandru Ghica, orînduindu-se jăluitorul condicar la numitul județ și în urmă tot atunci peste trei luni făcându-se dumné-lui Căminarul Iordache Golesecu vechil logofeției mari, pentru că n'a vrut a se desface între dumné-lor despre rîndul havaeturilor condicărilor, i s'a cerut numitului al doilea havaet, după care, nedându-î mâna a mai da și alți bani, s'a scris de la logofeția mare către dumné-lor ispravnicii județului ca să nu îngăduiască pe Ilie a se amesteca la tréba condicăriei și, viind aci spre a-și cere dreptul său, tréba condicăriei s'a căutat de un Gheorghe logofețelul ot Câmpulung, neorînduit fiind de stăpânire, iar mai în urmă arătându-și dreptățile lui către dumné-lui Căminarul Iordache Golesecu, vechilul logofeției mari de atunci, i-a dat carte către dumné-lor ispravnicii de a-l cunósce tot pe numitul de condicar, care carte o vădquíu și eu, cu lét. 1812 Dechembre 5, coprinďetőre chiar așa: fiind-că aici la acel județ s'a aflat condicar Ilie biv III logofăt și de acum înainte tot numitul are să fie condicar, după care, fiind-că jăluitorul se cunósce de condicar, lui i se cuvine și iratul acestei trebí, mai ales orînduita léfă; dar fiind-că acel Gheorghe logofețelul a ostenit și nu de sineși s'a amestecat la tréba condicăriei, după dreptate se cuvine să-și ieă léfa pe tot anul deplin, iar píritul cel-lalt folos pe câtă vreme s'a aflat slujind, ci de se va găsi cu cale de către Măria Ta, să fie luminată porunca către dumné-lor ispravnicii județului să facă cercetare și, pe câte luni vor dovedí că a luat acel Gheorghe logofețelul léfa condicăriei, să-l apuce a o întórce jăluitorului înapoi, iar hotărîrea cea desăvîrșită rămâne a se face de către Înălțimea Ta.—1813 Maiu 31.

Iordache Slătineanu Vel Logofăt.

(Cod. LXXVI, pag. 489.)

În mai fie-ce an Ioan Caragea a dat circulări către ispravnicii în genere, ori către anumiți ispravnici, ordonându-le să fie omeni de trebă. (1) Vătașilor de plaiuri le scrie Vodă, că pentru abuzuri o să-î spânzure. Zadarnice formalități! Cu cât eră ore mai onest Domnul, ca să cêră

(1) *Carti deschise la tôte județele a se da nizam slujbașilor anu mai jăfui pe locuitori.*

Dumné-vôstre ispravnicilor ot sud. sănătate. Măcar că Domnia Mea cea mai întâie datorie a Nôstră socotind ocrotirea și repaosul locuitorilor domnescei Nôstre țeri de către cei năraviți jăfui-tori și jacăși, nu contenim prin feluri de mijlôce spre a desrădăcină cu totul urmările lor, ca să dobândescă locuitorii o desăvîrșită liniștită petrecere și a se bucură folosindu-se însuși ei cu rodirile muncii și strădaniei lor; dar fiind-că dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele, pentru odihna și buna petrecere a locuitorilor, Ne-aũ făcut acum rugăciune prin obștescă anafora ca să pue în lucrare acest de mai jos arătat înlesnitor mijloc, spre a se urmă acestăși bun cuget și voință a Domniei Mele, de aceea iată printr'acéstă domnésca Nôstră poruncă vă însciintăm că de acum înainte, ca unii ce sunteți otcârmuitori ai județului orînduiți de Domnia Mea, sunteți datorii a da sêma pentru ori-ce jaf și năpăstuire se va face locuitorilor de către veri-cine, și într'adins vă poruncim să fiți napristan cu mare privighere și neadormită îngrijire asupra tuturilor slujbașilor județului, precum sameșii, vătașii de plaiu, polcovnicii, căpitani, dijmarii, oerii, vinăricerii, zapcii de plasă și cei-lalți slujbași de pe afară, de a se părăsi cu totul și a nu îndrăsnii să facă locuitorilor cel mai mic jaf sau luare nedreptă peste domnescile Nôstre ponturi și porunci, și pe ori-care din ei îl veți simți cu vre-o urmare împotrivă în vre-un fel de chip, să însciintați Domniei Mele, ca să-și ieă căduta pedepsă, bez însă de zapcii plășilor, pentru cari, fiind-că înșivă sunteți răspundători, aveți tótă voia, când îi veți dovedi într'acest fel de urmări, că, după ce veți împlini de la dînșii tôte jafurile celor năpăstuiți, să-î și lipsiți apoi din trebă și să orînduiți în locu-le pe alții cinstiți și vrednici; iar când vom află că vă purtați cu neîngrijire la acêsta, să sciți cu hotărîre că veți răspunde chiar din casele dumné-vôstre tótă paguba acelor jefuiți locuitori și veți cădă și în urgia Domniei Mele, care acéstă poruncă a Domniei Mele să o faceți cunoscută tuturor mai sus arătaților slujbași, ca să nu le rămăe cuvînt de pricinuire că doar nu le-aũ fost sciută, și de primirea și înțelegerea aceste domnescei Nôstre porunci să aveți a însciintă Domniei Mele; i saam reche gpd.— 1815 Martie 25.

(Cod. LXXIV, fila 190 v.)

Vel Logofăt.

slujbașilor săi a fi onești? Vătașii de plaiu erau cu deosebire jăfuitori ai satelor, cu toate că li se reînnoiește nizamul la 1 Ianuarie 1813. (1)

(1) *Ponturile vătășiei de plaiu.*

Sluga Domniei Mele, vătășe de plaiu sud fiind-că mulți sunt în firésca răutate și pururea le este gândul la tâlhării, ca să se întovărășescă și cu alții din Ardél, iată de acum dintâiu îți poruncim Domnia Mea ca să pui paznici la drumurile plaiurilor și poteci și să nu îngăduiesci omeni din vale a umbla prin plaiu, sau a trece înăuntru peste hotar fără de adevărînța dumné-lui Vel Spătarului, că vei fi în primejdie, și prin toate satele plăeșesci să umbli singur, ca să te chezășuesci cu părcălabii a nu se întâmplă vre-un om de la vre-un sat din plaiu să se adape cu gândul spre tâlhării, cum și pentru cei ce vor veni din lăuntru ori cu pașusuri sau fără pașusuri în grabă să înștiințezi la dumné-lui Vel Spătarul și pe cei ce vor fi cu pașusuri să-î lași să treacă, iar pe cei fără de pașusuri să-î popresci acoloa și să înștiințezi dumné-lui Vel Spătarul, și vei avea răspuns în ce chip să urmez, căci de se va întâmpla a se sfeti hoții de dincolo cu cei de aici, sau de aici dincolo, în plaiu te vom spânzura și pe tine și pe câțiva din plăeși și potecași. Urmând precum într'aceste ponturi de mai jos se arată:

1. Vătaful de plaiu să aibă a păzi drumurile și potecile plaiului, ca să nu poată nimeni fără de scirea lui a merge în lăuntru în Transilvania pe drumuri sau pe niscare-va poteci, nici prin satele plaiului a umbla fără de scirea lui.

2. În lăuntru în Ardél să nu lase vătaful pe nimenea să treacă fără de răvaș de la dumné-lui Vel Spătarul, cari răvașe să le strângă și la sfârșitul fieș-căreia luni să le trimită la dumné-lui Vel Spătarul, ca cu catastih să le arăte la Domnia Mea.

3. Om din Ardél ce va veni aici cu trebuință sau cu neguțătorie și va avea pașusuri de la Excelența Sa Gheneralul, să aibă voie a veni, prin scirea vătafului, povățuindu-se a merge la ispravnicii județului, ca prin scirea dumné-lor să meargă unde vrea, și vătaful de plaiu în grabă să facă două înștiințări: una la dumné-lui Vel Spătarul și alta la ispravnicii județului; iar pe care va găsi trecut peste plaiu fără de pașus, prindându-l, să-l ție acoloa poprit, și numai decât să înștiințeze la dumné-lui Vel Spătarul, ca dumné-lui să arăte Domniei Mele, cum și pe cei ce se vor cercă a trece fără de răvaș de drum, de vor fi dintr'acel județ, să-î trimită la dumné-lor ispravnicii județului, iar de va fi din alt județ să-î trimită prin ispravnicii la dumné-lui Vel Spătarul.

4. Prin toate satele plăeșesci să mergi însuți tu vătășe și, aducând pe părcălabi și pe preoții satului, să le arăți că este strașnică poruncă de la Domnia Mea, cu înfricoșare de morțe, pentru rîndul întercării hoților și a tâlharilor, cerându-le chezașie că nimeni din acel sat nu vor eși în hoție și, pentru verii-care se va simți hoți sau gazdă, să răspundă părcălabii și acei chezași, și sătenii, când vor merge unde-vași la vre-o

Regulamentul acesta al vătășilor de plaiu nu diferă mult de cel dat

trebuință a lor, să aibă datorie a arăta părcălabului și chezașilor, ca prin scirea lor să mērgă, și așa, încunjurând tu vătafe tōte satele plaiului odată pentru acēstă trēbă, apoi tu să te așezi la locurile de pază, fără de a lipsi de acoloa, iar pentru strīnsul banilor dājdiei să orīnduesci plăeși a umblă prin sate.

5. Nicī un om din satele județului de la vale să nu aibă vōe a merge măcar cu trēba lor pe la satele din plaiu fără de scirea ta, vātașe; iar pe care vei găsi umblând prin plaiu fără de scirea ta, să-l trimiți la ispravnicii județului, ca să-și ieā căduta certare.

6. În fie-care două săptămāni odată să īnsciințezi dumnē-lui Vel Spătarului de orī-ce se va īntīplă în plaiu, precum și când nu se va īntīplă nimic, iarāși să īnsciințezi. Așijderea și pentru orī-ce veste vei auđi de aiurea din vecinătate, iarāși să īnsciințezi după datorie-ți, căci de nu vei păzi aceste porunci, hotărīt să scii că vei fi spānzurat.

7. Către acēsta poruncim Domnia Mea, mai sus numitule vātașe, să aibī purtare de grije pentru căți vor veni a se așeză cu locuința în țēra Domniei Mele, să faci fōie de numele lor, cāte familii sunt, care fōie pe fieș-care două sēptemāni odată să o trimiți cu īnsciințare la dumnē-lui Vel Spătarul, ca să arāte Domniei Mele.—1812 Decembre 18.

(Cod. LXXV, fila 48.)

Carte de vātășie de plaiu.

Dat-am domnēasca Nōstră carte slugei Domniei Mele pre carele l'am orīnduit Domnia Mea vātaf de plaiul sud ca să aibă volnicie a face trebile vātășiei zapt. Să fie cu privighere și cu luare aminte đina și nōptea și în tōtă vremea, ca să păzēscă plaiul și potecile cu plăiași și potecași, ómenī vrednici de slujbă și de bună pază de hoți, de tálhari, de furt de dobitoce și de cele ce sunt oprite a nu eși din țēră afară, și orī-când se va īntīplă hoție sau tálhărie, au prin poteci, au prin drumurile plaiurilor, īndată să sară cu plăiași să-ī prindă și, bāgēndu-ī în butuci, cu bună pază să-ī trimiță la dumnē-lor ispravnicii județului cu tōte pricinele hoțiilor în scris, și dumnē-lor să-ī trimiță cu bună pază la Domnia Mea, ca să și ieā căduta pedēpsă; iar pentru cele ce se vor găsi asupra hoților când īi vor prinde, orī cal, arne, sau alt cevași borfe, cāte dintr'acelea vor cunōsce pāgubași și le vor dovedi cu bună dovadă īnainte ispravnicilor că sunt drepte ale lor, să și le ieā, iar cāte va rēmāné ale hoților, acelea după obiceiū să le ieā vātafu īmpreună cu plăiași ce-ī vor prinde, pentru ostenēla lor; iar de vor avē hoți case și alte bucate afară din ceea ce s'au găsit asupra hoților, pentru acelea să nu aibă a se amestecă vātafu de plaiu, ci ispravnicii să le ieā în zapt, să plătēscă pāgubașului, și pentru cele ce vor rēmāné să īnsciințeze cu fōie Domniei Mele și Domnia Mea vom hotări. Să păzēscă și satele plăeșesci ca să nu fugă sau să trecă peste plaiu, și așa să

lor încă de sub Alexandru Ipsilante. Este de notat latitudinea jude-

fie plaiul păzit nu numai de altele ce sunt a se păzi, ci nici om, nici muiere fără de răvaș să nu se slobodă, după cum prin deosebite ponturi este poruncit. Când se va întâmplă plăiaș de sub vătășia lui să aibă niscare-va pricină de gâlcevuri mai mici și curvii cu plăiași iar din vătășia lui, să-î judece vâtaful de plaiu și, măcar că la unele pricină ca acestea de vină urmă de lua vătășii glóbă, dar fiind-că aceea s'aũ ridicat, ca să nu mai fie glóbă, nici să se mai pomenescă, ca un lucru fără de cale ce se urmă rău, care nu eră pentru vre-o înfrinare a acelor ce făcea necuviincioase fapte, ci numai o pricină de jaf, am hotărît ca acei ce vor căde în vină dovediți cu bună cercetare să-î certe vâtaful cu bătaie după măsura vinei lor, ca să se înfrîneze; însă să nu se cuteze a face cine-vași pentru vre o pismă saũ interes, ci să fie vina aceluia în faptă de față și așa să-î certe; însă fiind-că Ne-am înștiințat Domnia Mea cum că vătășii plaiurilor, cu acestă puțină slobodenie ce aũ de a face oreși-care certare spre îndreptarea și înfrinarea celor ce cad în greșeli și în vină mici dintre locuitorii satelor plaiurilor, se întind a pedepsi pe ómenii cu bătaii strașnice și cu cazne nesuferite, cari ei nu sunt volnici și slobodii a le face acestea, iată cu hotărîre poruncim strașnic ca de acum înainte fórte să se ferescă vâtaful plaiului de nisce urmări ca acestea, să nu fie volnic vâtaful de plaiu a certă pe locuitorii satelor plaiului ce vor căde în pricină de vină mici mai mult decât cu 20 saũ 30 bețe, care și acestă certare să nu se cuteze a o face cum-vași fără de vină de faptă dovedită, pentru vre-o pismă saũ interes, că aflându-se în urmă, apoi se va pedepsi îndoit; iar pricină de vinovății mari, pentru cari li se cade pedepsă mai mare, aũ a le cercetă ispravnicii județului, cari aũ voe a judecă și pe vâtaful de plaiu.

Cheltueli orî pentru vînaturi, orî pentru șoimi, orî pentru altă verice, să nu fie volnic vâtaful de sineși fără de scirea și porunca Domniei Mele în scris a face cisle pe sate în plaiu, ci la vremea aceea după ce se trimite șoimii orî la vremea vînaturilor, vâtaful, făcînd fôie de cheltuială, cu arătare anume la ce și câte cât s'a cheltuit și printr'a cui mână, să se cerceteze de către ispravnicii județului și pe câtă se va dovedi dréptă vèdută de tóte satele, fără de altă încărcătură mai mult, să se adevereze și de către ispravnicii județului și așa cu poruncă de la Domnia Mea se va face cislă pe sate și acea cislă, ce cu porunca Domniei Mele va face, să aibă a da vâtaful răvașul lui iscălit la fleș-care sat de câți bani a ajuns și a plătit satul acela cutăreia cheltueli, după care acest răvaș să putem lua séma vâtafului la cercetări de jafuri. Poruncim ca vâtaful să nu lase locurile de pază și să lipsescă umblînd după strînsul banilor dajdiei din sat în sat, ci strînsul banilor să-l facă el însă cu plăiași orînduiți de la dînsul, cari aceia să aibă a umbla prin sate după bani, iar vâtaful să străjuiască locurile de pază. Orînduim Domnia Mea și venitul vâtafului, anume; de la toți casnicii câți se află locuitori în plaiu să aibă a

cătoréscă ce nizamul lasă vâtafului. El este oprit de a aplică pedepse corporale mai mari decât 20 până la 30 bețe, care și acésta pedépsă

luă clacă câte o ȝi pe an; așijderea să ieă și de la turmele de oi ce vin în țără, de turmă câte un miel mic dintr'acea primăvară; așijderea să ieă și câte un caș de stână; să fie și de tôte dăjdiile și angariile apêrat. Așijderea orînduim Domnia Mea și poclonul dumné-lui Vel Vornicului talerî care acești bani dându-î, de mai mult să nu fie supêrat, ca să nu aibă vâtaful în pricina acésta cuvînt a face vre-un jaf. Drept aceea poruncim, orînduitule vâtaf, mergênd la numitul plaiû și arătând porunca Domniei Mele locuitorilor plăiași, să cauți să păzești tôte acestea de mai sus arătate porunci, în tótă vremea a te ferî de jafuri și de mîncături, de încercături mai mult la cislele satelor, de glôbe, de cisle, de cheltueli fără de scirea și porunca Domniei Mele, de cazne, de bătaî fără de vină dovedită și fără de măsură, de la nimeni mai mult să nu te cutezi a luă cevași cu nume de venit al têu, peste cele ce-ți orînduim mai sus, sau cu pricină că ai dat havaet mai mult la dumné-lui Vel Vornic și că ai cîntat să scoți havaetul din spinarea sâracilor, ci încă și pe vâtașii satelor și pe pîrcălabi să nu-î îngăduiesci, ca să petrecă locuitorii cu dreptate, după cum este vrerea Domniei Mele, pentru că Domnia Mea după acésta avem a face cercări în plaiû peste tótă vremea cu feluri de mijlôce și, când te vom găsi cu cât de puțin cu vre-o luare mai mult, hotărîre avem a te pedepsi în plaiû cu bătaie, acolo la vederea tuturor, și apoi cu tîrgul și cu ocna, întorcênd și jafurile acelea îndoit. Poruncim Domnia Mea și vouê tuturor locuitorilor acestui plaiû să aveți a-l sci și a-l cunósce de vâtaf, să-î dați tótă supunerea și ascultarea la trebile plaiului și la împlinirea poruncilor Domniei Mele, cari se vor da printr'însul, cu silință și cu supunere să le urmați, pentru că cine se va arătă cu nesupunere, împotrivor la trebile plaiului și la împlinirea poruncilor Domniei Mele, să sciți că unul ca acela se va pedepsi; i saam recheh gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 49.)

Dumné-ta Vel Vistiere, am vêĝut Domnia Mea arătarea ce Ne faci printr'acésta anafora, ci dar de vreme ce acești bani ai jăluitorului se dovedesc asupra celor doi de mai jos arătați ce se află ispravnici, poruncim ca fără de altă prelungire să-î împlinesci negreșit prin zapciû vâtaf de Visterie.—1813 Maiû 22.

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale, am cercetat acésta jalbă a locuitorilor din plaiul Prahova sud Prahova și, din cercetările ce cu scumpătate s'a făcút, s'a dovedit acești talerî 1.215 asupra Postelnicu-

să nu se cuteze a o face cui-vași fără vină de faptă dovedită, pentru vre-o pismă sau interes, că aflându-se în urmă, se va pedepsi îndoit.

Din câte-vă numiri de ispravnicî se pôte vedé că, aprópe în unanimitate, nu Grecî, ci Români trimite Domnitorul la administrațiunea județelor, ceea ce nu va împedică continuarea jafurilor, a abuzurilor și a nelegiuirilor. (1)

lui Costache Cozone și Costache Filipescu, ce atuncea se află ispravnicî numitului județ, și, aducându-se la Visterie arătați ispravnicî ca să dea banii jăluitorilor, a dat pricinuire. Ci pentru acei bani spre a se despăgubi locuitori, rămâne a se da hotărîrea Măriei Tale.—1813 Maiu 20.

(Cod. LXXVI, fila 224).

Vel Vistier.

(1) *Isprăvnicile ce s'a făcut, 1814 Iulie 16.*

Slam-Rîmnic	{ Paharnicul Cerchez, 1814 Iulie 16. Paharnicul Iordache Simu, 1814 Iulie 16.
Buzău	{
Saac	{ Căminarul Michalache Cornescu, 1814 Iulie 16. Căminarul Iancu Cocorăscu, 1814 Iulie 16.
Prahova	{ Paharnicul Dumitrache Slătineanu, 1814 Iulie 16. Comis Michalache Ghica, 1814 Iulie 16.
Ialomița	{ Paharnicul Matache Niculescu, 1814 Iulie 16.
Ilfov	{ Căminarul Iancu Filipescu, 1814 Iulie 16. Paharnicul Costache Ralet, 1814 Iulie 16.
Dîmbovița	{ Clucerul Scarlat Michăilescu în loc. Cost., 1814 Iulie 16.
Muscel	{ Serdarul Pavalache, Iulie 16. Serdarul Iancu Scordilie, Iulie 16.
Teleorman	{ Stolnicul Grigore Grădișteanu, Iulie 16. Serdarul Cantacuzino, Iulie 16.
Vlașca	{ Serdarul Olănescu, Iulie 16,
Olt	{ Clucerul Scarlat Ruset, Iulie 16, în loc. Grădișteanu,
Argeș	{
Gorj	{ Stolnicul Andronache, Iulie 16, în loc. Grădișteanu.
Romanați	{ Clucerul Haralambie în locul lui Brăiloiu.

(Cod. LXXVII.)

Când ispravnicii nu mai avură alt mijloc de a jăful pe bieții locuitori, ei nascociră o ciudată dare: *grosăritul*.

Chrisovul așezării scaunului isprăvniciei Vlașcei la moșia dumné lui Căminarului Chiriac ot Michălescă. (Vezi la pag. 314.)

Totă lucrarea pricinelor și trebuințelor ce privesc atât la cele în parte dreptăți ale fieș-căruia din locuitorii unei țări, cât și la ale otcârmuirii stăpânitorilor acelei părți de loc, cum că se urmăzează și se săvîrșesce în vreme cuviincioasă și cu îndeletnicire, atât mai mult și otcârmuirea și cei ce se otcârmuesc sunt apururea întru fericire, ropas și laudă și oblăduitorii datorie neapărată avînd a întocmi ființa acestor bunătăți, se cuvine a nu trece cu vederea orî-câte mijloce va cunósce că privesc spre întocmire, ci mai virtos prin dregătorii lor a le pune în lucrare; unii din dregătorii domnescii Nóstre oblăduiri fiind și ispravnicii județelor, prin cari domnia se slujasce, nu numai la ale norodului pricină, ci și la ale Visteriei neconținute trebuințe, cu cât se vor îndeletnici a primi mai adesea domnescile Nóstre porunci și povățuiri, atât mai mult se caută și se săvîrșesc trebile aceluî județ cu mai bună cumpănire și orînduială, iar mai ales când și locuința acelor ispravnici va fi așezată în loc cuviincios al județului, de unde mai cu înlesnire pot să coprină cu îngrijirea și privigherea toate curgătoare trebi ale județului, precum vedem la isprăvnicatul județului Vlașcei, că fiind așezat mai înainte la Găescă, unde este cu depărtare și de Bucurescă și de serhatul Giurgiuului, siliți au fost din neîndeletnicirea ce aveă spre căutatul trebilor județului, iar mai virtos spre întîmpinarea trebuințelor numitului serhat, s'au mutat de acolo din loc în loc prin plasa Ogrădenilor, ca să fie cu apropiere de Bucurescă, iar în cele de po urmă, în zilele trecutei rîzmerițe, s'a mutat la Michălescă, unde se află și acum, căutând și săvîrșind toate trebile județului și ale serhatului în vreme cuviincioasă și cu mai multă îndeletnicire și îndemănare, din pricină căci are foarte multă înlesnire a so corespondarisi și cu domnescă Nóstră Visterie, prin care li se trimito ispravnicilor domnescile Nóstre porunci și povățuiri, și cu serhatul, unde este și corespondența și săvîrșirea trebuințelor mai cu grabnică cerere, precum și dumné-lui Vel Vistierul Ne-a dat pliroforie prin anafora și însine Domnia Mea prin cercare am cunoscut acéstă înlesnire; fiind însă că casele unde se află acum locuind ispravnicii acestui județ sunt străine și stăpânul lor nu îngăduesce a mai fi isprăvnicatul într'însele, s'a aratat cu jalbă către Domnia Mea dumné-lui biv Vel Căminarul Chiriac Christopolu, cu făgăduială că cu a sa cheltuială va face casă de isprăvnicat pe chiar moșia domniei-sale Michălescă-de-sus, de care s'a și apucat după îndemnarea și chiar a ispravnicilor și în scurtă vreme le și isprăvesce și le va da spre locuința isprăvnicatului în totă vremea, fără de a cere vre-o cătuși de puțină chirie, făcînd-o acéstu numai pentru a Visteriei înlesnire și pentru ca să-și aibă și însuși ôreși-care siguranță și netemere despre făcătorii de rele, când se va

Acest *grosărit* eră o dare de 4—5 taleri de fie-ce om, ca să fie scutit de *gros*, de închisóre adecă!

Întîmplă a şedé acolo la moşia sa, fiind isprăvnicat acolo, cum şi un puţin folos la venitul moşiei; fără numai, fiind-că face atâta cheltuială cu zidirea binalei isprăvnicatului şi avênd şi pod stătător pe vase acolo peste Argeş tocmai în dreptul ispravnicatului, pe unde aũ a trece adesea ispravnicii i slujitorii isprăvnicesci călări pentru trebuinţele isprăvnicatului i ómenii domnesci pentru trebuinţele ce se trimit în judeţ, fără de a le luà cătuşi de puţin avaeť pentru trecétóre, cerũ mai sus numitul boer de a rămâne acest isprăvnicat în veci nestrămutat de acolo de pe moşia domniei-sale, şi al doilea: ispravnicii să se îngrijescă de a înfrînă pe slujitori şi alii ómenii ai isprăvnicatului, ca să nu facă nici un fel de stricăciune atât zidirilor i îngrădişului isprăvnicatului, cât şi semănăturile i împrejmuirile locuitorilor şi altora ce vor fi pe acea moşie, şi spre óreşi-care ajutor la dregerea şi meremetul podului de peste Argeş, iar mai virtos spre ferirea sa, când se întîmplă de vine apa Argeşului mare şi se revarsă, să i se dea şi ceva ómenii podari; deci chibzuind Domnia Mea îndeltnicirea şi a Visteriei şi a ispravnicăţului ce i se pricinuesce la căutarea tuturor trebilor, aflându-se ispravnicii cu şederea pe mai sus numita moşie Michăilescii-de-sus, şi că lipsesce şi prigonirea dintre ispravnici cu stăpânii caselor, precum din jălbile ce adesea vin către Domnia Mea de prin oraşele altor judeţe vedem că se aţîť nemulţămiri şi davagélencuri despre stăpânii caselor unde se află ispravnicaturile asupra ispravnicilor, uniĩ din ei nemulţămindu-se a-şĩ da casele la ispravnici, alţii din ei cerênd a li se plăťi chirie, de aceea dar, iată printr'acest domnesc al Nostru chrisov hotărĩm şi legiuim întăiũ, ca isprăvnicatul acestui judeţ al Vlaşcoi, așezându-se după săvîrşirea zidirii isprăvnicatului la acea casă într'adins făcută de mai sus numitul boer biv Vel Căminarul pe moşia sa Michăilescii-de-sus, să fie nestrămutat de acolo în tótă vremea, îngrijind însă şi ispravnicii ce vor fi după vremi a meremetisĩ după cuviință pentru ale lor odihne acele case ale isprăvnicatului, ca să nu ajungă din vreme în vreme la derăpănare; al doilea, pe slujitori şi pe toți ómenii isprăvnicesci să-i înfrĩneze cu străşnicie a nu face cătuşi de puțină supărare locuitorilor de acolo, orĩ stricându-le împrejmuirile i semănăturile lor, sau luându-le de la casele lor cel mai puţin lucru fără de plată, iar oricare din ei se va dovedĩ în vre-o acest fel de împotrivă faptă, de-o-camdată să se îndatoreze a plăťi tótă acea stricăciune şi pagubă; iar dovedindu-se şi al doilea întru acest fel de faptă, atunci, după ce se va îndatoră unul ca acela la plata pagubei ce va face, apoi să se şi pedepsescă, spre pilda i înfrinarea şi a celor-lalți; al treilea hărăzim şi numitul boer şése podari pentru trebuința podului său de peste Argeş, cu scăđămĩnt de lude trei, cărora să li se dea de la Visterie şi pecetluiturile Domniei Mele, spre a fi apêrați de rĩndul dăjdiilor şi de orĩ-ce podvedĩ şi angarii; al patrulea, nici numitul să nu ieă vre-un

In 4 Martie 1814, Ioan Caragea ordonă, nu încetarea acestui *catachri-*

avaet pentru trecătorea podului, nici de la ispravnică, nici de la slujitori, nici de la ômenii domnesci ce va trece pe la acel pod pentru trebuințele județului și ale ispravnicilor; și pentru ca să se păzescă nestrămutat toate cele de mai sus arătate, am întărit chrisovul acesta cu însăși pecetea și iscălitura Năstră i cu credința prea iubiților noștri fi martori și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele pan și ispravnic pan Barbu Văcărescu Vel Vistier, care acest chrisov poruncim dumné-tale Vel Vistiére ca, trecându-se în condica Visteriei, să se trimită apoi copie de pe dînsul și la ispravnică județului, spre a se face cunoscut și a se trece și în condica ispravnicatului.

(Cod. LXXVII fila 274.)

După neconținutele jălbi ce au venit la aușul Domniei Mele de la locuitorii județului Săcueni, arătătoare de multe jafuri ce în feluri de chipuri ar fi pătimind, ne mai putând suferi Domnia Mea plângerile lor, nici a-i lăsa năpăstuiți și, după neapărata datorie ce avem, apururea cuge-tând buna petrecere și repaosul domnescei Năstre țări, de aceea iată, printr'acastă dumnéscă a Năstră carte, orînduim pe dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele biv Vel Logofétul Costache Caliarhi să mērgă la numitul județ și cu deplină voe i putere să aibă a face scumpă cercetare de ori-ce catachrisis, năpăstuirii și luări nedrepte se vor fi urmat asupra locuitorilor acestui județ în diastina trecută, de la Iunie din anul trecut cu let 1813 și până acum, peste poruncile Domniei Mele și să facă despăgubire fieș-căruia locuitor năpăstuit până la un ban de la însuși acei năpăstuitori și hrăpitori și spre înlesnirea săvîrșirii acestei domnescei Năstre porunci, să aibă voe dumné-lui orînduitul boer a schimbă și din zapcii unde va socoti că este trebuință de schimbare asupra cercetării, cum și ori-ce alte cuviincioșe mijloce va socoti a metaherisi spre descoperirea adevărului, îndatorim pe toți aceia ce vor fi fost în trēbă într'acastă diastimă ca să dea de față și să paradosescă la dumné-lui și toate catastișele de orînduelile ce s'au făcut asupra locuitorilor și de împlinirile ce vor fi făcut, pentru care poruncim și dumné-văstre ispravnicilor ai județului să dați negreșit dumné-lui orînduitului boer tot felul mână de ajutor, prin ômenii și slujitorii cei trebuincioși, de a nu cercă cea mai puțină discolie sau împotrivire la săvîrșirea poruncei, căci însciințându-Ne Domnia Mea de vre-o împotrivă urmare din parte-vă, nu veți avé cuvînt vrednic de îndreptare. Tolco pisah gpd. — 1814 Iunie 13.

(Cod. LXXIV, fila 128 v.)

Carte legată la ispravnică ot sud Prahova pentru supărarea ce face polcovnicul la tîrg.

Dumné-văstre ispravnicilor ot sud Prahova, sănătate. Vameșii de aici pin Ploesci, prin jalbă către Domnia Mea, au făcut mare plângere asupra

sis, ci reducerea dării la 1 leu de om! «De acum înainte să se facă

polcovnicului de tîrg, ce este orînduit acolo în oraş, pentru urmările lui cu cari se pîrtă, luând de la locuitorii ce aduc acolo lucruri spre vîndare vamă mai multă decît ceea ce este orînduită în ponturi şi în catalog de a lua vameşii, şi cu acesta nu numai acei locuitori pătînesc, ci şi chiar vameşii se păgubesc de dreptul ce li se cuvine a lua; după a căror jalbă mirarea Ne-au cuprins de această nebagare de seamă ce aveţi la datoria voastră, de vreme ce în ponturile vămii se cuprind rîtos că pe locuitorii ce merg afară pe la tîrguri de prin judeţe cu lucruri de vîndare nici polcovnicii judeţului, nici căpitani, nici zapcii, întru nimic supărare să nu le facă, precum nici beşliii să nu-i supere pe cei ce vin la tîrg, ori călare, sau cu carul cu mărfuri de vîndare, iar celor împotrivă următorii să li se facă căduta pedepsă; după care acest pont, iată vă încredinţăm mai întîi pe înşivă, că de vor mai veni de acum înainte la auzul Domniei Mele unele urmări ca acestea, să ştiţi că *dracul vă va lua*, iar pe de altă parte vă poruncim că, de vor fi adevărate arătările jăluitorilor vameşi, numai decît ridicând pe acel polcovnic în fiare să-l trimeteţi fără zăbavă aici la Domnia Mea. — 1818 Fevruar 17.

(*Cod. LXXIV, fila 28.*)

Fiind-că Ne-am pliroforisit Domnia Mea pentru un polcovnic Costache că, aflîndu-se zapciu în judeţul Vlăscei, a făcut multe jafuri şi mîncătorii locuitorilor, carele fiind-că acum se află la sud Vlcea, se dă volnicie să mîergă acolo la sud Vlcea, de unde, prin scirea ispravnicilor judeţului, ridicând pe numitul Costache polcovnicul, să-l ducă la judeţul Vlăscei, unde, făcîndu-i-se cercetare de către ispravnic, de faţă cu cei năpăstuiţi de el păgubaşi, să le şi împlinescă toate jafurile ce se vor dovedi asupra lui, şi apoi chiar acolo în faţa locului să-l certe prin bătaie în falangă cu una sută toege, în vederea acelor locuitori, spre a se face pildă şi altora asemenea lui; i saam receh. — 1813 Ianuar 27.

(*Cod. LXXIV, fila 19.*)

După arătarea ce Ni se face printr'această anafora a judecăţii Departamentului străinilor pricină de urmarea pîrîtului, volnicim Domnia Mea pe de la zapciul cel orînduit, să mîergă şi, verî-unde va găsi pe pîrîtul, prin scirea şi marifetul ispravnicilor judeţului luându-l, să-l aducă aici. — 1813 Ianuar 15.

(*Cod. LXXIII, pag. 74.*)

(Pecetea gpd.)

Prea înălţate Dómnne,

Ioniţă Olănescu, vîtaful plaiului Argeşului, în judecata Departamentului aflîndu-se, după luminată porunca Măriei Tale, ce s'a dat în dosul

cuvîncioasă îndreptare la această madea a *grosăritului*, fie măcar pri-

jalbei sudiților ardeleni, pentru nedreptățile ce le-a făcut în diastima vătășiei sale, s'aû sculat și prin taină s'aû dus de aici, dosind de judecată; ci fiind-că face trebuință a se află aici, spre a se da izbăvire pricinei de la judecată, se găsește cu cale să fie luminată porunca Măriei Tale cu mumbașir să mērgă acolo, unde se va fi aflând pîritul Olănescu, și, prin ajutorul dumné-lor boerilor ispravnicî ai județului ridicându-l, să-l aducă aici, spre a se da hotărîrea asupra pricinei. — 1813 Ianuar 13.

Vel Logofăt, Constantin Căminar.

Vasile Dvornic.

Carte legată la ispravnicî din sud Saac.

După jalba locuitorilor din tôte satele plaiului despre Buzău, carî cereaû a se schimbă vâtaful ce este acum și a li se orîndui altul ce va fi credincios și cu ipolipsis, cum că Măriei Sale fiindu-i sciut că vâtaful ce se află acum este primit de tot plaiul, spre a se dovedî dar de este jalba numiților prin scirea sătenilor din tôte satele plaiului, orî este numai din partea unora carî vor să se schimbe vâtaful și să se orînduiască altul pentru vre-o pismă sau interes al lor, să cerceteze dar cu de-amăruntul și cu scumpătate pe tôte satele acestuî plaiû și să însciințeze Măriei sale câți sunt la număr cei carî primesc de vâtaf pe cel ce se află acum și câți se află la număr cei carî cer alt vâtaf și pe cine anume cer a le fi vâtaf? — 1813 Ianuar 13.

(Cod. LXXIV, fila 11 v.)

Volnicim Domnia Mea tot pe același munbașir ce am orînduit la jalba locuitorilor ot plaiul Coziei după osebită anafora a dumné-luî Vel Vornicu de Tēra-de-sus, ca, luând de aici pe pîritul, după ce va săvîrși cercetarea de la plaiul Loviscei, să mērgă împreună cu jăluitorîi, cu pîritul și la plaiul Coziei din sud Vilcea, unde, prin scirea dumné-luî Caimacamuluî Craiovei, să facă scumpă cercetare de tôte câte arată jăluitorîi printr'această jalbă și, prin ajutorul ispravnicilor județuluî, orî să le facă îndestulare la dreptatea ce vor avé, sau neodihnindu-se vre-o parte de acolo cu aceeași cercetare în scris și cu însciințarea ispravnicilor, să se aducă aici la Divanul Domniei Mele. 1813 Ianuar 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce mi se dă la aceste două jălbî ale locuitorilor ot plaiul Coziei sud Vilcea, făcēnd cercetare, arăt Măriei Tale că pîritul Alexandru Olănescu, de carele se jăluiesc, lipsesce din vătășie de este aprópe de un an, și două cererî fac locuitorîi, una ca să nu se mai rînduiască pîritul vâtaf, iar alta ca să se cerceteze la fața

gonirea pentru orî-ce fel de pricină, la gros nu are să se pună fie-ce

locului jafurile ce le-aŭ făcut pîrîtul Alexandru în vătăşia sa şi să li să întorcă înapoi ceea ce le va fi luat rău cum şi dreptate cer pentru bătaile şi casnele ce aŭ pătimit în vătăşia sa; decî cât pentru vataf a nu se rîndui pîrîtul, după luminată porunca Măriei Tale le-am primit cererea, iar pentru ceea ce dic că i-aŭ năpăstuit saŭ i-aŭ bătut atuncî în vremea răsmeriţei Ruşilor, de va fi luminată porunca Măriei Tale a se cercetă şi acelea, se va orîndui cercetător la faţa locului, saŭ cun va fi luminată poruncă.— 1813 Ianuar 3.

Radu Golescu Vel Vornic.

(Cod. LXXIII, pag. 55).

Dumné-ta Vel Vistier, vîdînd arătarea ce Ne face printr'acéstă anafora dumné-lui Vel Dvornicu de Téra-de-sus, să se orînduiască mumbaşir şi cu acéstă poruncă a Domniei Mele mergînd la faţa locului, să aibă a face cercetare, cu urmare întocmai precum mai jos se coprinde.— 1813 Ianuar 3.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălţate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă jalbă, ce este din partea plaiului Loviscei sud Argeş, făcînd cercetare, arăt Măriei Tale că jalba lor este pentru Ioniţă Olănescu ce le-aŭ fost vataf, carele acum s'aŭ scos şi s'aŭ orînduit altul, însă dic că le-aŭ făcut pîrîtul multe jafuri şi luări neobicinuite, cari le arată în jalba acésta, şi cer a se orîndui cercetător la faţa locului, a le întorce înapoi ceea ce le va fi luat rău, pentru care, de se va găsi cu cale de Măria Ta să se orînduiască un credincios al Măriei Tale cu carte de blestem să mérgă la faţa locului să cerceteze de faţă cu pîrîtul şi ceea ce va dovedi că aŭ luat mai mult peste ponturile Divanului şi peste obiceiă să-l supue a le întorce înapoi, saŭ fiind pricină de neodihnă la vre-o parte cu cercetarea din faţa locului să-l aducă la luminatul Divan, iar pentru zahe-reaua ruséscă, care dic că aŭ plătit câte taleri 52 de lude şi orînduesce să o ieă de la Dunăre, iar nu de la Piteşti, unde le vine mai cu aprópe, să se cerceteze la cinstita Visterie şi, precum vor fi orînduiţi, se va da poruncă de urmare, iar hotărîrea — 1813 Ianuar 2.

Radu Golescu Vel Dvornic.

(Cod. LXXIII, pag. 56.)

După pliroforia ce Ni se dă printr'acéstă anafora de către dumné-lui epistatul Visteriei, volnicim Domnia Mea pe copil din casă de Visterie, să mérgă şi, luând pe Scarlat zapciul, să-l aducă aici, spre a-l înfăţişa cel dintăi al Nostru orînduit înaintea dumné-lui epistatului Visteriei.— 1812 Decembre 7.

(Pecetea gpd.)

om ce va avé judecată saū altă pricină, ci numai pentru învinovă-

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Înălțimii Tale ce mi se dă la acéstă jalbă, am adus pe dumné-lui Clucerul Glogoveanu, ce a fost ispravnic la acest județ Ilfov, față cu jăluitorul și, pentru tóte cercetând, cât pentru madaea finului ce în natură este făcut cu salahorî după poruncile ce aū fost, din care s'aū dat la bună-venirea Măriei Tale la conac care 47, acest fin nu l'aū dat de la ei, ci din finul împărătesc, după cum nu o tăgăduiră, iar finul ce l'a plătit cu bani, la extractul vătafului se găsesce satul Hotar dați talerî 500, iar talerî 80 ce dîc că aū dat mai mult Clucerului Glogoveanu îi tăgăduesce, că Scarlat zapciul nu i-a răspuns la zărăfia județului, asemenea și alți talerî 80, ce dîc că li s'aū luat acum pe urmă de numitul Scarlat zapciul, iarăși nu sunt sciunți de Clucerul Glogoveanu; ci să fie porunca Măriei Tale ca să se aducă acest zapciū, ca să stea față cu jăluitorii și, dovedindu-se asupra lui baniū, să-i întorcă jăluitorilor înapoi; iar pentru oî 6 ce dîce că li s'aū luat, se vĕdū poruncă isprăvnicescă la mâna Stoicăi zapciul, în care satul acesta este pus a da 10 oî pentru conacul Turcilor robî de la Afumați; decî încă nu și-a răspuns deplin orînduiala lor; cum și cele-lalte păsuri sunt sciute Visteriei, că după trebuință li s'a cerut.—1812 Decembre.

Constantin Filipescu.

(Cod. LXXIII, pag. 10.)

S'a făcut poruncă pentru Nițu proiu vătaf de plaiū de la Pârscov sud Buzĕu: pentru amestecăturile ce face în plaiū, se face surghium la mănăstirea Sinaia din sud Prahova.—1813 Octombre 16.

(Cod. LXXIV, fila 91.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale ce ni se dă la acéstă jalbă, am trimes om credincios în fața locului, de a cercetat arătările jăluitorilor, și mi-a adus tacrir în scris că zapciul plășei, anume Constantin Baltag, a luat câte talerî 38 în luna lui Maiū de la scutiții ce se află într'acel sat, cu cuvînt ca să-i diiafendipsescă de podveđi, de care apoi în urnă neștiindu-se de făgăduială, i-a luat și cu carele în podvadă; osebit de acésta, iarăși numitul zapciū a luat talerî 50 de la birnicii numituhî sat cu cuvînt de care de lună, neavĕnd sătenii a da carul în natură, apoi în urmă, apucĕndu-i cu strînsóre, le-aū luat și care de lună, fără a le mai întorce baniū înapoi; într'acestași chip mi-a adus tacrir și, după poruncă, nu lipsim a arăta Măriei Tale.—1812 Noembre 30.

Vel Spătar.

țire și datorie când nu are chezaș. Și om necercetat și nejudecat să nu se pună în gros». (1) Ast-fel «*grosăritul*» rămase în vigoare!

Dar ce puteau «cărțile deschise» ori pitacele cerând încetarea abuzurilor! Se găsea: une-ori ispravnic, cari, nu numai nu băga în seamă asemenea ordine, dar încă le și rumpeau cu dispreț.

Așa fu cazul lui Iancu Cocorescu Sărdarul, ispravnic de Buzău. El rumpse ordinul lui Vodă dat asupra jalbei unor mazili din județul administrat de el. Domnitorul trimite anume mumbașir, care să ridice

După pliroforia ce Ni se da printr'această anafora de către dumné-lui Vel Spătarul, poruncim Domnia Mea duni-tale epistatule al Visteriei, ca fără de altă prelungire să împlinescă negreșit prin vataf de Visterie de la pîritul zapciu toate aceste jafuri ce sunt arătate într'această anafora și să se facă tezlin în mâinile jăluitorilor păgubași, ca altă asemenea jalbă să nu ne mai dea.—1812 Decembre 2.

(Pecetea gpd.)

(1) *Cărți legate către ispravnic pentru catachrisis ce se urmăze de la grosărit.*

Dumné-văstre ispravnicilor ot sud, sănătate. Din multele jălbi ce au venit la auzul Domniei Mele din partea a multor locuitori dintr'acest județ, Ne-am înștiințat Domnia Mea că încă n'a conținut de-asupra lor unele catachrisis și hrăpîri isvodite din vremea trecutei răsmerițe, precum este și grosăritul acestui ispravnicat, carele se ieă câte taleri patru și până la cinci de om fără deosebire și pentru orice fel de pricină, fie măcar madea și de taleri trei, care această urmare hrăpitoare cu totul fiind nesuferită. la domnescul Nostru auz, în vreme ce cugetul și voința Domniei Mele de la începutul domnescei Năstre oblăduiri am făcut-o de obște cunoscută, că privesce mai întâiu la izbăvirea locuitorilor de asemenea urmări și rele năravuri, ce se obișnuia în vremea trecută a războiului, de aceea iată cu strășnicie vă poruncim Domnia Mea, ca de acum înainte să se facă cuviincioasă îndreptare la această madea a grosăritului și mai mult de un leu să nu se ieă de om, fie măcar prigonirea pentru orice fel de pricină, și la gros nu are să se pue fieș-ce om ce va ave judecată sau altă pricină, ci numai pentru învinovățire și pentru datorie, când nu are chezaș, și om necercetat și nejudecat să nu se pue în gros, căci de Ne va mai veni vre-o jalbă arătătoare de vre-o urmare împotriva acestei domnescei Năstre porunci, să știți că ca nisce împotriviți veți fi judecați, care această poruncă a Domniei Mele să se treacă și în condica ispravnicatului, ca să fie știută, și fiți sănătoși.—1814 Martie 4.

(Cod. LXXIV, fila 106 v.)

în fere pe ispravnic și să-l ducă surghiun la mănăstirea Mărginenii, unde în fere să fie ținut până la alt ordin. (1)

Grațierea lui Vodă eră alt mijloc, prin care cei vinovați rămăneau în slujba în care făcuseră «catachrise». Așa fu cazul Clucerului Vlădoianul, care, pedepsit mai întâiu ca *jacaș*, peste puțin este grațiat de Vodă, sub pretext că dator este Domnul a pedepsi, dar iarăși datorie are de a fi milostiv și de a ertă. Decî ridică de-asupra-î pedepsa, care consistă mai ales în a nu mai fi primit în funcțiune. (2)

Cunoscem încă un cas, când un împieगत inferior, un al doilea ar-

(1) Fiind-că Iancul Cocorăscu Sărdarul, ce se află ispravnic la sud Buzău, aŭ îndrăsnit de aŭ rupt porunca Domniei Mele, ce s'aŭ fost dat la jalba unor mazili de acolo, rumpend împreună cu acea poruncă a Năstră, după tot cuvîntul drept i se cuvenia mai strașnică pedepsă, dar cu milostivire și cu blăndețe arătându-Ne către el, după măsura pedepsei ce i se cuvenia, volnicim pe . . . ca, luându-l de aici în fere, să-l ducă surghiun la Mărgineni, unde poruncim Cuvioșiei Tale, egumene de acolo, să-l ții înăuntru în mănăstire în fere și bună pază și fără de al doilea poruncă a Domniei Mele să nu fie slobod nici din fere, nici din mănăstire a eși, și de primirea lui să dai adeverință în mîna orînduitului mumbașir subț iscălitura Cuvioșiei Tale. — 1813 Maiu 10.

(Cod. LXXIV, fila 46.)

(Pecetea gospod.)

(2) Carte legată către Divanul Craiovei pentru greșala Clucerului Vlădoianu ce făcuse și cum s'aŭ ertat de acea greșală.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Dvornice Costache Samurcaș, vechilule al căimăcămiei Craiovei, și dumné-văstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Datorie neapărată a stăpînirii este de a pedepsi greșalele fleș-căruia, dar iarăși a stăpînirii cei cu înilosîrdie închipuire este de a-î ertă pe cei greșiți; drept aceea Domnia Mea, milostivindu-Ne către Clucerul Vlădoianu pentru sciuta vină și greșala sa, hărăzim domnésca Năstră ertăciune, ridicându-î de-asupra-î pedepsa întru care l'am fost osîndit, de a nu mai fi adecă orînduit la nici o trebă de ale țerii, pentru care am poruncit și dumné-lui Vel Logo-fetului de Țera-de-sus de aŭ șters din condica domnescului Nostru Divan acea osîndă a numitului Clucer, a căruia urmare iată și dumné-văstre o facem cunoscută. — 1816 Ianuar 15

(Cod. LXXIV, fila 23.)

maș din Craiova, fu pedepsit cu degradarea «în haine țărănești și cu baterea prin oraș» pentru *catachrisis*. (1)

IX. Concurență mare fac împiegaților de totă mâna în jăfuiri bandele de hoști. Nizamuri pentru prinderea și stîrpirea hoșilor destule sunt și de la Ioan Caragea. Actele se pot ceti în anexele la acest paragraf. (2)

(1) *Doc. 170, Pach. XLVI, Academia Română.*

Милостію Божию. Іъ Іван Гѣоргіѣ Караѣк Боерод господар земле Балхискоіа. Fiind-că Ne-am înștiințat Domnia Mea că.... vțore armaș ot Craiova, în urmă după ce s'a cetit domnescile Nôstre ponturi în Divanul de acolo pentru noul nizam ce am dat încă de la trecutul Iulie spre poprirea și contenirea catachrisului ce urmă în părțile locului, aș îndrăsnit și, fără cătuși de puțină sfială și temere de stăpânire și cu nebagare de sémă a domnescilor Nôstre porunci, aș trimis la sud Gorj volnicie, fără scirea căimăcămiei și a ispravnicatului, a ridică ômenî, de aceea, ne mai putend suferi Domnia Mea aceste obraznice urmări a unora răi nărăviți ca acesta și ca să cunoscă atât el cât și alții asemenea lui sfirșiturile celor neascultători și nesupuși la poruncile stăpânirii și cât sunt datorî să le cinstescă și să le păzescă fără de strămutare, volnicim pe credincios boerul Domniei Mele biv Vel Sêrdar Răducanul Dîmboviceanul să mērgă la Craiova, unde poruncim domniei-tale cinstit credincios boerul al Domniei Mele biv Vel Spătar Nicolache Suțul, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vôstre boerilor divaniți de acolo, ca aducend orînduitul mumbașir în Divan pe acel netrebnic armaș, după ce se va ceti în Divan acestă poruncă a Domniei Mele, să-l *rumâniți întâi*, îmbrăcându-l în haine albe rumânești, și apoi, luându-l de acolo orînduitul mumbașir și scoțendu-l din curtea căimăcămiei, să-l dea prin tîrg, bătendu-l ca pre un vinovat, ca să strige, arătându-și vina pentru care i se face acestă osîndă, și apoi, după săvîrșirea poruncii, să aducă Domniei Mele orînduitul boer mumbașir răspuns în scris de la dumné-ta Caimacamule și de la dumné-vôstre boerilor divaniți de acolo. — 1817 Octombre 8.

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Biv Vel Căminar.

(2) *Publicații la toate județele pentru nizamul hoșilor, ce se dă primăvara.*

Dumné-vôstre ispravnicilor ot sud sănătate, i polcovnicilor, i vățașilor de plaiu, i căpitanilor, i zapciilor și altor

S'au înființat diverse căpitaniî noue în interesul stîrpirii orî a

slujbașî și 'tuturor locuitorilor de obște. Fiind-că acum a sosit vremea primăverei, în care pôte a se ivi hoțî și făcători de rele, din care pricină pățimesce obștea și toți locuitorii și alții cari umblă cu trebile lor și acêsta fiind una din cele mari și delicată, supărătore și vătămătore, nu o putem suferi să o audim Domnia Mea, pentru că unii din ispravnicî, neavînd îngrijirea ce li se cuvine, nici băgînd în sîmă primiejdia ce se întîmplă acelor ticăloși de ômenî cari cad în mîna făcătorilor de rele, se amelisesc; de aceea vî poruncim strașnic ca să fiți cu mare privighere și, orî-unde se vor ivi făcători de rele, numai decăt să porniți îndestule poterî după dînșii, ca vii sau morți să nu scape, și cînd vor veni făcătorii de rele în prējma vre-unui sat, să săriți și voi locuitorilor cu toții, împreună cu poterile, să nu scape, și orî-ce se va găsi asupra hoților să fie ale acelor prinđetori, iar aici numai hoții sau capetele lor să le trimiți. Deosebit poruncim Domnia Mea dumné-vôstre ispravnicilor, ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-i îndatorați cu strașnice legături, ca nu numai pe locuitorii cari vor fi în vre-un chip de bănuială să-i aibă pe chezășie, ci și orî-ce om se va vedé că este cu pricină de bănuială să nu-l lase slobod, ci să-l arăte la zapcii sau la căpitaniî ce vor fi mai aprópe de sat, a se cercetă; și cînd vor veni făcătorii de rele în prējma satului, să sară cu toții, împreună cu poterile, și, orî vii sau morți, să-i prinđă negreșit, ca să nu scape, și orî-ce se vor găsi asupra hoților, afară de cele ce se vor dovedî ale păgubașilor, să fie ale acelor prinđetori, și cînd locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de privighere, ferindu-se fôrte a nu se arătă vre-unul din ei în faptă de hoție sau a fi gazdă de hoți, atunci urméză a se răspîndi negreșit și a se împuțină făcătorii de rele, căci tâlharii, cînd nu vor avé gazdă, nu pôte urmă nici tâlhăria, neavînd prin cine să-și agonisescă cele trebuincioșe; iar cînd se va dovedî vre-unul din locuitori gazdă de hoți în vre-un fel de lucru, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca un tâlhar și din casa lui se va împlini tótă paguba celui jăfuit; asemenea și orî-cătă érbă de pușcă și glónțe se va găsi la cei ce vînd să se poprască și să se pecetluiască și la cine va fi cunoscută trebuința prin buna chezășie și scirea dumné-vôstre să se slobódă după trebuință cîte puțin, a vinde, precum și la alții cari vor fi avînd de prisos cu nume de trebuință a lor, iarăși acel prisos să se pecetluiască și să se pue la siguranță, iar de la ômenii cu bănuială să se ieă cu totul și să se deă cu scirea dumné-vôstre în păstrarea celor ce o vinde, ca cu acest mijloc să se zăticnescă înlesnirea făcătorilor de rele, spre a nu puté cu înlesnire a găsi érbă de pușcă și glónțe, publicarisindu-se acêsta tuturor, ca să fie sciută, fiind-că orî-care se vor dovedî vîndînd sau metahirisind acest fel de lucru să scie că se va pedepsi întocmai ca 'un hoț; care acéstă poruncă a Domniei Mele în grabă și îndată să o faceți publică la toți de obște din județ și să o puneți în faptă, îngrijind a se urmă și a se păzi cu tótă strașnicia tot-deauna,

apărării de hoți a unor județe. Așa fu căpitănia de 30 de slujitori

și de primirea poruncei să avem Domnia Mea însciințare; i saam reche gpd.—1816 Martie 16.

(Cod. LXXIV, fila 241.)

Fiind-că hoții și făcătorii de rele ce au tâlhărit în cele cinci județe ot peste Olt au făcut multe prăzi și jafuri locuitorilor de tot felul de treptă, cari păgubași jăfuiți neconținut fac cerere pentru despăgubirea de dreptul lor, și fiind-că hoții, fără a ave gazde, nu pot să tâlhărescă, pentru că prin mijlocul gazdelor se hrănesc, se tănuiesc și se ocrotesc, căci ei le fac scire de toate cele ce se întâmplă și le dă cele trebuincioase ale hranei, cari gazde după dreptate și după pravilă sunt sub învinovățire de o potrivă cu tâlhării și se socotesc împreună lucrători faptelor, de aceea volnicim pe sluga Domniei Mele Logofet de Divan, să mergă și, prin marafetul dumné-lui Caimacamului Craiovei i prin ajutorul dumné-lor ispravnicilor județului, apucând pe toți cei ce până acum s'au dovedit gazde de hoți, căroră facându-le catagrafie de totă periusia ce vor fi având, mișcătoare și nemișcătoare, atât prin alte dovești, cât și prin carte de blestem, în care periusie de va fi niscare-vași lucruri de zestre ale femeilor lor, cu bună dovadă, sau vor ave lipsă de zestre, încredințându-le prin jurământ, acele lucruri să se deosibescă și să se dea pe sēma femeii, ca unele ce ele nu se învinovățesc a-și perde zestrea pentru relele urmări ale bărbaților lor, iar cea-laltă totă periusie să se vință prin mezat și să se plătescă pagubele celor jăfuiți, câte se vor pute dovedi prin încredințare de blestem că sunt bune și adevărate, și acele gazde, de vor sci niscare-vași lucruri de ale păgubașilor la hoți sau vor fi având acei hoți periusia lor, să dea jalbă și să-și caute cu hoții, precum asemenea să se urmeze și cu cei ce se vor mai dovedi și de acum înainte gazde de hoți; i saam reche gpd.—1816 Iulie 7.

(Cod. LXXIV, fila 256 v.)

Pentru hoți.

S'a scris porunci către ispravnicii din toate județele și către Divanul Craiovei pentru hoți, să-i prință ori vii sau morți, întocmai după poruncile ce s'a trimis și în anul trecut tot pentru hoți, mai prunți-sindu-se și aceste, pentru cari s'a dat poruncile Domniei Mele și în anul trecut ispravnicilor județelor; dar iată și acum cu strășnicie vă poruncim Domnia Mea să fiți cu multă privighere și osîrdie la acēsta, de a se face urmare întocmai precum mai sus poruncim.—1814 Maiu 22.

(Cod. LXXIV, fila 129 v.)

Cărți legate la toate județele pentru nizamul hoților.

Asemenea cărți deschise s'au făcut și către locuitori. Dumné-vōstre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că a venit la aușul Domniei Mele

ce ordonă să se organizeze, prin decretul său de la 18 August

cum că la unele din județe s'a ivit tâlhari și făcători de rele, din care pricină păținesc locuitorii și alții cari umblă cu trebile lor și ispravnicii, neavând îngrijirea ce se cuvine, nici băgând în seamă primejdia ce se întâmplă acelor ticăloși de oameni cari cad în mâna făcătorilor de rele, care acesta fiind una din cele mari și delicate supărări și vătămări, nu o putem suferi Domnia Mea, pentru care am dat Domnia Mea poruncă într'adins și la cinstita spătarie, de s'a trimis poteri, cum și căpitanilor li s'a poruncit, că unde se vor ivi făcători de rele să alerge în grabă să-i prindă ori vii sau morți, dar și dumné-vostre strașnic vă poruncim ca să fiți cu mare priveghere și ori-unde se vor ivi făcători de rele, numai decât să porniți poteri îndestule după dinșii, ca vii sau morți să nu scape; deosebit vă poruncim ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-i îndatorați cu strașnică legătură ca, nu numai pe locuitorii din sat cari vor fi în vre-un chip de bănuială să nu-i lase slobozi, ci să-i arate la zapeii sau la căpitanul ce va fi mai aproape de sat a se cerceta, și când vor veni făcătorii de rele în prejma satului, să sară cu toții, împreună cu poterile, și ori vii sau morți să-i prindă negreșit, ca să nu scape, și ori-ce se vor găsi asupra hoților, afară din cele cese vor dovedi ale păgubașilor, să fie ale acelor prindători, iar aci numai capetele hoților să se trimită, și când locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de priveghere, ferindu-se foarte a nu se arăta vre-unul din ei sau a fi gazdă de hoți, atunci urmază negreșit a se răspândi și a se imputina, fiind-că tâlharii, când nu vor avea gazde, nu-și pot avea nici fluța tâlhăriei, neavând prin cine a-și agonisi cele trebuincioase; iar când se va dovedi vre-unul din locuitori gazdă de hoți în vre-nu fel de chip, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca un tâlhar și din casa lui se va împlini totă paguba celui jăfuit, și fiți sănătoși.—1813 Maiu 18.

(Cod. LXXIV, fila 46 v.)

Poruncă la sud Vlașca pentru hoții ce s'a ivit.

Fiind-că Ne-am înștiințat Domnia Mea că în județul Vlașcei s'a ivit o cătă de hoți, tâlhari, cari de față se înconjură prin județ, prădând și jăfuind pe cine găsesc, volnicim printr'această domnăscă a Năstră carte pe polcovnic de potera, ca, luând de la spătarie poterașii cei trebuincioși, numai decât să meargă la pumitul județ ca să le ia urma și cu ori-ce fel de mijloc să se silască ca să-i prindă, iar când numiții tâlhari vor sta împotriva cu arme, atunci volnic să fie și orînduitul acesta cu potera a arunca cu arme într'înșii, ci ori vii sau morți să-i prindă negreșit; pentru care poruncim și dumné-vostre ispravnicilor ai județului ca să-i dați orînduitului acestuia tot felul mână de ajutor cu căpitanii și poterași de ai județului, ca să potă săvîrși porunca acesta a Domniei Mele; i saam rechea gpd.—1813 Martie 7.

(Cod. LXXIV, fila 32.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

anul 1816, ca fiind unul din județele de margine, în județul Mehe-

Publicație la toate județele pentru hoși.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că pentru a se popri mijlócele făcătorilor de rele cu cari se pornesc la tâlhărie, cu trebuință este a se da nizam și la vîndarea glónțelor i a erbei de pușcă, cum și pentru cei ce nu li se cuvin a purtă arme fără de scirea și porunca dregătorilor părții locului, de aceea strașnic poruncim Domnia Mea, ca să faceți sciută și cunoscută în tot județul dumné-vóstre, prin într'adins pristav, atît pe la tîrguri, cât și băcăniile orașurilor, ca oricine va avé érbă de pușcă sau glónțe, să nu care cum-vași să îndrăs-nescă a vinde la fieș-cine om nesciut, fără numai celor ce vor avé la mîni orî tescheréua Spătarului său a ispravnicatului, cum și arme nimenea să nu fie volnic a purtă până nî va da chezășie la ispravnicat, căci cel împotrivă următor se va socoti întocmai ca un tâlhar; iar de primirea și punerea în lucrare a acestei porunci să trimiteti Domniei Mele răspuns. Către acésta, poruncim Domnia Mea, ca să aduceți înaintea dumné-vóstre la ispravnicat pe preoți și părcălabii și fruntași fieș-cărui sat și, pentru câți din locuitorii acelu sat întrebându-se vor dice că sunt bine încredințați cum că nu sunt nărăviți și obicinuiți spre fapte de hoșii i tâlhării și nici că se vor abate la acest fel de urmări, să dea chezășie în scris sub iscăliturile lor la ispravnicat și ei să ieă apoi osebită chezășie de la aceia că nu se vor abate în fapte rale; iar pentru câți din locuitori îi vor fi sciind că sunt nărăviți spre fapte hoșesci i tâlhăresci sau vor avé bănuială măcar asupra lor, pe toți aceia numai decăt să-i arate pe nume la dumné-vóstre, după care îndată să orînduiți a li se luă orî-ce fel de arme se vor găsi la dînșii și să le puneți în păstrare la ispravnicat, cu fôie anume de la cine ce felurimî de arme ați luat, iar pe de altă parte să însciințați Domniei Mele de numele acelora și felurimea armelor, și apoi acei ipopti, de vor găsi în urmă chezași vrednici de a siguri psi ispravnicatul, atunci li se vor slobodi acele arme; i saam receh gpd.—1813 Fevruar 23.

(Cod. LXXIV, fila 29 v.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Gheorghe Arghiropole, Caimacamule al Craiovei, și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Aū venit la Domnia Mea însciințarea ce Ne-aū trimis-o de la 5 ale lunéi acestei dumné-lui vechilul de Caimacam ce aū fost și cu dumné-lor boerii pentru două cete de hoși tâlharî ce s'aū aflat într'acele cincî județe, însă o cétă a lui Păun hoșul de opt inși și alta a lui Ioniță Hórcă de alți dece, ce s'aū fost prădați și, trimiși fiind de aici de stăpânirea de mai înainte, acum aū venit înapoi pe la casele lor, dar se sfiesc a umblă pe față, temându-se a nu mai pătimî cevași și cere de la Domnia Mea ca să le trimitem hărăzire de ertăciune, ca să se apuce fieș-care cu silință de muncă, făgăduindu-se că nu se vor mai abate la niscai-va fapte necuviincióse;

dinți. (1) Altă căpitănie se făcù în județul Vilcei, de 20 de slujitori, dintre

după a căror rugăciune, milostivire făcând Domnia Mea asupra lor, iată că printr'acastă domnésca Nóstră carte le trimitem hărăzirea ertăciunii, cu această hotărîre însă că, de nu se vor părăsi de fapte hoțesci i tâlhăresci sau de cele mai mici urmări necuvióse și în urmă se vor prinde de Domnia Mea, atunci să scie că, fără de nici o altă milostivire, pedépsa lor va fi cu răpunerea vieței lor, și fiți sănătoși.—1813 Ianuar 10.

(Cod. LXXIV, fila 10.)

(1) Fiind-că județul Mehedinților, după ce este județ de margine și are felurimi de vecinătăți, apoi este și mare și are treceri și locuri prea îndemânaticе spre a se tăinuî și a se încuibă acolo totdeauna hoți și făcători de rele, dintr'a căroră urmări nu puține prădi și cazne se pricinuesc locuitorilor și călătorilor drumași, de aceea, îngrijind Domnia Mea pentru a tuturor odihnă și liniștită petrecere, iar mai virtos pentru apărarea și ocrotirea locuitorilor și călătorilor drumași despre relele și tâlhărescile urmări ale hoților, iată printr'acastă Domnescă a Nóstră carte am întocmit acum o nouă căpitănie la mai sus numitul județ, care să fie alcătuită de 30 slujitori poterași din pandurii cei prădați, asupra căroră, după alegerea dumné-lui Vel Spătaru, am orînduit și căpitan pe cu această orînduială însă, că această căpitănie cu ómenii ei să nu fie supusă la nici un fel de dare cu numire de havaet sau de alt cevași către nimeni nici odinórá, ci să fie cu totul apărată de orí-ce dare, spre a nu găsi căpitanul cu ómenii sêi cătuși de puțină pricinuire de zăticnire la datoria slujbei lor, ci totdeauna să fie cu neadormită privighere și, încunjurându-se prin tot județul, orí-unde și orí în ce vreme vor simți și vor afla că s'aú ivit niscare-va hoți și făcători de rele, numai decât să se ieă după dînșii și să-i vîneze, și orí vii sau morți prindendu-i, numai decât să-i ducă la ispravnicatul județului, ca și ispravnicii să urmeze datoria lor după poruncile ce aú, precum nici căpitanu să nu supere pe acești poterași cu nici un fel de cerere de vre-un avaet, ca să se afle totdeauna nelipsiți din slujbă; iar când orí căpitanul orí vre-o unul din poterași sêi se vor abate din datoria slujbei lor și vor urmă niscare-va fapte împotrivitóre și netrebnice, atunci numai decât ispravnicii numitului județ să înscințeze Domniei Mele prin dumné-lui Vel Spătarul, ca nu numai să se lipsescă din slujbă unul ca acela, ci încă să-și ieă cuviinciósa pedépsă după măsura vinei lui.

Poruncim dar și dumné-vóstre ispravnicilor ai numitului județ să cunósceți pe mai sus numitul căpitan de orînduit într'acastă slujbă, dându-i și tot felul mână de ajutor la cele ce va arătă, după cuviintă, spre a fi următor întocmai după această poruncă a Domniei Mele și după povătuirile ce i se vor trimite după vremi de către dumné-lui Vel Spătarul; i saam receh gpd.—1816 August 18.

(Cod. LXXV, fila 163 v.)

(Pecetea gpd.)

pandurii ce slujiau la căimăcămia Craiovei (1), alta la Petroșani, la margine, în Maiu 1813. (2) La Vlașca se menține *polcovnicia* înființată

(1) *Carte ce s'aũ făcut pentru de a fi o polcovnicie în județul Vâlcei.*

Fiind-că după jalba locuitorilor de la județul Vâlcei și după însciințarea dumné-lui vechilului căimăcămiei Craiovei, i după anaforaoa dumné-lui Vel Spătarului, trebuință fiind a se așeză o polcovnicie la acel județ, ca să fie îndatorată a priveghiă numai pentru paza județului de hoți și de făcători de rele, iar ispravnicii să nu aibă voe a-l ridică de la acéstă trébă și a-l încărcă cu altăle, căci îndestul sunt celelalte căpităni ale județului pentru străjuirea satelor, la care urmază a le porunci ispravnicii, căreia polcovnicii să i se dea și lude doné-deci slujitori, dintre pandurii ai acelui județ, cari slujesc la căimăcămie; deci cu acéstă orînduială am făcut Domnia Mea polcovnic de județ pe. și deosebit poruncim și dumné-vostre ispravnicilor ai județului să dați doué-deci de slujitori, dintre pandurii ce slujesc la căimăcămie, să fie statornici ai polcovniciei, cu cari în tótă vremea să fie gata, cu sirguință, pentru străjuirea județului i apărarea locuitorilor și a călătorilor de tâlhari, de ómenii rói și de orî-ce alte pricinii împotriva nizamului și a buneii orîndueli, după povățuirea ce i se va da de dumné-lui Vel Spătar i de la dumné-lui Caimacamul Craiovei; poruncim Domnia Mea și voué slujitorilor numitei polcovnicii să dați supunere și ascultare, căci orî-carele se va arătă cu împotrivire, are voe a-l trimite cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul, ca să-și ieă căduta pedépsă; însă fiind-că polcovnicii sunt orînduiți, după cum am đis mai sus, pentru paza și străjuirea locuitorilor județului și a călătorilor de a petrece odihnii și fără de grijă de către hoți și făcători de rele și pentru alto trebii de paza nizamului, iar nu pentru a aduce greutate și supărare locuitorilor, poruncim dar ca nici ómenii lui nici polcovnicul să nu aibă a cere conace și a face cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea își are polcovnicul léfa, iar slujitorii sunt scutiți. Fórté să se feréscă polcovnicul cu ómenii lui a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoție fără de a fi adevérat, pentru vre-o pismă veche saũ pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, ca să-ı ridice și să-ı pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări saũ a înjură saũ a bate și a căzní, că împotrivă dovedindu-se, se va pedepsi cumplit și polcovnicul și slujitorii lui; i saam rezech gpd.—1815 August 20.

(Cod. LXXV, fila 137 v.)

(1) Dumné-ta Vel Vistiere, de trebuință fiind a se sistisí la acel loc acéstă nouă căpitănie, după pliroforia ce Ni se dá printr'acéstă anafora de către dumné-lui Vel Spătarul, poruncim că, de nu se va puté face

la Pășcani de Al. Moruzi, din 40 ómenî. (1) Asemenea se menține căpi-

cu alt mijloc acești lude dece spre a fi slujitori, să se facă cu scăđămînt de lude spre a se întocmi această căpitănie.— 1813 Maiu 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómnne,

După această însciințare a capuchehaelei de la Giurgiu, ce mi s'aú dat de către Înălțimea Ta, poruncindu-mi-se a face cercetarea cea cu-viinciosă, am scris de atunci boerilor ispravnicî ai județului Teleorșman, unde se află această gură a marginii deschisă, adecă Pietroșaniî, ca să facă cercetare și, după trebuința ce vor socoti că este, să însciințeze căți slujitori póte să ajungă la această căpitănie, ce se va așeză acum nouă pentru paza aceștiî gurî a mărginiî și cu ce mijloc se pot face acei slujitori? de care luaiú acum însciințarea dumné-lor boerilor ispravnicî ai numitului județ, cum că, după cercetarea ce aú, póte fi îndestui lude dece slujitori a se așeză la această nouă căpitănie și cu alt mijloc puțină nu este a se face acești slujitori, fără numai cu scăđămînt de lude. Ci după datorie nu lipsiú și eú a face arătare Înălțimii Tale, ca de se va găsî cu cale a se așeză această căpitănie după trebuința ce este, să se dea luminată poruncă către dumné-lui Vel Vistiernul a se pune în lucrare.— 1813 Maiu 3.

(Cod. LXXVI, pag. 100.)

Vel Spătar.

(1) *Carte de polcovnic de Vlășia.*

Fiind-că pentru odihna i buna petrecere a locuitorilor țerii Domniei Mele de către hoți și făcători de rele s'aú fost întocmit de Domnia Sa Alexandru-Vodă Moruz osebită polcovnicie nouă cu 40 de ómenî de slujbă, ca să fie stătătóre și nestrămutată de marginea păduriî la podul la Pășcani, în drumul cel mare, și să se numescă polcovnicia de la Vlășia, carele, cu slujitoriî ce i s'aú dat îndestui, așezând străji pe la drumuri în 5 locuri, adecă la Ferbinți, la Turlóia, la Móra Săracă, la Căldărușani, la Balotesci, să păzescă și să încunjóre nelipsit ziua și nóptea tóte locurile, ca să nu găsescă făcătoriî de rău mijloc a se pripăși și a se încuibă în pădure, ci pricepënd și dovedind pe unii ca aceia într'acest fel de urmări, să-i prinđă și în bună pază să se trimiță la dumné-lui Vel Spătarul; și fiind-că această polcovnicie s'aú întocmit a fi fără de nici o dare de plocon la spătărie și nici să se strămute întru cât va sluji bine, de aceea dar nici numitul polcovnic să nu se cuteze a luă bani de la slujitori, nici cu nume de poclonul său, nici parale de săptămână, ca să nu bage pe vre-unul de rînd, ci toți slujitoriî deplin să-i aibă nelipsiți din slujbă, și pentru ostenéla lui i s'aú orînduit lófă de câte taleri 20 pe lună, carele, de se va dovedi în urmă cu cât de puțină urmare împotrivă, saú cu nesilință și cu nevrednicie la

tănia de la Pasărea (act din 15 Iulie 1813). (1) Se mai sporesce numărul

slujbă, nu numai va fi lipsit, ci se va și pedepsi strașnic. Drept aceea s'aŭ dat această carte a Domniei Mele carele, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, prin scirea Domniei Mele, s'aŭ orînduit polcovnic la Vlășia, prin care poruncim atât polcovnicului, cât și ómenilor sêi, să fie cu tótă sirguința spre acestea ce veți orîndui și să întîmpinați tot rêul, priveghiând ziua și nóptea cu nepregetare și neadormire a nu trece prin ocolul acestei căpităni om cu bănuială neîntrebat și necercetat, ca să nu scape hoții saŭ făcătorii de rêu neprinși. Către acesta, să se ferască și polcovnicul și ómenii acestei polcovnicii a nu cere conace și a face cheltueli locuitorilor prin sate saŭ cai de călărie, că pentru aceea are polcovnicul léfă, iar slujitorii sunt scutiți, ferindu-se iarăși polcovnicul și ómenii sêi a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoți saŭ gazdă de hoți făr'de a fi adevărat, pentru vre-o pismă veche saŭ pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, ca să-l ridice și să-l pórte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pórte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvînt de onenie, fără de a ocări ori a înjură saŭ bate și a căzni; i saam rechei gpd.—1812 Decembre 12.

(Cod. LXXV, fila 5. v.)

(1) Pentru evlavia ce avem Domnia Mea către obștea părinților Cernicani, cari sihăstresc la acest sfînt schit Cernica, fiind rugători a pururea pentru sufletésca mântuire a obștiei pravoslavnicilor creștini, și pentru ca să-și pótă avé acești sihaștri petrecerea lor acolo în liniște despre făcătorii de rele, primim cererea și rugăciunea ce Ni fac și poruncim cu hotărîre ca acel om al schitului, ce se află căpitan la Pasărea, să fie neștrămutat dintr'acea căpitănie și cu totul apărat de avaetul căpităniei, și poruncim dar și dumné-tale Vel Spătare ca nici o supărare să nu-î faci cu cerere de vre-un avaet.—1813 Iulie 15.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Înălțimii Tale, ce mi se dă la această jalbă am cercetat pricina și m'am pliroforisit că în adevăr această căpitănie ce se numesce Pasărea, din vremea răsvrătirilor trecute, făcînd cerere jăluitorii cu rugăciune către cinstitul Divan, s'aŭ așezat, cunoșcîndu-se a fi de mare trebuință, și de atunci s'aŭ hărăzit schitului Cernicăi, cu această alăturată carte a cinstitului Divan, orînduindu-se căpitan omul numitului schit, carele să fie în tótă vremea neștrămutat, fără a se supără de vre-un avaet, precum s'aŭ și urmat până acum, și fac rugăciune, cerînd a li se întări acest privilegiu de către Înăl-

slujitorilor la unele căpităni, ca la Tismana, cu actul din Aprilie 1813. (1)

Ca mijloc de stîrpire a hoților se ieaū nisce curioase măsuri:

a) se ordonă ca la urmărirea hoților să sară nu numai slujbașii, dar și toți locuitorii, ba și arendașii de moșii (2); b) se

ținea Ta, pentru care după datorie nu lipsiiu a face arătare Înălțimii Tale.—1813 Iunie 29.

(*Cad. LXXVI, pag. 583.*)

Vel. Spătar.

(1) Dumné-ta Vel Vistiére, am văduț Domnia Mea arătarea ce Ne faci printr'acéstă anafora. Ci cât pentru adaosul ce cer ispravnicii de a se face slujitorilor ispravnicatului din sud Gorj, pe lângă acei 70 ce sunt acum, acéstă nu este primită Domniei Mele, ci precun dintru început au fost numai lude 70 și cu aceia s'au slujit ispravnicatul, asemenea se pôte sluji și de acum înainte tot cu aceeași sumă a slujitorilor; iar la căpitănia ot Tismana, fiind-că mai înainte au fost ludo 30, precum Ne dai pliroforie, și loc de munte i lângă margine fiind, sunt în adevăr trebuincioși a se află pe deplin acéstă sumă pentru pază, poruncim să se facă acest adaos la numita căpitănie de alte lude 15, din ómenii fără de pricină, ca să fie de acum înainte acolo iarăși 30 slujitori.—1813 Aprilie 26.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale, am teorisit arătarea și cererea ce face printr'acéstă anafora dumné-lui Vel Spătar, și cât pentru 15 slujitori ce se cere la căpitănia Tismana, peste alți 15 ce-i are, cu a se orîndui din ómenii fără de pricină de dajdie, din condicile Visteriei m'am pliroforisit că la acéstă căpitănie și mai din nainte vreme au fost orînduială de lude 30 slujitori și de la Domnul Hangérliu la let 1797 s'au fost dat la dajdie acei 15 slujitori și acum sunt lipsă; iar pentru 30 de slujitori, ce se mai cere peste lude 70 slujitori, tot din ómenii fără de pricină, la ispravnicatul județului, orînduiala Visteriei au fost și este de lude 70, și cu a se protimisii atât acești 30 la ispravnicat, cât și 15 la căpitănia Tismanei, după trebuința ce arată dumné-lui Vel Spătarul că este, rămâne la hotărîrea Măriei Tale. — 1813 Aprilie 24.

(*Cod. LXXVI, pag. 43.*)

Vel Vistier.

(2) Costo, arendașule al moșiei Ulcenii a sfintei mitropolii, din sud Dîmbovița, fiind-că am orînduit Domnia Mea pe căpitanul Vasile gonaciū asupra tâlharilor ce se încunjură pe afară prin județe, iată îți poruncim ca, îndată ce va sosi aci numitul căpitan, numai decât să te scolii a umblă împreună cu el ori-unde va fi trebuință, spre

prohibă vîndarea de érbă de pușcă și glónțe în tótă țera. (1)

góna, prinderea și desrădăcinarea hoților, dându-î cuviincioasa ascultare și ajutor la cele ce te va orînduî armașii a face, orî-cînd și orî-unde va fi trebuință, spre săvîrșirea aceștii domnescii Nóstre porunci; i saam receli gpd.—1815 Iunie 12.

(Cod. LXXIV, fila 203.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(1) *17 cărți pentru hoți s'aî făcut la tóte ispravnicaturile, i polcovnicii, vâtași de plaiu, căpitani, zapcii i alți slujbași și către toți locuitorii, ca cu toții să sară și orî vii saî morți să nu scape, în coprinderea ce se arată:*

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud. sănătate, i polcovnicilor, i vâtașilor de plaiu, i căpitanelor, i zapciilor și altor slujbași și tuturor locuitorilor de obște dintr'acest județ, fiind-că aî venit la auđu Domniei Mele cum că la unele din județe s'aî ivit tâlharî și făcători de rele, din care pricină pătimesc locuitorii și alții carî umblă cu trebile lor, și ispravnicii neavënd îngrijirea ce li se cuvine, căci bágând în sémă primejdia ce se întîmplă acelor ticăloși de ómenî, carî cad în mîna făcătorilor de rele, care acésta fiind una din cele mari și delicată, supărátóre și vătămátóre, nu o putem suferi să o auđu Domnia Mea, de aceea vë poruncim strașnic ca să fiți cu mare privighere și, orî-unde se vor ivi făcători de rele, numai decăt să porniți îndestule poterî după dînșii, ca vii saî morți să nu scape, și când vor veni făcătorii de rele în préjma vre-unuî sat, să săriți și voi locuitorilor cu toții, împreună cu poterile, să nu scape, și orî-ce vor găsi asupra hoților să fie ale acelor prinđutori, iar aci numai hoții saî capetele lor să se trimită; deosebit poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor, ca pe toți locuitorii din fieș-care sat să-î îndato-rați cu strașnice legături, ca nu numai locuitori carii vor fi în vre-un chip de bănuială să-î aibă pe chezășie, ci și orî-ce om se va vedé că este cu pricină de bănuială, să nu-l lase slobod, ci să-l arâte la zapcii saî la părcălabi ce vor fi mai aprópe de sat, a se cercetă, și când locuitorii de prin sate vor fi cu acest fel de privighere, ferindu-se fórte a nu se arătă vre-o unul din ei în faptă de hoție, saî a fi gazdă de hoți, atunci urméză a se răspândi negreșit și a se înpuțină făcătorii de rele, căci tâlharii, când nu vor avé gazdă, nu póte urmă nici tâlhăria, neavënd prin cine să-și agoniséscă cele trebuincioșe; iar când se va dovedî vre-unul din locuitori gazdă de hoți în vre-un fel de lucru, acela să scie negreșit că va fi socotit și pedepsit întocmai ca uu tâlhar și din casa lui se va împlini tótă paguba celuî jăfuit; care acéstă poruncă a Domniei Mele în grabă și îndată să o faceți publică la toți de obște din județ și să o puneți în faptă, îngrijind de a se urmă și a se păzi cu tótă strășnicia tot-deauna, și de primirea po-

Căpităniile de margine au un rol important în góna întreprinsă contra hoților. Paza marginii au s'o facă în vedere și cu împedicarea intrării orî a eșirii de hoți din țără. (1) Dăm în notă instrucțiunile

runci să avem Domnia mea însciințare; i saam receh gpd. — 1815 Iunie 7.

(Cod. LXXIV, fila 203.)

Publicații la toate județele pentru a se pecetlui erva de pușcă și glónțele de prin toate ȋrgurile și orașele județelor pentru făcătorii de rele.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud sănătate, Fiind-că acum au sosit vremea primăverei, în care obicínuesc a se ivi și a se porni hoții și făcătorii de rele, de aceea, deosebit de îngrijirea ce sunteți datorî a avé pentru străjuirea județului, iată într'adins și cu strășnicie vă poruncim Domnia Mea, ca îndată să se pue în fapt și să se urmeze nizamul de mai jos arătat: întâi, orî-câtă erva de pușcă și glónțe și la verî-cine, din tot județul, orî din cei ce le vînd, sau din cei ce au pentru trebuința lor, să le popriți cu totul sub pecete, nefiind slobod nimenui nici a vinde nici a metahirisi, și deosebit să o publicarisiți această porpire, ca să fie tuturor sciută, fiind-că orî-care se va dovedi vîndend sau metahirisind acest fel de lucruri, să scie că se va pedepsi întocmai ca un hoț; al doilea, să se dea de către dumné-vóstre pe chezășie câți din locuitorii județului vor fi sciți că după vremi s'au aflat în fapte de hoție, orî înclinați în vre-un fel de chip cu hoții, cum și pe cei ce au fost cu ipopsie de gazdă; al treilea, toate armele din toate satele județului să se strîngă și să se dea în păstrarea părcălabului fieș-căruia sat, cu strășnică legătură, din care fără de scirea ispravnicatului să nu se dea la nimeni, fiind-că de acum înainte s'au ridicat zăpada și se începe lucrul câmpului; al patrulea, să publicarisiți în tot județul cum că orî-care din locuitorî va avé ca să mérgă orî în ce parto de loc pentru trebuința sa să aibă răvaș de drum, orî de la ispravnicat, sau de la zapcii plășii, cu chezășie, și așa să aibă voe a umblă în trebuințele lor, căci într'al chip găsindu-se, se va pedepsi întocmai ca un hoț; după care această poruncă a Domniei Mele scoțendu-se copii și cetindu-se prin toate satele și ȋrgurile în auđul tuturor, să le iscăléscă în dos atât preoții și părcălabii și doi trei din căimăcamii fieș-căruia sat, că au înteles și au ascultat cele poruncite, carî acele copii să se triniță aiei la Divan, cu însciințarea dumné-vóstre de urmarea porunci; i saam receh gpd.—1816 Martie 5.

(Cod. LXXIV fila 184.)

(1) *Carte de căpitănie din marginea dincóce de Olt.*

Slugei Domniei Mele pre carele, prin alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am făcut Domnia Mea căpitan de margine

reinnoite de Domnitor către vătășii de plaiuri după marginea despre

la căpitănia. sud. ca să aibă volnicie cu această carte a Domniei Mele de a face mai sus dîsa căpitănie zapt și pe toți slujitorii acestei căpităni, și să fie următori cu totă silința și privigherea cea cuviincioasă la săvîșirea trebilor acestei căpităni, adecă să aibă datorie a străjui în tot poporul căpităniei sale de ómenî rîi, de hoți, de tâlhari, de borfași și de toți aceia ce vor pricinui pagube locnitorilor din satele ce se află în poporul căpităniei sale, și verî-cînd va simți că s'au ivit unii ca aceia, numai decăt să sară cu slujitorii acestei căpităni, să-i prinďă cu orî-ce mijloc va puté și să-i arăte la dumné-lor ispravnicii județului, ca să le facă egzamene și după orînduială să-i trimiță la dumné-lui Vel Spătarul, spre a se da în judecată la departamentul de criminalion; așijderea să aibă purtare de grijă și pentru tóte trebile mîrginii din poporul căpităniei sale, de a se păzi nizamul cel bine întocmit după orînduială și după cuviință, precum și prin ponturile ce osebit îi sunt date de la dumné-lui Vel Spătarul se povățuesce; asemenea să aibă a urmă și după poruncile ce i se vor da de acum înainte în tótă vremea pentru orî-ce pricină, și mai sus dîsul căpitan, osebit de acesta, să fie cu privighere și cu multă luare aminte de toți cei ce trec prin poporul și schela căpităniei sale, ca să nu-i îngăduiască a trece, de nu vor avé orî porunca Domniei Mele, sau răvașul dumné-lui Vel Spătarului de trecétóre, după obiceiul cel vechi, și de orî-ce tréptă și orînduială va fi acel trecétor numai decăt să-l opréscă și cu bună pază să-l trimiță aici, cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul; pe cei ce vor veni de decindea de peste Dunăre, cercetându-i de unde sunt și unde merg? să le dea teșcherele, după obicei, de trecétóre și pe tótă săptămîna să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de cătî au trecut prin schela căpităniei sale, atăt mergétor, căt și viitor, trimițend și răvașele acelora ce au trecut de decindea la dumné-lui Vel Spătarul, ca să-și dea séma, după obicei; către acesta, să se feréscă de jafuri, de mîncătorii, de prădî, ca nici el nici slujitorii căpităniei sale să pricinuiască la vre-un locuitor din poporul căpităniei sale, nici să céră căpitanul sau slujitorii lui conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici căi de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaelul lui, iar slujitorii sunt scutiți; asemenea să se feréscă căpitanul și slujitorii lui a nu prepune pe cinevași cu pricină de hoție sau gazdă de hoți fără de a fi adevérat, făcend-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedréptă, că să-i ridice și să-i póte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se póte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări și a înjură sau a-i bate și a-i căzni, căci cînd se va dovedî că au urmat împotrivă, se va pedepsi cu grea pedépsă; de aceea să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de verî-ce s'ar întîmplă și s'ar simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la tóte poruncile Domniei Mele, ce i se vor da, orî prin cărți domnesci, sau

Ardél, instrucțiuni date în Sept. 1813, pentru ca în mod riguros să se

prin dumné-lui Vel Spătarul, și pe slujitorii căpităniei sale să-î aibă după orînduială nelipsiți din slujbă, cu cai, cu arme și cu portul lor, după poruncile Domniei Mele; căci de nu va urmă așa, va fi lipsit din mila Domniei Mele, și pentru slujba lui să aibă a luă adetul căpităniei de la slujitori, care din vechime este obicinuit, adecă câte 22 de parale poclon, ce se numesce al băltagului, și câte trei ȝile clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și vouă slujitorilor numitei căpităni, să faceți supunere și ascultare căpitanului Vostru, ca să pôtă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpităniei și povățuirile dumné-lui Vel Spătarului, căci verî-carele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi spre pilda și altora; i saam rezech gpd.—1812 Decembre 4.

(Cod. LXXV, fila 2 v.)

Carte de căpitănie de poteră ot preste Olt.

Sluga Domniei Mele pe carele, prin alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am orînduit Domnia Mea căpitan de poteră de sud ca să aibă volnicie cu acéstă carte a Domniei Mele să facă slujitorii de poteră ai acești căpităni zapt și, avendu-î după orînduială de apururea după dînsul, să fie nelipsiți de lângă dumné-lor ispravnicii județului, ca să pôtă a-î trimite cu grabă verî în ce parte de loc într'acel județ se va simți făcători de rele și tâlhari, pentru ca să-î prinȝă cu verî-ce mijloc de înlesnire va află, să-î ducă la dumné-lor ispravnicii, ca să le facă egzamenul, și după orînduială să-î trimiță la Divanul Craiovei, ca să se dea la departamentul de criminalion; către acésta, să se ferescă de jafuri și mîncătorii, de prăȝi, ca nici el nici slujitorii căpităniei să nu pricinuiască la vre-un locuitor dintr'acel județ, nici să cêră căpitanul sau slujitorii lui conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avaetul lui, iar slujitorii sunt scutiți; așijderea să se ferescă căpităni și slujitorii lui a nu prepune pe cinevași cu pricină de hoție sau gazdă de hoți fără de a fi adevărat, făcendu-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedreptă, ca să-î rădîce și să-î pôrte de colo până colo, precum și la umbletele lor să se pôrte cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără de a ocări și a înjură, sau a bate și a căznî, că verî-cînd se va dovedî că aū urmat împotrivă, se va pedepsi cu grea pedepsă; de apururea să însciinȝeze la Cai-macamul Craiovei și la dumné-lui Vel Spătarul de verî-ce s'ar în-tîmplă și se va simți în partea locului, aflându-se cu tótă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la tôte poruncile Domniei Mele, ce i se va da, sau prin cărțile domnesci, sau prin Divanul Craiovei, ori prin dumné-lui Vel Spătarul; pe slujitorii căpităniei sale să-î aibă nelipsiți după orînduială, cu cai, cu arme și cu portul lor, după poruncile ce sînt date, iar să nu-î mituiască sau să-î facă . . . ,

oprească intrarea și eșirea din țără de indiviđi fără de pășuș în regulă. (1)

și cu acest mijloc să-î lipséască din slujba Domniei Mele, căci de va urmă așa, va fi lipsit din mila Domniei Mele; și pentru slujba lui, să aibă a luă adet căpitanul de la slujitorî care din vechime este obicei-nuit, adecă câte 22 de parale poclon, ce se numesce al baltagului, și câte trei ȓile clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și voué slujitorilor numitei căpităniî să fiți cu supunere și a ascultare căpitanului vostru, ca să pótă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpităniei și povățuirile Căimăcanului Craiovei și ale dumné-lui Vel Spătarului, căci verî-carele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi spre pilda și altora; într'alt chip să nu fie, căci așa este porunca Domniei Mele; i saam reche gpd.—1812 Noembre 27.

(Cod. LXXV, fila 4.)

Carte de căpitănie de scaune.

Slugei Domniei Mele pre carele, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, l'am făcut căpitan de scaune la sud.
. . . ca să se afe cu purtare de griă la trebile acestiî căpităniî, să fie nelipsit de lângă dumné-lor boeriî ispravnicii ai județului, a-i da tot felul de ascultare la trebile căpităniei ce-l va orîndui, după obiceiü, cum și osebit să fie dator a însciința la dumné-lui Vel Spătar adesea verî de ce s'ar întâmplă și va simți în județ și, ferindu-se a face niscare-va jafuri sau supărări locuitorilor cu cheltueli și altele fără poruncă, că se va învinovăți nu numai a selipsi din căpitănie, ci și a se și pedepsi; și pentru slujba lui să aibă a luă obicei-nuitul avae de la slujitorî, câte 22 de parale baniî baltacului și câte trei ȓile clacă pe an. Poruncim drept aceea și voué slujitorilor, să dați supunere și ascultare căpitanului vostru pentru verî-ce pricină i se va orîndui de către dumné-lor ispravnicii județului, ca și el să pótă săvîrși tóte la vreme, căci carele se va arătă cu nesupunere, să scie că se va pedepsi spre pilda și celor-lalți; i saam reche gpd.—1812.

(Cod. LXXV, fila 5 v.)

(1) Publicațiî la toți vătășiî plaiurilor.

Sluga Domniei Mele vătășe de la plaiul sud Fiindcă pentru paza buneî orîndueli și ferire de cele împotrivitóre la nizanul marginii ești poruncit și povățuit pe larg din ponturile Domniei Mele, ce ți s'au dat la mână când te-ai orînduit vataf, în cari ponturi se coprinde ca, pentru cei ce vor veni din lăuntru, ori cu pașușuri sau fără de pașușuri, în grabă să-î trimiți la dumné-lui Vel Spătarul; în-lăuntru în Ardél să nu lași pe nimeni să trecă fără de răvașul dumné-lui Vel Spătarului, cari răvașe să le strîngi și la sfîrșitul fie-cărei luni să le trimiți la dumné-lui Vel Spătarul; om din Ardél ce va veni aici cu trebuință și va avé pașușuri să aibă voe a veni prin scirea ta

Căpităniile de mijloc sunt și ele însărcinate cu prinderea hoților. (1)

povățuindu-se a merge la ispravnicii județului, ca prin scirea ispravnicilor să meargă unde va vré, iar tu în grabă să faci două însciințări: una la dumné-lui Vel Spătarul și alta la ispravnic; iar pe care îl vei găsi trecut peste plaiu fără de pașuș, prindându-l, să-l ții acolo poprit și numai decât să însciințezi la dumné-lui Vel Spătarul; în fieș-care două săptămâni odată ești dator să însciințezi la dumné-lui Vel Spătarul de orice se va întâmpla în plaiu, precum și când nu se va întâmpla nimic iarăși să însciințezi. Acum ne făcî arătare dumné-lui Vel Spătarul, că încă de când s'aŭ orînduit dumné-lui cu dregătoria Spătăriei, tu nu ți-ai păzit această datorie, arătându-te cu totul neurmător poruncilor și nizamului acestuia, pentru care eră a ți se face căduta pedepsă; dar iată astă una dată trecînd-o cu vederea, cu strășnicie îți poruncim că de acum înainte, când nu vei fi următor întocmai ponturilor și nizamului acestuia, să scii cu hotărîre că nu numai te voi pedepsi, ci vei fi și lipsit din vătășie.—1813 Septembre 14.

(Cod. LXXIV, fila 86.)

(1) *Carte de căpitănie de mijloc dincóce de Olt.*

Slugei Domniei Mele, pre carele prin alegerea dumnéului Vel Spătarului l'am făcut Domnia Mea căpitan la căpitănia sud. ca să aibă volnicie cu această carte a Domniei Mele de a face mai sus disa căpitănie și pe toți slujitorii acestei căpităni zapt și să fie următor cu totă silința și privigherea cuviincioasă la săvîrșirea trebilor acestei căpităni, adevă să aibă datorie a străju în poporul căpităniei sale de ómenî răi, de hoți, de tâlharî, de borfași și de toți aceia ce vor pricinui pagube locuitorilor din satele ce se află în poporul căpităniei sale și, verî-cînd va simți că s'aŭ ivit unî că aceștia, numai decât să sară cu slujitorii acestei căpităni, să-i prindă orî cu ce mijloc va puté și să-i arate la dumné-lor ispravnicii județului, ca să li se facă egzamen, și după orînduială să-i trimită la dumné-lui Vel Spătarul, ca să-i dea la departamentul de criminalion; mai sus disul căpitan să fie cu privighere și cu multă luare aminte de toți cei ce trec prin poporul acestei căpităni, mergînd și viind, spre a-i sci cine sunt și de unde vin și unde merg, îngrijind ca să le fie călătoria cu liniște și nebântuită de către făcătoria de rele, și pe toți cei ce vor veni de la Bucuresci călători străini și pe carele este orînduiala din început de a trece cu răvașe de drum de la dumné-lui Vel Spătarul, să-i cercezeze după vechiul obicei și pe cari nu vor avé răvașe să-i poprască și să-i trimită la dumné-lui Vel Spătarul cu însciințare; către acesta, să se ferască de jafuri, de mîncătoria, de prădî, ca nici el, nici slujitorii căpităniei sale să nu pricinuiască supărare la un locuitor din poporul căpităniei sale, nici să cêră căpitanul sau slujitorii conace și să facă cheltueli locuitorilor prin sate, precum nici cai de călărie, că pentru aceea căpitanul își are avatul său, iar slujitorii sunt sentiți; așijderea să

Pe lângă puterile căpitanilor și ale polcovnicilor, Domnitorul mai volnicia și diverse persoane de încredere, cari, cu panduri, neferi, erau însărcinate a urmări anumite cete de hoți. (1)

se ferescă căpitanul și slujitorii lui a nu prepune pe cine-vași cu pricină de hoție sau gazdă de hoți fără de a nu fi adevărat, făcând-o într'adins pentru vre-o pismă veche sau pentru vre-un interes de dobândă nedreptă, ca să-i ridice și să-i porțe de colo până colo, precum și la umbletele lor, să se porțe cu bună orînduială printre locuitori și cu cuvinte de omenie, fără a ocări și a înjură sau a bate și a căzni, că verîcînd se va dovedi că au urmat împotrivă, se va pedepsi cu grea pedepsă. De-apururea să însciințeze la dumné-lui Vel Spătarul de verîce s'ar întîmplă și s'ar simți în partea locului, aflându-se cu totă purtarea de grijă următor și săvîrșitor fără de cusur la toate poruncile Domniei Mele, ce se va da sau prin cărți domnesci, sau prin dumné-lui Vel Spătarul, și pe slujitorii căpităniei sale să-i aibă nelipsiți din slujbă, după orînduială, cu cai, cu arme și cu portul după poruncile ce sunt date, iar să nu-i mituiască sau să-i facă locuri, și cu acest mijloc să-i lipsescă din slujba Domniei Mele; căci de va urmă așa, va fi lipsit din slujba Domniei Mele, și pentru slujba lui să aibă a lua adetul căpităniei de la slujitori, care din vechime este obîcînit, adevă căte 22 de parale plocon, ce se numesce al băltagului, și căte trei dîle clacă pe an, iar nu mai mult. Poruncim și vouă slujitorilor numitei căpităniei să fiți cu supunere și ascultare căpitanului vostru, ca să potă săvîrși poruncile Domniei Mele și trebile căpităniei și povăturile dumné-lui Vel Spătarului, căci verîcarele se va arătă cu nesupunere, se va pedepsi, spre pilda și altora; într'alt chip să nu fie, că așa este porunca Domniei Mele; i saam reche gpd.—1812 Decembre 3.

(Cod. LXXV, fila 1 v.)

(1) Dintre cetele mai repede prinse în 1812 a fost aceea a lui Jianu. La 30 Decembre 1812 Jianul cu șapte din ai lui erau în grosul din Romanai. Domnitorul trimite pe polcovnicul Gheorghe, «credincios boerul domniei», să urmărescă și să prindă restul bandeii.

Iacă acest act:

Carte prin care se orînduiesce un polcovnic pentru hoți.

Fiind-că dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Spătar au făcut arătare Domniei Mele că la județul Romanai s'au dovedit câți-vași dintre locuitori, cari, făcându-se cete, metahirisesc fapte tâlhăresci de vre-o câți-va ani încóce, căznind, prădând și arqënd lumea, dintre cari tâlharî s'ar fi prins acum un *Iancul Jianul* cu alți șapte ómenî ai lui, făcând un iaman de căpitan unul dintre davagiî pe cari i-au dat la isprăvnicatul județului, drept aceea printr'acéstă volnicie a Domniei Mele se orînduiesce credincios boerul Dom-

O măsură repetită și sub Ioan Caragea este aceea ca ispravnicii

niei Mele Gheorghe polcovnic za poteră, să mērgă la ispravnicatul numitului județ, ca atât pe tâlharii ce se află prinși la închisórea ispravnicatului să-i ieă cu tóte ale lor, cât și pe alții ce-i va arătă tâlharii de tovarăși ai lor, să caute ca să-i prindă cu orî-ce mijloc cuviincios va puté, însă fără a face omor, și pe toți în bună pază, cu tóte ale lor, să-i aducă la spătărie, spre a se cercetă, dādu-se în scire și davagiilor ce vor fi, ca să vie la spătărie spre a-și află îndestulare; poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai județului să faceți teslim în mânia orînduitului Domniei Mele pe tâlharii de mai sus, cu tóte ale lor dimpreună, cu tacir și egzamenele lor, ce li se va fi făcut acoloa la ispravnicat, a-i aduce la spătărie; asemenea să dai și tot ajutorul orînduitului polcovnic, ce are trebuință, pentru prinderea celor-lalți tovarăși ai acestor tâlhari, ca să nu se cacirdisescă vre-unul, că apoi veți cădé la învinováțire. Tolco pisah.—1812 Decembre 30.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Carte deschisă.

Dăm acéstă domnescă a Nóstră carte lui Vasile căpitanul, prin care îl orînduim și-l volnicim ca, împreună cu ómenii ce i s'aú dat, să ésă pe afară prin județe și, orî în ce parte de loc va simți niscare-va hoți și făcători de rele, să se ieă după dînșii să-i isgonescă, orî să-i prindă vii sau morți, precum va puté, de care poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai județelor, să-l cunósceți pe numitul Vasile de orînduit într'acéstă trebă, cum și voué tuturor căpitanilor de poterî i poterașilor ce sunteți orînduiți pe afară să-i dați cuviinciósă ascultare și ajutor la cele ce va avé trebuință, silindu-vé cu toți împreună cu mare osîrdie spre isgonirea și desrăděcinarea hoților și făcătorilor de rele; așjderea poruncim Domnia Mea și voué părcălabilor din satele unde va avé trebuință numitul căpitan Vasile să-i dați din sat în sat câte șépte cai de călărie, ca să încalece șépte pandurî ce are împreună cu dînsul, i câte o căruță cu cai unde va avé iarăși trebuință, ca să i se înlesnescă săvîrșirea acesteî slujbe, cu care este însărcinat și orînduit de Domnia Mea; i saam rekeh gpd.—1815 Iunie 11.

(Cod. LXXIV, fila 244.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Fiind-că acest s'aú orînduit de Domnia Mea ca împreună cu pandurî ce s'aú orînduit să ésă afară prin țeră orî unde va auđi că s'aú ivit niscaí-va hoți și făcători de rele, să se ieă după dînșii și, orî vii sau morți prindēdu-i, să-i trimiță aici, de aceea i s'aú dat acéstă domnescă a Nóstră volnicie la mânia lui, prin care poruncim

să nu țină hoții prinși mai mult decât o ȝi, mult două, și imediat cu

și dumné-vóstre ispravnicilor ai județelor, orî unde se va întîmplă a se află numitul orînduit cu potera sa, să-î dați tot felul de ajutor la orî-ce discolie vă va arătă că are spre săvîrșirea poruncei, precum și vre-un cal, orî-cînd se va întîmplă a-î trebui ca să-î trimită unde-vași vre-o vestire, să i se deă fără zăbavă; asemenea poruncim și vouă polcovnicilor, zapciilor și căpitanilor de prin județe, ca orî-cînd vi se va face scire de către acest orînduit pentru vre-o întîmplare și trebuință asupra acestei madele, îndată să săriți împreună cu ómenii voștri spre ajutorul său; i saam receh gpd.—1814 Iunie 7.

(Cod. LXXIV, fila 126 v.)

Volnicie deschisă prin care se orînduesce Vasilie Ghiulerea să intre în județ după hoți.

Fiind-că am luat Domnia Mea în scire că pe afară s'aú ivit hoți și făcători de rele, de aceea dăm acéstă domnescă a Nóstră volnicie lui Vasilie Ghiulerea aga, pe carele îl orînduim și îi poruncim ca, împreună cu neferii săi, să éasă în județul Ilfov, Vlașca și în sud Ialomița, și verî-unde va simți că s'aú ivit prin numitele județe ceva hoți, numai decât să se ieă după dînșii, să-î isgonéscă, sau să-î prindă orî vii sau morți de se vor împotrivi, și să-î trimită aici împreună cu tóte ale lor; pentru care poruncim Domnia Mea dumné-vóstre ispravnicilor ai numitelor județe să cunósceți pe numitul Ghiulerea agă de orînduit într'acéstă trébă, precum și vouă tuturor căpeteniilor de poteri i poterașilor ce sunteți orînduiți prin numitele județe, să-î dați cuviinciosul ajutor la cele ce va avé trebuință, silindu-vă cu toții dimpreună cu mare osîrdie, spre isgonirea și desrădécinarea hoților și făcătorilor de rele; așijderea poruncim Domnia Mea și vouă párcălabilor i sátenilor din satele acestor județe, unde va avé trebuință numitul Ghiulerea agă, să-î dați câte o căruță cu cai, ca să i se înlesnéscă săvîrșirea acestei slujbe cu care este însărcinat și orînduit de Domnia Mea; i saam receh gpd.—1816 Aprilie 15.

(Cod. LXXIV, fila 244.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

După pliroforia ce Ni se dá asupra pricinei, cu cale fiind anaforaoa acéstă a cinstitei spătării, o întărim Domnia Mea, cu hotărîre ca întocmai să se urmeze, și poruncim dumné-tale Vel Spátare, cu câtă pagubă vor încredința, atât Serdarul Fărcășanu cât și acei ȝece locuitori, prin blăstem, că i-aú pricinuit tálhariice i-aú călcat, să le-o împlinesci orî de la însuși pîritul căpitan său (neavînd el stare) de la chezașul său, ca să fie și spre pilda altor asemenea următori. — 1813 Maiú 18.

(Cod. LXXVI, pag. 202.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

«egzamenul», adecă cu ceea ce mai apoi în Muntenia se dicea *tacrir*,

Prea Înălțate Dómnne,

Dumné-lui Serdarul Răducanul Fărcășanul a făcut arătare la spă-tărie că la moșia dumné-sale Coeni sud Vlașca, aflându-se la 25 Aprilie într-o Vineri nóptea spre Sâmbătă, s'aú vėđut împresurat de lude 8 tálharí, carí atât pe dumné-lui, cât și pe din ómenii dumné-sale puiindu-í în caznă în patru ríndurí, a trimis la Nicolae căpitanul de la Feleștióca ca să vie cu catanele, pe de-o parte adecă să scape pe dumné-lui și pe de alta să prinďă pe tálharí, și până nu l'aú pornit și cu sila dumné-lui Serdarul Iancul Călinescul, ispravnicul judeřului, ce se întímplase atunci la Feleștióca, el nu s'aú arădicat de sineși să vie, când tocmai după ce îl lăsaseră hořii abiă aú venit și numitul căpitan, avėnd cu sine șepte catane numai, fără de fișicuri și fără a avė vre-o gătire ca un căpitan, în care vreme, aflându-se hořii încă în sat la o casă și mijloc de a-í prinde fiind, l'aú silit destul ómenii Serdarului, arătându-í și locurí pe unde să-í împresóre, și numitul, nedănd ascultare, aú început a aruncă focurí în văzduh și hořii, auřind slobodire de focurí, și-aú lăsat și máncaarea ce gătiseră și fugind aú scăpat, carí i-aú luat tot cu ce s'aú aflat pe lângă dumné-lui, abiă lăsându-l cu viėță, și afară din cele cu carí aú jăfuit pe dumné-lui aú mai jăfuit atunci încă de ce case din sat, cerėnd despăgubire de la însuși căpitanul ca unul ce nu s'aú aflat sírguitor la paza datoriei sale. Aducėndu-se apoi și căpitanul cu volnicie și la judecată înfăřișându-se, s'aú întrebat căci u'aú sărit de loc cum aú luat scire și de ce nu-și are catanele în tótă vremea gata, cum și căci nu aú iconomisit să prinďă pe hoři în vreme când și înlesnitóarele mijlóce i s'aú arătat, aflându-se hořii încă în sat? și aú rėspuns că pe loc, cum l'aú însci-ințat, cu câte catane s'aú găsit, zăbovind numai până a se gătí, aú și venit la Coeni, când aú găsit pe dumné-lui Serdarul slobod și, în adevěr, cu tertipurí muncind a-í prinde, aú luat hoři de scire și aú scăpat și, cu tóte că s'aú pornit după dínșii, aruncănd și focurí, dar nóptea fiind, s'aú cacirdisit; iar căci să pírásce că n'aú avut nici o gătire pentru acėsta, de se va și íuvinovăři, dar până atunci ne mai íuindu-se hoři nicăiri, cum și catanele, ca nisce țeraní, aflându-se în munca câmpului, vremea i-aú întímpinat fără a putė să aibă gă-tire și că, de-í va silí mai mult decăt le este lor cu puterea și voia, numai decăt fug în hazul turcesc (fiind aprópe), precum aú fugit și alřii, apoi el singur numai ce póte face? datoria și-aú făcut-o, că cum aú luat scire, de loc, însciințând și pe dumné-lor ispravnicii, aú și venit la Coeni, unde după ce din sat aú scăpat hoři și vrėnd să se ieă după dínșii, nu l'aú lăsat dumné-lui Serdarul, ce l'aú oprit lângă dumné-lui până a doua ři, temėndu-se să nu se întórcă hoři să-l omóre. Decí căpitanii saú polcovnicii datorie avėnd pururea să-și străjuėscă popórele despre ríndul făcėtorilor de rele, ca unii ce pentru acėstă trėbă numai sunt orínduiři, și mai vírtoș numitul, că aú

iar în Moldova *dopros*, să se trimită hoțul prins la Bucuresci, respective la Craiova, unde să fie iarăși neîntârziat judecat de departamentul criminalilor.

În 1813 Sept. 13, Domnitorul îngăduiesce arestul preventiv în județ până cel mult trei zile. (1)

Vornicia obștirilor. Caragea întăresce din nou, la 18 Iunie 1813, an-

ajuns la vreme, când putea să prindă hoții, de puneă silință și avea oameni destui cu gătire de cele trebuincioase la o pricină ca aceasta, mai ales fiind hoții încă în sat și arătându-i și mijlocele cu cari putea să-i prindă, și el împotriva, prin urmări de nedestoinicie, ca un nedestoinic purtându-se, s'aă cacirdisit hoții, judecata găsește cu cale să plătescă numitul căpitan de la sineși totă paguba, atât a dumné-lui Serdaru-lui, cât și acelor cece locuitori, pe cât vor încredința cu blăstem la sfînta mitropolie că de către acei hoți prin jăfuire li s'aă făcut; iar neavînd căpitanul mijloc de plată, să se apuce chezașul lui a plăti. Părerea judecătii este așa, iar hotărîrea cea desăvîrșită rămîne a se face de către Înălțimea Ta.—1813 Maiu 10.

(Cod. LXXVI, pag. 202)

Vel Spătar Constantin Calistrat.

(1) *Publicații la toate județele pentru hoți, să nu-i fie la isprăvnicatură, ci să-i trimită aici.*

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud sănătate. Am luat Domnia Mea în scire că pentru tâlharii hoți și făcători de rele, cari se prind pe afară pe la județe, cum și pentru gazdele lor, că dumné-vostre nu păziți datoria ce aveți, ca, după ce se prind acest fel de oameni în faptă de hoție saă gazdă, să le faceți egzamenul lor și să-i trimiteți aici la d-lui Spătar, cu însciințare către Domnia Mea, ci îi țineți la închisóre acoalea la isprăvnicat zile multe; asijderea ați fi obicînuind și altă urmare, adecă de globiți pe unii ca aceștia și-i slobodiți, fără de a-i trimite aici; pentru cari acestea, fiind-că sunt nesuferite la auzul Domniei Mele, iată vă poruncim strașnic ca, de acum înainte, când se prind hoți și făcători de rău, cum și gazde, să nu se fie acolo la județ mai *mult decăt trei zile*, până să li se facă cercetarea și examenul lor după orinduială, și apoi cu acel examen și cu fôie de tot avutul lor cu bună pază să-i trimiteți aici la spătărie, cu însciințare către dumné-lui Vel Spătarul, iar mai mult să nu se fie acoalea închiși, nici să se facă risipă avutului lor, luându-se de unii alții, căci împotriva de se va face urmare, nu numai de către dumné-vostre și de oamenii ce-i aveți, să sciți cu hotărîre că aveți a da séma, și fiți sănătoși.—1813 Septembrie 13.

(Cod. LXXIV, fila 85 v.)

terióra hotărîre a primului Divan din 1811, prin care se dispune că

Publicații în 12 județe de dincóce de Olt către ispravnicii, pentru hoții ce-î vor prinde, să-î trimiță cu grabă aici la spătărie.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud . . . sănătate. Cea mai întâi silință și îngrijirea domnescei Nóstre oblăduiri fiind-că privesce spre liniștita petrecere și ocrotirea locuitorilor de obște despre orî-ce supărări de hrăpitori și făcători de rele, urmază după cuviință a se pune în lucrare și toate mijlócele cele putincióse, spre a se ivi rodurile acestei bune-voințe a Domniei Mele. Una din cele simțitóre supărări a obștei locuitorilor fiind și urmările hoților i ale tâlharilor, ce se ivesc și se încunjură prin județe, nu puțină îngrijire trebuesce și pentru a lor înfrînare și desrădăcinare; de aceea dar, pe lângă cele-lalte privigheri ce urmază a se face napristan, spre paza acestui nizam al înfrînării și desrădăcinării tâlharilor și făcătorilor de rele, strașnic vă poruncim Domnia Mea, ca de acum înainte, orî-când se va prinde vre-un hoț prin județe, să vă feriți a nu-l ținé aci *mai mult decât o ȓi și a doua ȓi îndată*, fără de zăbavă, cu egzamenul lui, să-l trimiteți aici la spătărie, ca de acolo să se dea după orînduială în cercetarea departamentului criminalion, căci de vom află Domnia Mea că l'ați ținut mai mult *decât o ȓi*, să *sciți* cu hotărîre că fără de milostivire vă vom pedepsi pe înșivă tot cu pedépsa la care s'ar osîndi acel hoț, fără de a vă fi primit nici un cuvînt de îndreptare sau pricinuire.— 1812 Decembre 3.

(Cod. LXXIV, fila 4 v.)

Şese cărți, una către Caimacamul Craiovei și către dumné-lor boerii divaniți de acolo și cinci cărți către ispravnicii dintr'acele cinci județe ot peste Olt pentru hoți.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele al căimăcămiei Craiovei și dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, sănătate. Cea mai întâi silință și îngrijire a domnescei Nóstre oblăduiri fiind-că privesce spre liniștita petrecere și ocrotirea locuitorilor de obște despre orî-ce supărări de hrăpitori și făcători de rele, urmază după cuviință a se pune în lucrare și toate mijlócele cele putincióse, spre a se ivi rodurile acestei bune-voințe a Domniei Mele. Una din cele mai simțitóre supărări a obștei locuitorilor fiind și urmările hoților i ale tâlharilor, ce se ivesc și se încunjură prin județe, nu puțină îngrijire trebuesce și pentru a lor înfrînare și desrădăcinare; de aceea dar, pe lângă cele-lalte privigheri ce urmază a se face napristan, spre paza acestui nizam al înfrînării și desrădăcinării tilharilor și făcătorilor de rele, voim Domnia Mea de a se păzi și acest nizam de acum înainte, adecă orî-când se va prinde vre-un hoț prin județe, să nu se ție mai *mult de o ȓi*, orî la isprăvnicături sau la căimăcămie, și a doua ȓi îndată, fără de

«calemul condicarului și al sameșului obștirilor» să rămână neschimbate, adică Caragea face aceste funcțiuni inamovibile, cel puțin în persoana celor cari, la 1813 Iulie, ocupașă asemenea slujbe. (1)

zăbavă, cu egzamenul lui, să se triniță în cercetarea departamentului criminalion de aici, pentru care și poruncim ca îndată să trimiteți embereclisitele domnescile Nóstre cărți către ispravnicii acelor județe, ca să le fie sciut că de se va face urmare împotriva acestei domnescei Nóstre porunci, însuși acei împotriva următori vor fi căduți în pedépsa aceea cu care s'ar osîndi acei hoți, fără de a le fi primit vre-un cuvînt de îndreptare sau pricinuire.— 1812 Decembre 3.

(Cod. LXXIV, fila 5.)

Siguranța de hoți pare că nu eră mai mare în Bucuresci, mai ales în mahalale. Dovadă la acesta póte fi următorul act:

*Pitac la dumné-lui Vel Spătar, de a străjuî cu strășnicie
nótea prin mahalale.*

Dumné-ta Vel Spătare, cum că cea dintâiu datorie a dregătoriei spătăriei este de a străjuî atât aici mahalalele politieî, cât și pe afară, de către cei netrebnicî și făcători de rele, acesta îți este fórte bine sciută și Domnia Mea pentru aceea te-am orînduit într'acéstă dregătorie, dar împotriva auzim că la mahalale pătimesc nótea, făcându-se hoți, spargerî de case și de biserici, și făcători de rele, cari se înconjură nótea spre săvîrșirea rēului lor cuget fără de nici o sfială, vėdēnd că nu-î întîmpină nici un zabît prin căile lor; de aceea iată cu de-adinsul și cu strășnicie poruncim dumné-tale, ca de astăzi înainte să împănezî nótea tóte mahalalele cu străji vrednice de zapciî și neferii spătăriei, de a se înconjură tótă nótea spre pază, precum și însuși dumné-ta să te înconjurî, după datorie-ți, iar străjile să înconjure până la diuă, și să aibî negreșit mare privighere de a nu mai venî la auzul Domniei Mele că s'aú mai întîmplat unde-vași vre-o hoție, sau altă asemenea faptă prin mahalale, căci se va socoti neîngrijire și nedestoinicie a dumné-tale.— 1813 August 9.

(Cod. LXXIV, fila 79.)

(1) Cât pentru condicarul și sameșul obștirilor, hotărîm Domnia Mea ca, în câtă vreme se vor află slujind cu osîrdie și cu credință fără de a se abate în vre-o urmare împotriva, amîndoi să rămână neștrămutați dintr'aceste slujbe, iar pentru banii ce se strîng la cutia obștirilor, atât din iraturile cutiei, cât și de ai clironomiilor, întru tóte întărim anaforaoa acesta a dumné-lui biv Vel Vistierului Ioan Moscu, epistatul epitropiei obștirilor, și poruncim, sameșule i condicarule al epitropiei obștirilor, ca întocmai să fiți următori, căci împotriva urmând, de se

Numeróse orîndueli, întocmiri cu pitace și chrisóve avem de la Caragea

vor perde cevași bani de la cutii, veți fi îndatoriți de a-i plăti înșivă chiar din casele vóstre.— 1813 Iulie 3.

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Înălțimii Tale ce Ni se dă la acéstă jalbă a lui Michaiū biv III logofet, condicarul epitropiei obștirilor, făcend cercetare, cu tóte că vėduiū anaforaoa Vorniciei obștirilor din lét 1811 Mart 8, după ce și-aū dat obštésca datorie Anton biv III logofet za taină, ce aū fost într'acéstă slujbă multă sumă de anī, și se întăresce a fi numitul Michaiū într'acéstă slujbă, vėduiū și altă carte a Divanului țerii cu lét 1812 Iulie 28, prin care arată că, pliroforisindu-se de acest calem a fi din cele ce nu se pot schimbă, pentru că se păstréză condicele și chrisóvele și clironomiile copiilor sėrmanī, că schimbându-se se face încurcătură la acest fel de pricinī, zmăcinându-se din mână în mână, pentru care și hotărasce ca să fie Mihaiū jăluitorul neschimbat de la acéstă slujbă; mai vėduiū și altă poruncă a dumné-lor boerilor Caimacamī, ce eră orînduiți de Înălțimea Ta, de la Octombre 6, prin care asemenea întăresce pe jăluitor să fie neschimbat la acéstă trébă. După acestea tóte, atât dumné-lor boerii ce se aflaū epistații epitropiei il arată de vrednic, cât și însunī, cercetându-l, m'am îndestulat că se pórtă cinstit, vrednic, cu praesis, atât cât aū fost după vremī logofet la departament, cât și la calemul acesta, în diastimă de doi anī, de când se află într'acéstă slujbă și până acum, de când m'am orînduit de către Înălțimea Ta la acéstă dregătorie, nici un cusur la datoria slujbei sale n'aū făcut. De aceea dar, în adevěr este că acest calem de se va schimbă pe tot anul, zmăcinându-se chrisóvele, condicele clironomiile copiilor sėrmanī, din mână în mână, se face încurcăturī, de nu se póte luă pliroforie de vechile pricinī, mai virtos și pagubă clironomiilor, ce cu porunci și fără porunci se pun depositon la epitropie, și urméză ca să fie logofetul calemului acestuia nestrămutat. Drept aceea, gălesc cu cale ca nu numai pentru numitul să se deă întărire a fi neschimbat din tréba condicării, ci încă nici sameșul epitropiei să nu fie strămutat, a nu se întimplă catachrisis din pricina schimbărilor, fără numai când se vor găsi învinováțiți la tréba datoriei lor, atunci chiar de Înălțimea Ta, cercetându-se, de vor fi în vină, să fie lipsiți. Osebit de acésta, fiind-că am vėdut că dumné-lor Vorniciī ce după vremī s'aū aflat la acéstă dregătorie, aū pus mâna și aū luat bani din epitropie și acum nu se pot împlinī, să li se poruncéscă, atât sameșului, cât și condicarului, ca nici odinióră să nu cuteze a da bani Vornicilor după vremī din clironomiī saū din iraturile cutiilor, nici cu nume de împrumutare, nici măcar cu orī-ce cuvînt, fără de porunca Înălțimii Tale, căci de vor cuteză a da într'acest chip bani, să se în-

cu referință la *iraturile* administrative, la veniturile «*Vornicieii obștirilor*». Acestea le vom aduce la capitolul *edilitații*.

Dăm aici o serie de acte relative la postelniceii și diverși slujbași subalterni ai Divanului. (1) Sunt numele acestor mici funcționari și scu-

datozeze a plăti sameșul și condicarul din casele lor; afară când vor prisosi bani, ori din clironomie, sau din ai cutiilor, prin sciința Vornicului se vor da în dobândă la locuri sigure, și la trebuință, când se vor cere, să-î răspundă cu dobânda prin logofetul calemului de unde s'aū dat. De aceea dar arăt Înălțimii Tale, ca să se facă cea desăvîrșită hotărîre de către Măria Ta.— 1813 Iunie 18.

(Cod. LXXVI, pag. 507.)

Ioan Moscu.

(1) Iacă din ce feluri de ómenii se făceaū postelniceii:

Cărțile postelnicilor ce se înnoesc de Măria Sa Prea Înălțatul nostru Domn Iw Ioan Gheorghe Caragea Voevod. 1813 Februarie.

Asanache Vornic, Sěrdar Costi Neculescu, după cartea Măriei Sale Constantin Ipsilant, 1813 Februarie 26.

Vlad sin Dinul ot Bucurescii asemenea, 1813 Februarie 26.

Bobo sin Gheorghe Bobu ot sud Slam-Rîmnic asemenea, 1813 Februarie 23.

Alexandru sin Constantin, 2-lea grămătic Notara din Focșani sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Manole sin Andreiū ot Focșani sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Petre sin Vasile din Focșani sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Febr. 23.

Andreiū Botin . . . ipac, 1813 Februarie 23.

Toma sin Ioan Paraschivescu, sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Febr. 23.

Ivan Măcșinoiu . . . ipac, 1813 Februarie 23.

Simion Țigănescu sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Sandul Munteanu ipac, 1813 Februarie 23.

Neculai sin Constantin ipac, 1813 Februarie 23.

Băjanu sin Dumitrașco ipac, 1813 Februarie 23.

Călin sin Ioan ot sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Răducanu Iarca ot sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Ianco Ianașco Bagdaltău sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Michaiū zet Pastia ot Focșani sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Zisul Goronescu sud Slam-Rîmnic, 1813 Februarie 23.

Alexandru Podean sud Slam-Rîmnic ipac, 1813 Februarie 23.

Teodorescu sin Băban sud Slam Rîmnic, cu sinet de la lét 1811 Februarie 26.

țiți minunate elemente, din cari mai târziu se va formă mica boerime,

Dumitru ot sud Slam-Rîmnic, cu doveđi isprăvnicescî vechî că
a fost postelnicele, 1813 Februarie 26.
(Cod. XXXIV, pag. 168.)

Tot postelniceî de la sud Saac 1813.

Constantin sin Ioan Carpenișanu, după cartea Mărieî Sale Ipsilant,
1813 Februarie 23.

Dumitrache Slăniceanu sud Saac ipac, 23 Februarie.

Vasile sin Dumitru ot Vălenî sud Saac, Februarie 23.

Dragomir sin Constantin Bucsascî ipac, Februarie 23.

Dumitru Hristea sud Saac ipac, Februarie 23.

Gheorghe Bozianu sud Saac ipac, Februarie 23.

Ioan Păltineanu sud Saac ipac, Februarie 23.

Voicilă sin Stanco ot sud Ialomița ipac, Februarie 23.

Sava Logofețel ot Bucurescî ipac, Februarie 23.

Dumitrache sin Teodor Ursoianu sud Saac ipac, Februarie 23.

Nicolae sin Gheorghe Boeroiu ipac, Februarie 23.

Gheorghe Dragocin ipac, Februarie 23.

Vasile sin Mareș Mitcărescu ipac, Februarie 23.

Cu sineturile	{	Gavrilă sin Marin ipac, Februarie 26.
Divanului		Gherghe sin Popa Anghel din Bucurescî ipac, Februarie 26.
Aă și câte lude doi		Gheorghe Țerculescu Sălceanu ipac, Februarie 26. Gheorghe sin Diaconu Ioan Domnescu ipac, Fe- bruarie 26.

Mateiș Dulet ot sud Saac cu lude doi.

188

34 cărți nouă deschise date dumné-lui Vel Logofețul, însă 30 la Maiș
16 și patru mai înainte.

50 cărți nouă făcute cu locul deschis la April 21, date la 1813.

12 cărți de postelniceî noi s'aă făcut la Decembre 15 și s'aă luat
de grămăticul *Postelnicului*.

12 ipac s'aă făcut la Februarie 25 anul 1813 și iscălit de dumné-lui
Vel Logofeț, s'aă luat de grămătic Post.

5 ipac s'aă făcut la 19 Martie 1813 și iscălit de Vel Logofeț, s'aă
dat Beizadelelor.

20 ipac s'aă făcut tot la 19 Martie 1813, iscălit de dumné-lui Vel
Logofeț, s'aă luat de Vel Logofețul.

4 cărți nouă a luat Belu, 1813 Martie 20.

2 ipac cu loc deschis la Vel Postelnic, 1813 Maiș 8.

10 ipac la Meșteru Chiriac, 1813 Maiș 18.

İoniță sin Niță Ilarion sud Saac ipac, Februarie 23.

Costea Buzun, Februarie 23.

Stăncilă Onișlescu ipac, Februarie 23, cu sinetul Divanului.

(care la noi va ține loc de «*tiers état*» și se va substitui mai târziu

- Dinul Vornic Drăghiceanu polcovnic sud Ialomița, Februarie 26.
 Michalache sin Ianco, căpitan din Bucuresci ipac, Februarie 23.
 Răducanu Cruțescu Brat Nicola, postelnicel Ialomița ipac, Febr. 16.
 Dragu sin Grigorie, biv Vel Pitar Ialomița ipac, Februarie 16.
 Stan sin Negoită, logofet din sud Ialomița ipac, Februarie 21.
 Stoian sin Nițu din Bucuresci ipac, Februarie 21.
 Șerban sin Popa Șerban ot sud Prahova ipac, Februarie 25.
 Ioniță sin Gheorghe din Bucuresci, Februarie 25.
 Ioan sin Nicolae Pițiligă, cu cartea Divanului, Februarie 25.
 11 Nicolae Bersoianu.
 18
 (Cod. XXXIV, pag. 169.)

Trimise de la sud Saac.

- Lupul sin Grigorie sud Ialomița, bez acésta ce este de Ialomița după a Măriei Sale Ipsilant, 1813 Februarie 27.
 Panait sin Popa Voinea sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Dinul sin Stan Tohonénul din sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Dimache Logofetel Hurduescu sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Măreș sin Iordache sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Minea ot sud Saac ipac, 1813 Februarie 27.
 Efrem Hordăescu sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 39 Stefan sin Baltea căpitan Hordăescu din sud Saac, 1813 Februarie 28.
 Ioan Fendul ot sud Saac ipac, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 28.
 Petrache sin Dolet ot sud Saac ipac, 1813 Februarie 28.
 Oprea sin Stan Măgurénu ot sud Saac, 1813 Februarie 28.
 Stefan sin Dolet ot sud Saac ipac, 1812 Februarie 28.
 Andreiș sin Dedul Vrăbiescu Vornic, Pitar Dumitrache din sud Saac, după sinetul tatălui său, făcut pe numele fiului său, și de aceea s'aș șters de sus, 1813 Februarie 28.
 Iorga postelnicel din Bucuresci, după cartea Divanului, 1813 Martie 4, s'aș trecut.
 Oprea din Craiova postelnicel ipac, după cartea Divanului, 1813 Martie 4.
 Gheorghe sin Dumitru ot sud Vlașca, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 23.
 Stan sin Polcovnic Șerban ot sud Vlașca, după a lui Ipsilant, 1813 Februarie 23.
 Michalache Plopeanul ot sud Prahova ipac, 1813 Februarie 23.
 Panait sin Mărgărit ot sud Prahova ipac, 1813 Februarie 26.
 Dobre sin Radu Vătavu ot sud Olt ipac, 1813 Februarie 23.
 Stefan sin Ilie Totescu ot sud Olt ipac, 1813 Februarie 23.
 Ioniță 1813 Martie 1.

clasei boeresci și-i va aduce disolvarea. Mulțimea numelor de postel-

Dinul Odobescu din Bucuresci, după cartea lui Moruzi ot lét 800 Aprilie 25, 1813 Martie 9.

Ioniță Boșogescu ot sud Teleorman, de la Moruzi i Constantin Vodă Ipsilant, 1813 Martie 9.

Nicolae sin Preda ot sud Saac, prin cartea lui Alexandru și Constantin Domni Ipsilanți, ot lét 804 Iunie 25, 1813 Martie 9.

Dinul vnuc Iordache Homorăceanu ot sud Saac, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Martie 9.

Apostol sin Tănase ot sud Teleorman, prin cartea lui Moruzi, a lui Ipsilant, 1813 Martie 9.

Radu sin Stoica ot sud Saac, după cartea lui Moruzi i a lui Ipsilant ot lét 804 Iulie 25, care fiind percută, s'a făcut după condică, 1813 Martie 9.

Constantin de la sud Teleorman, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.

Ioniță sin Mitul sud Teleorman, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 10.

Gheorghe sin Cârstea sud Teleorman, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.

Vasile ot orașul Câmpulung, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 11.

Gheorghe Coșorénu din Bucuresci, după a Divanului, 1813 Martie 11.

Négul sin . . . ot sud Teleorman, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 11.

Nicolae sin Ioniță Stălpénu sud Muscel, în locul tatălui său, 1813 Martie 14.

Mateiū sin Sandul din sud Ilfov, asemenea în locul tatălui său, însă pre numele părinților lor au făcut cărți domnesci, 1813 Martie 14.

Pană Conțescu 1813 Martie 18.

Constantin Oresténul ot sud Saac, nou, 1813 Martie 20.

Sterie sin Atanasie ot sud Saac, de la Moruzi și Ipsilant. 1813 Martie 21.

Lazăr Polcovnic ot sud Muscel, de la Moruzi și Ipsilant, 1813 Martie 16.

Andronache Hăbudénu din sud Prahova, Ipsilant, 1813 Martie 22.

Gheorghe Nicolau vnuc Vistier Mateiū Sălcénu ot Craiova, Ipsilant, 1813 Martie 16.

Tudorache sin Dumitrache Condeiescu sud Ilfov, cu a Divanului, 1813 Martie 23.

Ioniță Teișanu ovnuc Iordache Paropa din sud Saac, cu doveți de la mănăstire, 1813 Martie 23.

Dumitrache Zadăricénu sin Ignat ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 Martie 23.

Alexandru Zaharia ot sud Dîmbovița, Ipsilant, 1813 Martie 23.

Stancul zet Decul căpitan ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 Martie 21.

nicei din notă arată încă și *bunul câștig* al lui Vodă și al Marelui

- Tudorache ovnuc Gheorghe biv căuș ot sud Saac, Michaiu Suțu i Ipsilant, 1813 Martie 21.
- Dumitrache Giugescu cu lude doi străini, Ipsilant, 1813 Martie 23.
- Stroe sin Cernea din Bucuresci, de la Moruzi și Ipsilant, iară acum i s'a adăogat și scutela unei pivnițe, 1813. Martie 23.
- Ivan sin Vasile Condeiescu din Bucuresci, nou, 1813 Martie 19.
- Șerban sin Neagul Potropop ot sud Buzău, după a lui Ipsilant, 1813 Martie 27.
- Christea sin Ioan Ciupitu, a lui Moruzi, 1813 Martie 27.
- Dinul sin Potropop Stroe de la Gălisesci, după dovești, 1813 Martie 27.
- Dumitru Constantin ot Focșani, Ipsilant, 1813 Martie 27.
- Mateiu sin Mateiu Priscenu Bucuresci, cu doi scutelnici, Ipsilant, 1813 Martie 27.
- Constantin sin Crăci Berleciu din Bucuresci, după a lui Moruzi i Ipsilant, 1813 Martie 28.
- Ioniță sin Ioniță Sălcenu din sud Saac, după Moruzi i Ipsilant, 1813 Martie 28.
- Iordache Borcea ot sud Prahova, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Toma Penescu din Bucuresci, după Ipsilant, 1813 Martie 31.
- Constantin din sud Ilfov, după a lui Moruzi, 1813 Aprilie 1.
- Radu Avram Islescul ot sud Saac, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Constantin Beșca ot sud Gorj, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Gheorghita sin Ceauș Badea, ot sud Ilfov, nou (Belu), 1813 Martie 20.
- Stan Iordănescu din sud Saac, să fie apărat de ori-ce dare și angarie ce va fi după vremi pe alți postelnice, după a lui Ipsilant, 1813 April 3.
- Grigorie și Oprea din Bucuresci, după a lui Ipsilant, 1813 Maiu 28.
- Dumitrache sin Nicolae, cupeț din Bucuresci, după a lui Ipsilant, 1813 Aprilie 3.
- Ioniță sin Ene din sud Saac, nou, 1813 Martie 19.
- Petre sin Dinul ot sud Saac, nou, 1813 Martie 19.
- Tudose Chiriac din Bucuresci, nou, 1813 Martie 19.
- Stancul sin Dănăilă ot Oltenița, după cartea Divanului că au avut și carte domnescă, 1813 Aprilie 9.
- Anton sin Petre Dedulescu ot sud Saac, după Moruzi i Ipsilant, 1813 Aprilie 8.
- Radu sin Stoica, s'a găsit în condică de la Moruzi și Ipsilant, 1813 Aprilie 8.
- Nicolae Popovici ot sud Muscel, de la Aleco Suțu, 1813 Aprilie 5.
- Nicolae Ciocaniștea sud Ilfov, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Necșu Ciocaniștenu Ilfov, nou (Belu), 1813 Martie 19.
- Nicolae Hristu din Bucuresci, nou, 1813 Martie 19.
- Barbul sin Nicolae ot sud Muscel, după condică, Moruzi, Ipsilant, 1813 Aprilie 21.

Postelnic și din taxa actelor de recunoșcere ale acestor postelnice. Nu

- Mateiș sin Grigorie ot sud Muscel, asemenea, 1813 Aprilie 21.
 Ianache Găgescu din sud Saac, după a lui Ipsilant, Aprilie 21.
 Constandin Ștefulescu ot sud Vâlcea, noș, 1813 Martie 19.
 Dumitru sin Dedu sud Saac, noș, dumné-lui Vel Logofăt, 1813 Martie 19.
 Ioan sin Oprea Șătrar ot sud Ilfov, Ipsilant, 1813 April 24.
 Decul ot Ulmeni sud Ilfov, Ipsilant, 1814 Aprilie 23.
 Nicolae sin Constandin Iordănescu ot sud Prahova, noș, b. 1813 Martie 19.
 Gheorghe sin Vasile din Bucuresci, noș, 1813 Martie 19.
 Anastase sin Constandin din Bucuresci, cu doi ómenș și o cârciumă (o vorbă nedescifrabilă), 1813 Aprilie 25.
 (Idem apoi vorba «Ipsilant».)
 Gheorghe Dimitriu, după a lui Moruzi, 1813 Maiș 6.
 Radu Poenaru, după a lui Moruzi, 1813 Maiș 6.
 Mateiș . . . ot sud Mehedinți, noș, 1813 Maiș 8.
 Apostol sin Vel Vameș Michail din Bucuresci, de la Ipsilant, 1813 Aprilie 29.
 Lupul ot sud Prahova, noș, 1813 Maiș 8.
 Mateiș Băluță Argeș, cu 4 ómenș, cu cartea Domnului Ipsilant, 1813 Maiș 10.
 Nișul Budiștenu Argeș, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Maiș 10.
 Nișu sin Popa Stan Argeș, cu cartea lui Ipsilant, 1813 Maiș 10.
 Gheorghe Dușescu Bucuresci, noș, 1813 Maiș 8.
 Nicolae Rusin sud Argeș, noș, 1813 Maiș 8.
 Ilie și Popescu din Bucuresci, după cartea Divanului că a avut sineturi domnesci, 1813 Maiș 15.
 Gheorghe Cojorénul din Bucuresci, după cartea Divanului țerii, 1813 Martie 13.
 Preda i Stănescu sud Saac, noș (Belu), 1813 Maiș 8.
 Mateiș sin Ștefan, căpitan Bucuresci (Belu), 1813 Maiș 8.
 Manole Gheorghiu din Bucuresci, noș, 1813 Maiș 15.
 Mateiș sin Enache căpitan, noș, 1813 Maiș 15.
 Stancu Grecu, noș (Pahar. Belu), 1813 Martie 19.
 Nicolae Străulescu, noș, Pahar., 1813 Martie 19.
 Radu Dobrescu sud Prahova, Moruzi i Ipsilant, 1813 Maiș 29.
 Vasile Tocilescu zet Manole Vernescu ot sud Buzău, Moruzi-Ipsilant, 1813 Maiș 29.
 Nicolae logofăt sin Popa Ioan ot Muscel, Moruzi-Ipsilant, 1813 Maiș 28.
 Barbul sin Cârștianu ot Condeiesci sud Ialomița, noș, 1813 Martie 15.
 Stanciu Cordescu ot sud Buzău, noș, după mijlocirea Paharnicului Belu, 1813 Maiș 8.
 Petru sin Ianuș (Paharnic Belu), 1813 Maiș 8.

mai puțin de 313 postelniceî, cu noi, cu vechi, sunt recunoscuți de către

Gheorghe Michail ot sud Muscel, cu sinet Ipsilant, 1813 Maiu 30.
 Michaiu Nepotul Ursianu sud Vilcea, Ipsilant, 1813 Maiu 30.
 Gheorghe Copăcescu, cu sinet Alexandru-Vodă Suțu, 1813 Maiu 30.
 Ioan sin Stefan Pitiștenu Argeș, nou (Pah. Belu), 1813 Maiu 8.
 Nicolae sin Anghel din sud Muscel, 1813 Maiu 30.
 Oprea sin Stanciul sud Vlașca, cu cartea Domnului Ipsilant, 1813 Aprilie
 Gheorghe Bacioiu, după dovezi că este postelniceî, 1813 Aprilie 8.
 Badea Ioniță, asemenea, 1813 Aprilie 8.
 Nicolae Produlescu, după a lui Moruzi ot lét 1800 Noembre 30, 1813 Maiu 30.
 Gheorghe sin Mihalcea Mazil ot sud Slam-Rîmnic, nou, 1813 Maiu 15.
 Ioniță Chicoș ot sud Slam-Rîmnic, nou, 1813 Maiu 15.
 Mateiu Doicescu din Bucuresci, nou, 1813 Maiu 8.
 Gheorghe Hașiniț, nou, 1813 Maiu 25.
 Pârvu sin Ioan Cumpumiți sud Saac, nou, 1813 Iunie 11.
 Iorga Marcociu, 1813 Maiu 15.
 Ioan sin Dima diacon domnesc, nou, 1813 Maiu 15.
 Panait sin Popa Iordache ot sud Ialomița, nou, 1813 Maiu 15.
 Manole sin Gheorghe Șirbul ot sud Ilfov, nou, 1813 Iunie 13.
 Șerban Varsăescu, Ipsilant Iunie 12.
 Chivul Logf. Bucuresci, Ipsilant, Iunie 12.
 Radu Poenar sud Ialomița, Ipsilant, Iunie 7.
 Nicolae Vătav din sud Argeș, după adeverință, extract i însciințarea isprăvniciei, Iunie 7.
 Stan sin Popa Tudor ot sud Saac, nou, Maiu 15.
 Iordache Păpurescu ot sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Oprea Clăbescu sud Muscel, nou, Iulie 25.
 Nicolae sin Popa Tudor ot Ulmeni, sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Anghel sin Popa Tudor ot Ulmeni, sud Ilfov, nou, Maiu 15.
 Constandin sin Paraschiva Grecu, ot sud Saac, nou, prin Vel Log. Maiu 15.
 Constandin sin Răducan zugravu, Maiu 18.
 Gheorghe Butculescu Teleorman, cu cartea Domnului Ipsilant, . . . Iunie 21.
 Gheorghe sin Hagi din Bucuresci, nou, Iunie 13.
 Ioniță sin Gheorghe Stol. Teleorman, cu cărți vechi, Iunie 21.
 Drăghici sin Gligore, cu cărți vechi, Aprilie 17.
 Dimitrie Ioan din sud Ilfov, după a lui Ipsilant, 1813 Iunie 23.
 Sterie Gheorghiu din Bucuresci, 1813 Aprilie 26.
 Ilie sin Hagi ot mahalaoa Delea-nouă, nou, 1813 Aprilie 21.
 Ioniță sin Protopop Radu Slam-Rîmnic, Ipsilant, 1813 Iunie 24.
 Lupul Proșcan Bucuresci, nou, dumné-lui Vel Logf., 1813 Maiu 25.
 Ioan sin Pârvan din Bucuresci, cu lude patru, Ipsilant, 1813 Iunie 27.

Caragea. Câte din familiile actuale mai cunoscute au originea din

-
- Atanasie ot sud Ilfov, nou, 1813 Maiu 15.
 Stoian sin Gheorghe Bucuresci, după a lui Ipsilant, 1813 Iunie 21.
 Badea Ghisdeviț, cu trei omenî, Bucuresci, cu cărți vechi, 1813 Iunie 28.
 Radu Scânteie ot sud Ialomița, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Maiu 23.
 Dimitrie ot Slăvesci, sud Teleorman, cu adeverința Comisului Rasti că este vechi, 1813 Iunie 28.
 Iordache ot sud Teleorman, Alexandru Suțu, 1813 Iunie 28.
 Dinul sin Ioniță din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Iamandi Ioan din Bucuresci, după a lui Ipsilant, lude două și o cârciumă, 1813 Iulie 4.
 Dimitrie sin Alexe ot sud Slam-Rîmnic, nou, 1813 Aprilie 21.
 Moisi Dănciulescu din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Dumitrache sin Negoită Tuguu din sud Saac, nou, 1813 Maiu 15.
 Négul sin Stan ot sud Buzău, nou, 1813 Maiu 15.
 din Bucuresci, lude doi i o cârciumă, după a lui Ipsilant, 1813 Iulie 4.
 Dumitrache sin Radu Podénul ot sud Saac, după a lui Ipsilant, 1813 Iulie 13.
 Bănică sin Constantin Berlescu din Bucuresci, în locul tatălui său, Pitar Dumitrache au luat-o, 1813 Iunie 28.
 Ioan Bălătenu Gorj, vechi, 1813 Iulie 12.
 Răducanu Fendu Saac, nou, 1813 Iunie 12.
 Nicolae sin Brat Muscel, vechi, 1813 Iunie 13.
 Ilie sin Dima, nou, 1813 Iunie 13.
 Nicolae sin Gheorghe
 Badea Ghizdăvêtu Bucuresci, cu cartea lui Ipsilant, cu lude trei, 1813 Iunie 28.
 Radu sin Mirica, nou, 1813 April 12.
 13 cărți de postelniceî s'au făcut nouă și s'au luat de dumné-lui Postelniceul cu locul deschis, din cari s'au trimis la Craiova, 1813 Septembre 20.
 Mateiu sin Stefan Zicenu Postelniceul sud Prahova, s'au așezat Mateiu în locul tatălui său, 1813 Octombre 16.
 Pantazi Zorilescu din sud Gorj, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octombre 13.
 Vladuț Burdiharu din sud Gorj, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octombre 13.
 Alexandru Roșianu ot sud Gorj, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1813 Octombre 13.
 Nicolae Teodor, după a lui Moruzi, 1813 Octombre 21.
 Dima din sud Saac, nou, prin grămatic Post., 1813 Octombre 22.
 Petrache sin Ioniță Rășniță, nou, 1813 April 19.
 Stefan Cocos din Bucuresci, nou, 1813 April 23.

aceste 313 de mici scutiți ai visteriei? E destul să cităm numele:

Paraschiva sin Radu Pleșoianu ot sud Mehedinți, nou, 1813 Martie 19.
 Constantin sin Michaiu din sud Ilfov, după a lui Moruzi și Ipsilant, 1814 Ghenarie 28.
 Nicola i Nicolae Mușat, nou, sud Saac, 1813 April 21, de Matache Logofet s'au trecut.
 Alexe sin Coman din sud Prahova, nou, 1814 April.
 Dimitrie Ioan Caciupul, nou, 1813 April 23.
 Stan sin Adreiū Ciocan ot sud Saac, de la Moruzi i Ipsilant, 1814 Maiu 14.
 Ionița sin Frățilă zet Stălpenu sud Muscel, Moruz, Ipsilant, 1814 Maiu 14.
 Sandul sin Gheorghe Cinciulescu ot sud Gorj, Moruz și Ipsilant, 1814 Maiu 14.
 Dinul Măican ot sud Romanați, Ipsilant, 1814 April 25.
 Oprea sin Trizan sud Ilfov, nou, 1814 Maiu 16.
 Christea din București, după a lui Ipsilant, 1814 Iulie 21.
 Stroe sin Radul Moisénu din București, după Moruz și Ipsilant, 1814 Iulie 21.
 Vasilache sin Polcovnic Michaiu Corlătescu ot sud Teleorman, nou, 1814 August 6.
 Sterie Dorobanțul ot Craiova, nou, 1814 August 6.
 Gheorghe sin Vladu Sătulul sud Prahova, nou, 1814 August 18.
 Nicolae vnuc Șătrar Tărtășescu, nou, 1814 August 6.
 Slavu sin Gheorghe ot mahalaua Agiu, nou, 1814 August 6.
 Ilie sin Năstase de aici din București, nou, 1813 April 21.
 Dumitru sin Staicul ot București, nou, 1814 August 29.
 Năstase Postelnic ot București, nou, 1814 Septembre 23.
 Chirița sin Dumitru din București, nou, 1814 Septembre 29.
 Paraschiva sin Anastasiu din București, nou, 1814 Noembre 29.
 Gheorghe sin Tănase Bilviu din București, nou, 1814 Noembre 29.
 Nica sin Popa Ilie ot Crângură din sud Vlașca, nou, 1814 Noembre 29.
 Dumitrache Razu sin Grigorie, nou, 1814 Decembre 15.
 Stefan sin Alexandru Geménu, nou, 1814 Decembre 22.
 Nicolae sin Vasile Cruțescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ianuarie 15.
 Stan sin Vasile Piscupescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ghenar 28.
 Ionița Cosâmbescu sud Ialomița, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Ghenarie 28.
 Oprea Maltezan sud Ilfov, după a lui Ipsilant, 1815 Ghenar 28.
 Gheorghe . . . după a lui Ipsilant, cu o cârciumă i cu doi ômeni străini, 1815 Ghenar 28.

Niculescu, Iarca, Slănicénu, Bozianu, Vrăbiescu, Odobescu, Homorî-

Mitul sin David Ghizdăvescu, după a lui Michaiu Suțul și Ipsilant, 1815 Ghenar 28.

Ioniță Ursescu sud Slam-Rîmnic, după a lui Moruz, 1815 Ghenar 28.

Michaiu ot sud Ialomița, după a lui Ipsilant, 1815 Ghenarie 28. S'au făcut la Decembre 10 trei-spre-dece cărți de postelniceî ce se află slujind și la Ghenarie 31, 1815, cu osebit privilegiu, și s'au trecut în condica de obiceiuri.

Ioniță Vornic, Pitar Vilcea din Bucuresci, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Februar 25.

Radu Logofet ot sud Ilfov, după a lui Moruz și Ipsilant, 1815 Februar 25.

Ioniță Pârvuleț, de la Caracal sud Romanați, nou, 1815 Februar 10.

Anton Vistier Hristodul, nou, 1814 Noembre 10.

Iane sin Teodor Băltănu ot sud Dîmbovița, nou, cu doi omeni străini, 1815 Mart 6.

Ioniță sin Constantin Rizu ot sud Muscel, nou, cu doi omeni străini, 1815 Martie 6.

Preda sin Ioniță Coșocu din sud Vlașca, nou, 1815 Martie 30.

Toncea Străinu sin Sandul Gârbul, nou, 1815 Martie 25.

Iordache sin Protopopu Ioan, nou, 1815 April 15.

Avram sin Vlad Isbășescu ot Drăgănesci, 1815 Maiu 2.

Stefan sin Ioan de aici, nou, 1815 Maiu 25.

Michalache sin Manole din Bucuresci, nou, 1815 Martie 20.

Christea sin Hărisis din Bucuresci, nou, 1815 Maiu 2.

Négul Rădulescu din Bucuresci, nou, 1815 Maiu 2.

Iene Tilea din Bucuresci sin Hristul Zagurianos, nou, 1815 Noembre 16.

Badea sin Petre din mahalaua Oțetarului Bucuresci, nou, 1815 Iulie 24.

Constandin Boșotă, nou, 1815 Ilie 27.

Răducan sin Protopop Tănase din Bucuresci, nou, 1815 Iulie 1.

Filimon sin Ene din Bucuresci, nou, 1815 Iulie 1.

Ioniță sin Tudori Șoimărenu, nou, 1815 Iunie 15.

Ioniță Rădulescu, nou, 1814 August 23.

Marin sin Protopopul Hristea sud Teleorman, nou, 1815 Iulie 15.

Radul sin Boténul sud Dolj, nou, 1815 Iunie 15.

Dumitru sin Tudor din Bucuresci, nou, 1815 August 16.

Profir sin Hristea din Bucuresci, nou, 1815 Septembre 12.

Manolache sin Preda Ciocărdie din Bucuresci, nou, 1815 Maiu 4.

Ștefan Albénu sud Gorj, nou, 1815 Septembre 12.

Marin sin Popa Hristea ot satul Dég sud Teleorman, 1815 August 1.

Alexandru sin Diacon, nou, 1816 Ghenarie 1.

Anastase Papazoglu din sud Saac, nou, 1816 Ghenarie 31.

cénu, Stălpénu, Conțescu, Habudénu, Condeescu, Teișanu, Zădări-cénu, Prisicénu, Penescu, Ștefulescu, Stănescu, Tocilescu, Cordescu,

Alecul Speténu din sud Ialomița, nou, 1816 Ghenarie 31.
 Mitrea sin Vladul Covrig sud Saac, nou, 1816 Februarie 1.
 Ioniță sin Michaiu din orașul Craiova, ce-î dă Cerșotescul, nou,
 1815 Septembre 4.
 Ianache sin Iordache din orașul București, nou, 1816 Iunie 7.
 Răducan sin Protopopul Tănase din București, nou, 1815 Iunie 1.
 Preda Bordenca București, nou, 1816 Iunie 13.
 Mateiu Postelnicul, i s'a făcut carte nouă, dară are și de la Ipsilant, nou, 1816 Octombrie 10.
 Petre Postelnicul de aici, nou, 1816 Octombrie 15.
 Ionașcu Rătescu din Slatina sud Olt, nou, 1817 Ghenarie 19.
 Ioan sin Anton Diaconescu, nou, 1817 Decembrie 8.
 Ioniță sin Gheorghe Scheianu, nou, 1817 Decembrie 4.
 Chiriac sin Nicolă Grecu, nou, 1817 Ghenarie.
 Petre Tudorescu din sud Dîmbovița, de la Moruzi și Ipsilant,
 1817 Aprilie 22.
 Dimitrie Petrescu ot București, 1817 Februarie 27.
 Teodor Pavlu de aici, nou, 1817 Maiu 12.
 Lefter sin Aldea, nou, 1817 Februarie 27.
 Gheorghe sin Ioan Sparilescu din București, mahalaua Bărbătescului, 1817 Aprilie 7.
 Radu Părvulescu din sud Romanați, nou, 1817 Iunie 1.
 Radu Zota ot Cărbunesci sud Saac, nou, 1817 Aprilie 7.
 Barbul Portărescul ot Craiova, nou, 1817 Iunie 24.
 Gheorghe sin Stroe Berlescu ot București, nou, Septembre 16.
 Constantin Sterie de aici din București, nou, 1817 Septembre 20.
 Pascale sin Stoian ot București, nou, 1817 Octombrie 10.
 Teodor sin Stefan Burducea, nou, 1817 August 27.
 Preda sin Răducanu Gocea ot sud Ialomița, nou, 1817 Octombrie 15.
 Călin sin Călin de aici, nou, 1817 Decembrie 26.
 Gheorghe sin Postelnic Avram Șitoianu din sud Gorj, nou, 1818 Ghenar 1.
 Dumitru Băndănescu ot sud Dîmbovița, nou, 1818 April 20.
 Mirea sin Popa Gheorghe ot Ciorani sud Prahova, nou, 1818.
 Nicolae Nenciulescu sin Popa Andrei ot București, nou, 1818 Ghenar 7.
 Dobre sin Ioan Crețul ot Ciorogârla sud Ilfov, nou, 1818 Maiu 28.
 Stan sin Ioan Obelă din București, nou, 1818 Martie 15.
 Marin sin Stavru ot sud Dolj, nou, 1818 August 9.
 Alexandru sin Nicolae ot București, nou, 1818 August 21.
 Ilie sin Radu ot București, nou, 1818 Maiu 27.
 Dumitrache sin Nicolae de aici din București, nou, 1818 August 6.
 (Cod. XXXIV, pag. 175.)

Ursianu, Poenaru, Merlescu, Pleșoianu, Corlătescu, Razu, Băltănu, Rizu, Rădulescu, Ciocărdie, Papazolu, Nenciulescu etc.

În notă aducem de model un act de liberare din slujbe a unor bătrâni și infirmî. Cei liberați beneficiau de scutire de dări. (1)

Curtea lui Dumitrache Datco Brăt Ianache Postelnicul.

Fiind-că am miluit Domnia Mea pe Dumitrache Datco Brat Ianache Postelnic și l'am făcut postelnicul, i-am dat dară la mâinile lui această domnăscă Năstră carte, ca să fie știut că este în orînduiala postelnicilor și să aibă privilegiul cel obicinuit al scutelei pre drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, precum au și cei-lalți postelnic, drept aceea dară poruncim la toți căți se cuvine, ca să cunoșteți pre mai sus numitul boer al Domniei Mele de postelnicul, i saam receh gosp.—1815 Iulie 2.

Cartea de postelnicul ce s'au înnoit după rugăciunea Mariei i Vasilichiei și Elenchii, fetele Danciului postelnicul, ce au murit, pe chipul lui Nicolae logofetelul, vărul lor.

După rugăciunea, ce prin jalbă au făcut către Domnia Mea Maria i Vasilichia și Elenca, fetele Danciului postelnicul, ce au murit, ca să înnoim sinetul tatălui lor pe numele lui Nicolae Logofetul, vărul lor, sub a căruî îngrijire și căutare se află, fiind fete sărmane, milostivindu-ne asupra-le, facem pe numitul Nicolae vărul lor postelnicul și, spre a fi cunoscut de postelnicul, i-am dat această domnăscă Năstră carte, prin care să aibă privilegiul cel obicinuit al scutelei pe drepte bucatele sale de dijmărit și vinăriciū, după orînduiala ce au și cei-lalți postelnic; pentru care poruncim la toți căți se cuvine, să cunoască pe numitul boer de postelnicul, i saam receh gpd.—1817 Noembrie 8.

(Cod. LXXVII, fila 281.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

(1) Dumné-ta Vel Vistier, după pliroforia ce Ne dai printr'această anafora, milostivire făcând Domnia Mea asupra jăluitoarului, poruncim să fie ertat și apărat de slujbă.—1813 Maiu 24.

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dămnne,

După orînduiala vistieriei s'au scris la isprăvnicatul Săcuenilor, care și înștiințază, precum se va vedé, de prăstă starea și bătrănețele jălui-

În note mai dăm unele acte de natură administrativă. De vornicia obștirilor fiind pendinte măsurile privitoare la *igiena* publică, tot aici aducem și acte relative la doctorii cari sunt cheinați a combate epidemia și bôlele din oraș (1)

torului Șerban, copil din casă de Divan; deci, pentru a se ertă de slujbă, rămâne la milostivirea Măriei Tale.—1813 Maiu 5.

(Cod. LXXVI, fila 271 v.)

Vel Vistier.

Cartea lui Ștefan ce s'aũ orînduit cêuș de Divan.

Dat-am domnësca Nôstră carte lui Ștefan, carele s'aũ așezat cêuș la vâtașia vâtafului Divanului, în locul lui Mateiũ ce aũ fost până acum, ca să aibă privilegiul ce din vechime aũ fost hărăzit zapciilor Divanului Domniei Mele, adecă să fie apêrat atât de rîndul dăjdiilor visteriei, cum și de alte orîndueli, să scutêscă și drepte bucatele lui stupi i rîmători de dijmărit și vinul de vinăriciũ, să ție și o prăvălie drêptă a sa aici în Bucuresci, scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă și de alte dări ce vor fi pe alto cârciune; așijderea să ție și lude unul, străin și fără pricină de dajdie, carele și acela să fie apêrat de rîndul dăjdiilor visteriei și de alte orîndueli. Drept aceea poruncim la toți câți se cuvine, nimeni întru nimic supêrare să nu-i facă, ci să i se păzêscă privilegiul și mila acêsta întocmai și fără strămutare; i saam receh gpd.—1816 Iulie 1.

(Cod. LXXVII, fila 243.)

(1) Dumnê-ta Vel Vistiêre, de vreme ce printr'acêstă anafora Ne arăți că jăluitorul are să ieă lêfă acei talerî 150 de la visteria Domniei Mele, de aceea poruncim ca din sfertul viitorului Octombre să se plătescă jăluitorului banii acêștia.—1816 Septembrie 18.

Vel Logofêt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dônne,

Intrând în cercetarea jălbei ce aũ dat Măriei Tale Grigorie Bulucbaș, m'am pliroforisit că numitul are cu adevêrat să ieă de la visterie lêfă pe cinci luni, de la Iunie 1814 adecă până la sfîrșitul lui Octombre, talerî 150, po talerî 30 pe lună, din rămășița lefilor ce mai este visteria datore până la sfîrșitul lunii lui Ianuarie cu lêt 1815, când atunci s'aũ întocmit casa lefilor, pentru care nu lipsiũ cu plecaciune a arătă Înălțimii Tale; iar de este a se slobođi acêsta, rămâne la bună milostivirea Măriei Tale în ce chip vei voi a arătă asupră-ĩ.—1816 August 10.

Vel Vistier,

Cutia milosteniei, alipită la *«vornicia obștirilor»*, este pururea în de-

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Postelnice, fiind-că sfârșitul și pricina pentru care s'aũ dat de la cutia epitropiei obștirilor lefi la cei în dos arătați doctori și pentru care se numesc doctori ai politiei, în adevăr este numai ca să fie datori a căuta la bóle pe cei săraci și scăpătați fără de nici o plată, nefiind cu îndoială că de la cei ce aũ stare își ieaũ fieș-care plata ostenelei sale, de aceea primim Domnia Mea această anafora a dumné-lui Vel Vornicul al obștirilor, ca o dréptă și cu cale, ca împreună cu dumné-lui Vel Vornicul să chemați pe toți dumné-lor numiți doctori, cărora să le arătați că îndată, fără de nici o prelungire, să-și împartă între dumné-lor tóte mahalalele politiei și, verí-unde li se vor face prin raport de la casa de privighere cunoscut că s'aũ bolnăvit vre-un sărac. numai decât să alerge acolo, ca să-l caute fără de nici o plată, fiind lucru împotriva omenirii ca dumné-lor să ieà léfă cu numire de doctori ai politiei și acei săraci să se tiranisescă la bólele lor fără de nici o căutare și mângâere din partea doctorilor, și doctoriile să se plătescă de la cutia epitropiei obștirilor după rețetele doctorilor, că-rora să li se dea a înțelege că, de Ne vom mai pliroforisi Domnia Mea cum că nici de acum înainte nu s'aũ pus din partea dumné-lor în lucrare această orînduială a datoriei, care aũ, precum mai sus se arată, să scie că li se vor rădică cu hotărîre lefile ce ieaũ de la cutia epitropiei, iar de va pricinui vre-o unul din numiți doctori că este însărcinat cu căutarea vre-unui spital, această pricinuire nu-î este de nici un ajutor, în vreme ce pentru căutarea bolnavilor de la spitauri li se dă acelor doctori osebită léfă din iraturile ale acelor spitauri, iar lefile ce aũ de la cutia epitropiei sunt chiar pentru căutarea acestor fel de săraci bolnavi.—1816 Septembre 18.

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dómne,

Insciințez Înălțimii Tale că aici în politia Bucurescilor s'aũ înmulțit firescile bóle, adecă de răcélă, friguri și altele, pe la săraci, cari nu aũ putere și mijloc a se căuta cu doctori; pe tóte dílele vin la epitropie; cerënd milă și ajutor pentru bóla întru care se află, și fiind-că aici în politie, din porunca Măriei Tale, se află cei mai jos numiți doctori cu léfă de la cutia milosteniei, să li se poruncescă prin dumné-lui doctorul cel mare ca fieș-care să-și alégă parte din sempturi ale politiei, să cerceteze pe la cei bolnavi săraci, prin raporturile ce se aduce de către vătășeii mahalalelor la casa depo, de acolo făcendu-li-se sciut prin raport la fieș-care doctor semptul ce-și va alege să alerge la acei săraci bolnavi, să le cerceteze bóla, orînduindu-le doctorii pentru întregimea sănătății lor, și cum va fi bună hotărîrea Înălțimii Tale.—1816 Septembre 14.

(Cod. LXXXV, pag. 341.)

Vel Vornic.

fieit. In 1817, Domnitorul face catastih nou de împărțirea milelor. (1)

Dumné-lor doctori ce sunt cu lăfă la epitropie.

Doctorul Silivestru.
 » Constantin Darvari.
 » Caracaș.
 » Ioan Pascal.
 » Oler.
 » Filitis.
 » Raiter.
 » Zosim Storer.
 Gérahul Mesit.
 Ceprieciū Filip Zorotarahu.

(1) Intărim Domnia Mea întocmirea acestui catastih al lefilor și porun-
 cim dumné-tale Vel Vornice al obștirilor, ca să se urmeze întocmai
 darea lor pe acest următor an, atâta numai osebite facem, ca din talerî
 28, ce vedum, în osebit perilipsis ce Ni s'aū citit, că prisosesc pe totă
 luna din lefile acestui an peste suma lefilor din anul trecut, să se adaoge
 talerî 20, pe lângă talerî 80, cu care se vede trecută într'acest catastih
 Elena, soția Paharnicului Costache Teologul, ca să i se dea adecă pe
 totă luna câte talerî 100, precum aū avut și mai înainte.—1817 Mart 8.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată poruncă adunându-ne la un loc și privind la iratu-
 turile cutiei milosteniei cele canonisite i cele întâmplătoare, care am so-
 cotit că se pot împlini prin ajutorul Înălțimii Tale, alăturând și vornic-
 iile de pripasuri ale anului viitor a se lua pentru următorul an, pre-
 cum am vedut că s'aū urmat de vre-o doi trei ani încóce, din pricina
 a multor săraci ce s'aū adăogat i dohtori și alte cheltueli, cu chibzuire
 am alcătuit lefile săracilor i dohtorilor și ale epitropilor precum într'a-
 cest catastih se cuprinde, câte cât este a li se plăti pe lună, însă cu
 scădămînt la vre-o câte-va nume câte puțin și alte nume din cei morți
 i parte femeiască măritate, într'al căror loc puindu-se alți milași, ce
 după jălbi s'aū găsit cu cale, să facă a se răspunde pe totă luna, adecă
 săracii lefași talerî 3.595, și talerî 1.620 dohtorii i gerahii politiei, i
 talerî 1.810 tagma vorniciei obștirilor, cu talerî 100 Petrache logofătul
 ot dumné-lor boerii epitropi ai sërmanilor evgheniți, cu deosebită
 poruncă, care acest catastih, iscălindu-se și de către noi, se va da lu-
 minată întărire, cu hotărîre ca până la anul să nu se mai adaoge alți
 miluiași lefași, spre a se puté epitropia cu puțin irat ce s'aū vedut să

Ca să se echilibreze budgetul cutiei, se dispune a se cheltui în 1817 suma cuvenită pe 1818 din venitul vorniciilor, pripasuri.

O măsură polițienescă energetică se ia în 1817. (1) Marele Spătar trimite la pușcărie pe toți cei cari ar pute fi bănuți că au să se facă hoți.

*

Nici o prefacere în organele judecătorești nu se întâmplă sub domnia lui Ioan Caragea, Continuă;

a) Divanul domnesc, ca ultimă instanță de judecată,	} în Bucuresci,
b) Departamentul de opt	
c) » de șapte	
d) » de criminalion	
e) Divanul Olteniei sub președința Caimacamului,	

întîmpine alcătuitele lei de la trecutul Ianuar până la sfîrșitul anului⁹ cu urmare întocmai.—1817 Februar 20.

Al Ungro-Vlachiei Nictarie, Radu Golescu Vel Ban, Isaac Ralet Vel Vornic, Istrate Kretzulescu Vel Vornic, Michalache Manu Vel Logofet, Grigorie Bălenu Vel Vornic, Constantin Caliarh Vel Vornic, Constantin Dudescu biv Vel Logofet, Nicolae Golescu Vel Logofet, Alexandru Filipescu Vel Logofet.

(Cod. LXXXIV, fila 117.)

(1) Cu cale fiind anaforoa acesta a dumné lui biv Vel Banul, epistatul spătăriei, primită este Domniei Mele, pe care și întărind-o, poruncim atât dumné-tale epistatule al armășiei i dumné-vostre judecătorilor ai departamentului criminalion, cât și vouă tuturor slujbașilor ai armășiei, să aveți neadormită privighere de a se urmă de acum înainte întocmai nizamului de mai jos arătat.—1817 Mart 9.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prca Înălțate Dómné,

Fiind-că dregătoria spătăriei se silește cu toate mijlocele de a întîmpina pornirile făcătorilor de rele, ce mai fără sfială urmăze asupra primăverei, și a cercetă pe cei bănuți în netrebnici și a iscodi pe cei dovediți și mărturisiti hoți, face trebuință a se ridica toți aceștia la grosul spătăriei, din cari cei ce se vor îndreptă și vor da chezăși vrednice vor rămâne sloboți, iar cei după învinovățirea lor și cuvințioșele bănueli ce va ave spătăria asupră-le se va cuveni a stă la închisore vremelnică și pentru înfrinarea lor, și pentru ca să dea vrednice chezăși, pe unii ca aceia învinovățiti, neavend spătăria gros cu tărie de ziduri,

- f) Departamentele de patru și de criminalion în Craiova,
- g) Spătăria,
- h) Agia și
- i) Judecători speciali în județe.

Pe lângă aceste instanțe se mai crează una nouă specială, numită «*Departamentul străinilor pricinii*», instanță menită a judeca procese dintre pămîntenii și sudiți. (1)

Maî există sub Caragea și o epitropie obștască a evgheniților. Acesta are misiunea de a priveghia și opri risipirea averilor de «evgheniți», de fiii boerilor cari n'au încă 25 de ani împliniți. Un moment în fruntea acestei instanțe se află Gr. Brâncovenu, căruia îi succede Racoviță.

Câte-va săptămîni după sosirea în țară a lui Caragea în Bucuresci, el nu face nici o schimbare radicală în personalul «departamentelor».

este silită a-i trimite la pășcărie cu tacir arătător de urmările fieș-căruia, pentru cari să se poruncască strașnic de către Măria Ta epistatului și slujbașilor pușcăriei ca să-i aibă în bună pază, fără a slobođi de la închisore, până când mai întăiu se vor arătă și chezașii lor la spătărie, pentru care și cercetând spătăria și dovedindu-i de chezași cinstiți și destoinici și cu cuprins, răspundători pentru orî-ce nărăvire a celor ce slobođindu-se se va dovedi în urmă și dănd asemenea chezașie la spătărie, se va face anafora către Măria Ta, ca să se slobođă și întărirea Înălțimii Tale va rămăne sinet la departamentul pușcăriei; părerea slugei Măriei Tale este într'acestași chip, iar Măria Ta ve porunci ceea ce veî chibzuî cu cale.—1817 Mart 7.

Vel Spătar.

(1) Acestă instanță a fost așezată în 1814 în casele Stolnicesei Manda Costésca, care primiă o chirie de 5.000 taleri pe an. Din acestă cifră se pôte vedé că acea casă eră din cele mai mari din Bucuresci. În acestă casă a ținut și Divanul ședințele sale de judecări, căci Curtea domnescă fiind arsă, nu mai află loc în noua reședință a Domnitorului.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că dumné-lui Vel Logofét de Téra-de-sus, din porunca Domniei Mele, au făcut învoire cu Stolnicésca Manda Costésca pentru casele sale, unde se caută pricinile de judecări atăt de dumné-lor veliți boeri, cât și de Departamentul străinilor, ca să i se dea pe an chirie 5.000, de aceea poruncim dumné-tale ca de la începutul viitorului Octombre să se dea numitei Stolnicesei de la domnésca Năstră visterie acești taleri cincî mil, chiria casei. Tolco pisah gpd.—1814 Sept. 23.

(Cod. LXXIV, fila 143 v.)

Abiă aflăm câte-va numiri nouă de la noul Domnitor din 7 Decembre 1812. Slugerul Nicolae(?) înlocuesce la data acésta pe Slugerul G. Artino la judecătoria spătăriei.

La 23 Decembre 1813 s'aũ orînduit cu pitac Paharnicul Costache Fotino judecător dimpreună cu Slugerul Constantin Otopénu la departamentul agiei. (1)

În cod. LXXV (la fila 17) există minutele pregătite pentru reînnoirea personalului ambelor departamente (de patru și criminal) și a Divanului din Craiova, cu data de 26 Decembre 1812. Totuși numirile se fac numai pe ziua de 1 Ianuarie 1813, când se fac și numirile la toate instanțele judecătorești din Bucuresci.

Dăm în notă lista și decretul de numire a noilor judecători din Bucuresci. (2)

La aceeași dată de 1 Ianuarie 1813 sunt numiți și judecători la Craiova (4 la departamentul civil și 4 la cel penal), cum și câte un

(1) Cod. LXXIV fila 97.

(2) Iată aceste acte:

Judecătorii ce s'aũ orînduit de către Domnia Mea la departamentele de mai jos arătate. La departamentul de opt:

Paharnicul Ioniță Kretzulescu.
Serdarul Nicolae Cuza
Serdarul Vasile Isvoranu.
Medelnicerul Alexandru Cală.
Medelnicerul Nicolae Roșca.
Medelnicerul Dumitrache Broștenu.
Șătrarul Stavri.
Vătaful Mateiũ Lambrino,

La departamentul de șapte.

Stolnicul Nicolae Crețenu.
Stolnicul Dumitrache Ștefăniu, 1813 Februar 13, în locul vătafului Nicolae.
Slugerul Gheorghe Artino, prin pitac s'aũ lipsit, 1813 Mart 1, la 23 s'aũ ertat.
Pitarul Nicolae Lambrino.
Nicolae biv căpitan za dorobanți.
Serdarul Dimitrie Filodor, prostichiũ, 1813 Ianuar 11.
Serdarul Ioan Politimos, Ianuar 12.
Serdarul Constantin Grecenu, Mart 15.

al treilea logofăt de fie-care «departament» și un al treilea logofăt și

La departamentul criminalion.

Dumné-luî Stolnicul Constantin Caragea.

Medelnicerul Caclica.

Medelnicerul Mateiû Grecénul,

Serdarul Atanasie.

Slugerul Teodor Comino.

Medelnicerul Costacopol, 1813 Ianuar 12.

Dumné-vóstre boerilor cinstiți mai sus numiți, fiind-că v'am orînduit Domnia Mea judecătorî la numitele departamenturi, să aveți dar a vă adună fieș-carele la departamentul unde sunteți orînduiți și să urmați pururea a căută trebile judecăților ce vi se orînduesc de către Domnia Mea, cu silință păzind dreptatea, cu tótă scumpătatea, și dumné-ta cinstite și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofete de Téra-de-sus, după ce se va trece în condica Divanului fôia acésta, să o faceți apoi cunoscută și dumné-luî Vel Vistierului, spre a se așeză în catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 20 v.)

Pitac prin carele s'aũ ertat Slugerul Artino de greșala ce aũ făcut și iarăși s'aũ orînduit judecător la departamentul de șapte, unde aũ fost mai înainte.

Fiind-că după rugăciunea ce aũ făcut-o Domniei Mele unî din dumnélor boerii pentru Slugerul Gheorghe Artino, ca să-l ertăm de greșala ce aũ făcut-o, dând făgăduiala și prin scrisóre că se va purtă cinstit în tréba judecătoriei și nu va mai face cel mai mic cusur, Ne-am milostivit Domnia Mea asupra-î și îl ertăm, cu acéstă hotărîre însă că, de acum înainte, de se va dovedî cu cât de puțină rea urmare și catachrisis, nu numai că se va lipsi, ci încă se va pedepsi strașnic; cu acest mijloc dar, ca unul ce aũ dobândit ertăciune greșelei ce aũ făcut, îl orînduim iarăși la tréba judecătoriei departamentului de șapte, unde aũ fost mai înainte, în locul său, de care și poruncim dumi-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Téra-de-sus să-l faci cunoscut la cei-lalți boeri departamentari, ca să urmeze a păzi la departament pentru căutarea pricinilor de judecăți. Tolco pisah gpd.—1813 Mart 22.

(Cod. LXXVI, fila 36.)

Cinstit și credincios boerul Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofăt de Téra-de-sus, fiind-că la departamentul de șapte a orînduit Domnia Mea judecător pe biv Vel Vameșul Nicolae în locul Stolnicului Dumitrache Ștefăniu, să aibă dar de astăzi înainte a merge la acest departament,

logofeții trebuincioși la Divanul Craiovei și tot acolo și un al doilea portar. (1)

Indată după constituirea Divanului domnesc în București și după trecerea sărbătorilor Bobotezei, Domnitorul adresează membrilor lui următoarea carte deschisă:

Cinstiților și credincioși dumné-văstre boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele, vă înștiințăm că cea întâiu datorie netăgăduită este a căuta pricinile norodului și a îndrepta pe cei năpăstuiți; ci fiind că vedem din jălbile ce Ni se dau multe pricini de judecăți, de aceea am hotărât ca de așî înainte să facem și noi Divan Lunea și Vinerea, când vor fi pricini de a se înfățișa înaintea Năștră; dar și dumné-

ca dimpreună cu cei-lalți boeri judecători să urmeze a căuta și a cercetă pricinile de judecăți și a nu zăbovi pe ipotesiari; pentru care se face cunoscut și la visterie, a se așeză la catastihul lefurilor. Tolco pisah gpd.—1813 Februar 13.

(Cod. LXXIV, fila 27.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(1) *Pilac pentru léfa judecătorilor i III logofeților și II portar de la Craiova.*

Cinstit și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că s'aũ orînduit opt judecători la departamentul ot Craiova, însă la cel de patru și la cel de criminalion, i câte un III logofăt la fiecare departament și un III logofăt și trebuincioșii logofetei la Divanul Craiovei, cum și II portar, de aceea poruncim dumné-tale ca pe toți cei arătați mai sus să-i așezi la catastihul lefilor visteriei cu aceeași léfă ce aveau și mai înainte. Tolco pisah gpd.—1813 Ianuarie 1.

(Cod. LXXV, fila 22 v.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Vistier, fiind-că la Divanul Craiovei s'aũ orînduit de către Domnia Mea judecători dumné-lor boerii ce mai jos s'aũ însemnat, cari sunt la număr cinci, să aibă dar a-i așeză dumné-ta la catastihul lefilor visteriei cu léfa ce aũ avut și mai înainte. Tolco pisah.—1813 Ianuarie 5.

Dumné-lui biv Vel Logofătul Dumitrache Bibescu.

» biv Vel Clucerul Cornea Brăiloiu.

» biv Vel Clucerul Dumitrache Brăiloiu s'aũ orînduit în locul Clucerului Gănescu, 1813 Septembre 8.

Dumné-lui biv Vel Clucerul Haralambie.

» biv Vel Pitarul Constantin Oteteleşanu.

vóstre să vă strîngeți în tóte dîlele a căută pricinlie de judecăți ce se orînduesc de Domnia Mea, afară din sêrbătorile mari i Duminicile, la care să fiți cu silință a le cercetă cu scumpătate spre descoperirea adevêrului, ca cei năpăstuiți să-și afle îndreptarea lor, și în tóte dîlele să vă adunați la locul cel orînduit în domnêsca Nóstră curte la treî cêsuri din dî, stînd pînă la vremea prîndului a căută tóte pricinile ce vor fi gata; de care poruncim și dumné-tale, cinstit și credincios boerul al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus, să dai nizam zapciilor și logofeteilor a se află mai de diminéță cu tóte pricinile și hărțile ce vor fi trebuinciose gata; iar cel ce nu va fi următor să Ni-l arăți, spre a i se face căduta osîndă. Tolco pisah. — 1813 Ianuarie 9.

(Cod. LXXIV. fila 13 v.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

În 20 Ianuarie 1813, Ioan Caragea numesce pe judecătorii de județ, cu decrete în cuprindere ce ne probéză că încă nu s'a făcut despărțirea definitivă a puterii judecătorești de cea administrativă. În adevêr, decretul de numirea judecătorului de județ pe de o parte stăbiliă ca «judecătorul să caute judecățile și să facă hotărîrea în scris, iar împlinirea după hotărîre să se facă de ispravnicii județului», la care împlinire să nu se amestece judecătorul, și pe de altă parte adăogiă a dîce că «judecătorul să fie nelipsit de la județ, lângă scaunul isprăvnicesc, ca să caute pricinile judecăților neconținut, dimpreună cu ispravnicii»; deci, repetăm, încă principiul despărțirii celor două mari puteri în stat nu este deplin. (1)

1813 Ianuarie 5. Pitac către Vel Vistier, ca peste léfa ce aū avut-o mai înainte Clucerul Cornea Brăiloiu, unul din mai sus numiți judecători, să i se mai adaogă alți taleri 300.

(Cod. LXXV, fila 21.)

(1) Carte de judecător de județ.

Dat-am domnêsca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la sud . . . ca să aibă a căută tóte pricinile de judecăți ale locuitorilor cu bună cercetare, ca să le hotărască cu dreptate și pentru fleș-care pricină ce va judecă să facă hotărîre în scris la mîna cui se va cădê, ferindu-se de hatîr și voe veghiată; iar pe cei ce nu se vor odihni de acolo, să le dea la mîna soroc în scris, cu dî orînduită, spre a veni la Divan, și pentru tóte pricinile ce va căută să aibă a ține condică deosebită, întru care să trecă tóte cu bună orînduială, și așa judecătorul să caute judecățile și să facă hotărîre în scris, iar împlinirea după hotărîre să se facă de ispravnicii

În anul 1813—1814, ca dispozițiunii mai însemnate în sfera justiției aflăm:

I. Relative la *protimisis*:

Chrisovul din 12 Iunie 1813 dispune că, de acum înainte, oricine va vinde vre-un lucru nemișcător fără de mezat să fie dator ca, după ce va face zapisul vânzării, să-l facă cunoscut tuturor rudelor și vecinilor lui, la câți după pravilnicésca condică li se cuvine *protimisis*, ca orî să-l iscălescă, de nu vor să cumpere ei acel lucru, sau vrînd a-l cumpără, să numere banii. Când vânzătorul își va face acéastă datorie și vre-unul din cei cari au *protimisis* nu va voi nici zapisul să-l iscălescă, nici banii să-î numere, atunci vânzătorul să cheme în judecată la stăpânire pre un asemenea, ca să-l oblige la una din două. Refusând și atunci, vânzarea va fi declarată bună. Cu afacerea *protimisului* urmăză și alte *dispozițiuni* mai departe, în 1814.

Mereu cestiunea «*protimisului*» revine la ordinea zilei.

Am arătat aiurea însemnătatea acestei dispozițiuni intrate în obiceiul pămîntului, cum ea împedică pe Greci de a se face proprietari în pămîntul țării. De aci un război surd făcut «*protimisului*» și numeroase explicațiuni și interpretațiuni ce i se aduc cu diverse cărți domnesci.

Așa în 18 Iunie 1814 Ioan Caragea interpretă capul din legea lui Ipsilante, dîcînd că rău și fără de cale judecătoria acordă protimisul mai întăiu rudelor de aprópe, căci, după interpretarea lui, acest protimis se cade să-l aibă mai înainte de toți «*rezorași* de moși», adecă *vecini* imediați, fie ei rude sau nu. Cu diverse mijlóce, între cari

județului, la care împlinire să nu se amestece judecătorul. Pentru care poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre ispravnicilor aî județului să-l cunósceți de judecător și să-î dați mână de ajutor cu ómenii de slujbe pentru cei ce vor fi a se aduce și a se scóte în judecată, care judecător să fie nelipsit de la județ lângă scaunul ispravnicesc, ca să caute pricinele *judecăților necontenit, dimpreună cu ispravnicii*, sau când ispravnicii vor fi încăreai cu alte trebî ale județului, judecătorul nelipsit să caute judecățile în tótă vremea, fără de a lipsi încóce și încolo, de a se chemă numai cu numele judecător, că acésta nu este suferită Domniei Mele. Drept aceea poruncim și mazîlilor i breslașilor și tuturor locuitorilor de obște să fiți însciințați de acésta și fieș-care pentru pricinile ce vor avé să mîrgă să se judece la orînduitul de Domnia Mea boer judecător, că pentru aceea am orînduit deosebit de ispravnic și judecător, să se caute mai cu înlesnire și fără de zăbavă în tótă vremea pricinile judecăților ce veți avé. I saam rekeh gpd.—1813 Ianuar 20.

(Cod. LXXV, fila 47 v.)

prin simulată *adoptiune*, mulți Greci deveniaū proprietari de imobile și acum în favórea aceloră se interpretă protimisul ca să aibă ei beneficiul lui cu precădere asupra rudelor mai de aproape, cari nu erau și proprietari vecini cu imobilul pus în vîndare.

Afacerea «*protimisului*» preocupă pe Divan și în urma acestei «*deslegări domnesci*». Biv Vel Căminarul Nestor (1), legistul ilustru al timpului, presintă lui Vodă un proiect de nouă legiuire asupra materiei. Vodă îl dă în cercetarea Divanului la 29 Iulie 1814 cu următorul pitac :

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneđeu Sfințite Episcópe Buzău, i dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, împreună și dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovene, iată se însemnéză mai jos într'acest domnesc al Nostru pitac teoria ce au făcut dumné-lui biv Vel Clucerul Nestor la capul pentru protimisis, carele, pentru ca să se întocmescă după cuviință prin sfat de obște și cu domnésca Nóstră hotărîre, poruncim ca, adunându-vé cu toții la un loc de obște și teorisind cu luare aminte, să faceți cuviincioasa chibzuire și să arătați Domniei Mele prin anaforă cu zapciú de Divan, Tolco pisah gpd.—1814 Iulie 29.

(Cod. LXXIV, fila 135.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

Proiectul lui Nestor este aprobat de Divan și acesta, cu anaforaua sa din 8 Septembre 1814, supune lucrarea lui Nestor la aprobarea lui Vodă. Caragea o aprobă, modificând-o în sensul circulării sale de mai sus. Nestor dedeă preferință la cumpărare de imobile *rudelor* mai de

(1) Nestor a fost conservat membru al Divanului de către Caragea, deși nu eră boer cu serviciú efectiv, ci numai biv Căminar. Iată actul de numire :

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Căminare Nestore, fiind că Ne-am pliroforisit Domnia Mea că ai fost orînduit judecător între dumné-lor veliți boeri, ca unul ce ai sciință și praxis a pravilelor, de aceea iată printr'acest domnesc al Nostru pitac te orînduim Domnia Mea de a fi și de acum înainte tot întru această trébă, silindu-te de a te arătă cu slujbă plăcută, după datoria ce are fieș-care nefățarnic judecător; poruncim Domnia Mea și dumné-vóstre cinstiților și credincioșilor boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele să cunósceți pe mai sus numitul boer, că este orînduit judecător împreună cu dumné-vóstre.—1814 Decembre 30.

(Cod. LXXIV, fila 9.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

apropo, iar Vodă, în interesul mai sus explicat, acordă protimisul în prima linie rudelor orî și străinilor cari sunt vecinî cu imobilul de vîndare. (1)

În urma pitacului domnesc de sus, urmîază anaforaua următoare a boerilor întărită de Domnitor :

Asemenea publicații s'au făcut la toate județele și la Caimacam, trimițându-se și copii după anafora i după hotărîrea din anul trecut, și s'au trecut și aici copia de anafora. (2)

Intru toate celelalte primită fiindu-Ne anaforaua acêsta, o întărim Domnia Mea, afară numai dintr'al treilea felurime a protimisului ce se cuprinde mai jos, arătatul al treilea pont, care împotriva hotărîm a se urmî, adecă cel ce va fi și rudă și pârtaș sau vecin, fie măcar și mai depărtat (însă numai pînă la acea spiță din care nu se pot luă în căsătorie), acela să se protimisescă decît altă rudă mai de aproape care nu va fi și vecin sau pârtaș, de vreme ce pravilnicîsca condică la titlul pentru protimisis chêmă întăiū pe rudele cari vor fi pârtașe sau răzorașe, fără de a dîce cele de aproape orî de departe, și apoi dîce să se cheme rudele cele mai de aproape, și într'acest chip vorbind, se înțelege curat că chemarea de al doilea este pentru rudele cele mai de aproape decît cele dintăiū cari vor fi și pârtașe sau răzorașe, bez părintele la lucrul fiului sîu și fiul la lucrul tată-

(1) Aducem chiar aci aceste acte importante :

Două pitace la departamentul de opt și la departamentul de șapte pentru pricinile de protimisis cum au să urmeze.

Dumné-vostre boerilor judecătōrî de la departamentul de opt, vî facem în scire că, pentru pontul de protimisis la lucruri nemîșcătōre, prin obștîescă anafora a dumné-lor boerilor și prin întărirea ce am dat Domnia Mea la acea anafora, s'au dat hotărîre cum au să urmeze toate judecătōriile a judecă pricinile ce se vor întîmplă de protimisis; după care scoțîndu-se copie și alăturîndu-se și hotărîrea cea din anul trecut tot pentru protimisis, iată se trimise dumné-vostre, adevîrită de către dumné-lui Vel Logofăt; ci dar vî poruncim ca de acum înainte să urmați întocmai la pricinile ce se vor întîmplă de protimisis, care copie să se trecă și în condica departamentului și să se păstreze, spre a fi tot-deauna sciută și păzită întocmai. Tolco pisah gpd.—1814 Octomvre 16.

(Cod. LXXIV, fila 148 v.)

(2) Hotărîrea ce s'au făcut în anul trecut, lét 1813 Iunie 12, pentru cei ce au protimisis cînd se vinde lucru nemîșcătōr, care hotărîre prin

său, aceștia, și de nu vor fi părtași sau vecini, să se protimisescă decât rudele mai depărtate ce vor fi și vecini sau părtași; drept aceea, cu osebirea ce s'aŭ ȋis mai sus, poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus, ca trecându-se anaforaua acésta în condica domnescului Nostru Divan, să se trimită asemenea copii, însoțite cu osebite porunci ale Domniei Mele, la judecătoria de aici, i la ale Divanului, cât și la tóte isprăvnicaturile, în care copii să se adaoge și nizamul ce-am dat Domnia Mea în anul trecut tot asupra protimisisului, pentru cele ce este dator a păzi vîndătorul și cei ce aŭ protimisis când se vinde lucru nemișcător, și apoi anaforaua acésta să se dea a sta în păstrare la sfînta Mitropolie.—1814 Octomvre 5.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómné,

După luminată porunca Măriei Tale, ce prin pitac ni s'aŭ dat, adunându-ne cu toȋi la un loc, am vĕdut teoria ce aŭ făcut dumné-luĭ biv Vel Clucerul Nestor la capul pentru protimisis, care teorie, cercețând-o și noi cu luare aminte, am găsit-o cu bună orînduială alcătuită și arătăm și noi mai jos prin ponturi cu deslușire în ce chip să se urmeze la felurimile pricinilor :

1) Când se vinde lucru nemișcător, întăiŭ să se cheme la protimisis pe rudele, al doilea părtașii și al treilea vecinii.

publicație s'aŭ făcut cunoscută la toȋi de obște și acum după poruncă se mai trece și aici într'acéstă copie.

Hotărîm ca, de acum înainte, orî-cine va vinde vre-un lucru nemișcător fără de mezat să fie dator, ca după ce va face zapisul vîndării, să-l facă cunoscut tuturor rudelor i vecinilor luĭ, la câȋi după pravilnicésca condică li se cuvine protimisis, ca orî să-l iscălěscă, de nu vor vrea să-l cumpere acel lucru, sau vrënd a-l cumpără, să numere banii, și când vîndătorul își va face acéstă datorie și vre-unul din cei ce aŭ protimisis, înděrĕtnicindu-se, nu va voi nici zapisul să-l iscălěscă, nici banii să-i numere, atunci acel vîndător să se arăte cu jalbă către stăpânire, ca stăpânirea să-l îndatorěscă pe acel înděrĕtnic la una din douē, și orî-ce cheltuială și deciuělă se va întîmplă să le plătescă acel înděrĕtnic, fără de a i se primi vre-un cuvînt de pricinuire, iar când vîndătorul împotrivă nu-și va urmă acéstă datorie, să scie atît el, cât și cumpărătorul, că acea vîndare nu va fi temeinică și, orî-când va porni jalbă vre-unul din cei carĭ aŭ protimisis și nu va fi iscălit în zapis, i se va da dreptate de va luă acel lucru cu întórcere de banii prețului ce se va dovedĭ adevĕrat, fără de a se mai cercetă de și-aŭ pornit jalba de protimisis în vreme sau fără de vreme, iar cele-lalte capete din pravilnicésca condică, ce sînt întocmite asupra titlului de protimisis, poruncim să nu se mai metahirisěscă de nici o judecătorie.

(Cod. LXXIV, fila 149.)

2) Rudele de sus și de jos au protimisis la răscumpărătorea lucrului nemișcător până la spița ce poate cere și clironomie, iar cele de alături au protimisis numai până la al patrulea spiță, cari sunt veri primari, iar nu mai mult.

3) Aceste rude, de vor fi și părtașe sau vecini, au îndoit protimisis, și câți vor avea îndoit protimisis, adică fie și rudă și părtaș sau și rude și vecini, de o potrivă unul cu altul, toți împreună se chemă să se împărtaşescă acea protimisis, iar când este cine-vași rudă tot de o spiță ca altul, dar nu este și părtaș sau vecin ca acela, se protimisesce cel ce este și rudă și părtaș sau vecin, iar când este rudă și părtaș sau vecin și altul nu este nici părtaș nici vecin, dar este rudă mai de aproape decât acela, atunci se protimisesce acea rudă mai de aproape, măcar deși nu este părtaș sau vecin.

4) Părtași sunt cei ce stăpânesc lucrul, acela d'avalma și fieș-care dintr'înșii are dreptate de protimisis, după analoghia părții ce stăpânesc într'acea moșie sau acaret.

5) Vecinii sunt de trei trepte: trepta dintâi sunt cei ce se vecinesc în lung și trepta de al doilea cei ce se vecinesc în cap, iar partea al treilea sunt cei ce se vecinesc la vre-o parte, și când se va vinde acea moșie sau loc, se protimisesce întâi vecinii din lung și apoi vecinii din cap, apoi vecinii de la vre-o parte.

Acésta este deslușirea pravilnicescii condiții ce s'au legiuit cu sfat de obște și s'au și urmat la pricinile de judecăți, de care ne rugăm să se întărească cu luminată pecetea Măriei Tale acésta plecată a noastră anafora și, după ce se va trece în condica Divanului, să se scotă copii asemenea și să se trimiță de către dumné-lui Vel Logofăt cu luminate poruncile Măriei Tale, atât pe la judecătoriile de aici din București, cât și la Divanul Craiovei și la toate isprăvnicaturile județelor, spre a se face cunoscut tuturor de obște deslușirea acésta a pravilnicescii condiții, iar anaforaua acésta se va da în păstrare la sfânta Mitropolie, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1814 Sept. 8.

Grigorie Brâncovénu biv Vel Ban, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Constantin Bălénu Vel Vornic, Grigorie Filipescu Vel Logofăt, Constantin Filipescu Vel Logofăt, Fotache Știrbei Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV, fila 148 v.)

II. Relative la taxe de justiție.

La 10 Februarie și la 22 și 23 Martie 1813 Divanul a propus și Domnitorul a aprobat nouă instrucțiune, fixând suma ce are a se percepe de la procese—decieuă—și modalitatea de percepere. Se făcea un mare abuz la perceperea decieuiei cuvenite justiției, prin faptul că ea era percepută imediat după pronunțarea sentinței de la câștigătorul procesului, ori putea acesta sau nu a vedea efectuată aducerea la împlinire a hotărîrii. Ba adesea mai plătiă nouă decieuă, când se aducea la împlinire, sau când procesul mergea în apel la instanță superioară. Se ordonă stîrpirea acestui «catachrisis» și pentru acésta se dispune ce-

tirea prin toate satele a nouelor cărți deschise cu datele mai sus indicate.

În 23 Ianuarie 1813, Ioan Caragea suprimă taxa de o para la leu, ce se percepea în folosul vorniciei Obștirilor de la vîndarea lucrurilor nemișcătoare «*ce se vînd cu rizapazar*». Curînd se restabilește taxa acêsta și iarăși la 27 Ianuarie 1815 se desființază.

În 20 Septembrie 1814, Caragea modifică taxa ce se plătiă lui Vel Portar cînd acesta hotărnicia o moșie, fixînd-o la cîte șese parale de stîngen, făcînd tot de-odată obligatorie taxa la hotărnicii, chiar dacă se face acêsta fără de prezența lui Vel Portar. (1)

III. Cel mai important act din sfera justiției, din 1813, de la Ioan Caragea, este cel următor, prin care se reînnoește prohibițiunea pentru sudiții a orîce Putere de a cumpăra și posedă bunuri nemișcătoare în Muntenia. Iacă acest act:

Publicații la toate județele pentru sudiții ce cumpără acareturi nemișcătoare, să le poprască zapisele cumpărătorii.

Dumné-vóstre ispravnicilor ot sud sănătate. Fiind-că sudiții nu încetază cumpărînd lucruri nemișcătoare aici în pămîntul domnescei Nóstre țări, care acêstă urmare este împotriva împărătescilor tractaturii, de aceea vă poruncim Domnia Mea că, de va veni vre-unul din sudiți sau vîndătorul la ispravnicat cu zapisul vîndării vre-unui acaret, ca să-l adeveriți după orînduiala pravilnicescei condici și după osebitul nizam ce am dat Domnia Mea prin domnescile Nóstre porunci, care s'a'u trimis către toate ispravnicaturile încă de la 28 ale trecutului Iunie pentru avaețul cutiei milosteniilor ce s'a'u orînduit a se da de cumpărătorii acareturilor ce se vor vinde prin rizapazar, dumné-vóstre nu numai să nu adeveriți acel zapis, ci încă, poprindu-l la ispravnicat, să însciințați Domniei Mele numele vîndătorului i al cumpărătorului sudit, cu arătarea protecției sale i suma prețului vîndării și felurimea acaretului, iar de primirea acesteia porunci să trimiteți Domniei Mele răspuns.— 1813 Decembre 27. (2)

(1) Vezi actele din 1813 și 1815 (Cod. 74, fila 173) și din 1817 Septembrie 20 (Cod. LXXVII, fila 275 v.).

(2) Iar la Caimacamul s'a'u scris, ca și la acest mezat să nu fie primiți sudiții a da și a lua acaret.

Asemenea pitac s'a'u făcut și către starostea de neguțătorii, să nu primescă pe sudiți.

Asemenea pitacurii s'a'u făcut și pe la departamenturii i la agie și

IV. În anul 1814 (la 26 Ianuarie și în 30 Novembre), Ioan Caragea trimite carte deschisă la ispravnic, prin care hotărăsește ca arestul preventiv al prinșilor în fapte de hoții să nu fie mai lung de trei zile și imediat să fie trimiși la spătărie cu tacirul, adică cu dispozițiunea lui, dând de scire și păgubașilor să vină după ei.

V. La 25 Martie 1814, Ioan Caragea adresează boerilor divaniți o carte deschisă, pentru a-i îndemna să fie judecători harnici, *uniți*, drepti, și le cere să caute negreșit numai câte trei, mult patru procese afară din zilele când prevede Domnitorul, ca nu cum-va, din cauza repeziunii, spre a cerceta mai multe procese, «din nebagare de seamă, să rămână înveluită dreptatea vre-unuia». (1)

la spătărie, precum și la departamentul pricinilor străine i la dumnélor veliți boeri.

(Cod. LXXIV, fila 97.)

(1) *Pitac pentru nizamul judecăților:*

Cinstiților și credincioșii dumné-văstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, fieș-care se cuvine a înțelege cât este de sfântă *tréba* judecăților și cu câtă luare aminte și cu ce fel de orînduială sunt dator judecătorii a căuta pricinile de judecăți și a fi cu toți într-o unire, precum pe larg se cuprinde de această bună orînduială și în pravilnicésca condică la titlu ce este alcătuit pentru judecători, al cărui sfîrșit privesce negreșit spre a se puté descoperi dreptul fieș-căruia prin unita cercetare a tuturor obrazelor ce sunt orînduiți judecători, căroră fiind-că li se încredințază de către ipotesiarii ce se judecă și cinstea și averea și vieța lor, nu puțină luare aminte urmăzează a avea asupra cercetării fieș-căreia pricină, pentru că pămîntescile judecăți sunt a însuși lui Dumneșu judecată și judecătorii cei pămîntesci vor avea a da seamă la aceeași nefățarnică judecată, care nu numai această temere îndestulă este a povățui pe fieș-care de a nu se abate din calea dreptății, lăsând a dice când acești judecători vor bine chibzu întru sinele, că neabătîndu-se dintr'această cale pricinuesc și norodului ce-l judecă o bună și mulțamită petrecere și patriei laudă și la sinele osebită în parte cinste și bun ipolipsis, precum și împotriva urmînd pricinuesc obidă către norod, hulă către sinele și mahnire stăpînirii. Mijlocul dar cu care se pot dobîndi cele dintâi și a lipsi cele din urmă fiind silința, nepregetarea spre descoperirea dreptului și unirea judecătorilor, precum mai sus am dis, suntem bine încredințați că de către dumné-văstre se va vîna mai cu deosebire acest mijloc, ca unii ce firesc urmăzează să fiți doritori de câte privesc atît spre lauda și podoba patriei, cît și al dumné-văstre în parte bun ipolipsis, de aceea și poruncim Domnia Mea cu deadinsul, ca de astăzi înainte să urmați a vă aduna cu toți

Maî puţin de două luni după aceea, în contradicere cu această circulară, I. Caragea, vedând că procesele s'au înmulţit, provăcă pe boerii divaniţi să se adune şi după prânş, ca să dea curs tuturor pricinilor, ca să nu întârşie. (1)

VI. Prin o carte către Marele Logofăt al Ţării-de-sus, care avea direcţiunea cancelariei Divanului, I. Caragea se arată grijiv de dreptatea Ńăranilor, recomandându-i să-i *protimisescă* în căutarea proceselor. Caragea, ca să se convingă de activitatea Divanului, cere, în 4 August 1814, a i se aduce în fie-care Ńi de Marele Logofăt *«report* de judecările ce se cantă la Divan. (2)

fără de pregetare la locul cel orînduit şi a căută într'o unire pricinile ce se orîndnesc în cercetarea dumné-văstre, ascultând cu luare aminte şi cu bună înţelegere provlimile şi răspunsurile prigonitelor părţi, ca nu cum-vaşi din vre-o nebăgare de sémă să rămăe învéluită dreptatea vre-unuia şi din întârşiere să se pricinuiască ipotesiarilor perdere de vreme şi cheltueli zadarnice; şi ca să aveţi vreme să vă îndeletniciţi a chibzuî cu de-amăruntul pricinile ce le veţi căută, nu cerem să căutaţi mai mult decât câte trei, mult patru pe fieş-care Ńi, afară din Ńilele întru care facem Domnia Mea Divan. Tolco pisah gpd. — 1814 Maiñ 25.

(Cod. LXXIV, fila 123.)

(1) Cinstiţilor şi credincioşi dumné-văstre veliţilor boeri ai Divanului Domniei Mele, fiind-că pricinile de judecăţi s'au înmulţit şi pe tóte Ńilele se adaogă, după jălbile ce vedem că se dau către Domnia Mea, ca să nu se zăbovescă dar ipotesiarii cei de afară, şedend aici în grea cheltuială, i cei de aici să nu se prelungească, perđend trebile şi intereseurile lor, poruncim dumné-văstre ca în tóte Ńilele să vă adunaţi cu toţi. de a căută pricinile judecăţilor ce vi se orîndnesc de către Domnia Mea, silindu-vă de a le căută cu bună orînduială şi după dreptate, căci judecata este a lui Dumneđeu, şi nu numai diminéta, ci şi încă după prânş să urmaţi a vă adună spre cercetarea pricinilor, ca să ieă sfîrşit fără de zăbavă, şi dumné-ta Vel Hatmane al Divanului să dai poruncă şi celor-lalţi zapciî, ca să urmeze a aduce şi a înfăţişă fără de prelungire pricinile ce vor fi orînduite la fieş-care, căci de Ne vom însciinţa că din amelia vre-unuia din ei, saŃ de vre-un interes, se zăbovesce înfăţişarea pricinilor, acela nu numai că va fi lipsit din trébă, ci încă se va şi pedepsi. Tolco pisah gpd.—1814 Iulie 13.

(Cod. LXXIV, fila 132.)

Vel Logofăt.

(2) Cinstite şi credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Ţera-de-sus, fiind-că atât cu tréba şi buna eftacsie a Divanului Domniei Mele, i cu nizamul calemgiilor i a logofetilor ce se află în slñjbă, i cu nizamul zapciilor, de a curge trebile şi pricinile judecăţilor

Trebue să recunoscem că Ioan Caragea și-a arătat bunăvoința sa către țeranii și la altă ocaziune, în 24 August 1814, când prin publicațiunii în toate județele provocă pe țeranii să denunțe jafurile și răpirile de averi și de moșie, ce li se vor fi făcut în timpul ocupațiunii rusești de aceia ce pe atunci erau slujbași, ca să facă Domnitorul a li se întorče cele hrăpite. E probabil că această bună intențiune ascundeă numai scopul de a *storce*, ca bărbierul, *lipitorea* plină de sânge.

Tot în favoarea țeranului sunt menținute vacanțele judecătoriilor în Iulie, de Pasci și de Crăciun.

VII. O vacanță neobișnuită ieă Divanul în 22 Februarie 1865, de prima săptămână a postului mare. (1)

VIII. O mare mișcare în personalul justiției se face la 1 Aprilie 1814. Dăm în anexe întreaga listă a noilor judecători și cu unele schimbări ulterioare. În această listă se poate vedea și onorariile ce primiă fie-care. Aceste onorarii erau între 250 tal. pe lună maximum și 80 minimum, afară de Logofet III și condicari, cari erau plătiți până la 45 taleri mensual.

IX. Dintre dispozițiunile din sfera justiției de la anul 1814 să mai luăm cunoscință și despre acea relativă la feciorii de boeri risipitori de avere. «*Spre a nu se stinge casele boeresci*», Caragea, la 2 Septembrie 1814, dispune că, până la vârsta de 25 de ani, fiii de boeri, măcar de vor fi căsătoriți ori în serviciul statului «*cu cin de boerie*», să nu fie

cu bună orînduială și zapcii să aducă pricinile de diminătă înaintea dumné-lor veliților cu toate hârtiile cele trebuincioase, gata a se căută, să nu se zăbovescă ipotesiarii cu a-și perde vremea în zadar, iar *mai vîrtos țeranii să se protimisescă*, cu toate acestea ești însărcinat dumné-ta a le duce la bună orînduială și a da cuviincios nizam, căci de la dumné-ta se cere bună eftacsie a tuturor, și pe toate dîilele să Ne aduci report de judecățile ce se caută la dumné-lor veliții boeri; ci dar poruncim ca cu totă strășnicia să dai nizamul acesta și să îngrijesci tot-deauna spre a se păzi și a nu se face cel mai mic cusur; poruncim dar și dumné-vostre veliților boeri, ca în dîilele cele sciute să vă adunați mai de diminătă la locul cel orînduit, a căută pricinile ce se orînduesc în cercetarea dumné-vostre, spre a nu se zăbovi ipotesiarii. Tolco pisah gpd.—1814 August 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXIV, fila 137 v.)

(1) Cod. LXXIV, fila 178.

volnic nimeni a le da câtuși de puțină marfă, sau bani, sau a face verice alișveriș cu dînșii, ci numai cu porunca archiereilor. (1)

Pentru protejerea tagmei boeresce și a feciorilor de boeri ori «evgheniști», cum li se dicea, Caragea organizează chiar o anume epitropie, în care intrau archiereul și câți-va boeri, dintre cari biv Vel Ban Gr. Brâncovănu. La 15 Aprilie 1815, demisionând acest boer, Caragea chemă la *epitropia evgheniștilor* pre Vel Logofătul de obiceiuri Fotache Știrbei.

X. *Epitropia evgheniștilor.*

Campania întreprinsă de presa bucurească în 1897 contra cămătarilor și în favorul feciorilor de bani-gata, cari risipesc averea părintească chiar mai înainte de a intra în posesiunea ei, a adus la ordinea dăile amintirile istorice din trecut cu referință la risipitorii de averi.

Nu de erii, nici de astăzi a eșit cea lăcomă și necinstită a cămătarilor.

Nu de erii, nici de astăzi numai au existat în societatea română

(1) Iată acest act:

Publicațiile ce s'au făcut către dumné-lor ispravnicii județelor i la Divanul Craiovei i la departamentul de opt și de șapte i la dumné-lui Vel Spătar și dumné-lui Vel Agă, i la starostea de neguțători și la Consulaturi s'au trimis numai copii, pentru feciorii de boeri răsipitori, după anafora obștească, cu întărire și hotărâre gpd.

Fiind-că prin anafora obștească a Prea Sfinției Sale Părintelui Mitropolit și a dumné lor boerilor, care s'au întărit și de Domnia Mea, spre a nu se stinge casele boeresce de copii ce rămân răsipitori și nevîrșnici, precum s'au întâmplat de s'au stins unele din casele cele mari, s'au făcut hotărâre ca de acum înainte feciorii de boeri cei răsipitori și fără de epitropi și neajunși în vîrstă de ani 25 (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătorit, sau cu cin de boerie, să nu fie volnic, atât alții, cât mai vîrtos neguțătorii, a le da împrumut câtuși de puțin marfă, sau bani, sau a face verice alișveriș cu dînșii, ci când vor avea trebuință acei feciori de boeri pentru hrana și îmbrăcămîntea lor, sau pentru economia casei, să meargă să se arăte la Sfinția Lor Părinții archierei și cu iscălitura Preasfințiilor Sale să aibă voie să se împrumute, de care mai pe larg plîmforie veți lua dumné-văstre din copia de anafora ce cu această hotărâre vi se trimite, ci dar să puneți a se publicari această, îngrijind de a se urma și a se păzi acum și tot-deauna în pricinile ce se vor întâmpla, și de primire să aveți răspuns.—1814 Septembre 1.

(Cod. LXXIV, fila 139.)

risipitori de averi, feciori de bani-gata, cari, nesciind cu ce greutate se innodă doi bani în ciorap de bunică, dau sbrania în «*reimasul*» de la bunică, de la bun și de la părinți.

«*Nihil novi sub sole*» al psalmistului se aplică și aci, ca peste tot. Așa a fost, așa este și . . . , și fără a fi proroc după Christos, *asa va fi!* . . .

Ca să nu fie așa s'aau inventat une-oră așa dișele *legi somptuarii*.

S'a dovedit însă neputința legilor de a împedica risipa caselor fruntașe, ba chiar a unor întregi popóre.

În cele nouă volume, ce până acum au văduț lumina dișei din «*Istoria Românilor*» de mine, am adus diverse *nizamuri* sau regulamente și *pitace* oră porunci țintind a împedica luxul ruinător din clasa boerescă.

Cu deosebire boerimea cheltuiă, la finea secolului trecut, pe blăni, stofe și carete. Alexandru Moruzi, la 11 Martie 1794, ordonă lipscanilor să înceteze de a mai importa «*flude, linaz, sadedică, cusături și basmale, ce sunt lucruri cari pricinuesc o cheltuială zadarnică și o stângere de obște . . .*» (1)

În 8 August 1796, același Domnitor reînnoesce prohibițiunea importării de *butce* sau *carete*, sub aspre pedepse. (2)

Măsurile luate sub domnia lui Ioan Caragea (1812—1818) sunt cu mult mai energice, ba și mai originale decât toate cele de la anterioarele domnii.

În contra luxului cere Divanul de la Caragea *legi somptuarii* în 13 Februarie 1815 în următoarea anafora, ce o dăm în traducere după originalul grecesc:

Prea Inalte Stăpâne,

Privind dișnic la risipa averilor familiale și a caselor de boeri, produsă de luxul nefolositor și de cheltueli fără judecată, și prevădund cu durere întinderea catastrofei, am fost mișcați cu toți și, conduși de un simțemint de compasiune, ne-am decis în comun a pune stavilă acestui rău distrugător. Spre acest sfirșit ne-am luat libertatea să ne adresăm prin umilita noastră petițiune către stăpânul și tatăl nostru de milă iubitor, cunoscând bine că Înălțimea Văstră în bună-tatea ei va opri aceste desordini, necuviințe și prejudiții, aducând decența, modestia și cumpătarea, virtuți într'adevăr mântuitoare pentru

(1) Veți «*Istoria Românilor*» de V. A. Urechiă, tom. V, pag. 806.

(2) Veți actul în cod. domnesc XXIX, fila 218, la Archiva Statului.

binele public și pentru averile supușilor voștri. Să înfrânați asemenea luxul îmbrăcămintelor și număróselor echipaje, pentru a se pute împiedica cu efect dilapidarea averii fie-cărui, a aduce pe toți la buna cuviință, a reduce cheltuelile nesocotite la o măsură cuvenită și *în raport cu condițiunea, familia și rangul fie-cărui*, ușurând pe toți de prea marele datorii ce au, și pentru a-i deprinde în fine după cum se cuvine în modestie și decență.

Pentru a se aduce cuvenitul ordin, urmază că atât luxul îmbrăcămintelor, cât și somptuositatea echipajelor să se înfrâne *în raport cu fie-care clasă, rang și pozițiune*. Vă rugăm deci să ordonați să se numéscă boeri, cari să se întrunéscă și pentru una și pentru cea-laltă clasă și să cerceteze în comun și să afle ce e regulat și rezonabil și folositor? și pronunțându-se în unanimitate, să raporteze Înălțimii Vóstre măsurile luate asupra pricinei, prin un raport special, care să fie sancționat și de autorități.

Convinși că Înălțimea Vóstră va primi cele de față de cuviincióse și sperând că rugămintea ne va fi ascultată, ne subscriem:

Mitropolit Nectarie, Iosef Argeșiu, Const. Buzău, Const. Filipescu Vistier, Grigorie Brâncovénu, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Const. Bălăcénu Vel Vornic, Michalache Mano Vel Vornic, Theodor Văcărescu Vel Vornic, Gheorghe Filipescu Vel Logofét, Scarlat Grădiștenu Vel Logofét, Filipache Știrbeiu Vel Logofét.—1815 Februarie 13.(1)

Încă în 1814 se luase o măsură mai eficace decât legile somptuarii.

Pentru întâiași dată facem cunoscută înființarea, sub Ioan Caragea, a unei ciudate iustituțiunii, numită «*epitropia evghenișilor*», adecă a nobililor.

La 1 Septembre 1814, Ioan Caragea, după mijlocirea Divanului său, adreséză «*către dumné-lor ispravnicii județelor, i la Divanul Craioveș, i la Departamentul de opt și de șépte, i la dumné-lui Vel Spătar și dumné-lui Vel Aga, i la starostea de neguțători și la Consularuri*» următórea carte deschisă, adecă circulară:

Fiiind-că prin anafora obștéscă a Preaosfinției Sale Părintelui Mitropolit și a dumné-lor boerilor, care s'au întărit și de Domnia Mea, spre a nu se stinge casele bocresci de copiii ce rămân risipitori și nevîrstnici, precum s'au întâmplat de s'au stins unele din casele celo mari, s'au făcut hotărîre ca de acum înainte feciori de boeri cei risipitori și fără de epitropi și neajunși în vîrsta de 25 de ani (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătoriți sau cu cin de boerie, să nu fie volnici, atât alții, cât mai vîrtos neguțători, a le da împrumut cătuși de puțină marfă, sau bani, sau a face verice aliș-veriș cu dînșii, ci când vor avé trebuință acei feciori de boeri pentru hrană și îmbrăcămintea lor, sau pentru economia casei, să mérgă să se arăte la Sfinția Lor Părinții archierei și cu iscălitura Prea Sfințiilor

(1) Pag. 401, condica LXXVIII.

Sale, să aibă voe să se împrumute. De care mai pe larg pliroforie veți lua dumné-vóstre din copia de anafora ce cu această hotărîre vi se trimite. Ci dar să puneți a publicarisî acésta, îngrijind de a se urnî și a se păzi acum și tot-deauna în pricinile ce se vor întîmplă. Și de pricinuire să avem răspuns.—1814 Septembre 1.

Curînd însă, tot după stăruința Divanului, Ioan Caragea înființază noua instituțiune menită a protege pe fiii risipitori în contra cămătarilor.

Acéastă instituțiune pórta numele de «*epitropia evgheniților*».

În acéastă epitropie intră prelații țerii și un număr de boeri, între cari aflăm pe fostul Mare Ban Grigorie Brâncovénu.

Iată anaforaua prin care boerii, la 15 August 1814, mijlocesc la Ioan Caragea înființarea epitropiei evgheniților sau cel puțin publicațiunea ca neguțătorii să nu dea bani cu împrumut, nici să vîndă nimic la feciorii de boeri risipitori:

Prea Înălțate Dómnne,

Cu plecată anafora arătăm Măriei Tale, că din viclenele urmări ale unora din neguțătorii de aici din Bucuresci s'aũ stîns și s'aũ prăpădit câte-va case de boeri mari de starea dintăiũ, ajungînd la lipsă și sărăcie vrednică de jale, căci din lăcomia lor, dănd clironomilor acelor case sciuti de risipitori marfă cu preț încărcat și împrumutări de bani cu grele dobîndi, drept care luându-le zălog moșiile și alte acareturi și silindu-i spre plată, după ce i-aũ făcut de și-aũ vîndut lucrurile putem dice și fără prețul cel cuviincios și aũ rămas ca nisce nemernici în patria lor, tot nu s'aũ putut plăti de dînșii, ci aũ ajuns și la scăpătăciune și aũ rămas și datorî din pricina lor, pentru care, fiind-că Înălțimea Ta ne ești dăruit din pronia cea de sus părinte al patriei cu rîvnă și dorire spre fericirea și binele tuturor supușilor Măriei Tale de obște, iar mai ales spre întregimea némului boeresc, îndrăsnim a face Înălțimii Tale obștăscă și plecată rugăciune ca să bine-voesci a da luminată întărire la acéastă anafora a nóstră, ca de acum înainte feciorii de boeri cei risipitori și fără de Epitropi și neajunși în vîrstă de anî 25 (afară din cei ce sunt sub epitropi), măcar fie și căsătorit, saũ cu cin de boerie, să se dea sub epitropia Preaosfinției Sale Părintelui Mitropolit și a unuia din părinții episcopi și nimeni din neguțătorii să nu fie volnici a le da cu împrumut cătuși de puțină marfă, saũ bani, saũ a face verî-ce alișveriș cu dînșii, ci când va avé trebuință acel fecior de boer pentru hrana și îmbrăcăminte la lui, saũ pentru iconomia casei, să mERGă să arăte Preaosfințiilor Sale Părinților archierei și, pliroforisindu-se Preaosfinția Lor că acea trebuință este heapărată și cu cale, prin scirea și iscălitura Preaosfinției Sale, să aibă voe a se împrumută, iar fără de acéastă orînduială făcîndu-se vre-o împrumutare, să scie acel neguțător cu hotărîre că se va osîndi după pravilele

împărătesci a rămâne păgubaș, cum nici mumele a celor risipitori ca aceia să nu fie volnice a face datorie pe numele acestor fel de copii și a le supune lucrurile sub zalogire, căci se vor osîndi a răspunde acea datorie chiar din zestrele dumné-lor; care acéstă hotărîre, după ce se va trece în condica Divanului, să se scóță copii asemenea și să se trimită la tóte cinstitele Consulaturî și la starostea de neguțătorî, ca să se facă cunoscut tuturor de obște, și apoi să se dea la sfînta Mitropolie în păstrare, spre a nu găsi vre-unul pricină că n'aũ sciut, iar hotărîrea rămîne la Măria Ta.—1814 August 15.

Mitropolit Nectarie, Radu Golescu Vel Vistier, Constantin Filipescu Vistier, Grigorie Brâncovénu biv Vel Ban, Const. Kretzulescu Vel Ban, Radu Slătînénu Vornic, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Const. Bălăcénu Vel Vornic, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic, Iordache Slătînénu Vornic, Grigorie Filipescu, Dumitrache Racoviță, Iordache Filipescu Vel Logofăt, Const. Filipescu Vel Logofăt, Fotache Știrbeiũ Vel Logofăt, Nestor Clucer.

Domnitorul aprobă anaforaua cu următorul pitac din 23 August:

Fiind-că mijlocul acesta, ce se arată mai jos într'acéstă obștéscă anafora, privesce spre bună ființa și întregimea caselor boeresci celor ce din nenorocire se întîmplă de rămân la acest fel de fi, o întărim Domnia Mea, cu hotărîre ca întru tóte întocmai să se urmeze, și poruncim dumi-tale Vel Logofete de Țera-de-sus ca, nu numai la cinstitele Consulaturî și la starostea de neguțătorî să se trimită copii după acéstă hotărîre, ci încă și la Divanul Craiovei și pe la tóte isprăvnicaturile, însoțite și cu osebite porunci ale Domniei Mele, spre a se publicarisi în aũdul tuturor, și apoi, trecẽdu-se în condica domnescului Nostru Divan, să se trimită a sta în păstrare la sf. Mitropolie, iar pe de altă parte Preaosfinția Sa Părintele Mitropolitul, împreună cu unul din Sfinția Lor Episcopii, îndată să se însărcineze cu îngrijirea acestei epitropii cu urmare întocmai precum se cuprinde mai jos, iar când vre-unul din feciorii de boeri ce sunt supuși la acéstă epitropie se vor arăta neînțelegători la acest folositor mijloc, atunci Preaosfinția Lor pentru unul ca acela să facă arătare către stăpânire, cu care acéstă îngrijire însărcinăm împreună și pe dumné-lui biv Vel Banul Grigorie Brâncovénu i pe dumné-lui Vel Vornicul Const. Bălăcénu. — 1814 August 23.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXIX, fila 232.)

Actul acesta al boeriniĩ urmăresce, ȓicem, două scopuri: pe de-o parte boerimea își apără averile prin înființarea epitropiei evgheniților, pe de altă parte împedică pe cei nevoeri de a purtă haine ca și boerimea.

Pe când Enache Vărărescu, cu puținĩ anĩ mai înainte :

. ședeă 'n pórță la Dudescu
cu antereu de atlas,
móre Dómnă de necaz !

Adecă pe când boeriî din protipendadă își permit de a rivalisă în lux cu domnia, neguțătoriniî și celor de trepte mai de jos Divanul cere ca Ioan Caragea să nu le permită a se întrece cu boerimea în lux, în port, în butce.

Cartea deschisă din 1 Septembrie 1814 adusă la pagina 394 este consecința anaforalei de la 15 August 1814.

Epitropia evgheniților nu are de a protege numai pe fecioriî de boeri nevrîstniciî în contra cămătarilor și de a-î împedica să-și risipescă averile. Acéstă instituțiune a pus de multe ori sub interdicțiune boeriî în vîrstă. Așa bunăoară la Iulie 1816 a pus sub tutela sa, cu decret domnesc de la Ioan Caragea, pe Vătaful de curte Costache Alexandri. (1)

În 16 Februarie 1815, epitropia evgheniților amintesc din nou neguțătorilor că nu le e slobod să deă banî cu împrumut și nici să vinđă marfă la fecioriî de boeri și de altă parte pune sub interdicțiune pe Dumitrache Hrisoscoleu, care, venind în vîrstă de a-și administra averea, «epitropia îl vede cu totul risipitor și prăpăditor casei». (2)

(1) Preașfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumnezeu Șfinția Ta Episcópe și cei-lalți dumné-vóstre boerilor sin epitropi ai sármanilor evgheniți, am luat Domnia Mea pliroforie, că Vătaful Costache sin răposatul Paharnic Alexandri de la o vreme încóce se află cam smintit de minte și póte dintr'acéstă să i se pricinuiască și casei sale dărăpănare, neavînd cine să îngrijescă atât de el, cât și de casă, și mai vîrtos fiind dator pe la unii alții, carî prin jalbă către Domnia Mea își cer dreptul lor, de aceea poruncim ca, după datoria acestei epitropiî, să intrați în cercetarea stării lui și a casei sale și să se însărcineze epitropia cu îngrijirea cea cuviinciosă asupra numitului și a casei sale, ca și casa să nu i se dărapene și creditorilor lui să li se plătescă dreptul ce vor fi avînd a luă. Tolco pisah gpd.—1816 Iulie 31.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV, fila 261.)

(2) *Pitac către starostea de neguțători pentru a nu împrumutà nimenî pe Dumitrache Hrisoscoleu și pe alți feciori de boeri.*

Staroste de neguțători, încă din anul trecut prin hotărîre obștăscă s'au dat nizam pentr'n fecioriî de boeri, carî sunt în vîrsta tinerețelor, risipitori și prăpăditori caselor părintesci, ca să nu-î împrumute nimenî

Acéastă carte deschisă saū circulară către neguțătorī a fost motivată de o anafora, adecă raport, a epitropilor specialī, ce la mórtea sa lăsase mama lui Dumitru Hrisoscoleū, în persóna Episcopului de Buzău Constandie și a Vistierului Constantin Filipescu.

Epitropiī aceștia cer interdicerea lui Hrisoscoleū, pentru că-l vĕd «*urmând unora din tineriī vĕcului acestuia*» (1) și risipindu-și averea.

cu bani, saū să le dea lucruri saū marfă pe datorie, și s'aū și publicarisit acésta, că cine împotrivă le va da să scie că va perde, iar pentru neapĕrată trebuință ce li se va întimplă de cheltuială, s'aū orînduit epitropī obștesci, ca prin scirea acelor epitropī să împrumute cât le va fi trebuința. Acum iubitōrul de Dumneđeū Sfinția Sa Episcopul Buzău și dumné-lui Banul Const. Filipescu aū făcut Domniei Mele arătare prin anafora, cum că răposata Clucerésa Maria Hrisoscolóica i-aū însărcinat a fi epitropī, precum și prin poruncă domnéscă aū fost orînduiți și aū și avut chivernisirea casei până la o vreme, apoi luând Dumitrache Hrisoscoleū casa în stăpânire-și, il vede cu totul risipitor și prăpăditor casei. De aceea, despre o parte s'aū pus în orînduială nizamul epitropiei acei case, iar despre alta îi poruncim ca să publicarisescă către toți neguțătorī, de a nu mai împrumutā pre numitul Dumitrache în nici un fel de chip, că cel ce va face urmare împotrivă să scie că își va perde banii împrumutării ce-i va da acestuia și altora asemenea lui. Tolco pisali gpd.—1815 Fevruar 16.

Asemenea trei note s'aū mai făcut către Consulatūrī.

(Cod. LXXIV, fila 174 v.)

Vel Logofĕt.

(1) Iacă acéastă anafora :

Prea Înălțate Dómnne,

Arătām Măriei Tale că răposata Clucerésa Hrisoscolóica, la sfîrșitul vieței sale, prin graiū ne-aū însărcinat a fi epitropī asupra casei dumné-sale, și după mórtea-ī am fost orînduiți cu înseris porunca Măriei Sale Domnului Constantin Vodă Ipsilant, fiind Domn al țĕrii pe acea vreme, spre a chivernisi casa, și așa am avut acéastă îngrijire a epitropiei până la o vreme, apoi Dumitrache fiul dumné-ei luând casa în stăpânire și chivernisélă, aūdim și il vedem cu totul risipitor (*urmând unora din tineriī vĕcului acestuia*), pentru că anțerț aū vîndut o moșie ce se numesce Măicănesci, ce este aici aprópe, estimp aū vîndut casele ce le-aū avut aici în Bucuresci și acum aūdirām că umblă a vinde și munți. Noi după datorie facem cunoscut Măriei Tale, rugāndu-ne ca să bine-voesci Măria Ta, ca pe de o parte prin luminată poruncă iarășī să se dea casa sa cea părintéscă sub epitropia unui ipochimen, și pe de alta, după obștésca hotărĕre, să se poruncéscă neguțătorilor a nu-l mai împrumutā cu nici un chip, căci oricarele ar voi a-l mai împrumutā de acum înainte, împotriva luminatei

«Tinerii vécuiului acestuia»! Cum sémână de bine aceștia-lalți tineri din secolul nostru cu cei din timpul lui Caragea!

porunci urmând, își va perde banii, pentru că de-a năi rămâne casa tot sub a sa rea economie, negreșit va rămâne la cea mai proustă stare, ori mai bine să dicem că se va stinge cu totul, și rămâne la luminată porunca și bunăvoința Măriei Tale.— 1814 Decembre 7.

Constandie Episcop Buzău, Constantin Filipescu Vistier.

Iată rezoluțiunea dată de Domnitor:

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorule de Dumneșeu Episcoppe i dumné-vostre cinstiților și credincioși boerilor ai Domniei Mele, ce prin domnesca Năstră hotărîre sunteți orînduiți epitropi asupra sărmanilor evgheniți, veți vedé arătarea ce Ne fac printr'acéstă anafora Sfinția Sa iubitorul de Dumneșeu Episcopul al Buzăului i dumné-lui biv Vel Vistierul Constantin Filipescu, după care, fiindu-le și cererea cu cale și cuviincioasă, primită este Domniei Mele și poruncim ca pentru acest Dumitrache, fiul răposatei Cluceresei Hrisoscolóei, să aveți asemenea îngrijire cu urmare întocmai precum în mai sus disa domnesca Năstră hotărîre se cuprinde, ca nisce obștesci epitropi ce sunteți orînduiți. Fiind însă că Sfinția Sa Episcopul și dumné-lui biv Vel Vistierul Filipescu au fost orînduiți epitropi asupra acestei case, precum mai jos se arată, și au și mai întregă sciință și pliroforie de starea ei, de aceea la ori-câte veți chibzu pentru economia acestei case, să vă sfătuiți împreună și cu Sfinția Sa și cu dumné-lui numitul boer. Iar pe de altă parte poruncim dumné-tale Vel Logofete de Tăra-de-sus, să se facă porunca Domniei Mele către starostea de neguțători, ca să publicarisescă către toți neguțătorii de a nu mai imprumută pe numitul Dumitrache în nici un fel de chip, căci cel ce va face urmare împotrivă să scie că își va perde banii împrumutați. — 1814 Decembre 14.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXVIII, fila 156.)

Cu cale fiind anaforaua acesta, primită este Domniei Mele, după care și poruncim dumné-vostre mai jos arătaților boeri, ca adunându-vă câte-și trei la un loc, să faceți urmare întocmai, prin zapciu Vătaf de visterie.—1815 Martie 11.

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

Prea Înălțate Dămne,

După luminată porunca Măriei Tale, ce s'au dat la anaforaua mea smeritului Episcop al Buzăului și al slugei Măriei Tale Vistierul Con-

Epitropia evgheniților a funcționat mai mult timp și și-a întins mereu dreptul de a protege *cinul* boeresc contra creditorilor, mai

stantin Filipescu, am vădut arătarea ce s'aŭ făcut Măriei Tale prin anafora pentru Dumitrache, fiul răposatei Cluceresei Mariei Hrisoscoleu, cum că este foarte risipitor, căci mai anțerț aŭ vîndut o moșie ce se numesce Măicănescii, aprópe de Bucuresci, în anul trecut aŭ vîndut casele ce le aveà aici și acum umblă să vîndă și munții, și de va mai fi casa părintescă în mîna sa, póte să rămîne la cea mai próstă stare saŭ să se stingă cu totul; deci, pentru ca să se întîmpine acéstă ne-trebnică urmare a numitului Dumitrache, carele deși este trecut peste vîrsta de 25 ani, dar mintea este tot de nevîrstnic, necunoscîndu-și binele și folosul sêu și făcînd urmări carele sunt spre dărăpănarea i prăpădenia sa, de aceea noi slugile Măriei Tale, obștescii epitropi, chibzuindu-ne împreună cu mine smerit Episcop i cu mine sluga Măriei Tale Vistierul Filipescu, ce am fost mai înainte epitropi acestui copil, am găsit cu cale, ca cu luminat pitacul Măriei Tale, să se orînduiască dumné-lui paharnicul Manolache Hrisoscoleu și dumné-lui Costache Hrisoscoleu, fiind rude de aprópe și ómenî înțelepți, însă unul unchiu, frate cu taică-sêu, și altul văr primar, ca adunându-se la un loc și aducînd față pe Dumitrache Hrisoscoleu, să vadă catagrafia ce s'aŭ făcut după mórtea răposatei mume-sei de tótă starea casei, să céră și lui Dumitrache ca să-și dea séma ce venit aŭ luat de la casă de când este în zaptul sêu, pentru ce pas și trebuință mare aŭ vîndut moșia și casele, și baniŭ pe ce i-aŭ cheltuit? cum și câți bani se află dator acum, la cine anume? să arate în scris sub iscălitura sa și pentru ce sfîrșit aŭ făcut acea datorie, și acum ce venit póte să aducă pe an casa sa ce aŭ mai rămas? chibzuind dumné-lor cu ce mijloc s'ar puté plăti acea datorie? ca să nu se înstrăineze cu vîndare din acareturilo casei ce mai sunt; și din tóte pe larg să ne arăte în scris și vom arătă și noi Măriei Tale prin anafora la ce orînduială se cuvine a se pune acéstă casă, la care să se orînduiască zapciŭ de ai Divanului, spre a strînge pe numiții doi boeri la un loc și a duce și pe Dumitrache acolo la cercetare, ca să-și dea séma după cum dicem mai sus; iar hotărîrea rămîne la Măria Ta, rînduindu-se cu cei mai sus diși boeri și dumné-lui Vel Logofétul Grădiștenu, fiind rudă.—1815 Mart 4.

Mitropolit, Constandie Buzêu, Constantin Filipescu Vel Vistier, Grigorie Brâncovenu, Const. Bălăcénu.

(*Cod. LXXXIV, pag. 23.*)

Tot ca să ajute o casă boerescă sunt următoarele acte:

Primită fiind Domniei Mele rugăciunea dumné-lor boerilor epitropi ce Ne fac printr'acéstă anafora, pentru scăpătăciunea și réua datorie întru care se află cufundată acéstă casă, hotărîm ca din taleri 15.530, ce se arată mai jos că face havaetul stărostiei de neguțători și al cutiei milosteniilor a luă din telalić, să dea casa răposatului Paharnicul

adesea cu paguba nu numai a cămătarilor, dar și a neguțătorilor cinstiți. Grigorie Brâncovénu, boer recunoscut de o onestitate perfectă, vădând nedreptatea ce se făcea neguțătorilor prin măsurile luate de epitropia evgheniților, demisionază de la această epitropie în 15 Aprilie 1815 și este înlocuit prin Marele Logofăt de obiceiuri Fotache Știrbeiū. (1)

Răducan Herăscu numai talerî 6.000, din care aceștia să ieă talerî 3.000 cutia milosteniilor și talerî 3.000 starostea de neguțătorî.—1815 Maiū 4.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómnă,

Cu plecată anafora arătăm Măriei Tale, că casa răposatului Pahar-nicului Răducanul Herăscul fiind eufundată sub grele datorii și după datoria noastră, ca nisce obștesci epítropî, rînduiți în locul Înălțimii Tale asupra sërmanilor evgheniști, avênd îngrijire spre a nu se stinge cu totul, îngreuindu-se din vreme în vreme cu dobândile, după arătarea ce am făcut Înălțimii Tale, din două moșii ce are casa, una, adevă Bragadirul, s'aū vîndut cu mezat, eșînd la preț de talerî 155.300, însă acest preț aū eșit căci am dat cuvînt mușteriilor cum că cel ce o va cumpără nu are a da avaețul stărostiei și al cutiei de milostenie, care avaeț coprinde talerî 15530, și când va rămâné a-î răspunde casa, îi vine cu mare greutate, după ticăloșia întru care se află; fiind-că deosebit de această moșie s'aū mai vîndut două vii i nisce prăvălii, care de la aceste fiind sume mai micî nu am supêrat pe Măria Ta; decî după nemărginita milostivirea Măriei Tale și părintesca dragoste ce ai arătat și arăți cu durere asupra acestor case scăpătate, facem plecată rugăciune ca să se ușureze această plată, a se da dintr'însa o a treia parte, din care să se împărtaşască atât starostea de neguțătorî, cât și cutia de milostenie, spre a se ajutoră ticăloșa casă la plata datoriilor și a nu fi silită ca să mai facă dezghinare și din cealaltă moșie, în care rézimă tótă nădejdea chiverniselei clironomului și a maicei dumné-sale, care acest ajutor hotărîndu-se și cu întărirea Măriei Tale, se săvîrșesce chipul și sfîrșitul milosteniei pentru care este întocmită și cutia milosteniei.

Grigorie Brâncovénu, Constantin Bălăcénu Vel Vornic, Fotache Știrbeiū Vel Vornic.—1815 Aprilie 25.

(Cod. LXXXIV, pag. 147.)

(1) Cod. LXXIV, fila 193.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Bane Grigorie Brâncovénu, măcar că destoinicia și caracterul dumné-tale nu Ne-ar fi slobođit a ridică această îngrijire de-asupra dumné-tale, dar fiind-că și înșine Domnia Mea cunóscem că în adevêr te afli însărcinat cu destule epistasiî și îngrijiri, carî tóte acestea cer neconte-

Intre măsurile excepționale și *arbitrare* luate de epitropia evgheniților a fost și următoarea: Vestitul boer Constantin Dudescu petrecoă în 1814 la Viena, unde, cu titlul de Comite, risipiă averea sa. Deja în 1813, creditorii, mulți la număr, urmăria în țără averea luxosului boer. Surorile Logofetului Constantin Dudescu dau jalbă lui Vodă, cerând ca din perusia, adică clironomia, lui Dudescu, să li se facă parte. Domnitorul trimite jalba în cercetarea veliților boeri, iar aceștia propun că din clironomia boerului cheltuitor, negreșit cu paguba creditorilor, să se retragă câte 100.000 de lei de fie-care din cele două fete «pentru zestrea lor . . . după starea familiei acestor copile».

Ioan Caragea, în hotărîrea ce pune pe anafora, ridică cifra acésta până la 200.000 de taleri de fie-care fată.

Sic volo, sic jubeo. (1)

nită silință și privighere, ca să se pótă îndeplini în vreme și după cuviință, primim rugăciunea ce Ne faci printr'acéstă anafora și iată ridicăm de-asupra dumné-tale sarcina epitropiei sërmanilor evgheniți, la care erai până acum orînduit.—1816 Martie 24.

(Cod. LXXXIV, fila 57.)

Vel Logofet.

(Pecetea gpd.)

(1) Iată aceste acte:

Prea Înălțate Dómnne,

Ascultând luminată porunca Măriei Tale de la acéstă anafora a nóstră, arătăm Înălțimii Tale, că după starea familiei acestor copile a dumné-lui biv Vel Logofetului Dudescu, a se deosebî de la perinsia dumné-lui pentru zestrea copilelor cel puțin de copilă câte taleri 100.000, iar cea deplină chibzuire rămâne la Măria Ta.

Radu Goleșu Vel Ban, Isaac Ralet Vel Vornic, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Dumitrașco Racoviță Vel Vornic.—1813 Iulie 13.

După cererea ce au făcut dumné-lor surorile Logofetului Const. Dudescu prin acéstă alăturată jalbă, după acéstă din dos anafora a dumné-lor veliților boeri și după datoria ce are stăpânirea de a îngrijî cu iubire de ómenî pentru acest fel de copii, mai virtos parte femeiască, fiind-ca să nu rămăe isterisiți de împărtășirea ce li se cuvine de a avé din perinsia părintéscă pentru a lor chiverniséla și măritiș, primim Domnia Mea arătarea ce Ne fac dumné-lor veliți boeri printr'acéstă de al doilea anafora și orînduim epitropi și purtători de grijă a acestor fete pre inbitorul de Dumneđu Sfinția Sa Părintele Episcopul Argeșin și pe dumné-lor cinstiți și credincioși boeri Domniei

În 1813 nu se lichidară datoriile boerului Const. C. Dudescu. În 1814 el este, repetăm, la Viena. De acolo trimite plenipotență întărită de «privileghiatul împărătesc notar și de către *împărăteasca cancelarie rusescă ot Viena*» pe numele lui Ioan Scufa, cunoscut întreprinzător de «*iraturî*» ale țerii, ca acesta să-î vîndă acareturile sale: moșii, vii, țigani, casele cu grădină etc. și să-î plătească datoriile. Scufa cere voe lui Ioan Caragea să-și îndeplinească mandatul acesta. Domnitorul trimite cererea lui Scufa în chibzuirea veliților boeri. Aceștia propun să se dea voia cerută de Scufa, cu acesta însă, ca să se oprască din bani prinși la vîndare cei câte 200.000 taleri ai fie-căreia din cele două surori. (1)

Mele Vel Banul Radu Golescu i biv Vel Ban Grigorie Brâncovénu, și poruncim, staroste de neguțători, ca din vîndarea periusei dumné-lui Logofétului Dudescu să popresci taleri 200.000, adecă câte taleri 100.000 pentru fie-care fată, care bani să se dea la orînduiții epitropi, ca să-î iconomisască precum vor găsi cu cale pentru folosul fetelor până vor veni în vîrsta măritişului, de a se înzestra.—1813 Iulie 20.

(Cod. LXXVI, fila 558.)

Vel Logofét.

(Pecetea gpd.)

(1) Iacă actele relative:

Prea Înălțate Dómnne,

Cu această luminată porunca Măriei Tale venind înaintea noastră jăluitarul Ioan Scufa, ne arată cartea de la 9 ale trecutului Octombre, iscălită de dumné-lui *Conte* Constantin Dudescu și întărită și de împărătescul privileghiatul notariu i de împărăteasca cancelarie rusescă ot Viena, prin care orînduiesce dumné-lui numitul *Conte* pe jăluitarul Scufa epitrop cu putere pe deplin, ca să vîndă prin mezat toate acareturile sale, ce are aici în țără, adecă: moșii, vii, țigani și altele, și să-î plătească datoriile ce este dator pe la unii alții, și numai pentru moșia Dudesci să-l însciințeze de prețul cel după urmă, ca să-î dea deosebită voe a o haraciladisî, iar cele-lalte lucruri să fie volnic a le vinde cu prețul ce va eși la mezat, între cari lucruri fiind și casa dumné-lui cu grădina ei, urmază, după cuprinderea mai sus numitei cărți de epitropie, a se da luminată porunca Măriei Tale către starostea de neguțători, ca să strige la mezat și cu prețul ce se va mulțămî Scufa epitropul să se vîndă, și bani să se dea la mîna sa, ca să urmeze cu dînșii după cartea de epitropie; însă din vîndarea tuturor acareturilor d-lui Constantin Dudescul să se scotă câte taleri 200.000 pentru înzestrarea flicelor dumné-lui, după hotărîrea ce este făcută de Măria Ta.

Radu Golescu Vel Ban, Barbu Văcărescu Vel Vornic.

1 «Epitropia evgheniților» pare că nu este destul de puternică ca să pue stavilă risipei averilor. În adevăr, cum mai sus vedurăm, Divanul, la 13 Februarie 1815, adresază din nou lui Ioan Caragea o «*anafora*», adică un raport, scris în limba greacă, prin care-l cere stăvilirea luxului în casele boeresci, ba și de obște. Divanul cere de astă dată legi somptuarii și, negreșit, urmăresce și acel scop de a împiedica clasele de jos să concureze cu boerimea în fast, în lux.

Codul nou de legi.

Lucrarea cea mai importantă din domnia lui Ioan Caragea, cu referință la justiție, este *Codicele* care e cunoscut cu numele acestui Domnitor:

. Iacă pitacul prin care, la 2 Octombrie 1816, a fost constituită o comisiune cu însărcinarea de a întocmi un proiect de codice de *pravilă*.

Cinstiților și credincioși boerilor ai Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete al străinilor pricină *Atanasie Hristopolu*, și dumné-ta biv Vel Clucere *Nistore*, sciută vă este dumné-vóstre rîvna ce avem Domnia Mea și trebuința ce este de a se întocmi aici în pămîntul domnescei Nóstre țeri o *pravilă* coprinďetőre desăvîrșit de tóte pricinile câte privesc la chinonia norodului, ca nici judecătorii să nu cerce discolie la hotărîrile ce au a face, nici ipotesiarii să nu cerce năpăstuirii la dreptul lor din vre-o întunecare sau nedeslușire a pravilelor, după care acéastă trebuință, măcar că dumné-ta Vel Logofete al străinelor pricină, precum și dumné-ta biv Vel Clucere Nistore, ați făcut în scris câte o întocmire de *pravilă*, care s'au vedut și de Noi, dar pentru ca să se facă cu desăvîrșită întregime și cu bună deslușire întru tóte, spre a se sci legiuit apoi prin domnésca Nóstră întărire

Asemenea două anaforale cu întăririi s'au făcut a se vinde la mezat și via ot Sirbeni sud Saac, dimpreună cu acel loc dimpotriva ei, i țigani de vatră ce se află la Dudesca i la Vitan și aici în Bucuresca, mai mult de 12 sălașe.

După pliroforia ce Ne dau dumné-lor veliți boeri printr'acéastă anafora, poruncim, staroste de neguțători, să vinďi prin mezat, după orînduială, acéastă casă, împreună cu împrejurimea i grădina ei, urmându-se și pentru banii înzestrării fetelor întocmai după porunca Domniei Mele ce este dată la altă anafora de mai nainte a d-lor veliților boeri. — 1814 Ianuar 7.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(*Cod. LXXVI, pag. 768.*)

și hotărîre, poruncim dumné-vóstre ca, orînduind într'adins un loc de adunare și luând împreună cu dumné-vóstre și pe dumné-luî Stolnicul Constantin i pe dumné-luî *Stolnicul Ioniță Bălăcénul*, să începeți a vă și adună cu toți la locul cel orînduit și, puind înainte-vă aceste Nouă de mări sus arătate ale dumné-vóstre întocmiri de pravilă, să urmați fără de contenire și pregetare a găsi prin adunare și din alte pravili și a chibzuî orî-câte veți socoti că sunt trebuincioase și destoinice, spre a aduce acéastă nouă întomire într'u întregime și bună ființă, adăogînd adecă câte vor fi lipsind și scoțînd câte vor fi de prisos; după care acéastă a dumné-vóstre chibzuire și întocmire în scădere sau adăogire, să arătați Domniei Mele rînduri, rînduri, practicele ce veți face în scris, ca să le teorism și să le chibzuim și înșine toate pînă la sfîrșit. Cerem însă de la dumné-vóstre cu de adinsul, ca să arătați totă rîvna și silința spre a săvîrși fără cătuși de puțină zăbavă acest lucru obștiei folositor, care privesce și spre a dumné-vóstre laudă. Tolco pisah gpd.—1816 Octombre 2.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV, fila 272.)

Din actul de sus se vede că bărbații însărcinați cu redacțiunea codicelui au fost: Atanasie Hristopolu, biv Vel Clucerul Nistor ilustrul jurisconsult, Stoln. Constantin și Stoln. Ioniță Bălăcénul.

Acéastă comisiune are de a studiă de aprópe proiectul de codice întocmit de Hristopolu și de Nistor.

Până în Februarie anul următor 1817 lucrarea comisiunii e gata. Atunci Domnitorul convócă o adunare obștască din toți boerii halea și mazili și Episcopi, ca să cerceteze lucrarea comisiunii, adunându-se în fie-ce Marți și Sâmbătă.

Iacă actul de convocare din 15 Februarie 1817:

*Pitac pentru a se strînge toți boerii halea și mazili și Episcopi
la un loc, de a întocmi pravila cea nouă.*

Prea Sfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneșeu Episcopi și dumné-vóstre cinstiți și credincioși boerilor veliți ai Divanului Domniei Mele halea și mazili. Din rîvna ce avem de a se păzi într'u toate o bună cumpănire și dreptate și mai vîrtos asupra pricinilor de judecăți (din a căroră hotărîri este atârnată fericirea sau ticăloșia fieș-căruia), îndemnați fiind Domnia Mea ca să întregim cât va fi prin puțință aici în pămîntul domnescei Nóstre țări mijlocul cel povătuitor la calea dreptății, adecă pravila coprîndătoare desăvîrșită și cu întreaga deslășire de toate pricinile câte privesc la chinonia norodului, ca nici judecătorii să nu cerce discolii la hotărîrile ce au a face, nici

ipotesiarîi la drepturile lor să nu sufere năpăstuirî din vre-o întune-care sau nedesluşire a pravilelor, de aceea încă din anul trecut, prin pitacul Domniei Mele, am orînduit într'adins pe dumné-lui Vel Logofétul al străinilor pricinî Atanasie Hristopolu şi pe dumné-lui biv Vel Clucerul Nistor, boeri cu sciinţă şi praxis la ale pravilelor, de aû întocmit acéstă pravilă, ce vi se va arătă de către dumné-lui Vel Logofétul de Téra-de-sus, care şi de Domnia Mea s'aû teorisit, s'aû chibzuit după cuviinţă cu de-amănuntul şi s'aû întocmit tótă coprinderea ei cu cea mai cuviincioasă orînduială şi întrégă fiinţă a dreptăţii, dar pentru ca nu cum-vaşi să fi rămas cevaşi nepomenit într'acéstă pravilnicescă întocmire, dându-se uitării ori de către Noi, sau de către întocmitorii săi, iată prin acest domnesc al Nostru pitac orînduim pe Prea Sfinţia Vóstră şi pe dumné-vóstre şi cu de adinsul poruncim, ca pe tótă săptămîna adunându-vă cu toţi la un loc, Marţea şi Sâmbăta, fără cătuşi de puţină pregetare sau prelungire, să urmaţi a o teorisi cu bună luare aminte şi, adăogînd verî-ce veţi găsi lipsă şi de trebuinţă a se mai întocmi, prin bună şi cuviincioasă chibzuire, să arătaţi Domniei Mele prin obştéscă anafora, ca chibzuindu-se şi de către Noi acele adăogiri, să dăm apoi cuviincioasă întărire şi hotărîre, spre cea desăvîrşită leguire a aceştîi pravilnicesci întocmire, fără de întărîdere, ca să o trimitem de a se şi tipări. Tolco pisah gpd. — 1817 Februarie 15.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét.

(Cod. LXXXVII, fila 15 v.)

În 16 Aprilie 1817 Domnitorul scrie din nou să se grăbescă lucrarea, prin un pitac către toţi boerii halea şi mazîli: «a da sfîrşit teoriei pravilei».

Se adreséză spre acésta către :

«Prea Sfinţia Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumneđeş Sfinţia Vóstră Episcopilor şi dumné-vóstre cinstiţi şi credincioşi boerilor veliţi ai Divanului Domniei Mele halea şi mazîli :

«Dumné-lui Vel Banul Radu Golescu.

- » biv Vel Banul Grigorie Brâncovénu, epistatul spătăriei.
- » Constantin Kretzulescu.
- » » Grigorie Ghica.
- » » Isaac Ralet.
- » Vel Vistier Barbu Văcărescu.
- » » Vornic Istrate Kretzulescu.
- » biv Vel Vornic Constantin Bălăcénu.
- » Vel Logofét Michalache Manu.
- » » Vornic Grigorie Bălénu.
- » biv Vel Vornic Constantin Samurcaş.
- » » Iordache Slătinénu.
- » » Teodorache Văcărescu.

«Dumné-luî biv Vel Vornic Constantin Caliarh.
 » » » Logofăt Constantin Dudesu.
 » » » Vornic Dumitrache Racoviță.
 » » » Logofăt Michalache Racoviță.
 » » » Logofăt Stefan Belu.
 » » » Vornic Petrache Ritoridis.
 » » » Logofăt Constantin Filipescu.
 » » » Scarlat Grădiștenu.
 » » » Ioan Știrbeiū.
 » » » Nicolae Golescu.
 » » » Iordache Golescu.
 » Vel Logofăt Alexandru Filipescu.
 » biv Vel Logofăt Fotache Știrbeiū.
 » » » Toma Kretzulescu.
 » » » Spătarul Nicolescu.
 » » » Hatman Grigorie Ralea.
 » » » Vistierul Ioan Moscu.
 » » » Grigorie Romanitis.
 » » » Vornic Pană Costescu.
 » » » Dumitrache Hrisoscoleū.
 » Vel Logofăt Atanasie Hristopulo.
 » biv Vel Aga Costache Rasti.
 » » » Clucerul Nistor.»

Acest apel nominal al acestuî «*sfat de obște*» iată cum este imprimat în josul anaforalei sale, propunând, la 9 Iunie 1818, tipărirea codiceluî:

«Al Ungro-Vlachiei Nectarie, Iosif Argeșiu, Constandie Buzău, Radu Golescu Vel Ban, Grigorie Brâncovenul biv Vel Ban, Constantin Kretzulescu biv Vel Ban, Grigorie Ghica biv Vel Ban, Barbu Văcărescu biv Vel Dvornic, Dumitrașco Racoviță biv Vel Dvornic, Istrate Kretzulescu biv Vel Dvornic, Constantin Bălăcenu Vel Logofăt, Michalache Manu biv Vel Logofăt, Grigorie Filipescu biv Vel Dvornic, Grigorie Bălenu biv Vel Dvornic, Iordache Slătinenu Vel Dvornic, Constantin Caliarh biv Vel Dvornic, Constantin Dudesu Vel Dvornic, Dumitrașco Racoviță biv Vel Dvornic, Constantin Filipescu biv Vel Logofăt, Michalache Racoviță biv Vel Logofăt, Ioan Știrbeiū Vel Dvornic, Petrache Ritoridis biv Vel Dvornic, Constantin Filipescu Vel Logofăt, Iordache Golescu biv Vel Logofăt, Alexandru Filipescu biv Vel Logofăt, Alexandru Ghica Vel Logofăt, Atanasie Hristopulo biv Vel Logofăt, Nicolae Văcărescu Vel Logofăt, Grigorie Ralea Vel Logofăt, Constantin Golescu Vel Hatman, Grigorie Romanitis biv Vel Vistier, Pană Costescu biv Vel Dvornic, Michalache Cornescu Vel Dvornic și Costache Rasti biv Vel Agă.»

Adunarea convocată cercetază proiectatul codice.

Aci o întrebare, care s'a agitat de multe ori în fața tribunalelor noastre: Când a fost promulgat codicele Caragea?

Din pitacul domnesc tipărit în fruntea codicelui românesc ar urma să dicem că încă în 1817 a fost promulgat acest codice.

Adevărat că lucrarea este aproape terminată în Aprilie 1817. Din următorul pitac se vede însă că Adunarea mai are încă de a desbate asupra proiectului:

Fiind-că de la dumné-lui Vel Logofătul de Țera-de-sus am luat Domnia Mea pliroforie că teoria pravilelor s'aũ săvîrșit, rămîind a se mai face chibzuire la vre-o câte-va însemnări de adaosuri, ce osebit ați mai făcut Prea Șfinția Vóstră și dumné-vóstre, și fiind-că în porunca Domniei Mele, ce este dată prin pitac de mai înainte, se coprinde ca cât mai în grabă să se dea sfîrșit teoriei pravilelor, ca unui lucru folositor obștei, și împotrivă vedem că s'aũ făcut prea multă întărziere până acum, de aceea poruncim ca negreșit să începeți a vè adunà cu toții Marțea sau Sâmbăta, la două césuri din zi, la domnésca Nóstră curte, și, puind tótă silința, fără mai multă zăbavă, să dați sfîrșit și chibzuirii ce este să mai faceți asupra acelor însemnări de adaosuri, căci îndestulă vreme este de când se prelungește. Tolco pisah gpd.—1817 Aprilie 16.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXXVII, fila 21.)

La concludsiunea că încă în 1817 lucrarea fu gata și codul promulgat stau împotrivă diverse acte.

Mai întâiu adunarea convocată pentru cercetarea codicelui nu presintă anaforaua lucrării sale decât în 9 Iunie 1818. Acastă anafora este cea următoare, publicată la finea codicelui imprimat:

Pitac la dumné-lui Vel Logofătul de Țera-de-sus, ca obștésca anafora cea pentru pravili să se tipărescă în pravilele ce s'aũ întocmit.

Cinstite și credincios boerul al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Țera-de-sus, fiind-că pentru pravilele, ce prin sfat de obște al părinților archierei și al dumné-lor boerilor s'aũ întocmit de Domnia Mea, Ni s'aũ făcut rugăciune prin obștésca anafora a Preaosfințiților și a dumné-lor, de la 9 ale acestei luni, ca să se tipărescă, de aceea poruncim dumné-tale, ca tipărindu-se trupurile pravilelor ce sunt scrise în limba românescă, să se trecă la sfîrșitul fie-căruia trup în parte și mai sus arătata obștésca anafora din cuvînt în cuvînt, împreună cu tóte iscăliturile ce se vèd într'insa, apoi să se dea mai sus numita anafora la sfînta Mitropolie, ca să stea acolo în păstrare dimpreună și cu acest domnesc al Nostru pitac, tolco pisah gpd.—1818 Iunie 22.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXXVII, pag. 78.)

vîrtutea (precum este sciut tuturor de obște), ca și la pricinele de judecăți să se păzescă dreptatea întru a sa întregime, vinându-se și deslușindu-se fără de părtinire cea adevărată ființă a fieș-căreia pricină din învăluirea a orî-ce fel de întîmplare ce ar puté ca să acopere adevărul și dreptatea, ca una ce numai printr'a sa neschimbată și neschimonosită ființă se pôte păzi datorîa buneî cuviințe a fieș-căruia către altul, din care se alcătuesce întru norod o fericită chinonie și petrecere. Acéstă dar a obșteî dorită și folositoare alcătuire mai cu adaos dorind-o Domnia Mea, după a oblăduirî datorîe, am întocmit prin sfat de obște (precum este sciut), cu destulă ostenélă, pravila ce este adunată din împărătescile pravilî i din pravilnicésca condică și din obiceiurile pămîntului ce s'aû urmat până acum, alcătuiud-o și deslușind-o după povățuirea dreptului cuvînt și cu bună orînduială, în cât aû fost prin putînță, care pravilă s'aû și dat în tipar, atât în limba romănescă, cât și în limba grecescă, și fiind-că acéstă bună întocmire urméză după cuviință a se pune și în lucrare, *de aceea hotărîm ca de la ȓi întăiîn a viitorului Septembre să se pue în lucrare și să începă tóte judecătóriile ȓerîi* a judecā pricinile după acéstă pravilă, de ale căreia trupurî tipărite poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țera-de-sus să se și împartă după însemnarea de mai jos arătată, însă astă una dată din cele grecescî, până vor sosi de la tipografia Rîmnicului din sud Vîlcea și cele romănescî, și atunci se vor împărți și dintr'acelea tot după acéstă însemnare. Iar pe de altă parte să se facă acum și domnescile Nóstre publicații, atât aici în politie, cât și prin tótă domnésca nóstră ȓeră, după coprinderea de mai sus arătată, iar prototipa ale acesteî pravilî, adecā cele douē trupurî scrise de mână în limba grecescă și altul în limba romănescă, care sunt adevărite cu însăși iscălitura și pecetea Domnieî Mele, să se dea a sta în păstrare la sf. Mitropolie. Tolco pisah gpd.—1818 August 9.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofét. (1)

(Cod. LXXVII, fila 340 v.)

(1) Trupurî

- 4 la sf. Mitropolie i la treî Episcopîi.
- 1 la Divanul dumné-lor veliȓilor.
- 1 la visterie.
- 5 la cincî departamenturî de aici, însă de șépte, de opt și criminalion, spătăria și agia.
- 1 la departamentul străinilor.
- 3 la Divanul Craioveî i departamentul de patru și criminalion de acolo.
- 100 la sfînta Mitropolie, ca să se afle.
- 17 la 17 județe.

Deci pe viitor se va sci de cei interesați, că data de la care co-

*Cărți legate ce s'aũ trimes cu pravilele pãmîntului la tôte județele;
s'aũ trimis și la Craiova, iar la Episcopiũ i la departamenturi
și la Mitropolie s'aũ trimes cu pitacele dumnê-lui Vel Logo-
fêtul i cu copie după pitacul, domnesc.*

Dumnê-vostre ispravnicilor ot sud sãnătate. Fiind-cã din începutul domnescei Nôstre oblãduirĩ, ce din dumneđeésca pronie Ni s'aũ încredințat asupra acesteĩ de Dumneđeũ pãzitã țerã, n'am conținut de apururea, nu numai de a cugetã, ci și în faptã de a pune orĩce am chibzuit cã privesce în parte și de obște spre bunã petrecere și fericire tuturor celor ce sunt sub a Nôstrã oblãduire, așjderea Ne-am silit după cuviințã din tãtã vîrtutea (precum este sciut tuturor de obște), ca și la pricinile de judecãți sã se pãzescã dreptatea întru a sa întregime, vinãdu-se și deslușindu-se fãrã de pãrtinire cea adevãratã ființã a fie-cãreia pricinĩ din învêluirea a orĩce fel de întîmplare ce ar putẽ ca sã acopere dreptatea și adevêrul, ca una ce numai printr'a sa neschimbatã și neschimonositã ființã se pãze datoria buneĩ cunoscințe a fieș-cãruia cãtre altul, din care se alcãtuesce între norod o fericitã chinonie și petrecere, acêstã dar obștieĩ de folos și doritã folositãre alcãtuire mai cu adaos dorind-o Domnia Mea, după a oblãduirĩ datorie, am întocmit prin sfat de obște (precum este sciut), cu destulã ostenelã, pravila ce este adunatã din împêrãtescile pravili i din pravilnicésca condicã și obiceiurile pãmîntului ce s'aũ urmat pãnã acum, alcãtuindu-o și deslușind-o după povãțuirea dreptului cuvînt și cu bunã orînduialã, în cãt aũ fost prin putințã, care pravilã s'aũ și dat în tipar, atãt în limba romãnescã, cãt și în limba grecescã, și fiind-cã acêstã bunã întocmire urmêzã după cuviințã a se pune și în lucrare, de aceea hotãrim ca de la ãi 'ntãiu a viitorului Septembrie sã se pue în lucrare și sã începã judecãtoriile țerii a judecã pricinile după acêstã pravilã a pãmîntului, din ale cãruia trupuri tipãrite sã se împartã, însã astã unã datã din cele grecesci, pãnã vor sosi de la tipografia Rîmnicului și cele romãnesci; iatã se trimite și dumnê-vostre una, după care întocmai sã aveți a fi urmãtori la pricinile de judecãți ce veți cãutã de la ãi 'ntãiu a viitorului Septembrie, precum poruncim mai sus, care pravilã dãndu-se sub îngrijirea și pãstrarea condicarului județului, sã nu fie volnici nici ispravnicii, nici judecãtoriĩ, nici alții nimeni a i-o luã de la mãnĩ, ci unde va fi trebuințã sã se aducã de condicar și iarãși de cãtre el sã se ieã, și condicarul dãnd adevêrințã de primire, sã trimiteți acea adevêrințã la logofetia Divanului, a sta în pãstrare; cum și cãnd se va întimplã a se schimbã condicarul, sã se facã teslim la cel nou condicar, asemenea cu adevêrințã; de care sã avem Domnia Mea însciințare, și fiți sãnãtoși.—1818 August 12.

Iar la Divanul Craiovei s'aũ fãcut cu acêstã deosebire adecã: ca la acele 5 județe i la departamenturi și la Episcopie sã se împartã de cãtre dumnê-lui Caimacamul.

(Cod. LXXXVII, fila 85 v.)

dicele Caragea s'a aplicat în țără fu cea de 1 Septembrie 1818. (1)

În vedere cu această punere în vigore a codicelui, Caragea dispune, cu pitacul domnesc ce dăm în notă:

a) Împărțirea la locurile arătate în lista din notă a câte un exemplar din pravilă, «însă astă una dată din cele grecesci, până vor sosi de la tipografia Rîmnicului din sud Vîlcea (2) și cele românesci, și atunci se vor împărți și dintr'acelea tot după această însemnare»;

b) «Să se facă acum și domnescile Nostre publicații, atât aici în po-litie, cât și prin totă domnăsca Năstră țără, după coprinderea de mai sus»;

c) «*Prototipa*», acestei pravile adecă cele două scrise de mână în limba grecescă și altul în limba românescă, «carî sunt adeverite cu însăși iscălitura și pecetea Domniei Mele, să se dea a sta în păstrare la sf. Mitropolie.» (3)

(1) On. d-l avocat Crătunescu a câștigat un frumos proces cu documentul meu, fixând data esactă a promulgării codului Caragea.

(2) Se pare că edițiunea condiceii de la tipografia «ot Cișmeua lui Mavrogheni» a fost pusă în lucrare numai după ce se vedu că edițiunea de la Rîmnic nu eră posibilă.

(3) Iacă pitacul domnesc și socotela exemplarelor împărțite în țără, ori date în păstrarea Mitropoliei:

Trupuri

4	la sf. Mitropolie i la trei Episcopii.
1	la Divanul dumné-lor veliților boeri.
1	la visterie.
5	la cinci departamenturi, însă de șapte, de opt, de criminalion, spătărie și agie.
1	la departamentul străinilor.
3	la Divanul Craiovei, la departamentul de patru și criminalion de acolo.
17	la 17 județe.
100	la sf. Mitropolie.
132	
1	pravilă grecescă scrisă de mână și întărită cu luminată pecetea și iscălitura Măriei Sale Prea Înălțatului nostru Domn.
1	pravilă grecescă tipărită.
1	anafora obștască prin care se rógă Măriei Sale a se tipări pravila scrisă, în lét 1818 Iunie 9.
1	luminat pitac cu lét 1817 Iunie 22, poruncitor către dumné-lui Vel Logofétul de Țera-de-sus, ca aceeași obștască anaforă să se tipărescă la sfîrșitul pravilei cu toate iscăliturile ce sunt

Nu este locul de a studia mai de aproape noul codice, care poartă numele lui Ioan Caragea. Operă a oligarchiei boeresci, ea a asigurat țăranului numai atâta dreptate, cât cu ea nu se aducea știrbire privilegiatei clase boeresci. Din capul locului, codicele stabilește clasificarea națiunii după *noroc*, iar nu după *drept*, în «*slobodî. robî și slobodîŝi*» (pag. 1). Femeii, din capul locului, i se negă orîce părăsire la interesele publice:

«Numai bărbații se fac boeri, judecători și ocârmuitori obștești.

«Numai bărbații se fac archierei, preoți și diaconî.»

Femeile sunt depărtate de toate cinurile politicescei stăpîniri și slujbe publice (cap a, pag. 1).

Cu deosebire este a se înferă din acest nou codice unele dispozițiuni de la cap. 6, unde se tracteză despre *clacă*. Art. 1 ȋice tendenȋios că claca este o *toemélă* între stăpânul moșiei și țăranul, care *e primit* de stăpân să ședă pe moșie. Cu asemenea dispozițiune țăranul nu mai are drept la *pămînt*, ci e numai *suferit* de proprietarul adevărat.

Dușmănoasă pentru țăran este și dispozițiunea de la art. 2, care declară *nul* și *neadmis* de lege acordul ce un proprietar de moșie mai omenos ar face de acum înainte cu țăranii săi, reducându-le din cele 12 ȋile de clacă, cum s'aũ redus pe la mănăstiri în domnia lui Mavrogheni și de atunci încôce. Noua legiuire are aerul de a nu încărca mai mult pe țăran decum s'a stabilit «*pontul*» prin urbariul lui Mavrocordat, căci art. 2 menȋine clacă de 12 ȋile. Imediat însă, în alȋi articoli, o adaogă sub diverse forme. Așă la art. 4 mai încarcă pe țăran cu câte o ȋi de arătură primăvara saũ tómnă; apoi țăranul va da un car cu lemne la Crăciun, cărându-l orî la moșia boerului, saũ anume la un loc cu depărtare de 6 césuri.

Prin art. 5 legea nouă transformă după bunul plac al moșierului claca în bani, socotind ȋiua câte 1 leũ.

în anafora, împreună cu pitacul, și să se dea în păstrare la sf. Mitropolie.

Acéstă mai sus arătată după luminată poruncă s'aũ primit în păstrare la Sf. Mitropolie.

Ioan Laȋcov Pitar.

80 adecă opt-ȋeci pravilî grecesci legate.

1 pravilă rumănescă scrisă cu mîna și pecetluită în toate foile cu pecetea gpd.

Aceste mai sus arătate, după luminat pitac gpd. s'aũ primit în păstrare la Sf. Mitropolie, împreună și cu pitacul domnesc. — 1818 Noembrie 29.

Ioan Laȋcov.

Prin art. 10 se desproprietăresce țăranul de via lui, dacă n'o lucrăză 4 ani.

Prin art. 11 și 12 se menține monopolul spirtóselor și al băcăniei pe séma boerului moșier.

Art. 13 stabilescă monopolul morilor în favórea moșierilor.

Art. 14 ridică țăranului dreptul de a vînă pesce în Dunăre, dacă nu va da ȑeciuélă proprietarului riveran. Număi în gârlele ce trec pe moșie póte pescuî țăranul fără ȑeciuélă.

În art. 16 se dispune că țăranul care móre fără de moștenitori este clironomisit, nu de stat, ci de stăpânul moșiei.

Dar apoi câte nu se ieă de la țăran după glăsuirea art. 16 -19! Din 20 vedre de vin ale țăranului, moșierul îi ieă una *domnėscă*. Din 10 clăi de grâu, orz, mei, i se ieă una de moșier; asemenea din 10 clăi de fîn. Din tot pogonul de porumb, țăranul e dator să aducă 4 banițe de porumb bătut, iar 8 cocoloși, cu banița de 22 ocale! Și în genere, va da ȑeciuélă din tóte cele-lalte produse ale muncėi lui, ne mai exceptând acum noua lege nici produsele grădinei orî ale viei țăranului. Ba ce e mai mult: tóte acestea țăranul e dator să le care cu carul sėu la casa boerėscă de pe moșie. Și încă tot nu ajunge: țăranul va mai fi obligat ca să plătescă câte 3 bani de fie-care stup de albine, câte 2 bani de fie-ce capră, érna și vara, și câte un miel și un leu de fie-ce turmă de oi, între Buna-Vestire și Sf. Gheorghe, și de fie-care stână brânză sau bani, după tocmélă, adecă la discrețiunea moșierului.

Un articol final, asupra căruia atragem atențiunea lectorilor noștri, este acela prin care se fac iarăși neterminabile procesele, putend apelă cel care perde un proces casarea sentinței judecătorești «la trei domnii». Acéstă revenire la o veche și rea procedere, care fusese înlăturată sub regimul muscălesc, va fi și ea o cauză de stingere, prin cheltuelile de judecăți, a multor sate de moșneni.

Urmărind acum deosebii actele din anii 1817—1819 referitóre la justiție, înregistrăm pe cele următóre :

1. Pitacul din 27 Martie 1818, prin care Domnitorul îndėmnă din noî la lucru harnic pe boerii divaniți, hotărîndu-le orele de lucru și cum că să nu se permiță intrarea în tribunal de ómenî străini proceselor, «*ca să nu se facă hazmodie*», și să dea precădere proceselor locuitorilor de pe afară, «*ca să nu ședă aici, perind în cheltuială*». Domnitorul ordonă ca procesele celor din Bucuresci să se caute în ordine cronologică..(1)

(1) Veđi actul în cod. LXXVII, fila 219.

2. O importantă dispozițiune se ieă în 8 Iulie 1815: Domnitorul hotărêșce inamovibilitatea logofetilor al treilea de la departamenturî din Bucurescî. Désa schimbare a judecătorilor de la aceste instanțe făcû necesară permanerea la ele a logofetului al treilea, care așă represintă continuitatea la judecatorie și eră singurul în stare să scie când și ce s'a hotărît în anumite cauze. (1)

3. Nemoralitatea se întinsese tot mai mare în societate. Sub înurîrirea fatală a ocupațiunii rusescî, legăturile familiei erau pe ȓi ce treceă tot mai relaxate.

Ion Ghica ne spune că însuși Domnitorul nu prea ținea sémă de cînstea căsătoriei. Deși însurat, lui îi plăcea femeile tot așă de mult cât și fiului său, lui Beizadea Costache Caragea. Și acesta va fi căsătorit cu Domnița Ralu Moruzi, ceea ce nu-l va împedica să-și urmeze înainte cu vechia deprindere de a duce scandalul în casele boerescî, ba și neguțătorescî. Caragea Vodă, după cum ne spune I. Ghica, când puneă ochiul pe câte o nevastă, trimiteă pe bărbatul ei într'o slujbă depărtată, la trebuință îl surghiuniă și apoi . . . restul se înțelege.

De altă parte Beizadea Costache, «tîner frumos», nu aveă altă ocupațiune decât a cătă să scôtă din fire cucónele cele tîner și plăcute. El se înhăitase cu câți-va feciori de boeri și bătea mahalalele ȓiua și nóptea. Odată, fiind urmărit de bărbatul uneia din conchistele sale, cu care se preumblă în trăsură, și vedêndu-se strîmtorat de aprópe, scóte pistolul și trage să împusce pe soțul trădat. Glonțul însă înemeresce în unul din caii lui. Calul cade din ham și beizadéua scapă cu chica topor. A doua ȓi femeia adulteră eră isgonită de sub strêșina conjugală și locuitorii improvisară cîntecul :

C.... ai fost, c.... să fi,
La mine să nu mai vi!

E de mirare că, după ce spiritualul autor al *Scrisorilor* amintesc asemenea fapte, adaoge a ȓice că : «pe vremea aceea nu eră lucru lesne de a fi galant și nu fie-cine îndrășniă a face curte». (1)

Dacă protopopii nu mai puteau ștrefui pe femei, ca pedépsă după păcătuire, Ioan Caragea cređu util — spre moralisarea familiei — să dea un decret, prin care să reguleze pedépsa pentru femeia saă bărbatul abătut de la datoriile conjugale. Nu atât pedepse personale, cât

(1) Veđi actul în cod. LXXVII, fila 219.

(2) *Scrisori* de I. Ghica, Bucurescî 1884, pag. 35.

perderi materiale, din zestre, prevede noua dispozițiune contra femeilor necinstite. (1)

4. In 23 Decembrie 1815, Ioan Caragea dă un nou nizam fixând cine are de a plăti spesele de judecată, «*dani-spesele*». Nizamul dispune:

1) «Orî-ce judecător la hotărîrea sa, să poruncască celui ce a ră-

(1) Iacă chiar aci acésta dispozițiune:

Proces de căsnicie pentru nevastă și bărbat cari nu petrec cinstit și căsnicesce.

Preaosfinția Ta Părinte Mitropolit, iubitorilor de Dumnezeu Episcopi, cinstiților și credincioși veliți boeri ai Divanului Domniei Mele. Că sunt datorî cei după lege luați în căsătorie a avé unul către altul de o potrivă dragoste și credință și între dinșii, însă bărbatul a fi cu ot-cârmuirea și muierea cu supunerea, acésta și firea o învață și legea îi povătușce și însăși adevérata credință după dumnezeésca poruncă ne învață, ca nisce lucruri sfinte și de folos la cei însoțiți, și că de o potrivă dreptate dobândește bărbatul cât și muiera pentru legiuita lor însoțire, și Preaosfinția Ta și dumné-vóstre o sciți fôrte bine în tóte dîilele judecând, cum și Domnia Mea în domnescul Nostru Divan, fieș-cărnia dându-i dreptățile legiutei însoțiri, avênd povață pravilele împê-rătesci și întocmirile pravilnicescei condiți, dar că pravila care și dumné-vóstre o sciți, precum îndreptéză pe cei ce vețuese în tótă vieța lor cinstit și cu credință și fie-căruiă îi dă folosul legiuitei însoțiri, așa îi și lipsesce de acele folosuri și mai vîrtos îi supune la învinovățiri, când nu-și vor păzi îndatorata lor cinsté și credință unul către altul, abătêndu-se fără de muștrarea cugetului la fapte necuvi-óse, după cum vedem pravila acésta și la alte rele urmări păzindu-se și urmându-se asupra muierilor și mai vîrtos asupra celor ce merg spre al doilea căsătorie până a nu-și împlini anul jălei, păgubindu-le de tot folosul celor lăsate cu diată; numai pentru o necuviinciosă faptă a curviei muierilor celor cu bărbați, nici păzindu-se vedem, nici urmân-du-se după tótă puțința, ci încă unele dintr'însele vrednice fiind de osîndă, pentru că nu păzesc cele cuviincioase ale cununiei, socotind că aũ tot acele drepturi ca și cele ce păzesc și cinstesc înțelepciunea, fără de sfială aũ îndrăsnit a se ivi și cu jălbi, cerênd folosurile cununiei, lipsă de zestre și cheltuială de hrană, în vreme ce pravila, ca pe nisce prea-curve le depărtéză nu numai de tot folosul cununiei, ci însuși de zestrea lor, supuindu-le și la alte mai mari învinovățiri, care a lor împotrivă și fără de rușine urmare ne mai putêndu-se suferi de acuin înainte, cu a nu se pedepsi acest fel de muieri preacurve, ci precum la cele-lalte rele urmări ale lor se păzesc pravila și li se pune în faptă osînda, așa ca un lucru trebuincios judecăm osînda și pedépsa ce este orînduită împotriva preacurviei; drept aceea legiuim, și măcar deși este mai cu scădere acésta din cât poruncesc pravilele, dar mai

mas de judecată, ca să plătească toate cheltuelile ce s'aũ făcut în judecată. (Leg. împăratăscă, cap. 9.)

«Acele sunt cele ce se dic *nemțesce* (!) *dani-spese*.»

2. Judecătorul, de va găsi pe pîrît, nu ca un minciunos judecându-se, ci ca pentru lucru de care are îndoială în adevăr, acela scapă de osînda cheltueleî judecății.

3. Când cine-vași se va duce la altă judecătorie afară din eparchia sa și pîrîșul nu va da sfîrșit judecății, saũ nu va puté dovedi pîrile ce aũ făcut, acela se cuvine, ca un pîrîș minciunos, să cerce pedépsa fiscală și să plătească tóte cheltuelile ce aũ făcut pîrîtul în judecată saũ pe drum. (1)

5. În anul 1816 Ioan Caragea reînnoesce, la 5 Febr., circulara către veliții boeri, îndemnându-i să vină regulat la Divan. Dacă vèd că aũ de căutat prea multe procese, să vină ei și după amédă, nu numai în órele matinale.

Câte-va luni după acésta, la 22 Aprilie 1816, Ioan Caragea ordonă să se începă Divanul la 1 oră din ȝi (6 ore de diminétă).

6. În anul acesta se aplică cu mai multă stăruință în justiție fatala

cu drept și mai cu folos fiind către neînfrînarea și nepedépsa acestor fel de muieri, hotărîm ca de acum înainte, trăgându-și bărbatul soția lui în judecată cu nume de curvă și o va dovedi într'acést chip, acea muier, spre pedépsa vinei ei, să se trimită la mănăstire de călugărițe în soroc de un an, iar nu de doi, precum poruncesc pravilele, și bărbatul, într'acéstă vreme, de va vreă să-și mai ieă muier, ca un bărbat pe soția lui, slobod este, dar de nu va vreă și cu cuvînt drept va cere carte de despărțire, să nu aibă a câștigă tótă zestrea precum poruncesc pravilele, ci numai lipsa, care se înțelege a-i da zestrea numai câtă se află și după cum se va fi aflând, iar pentru lipsa zestreî și exoprica să nu se îndatoreze bărbatul la plată, ci acea lipsă să o plătească muier, spre osîndă și să fie câștig bărbatului, de nu vor avé copii, iar avênd copii, să se păstreze ca un amanet pe numele copiilor; iar osînda bărbaților, când vre-o muier va trage în judecată pe vre-unul, după cum coprinde pravilele, să fie tot aceea precum poruncesc și s'aũ urmat până acum; pentru aceea poruncim dumné-tale Vel Logofete de Téra-de-sus, după ce se va trece în condica Divanului acéstă întocmită poruncă a Domniei Mele, să o cetesci într'auđire la dumné-lor veliții boeri, apoi să se trimită copii după dînsa la departamenturi și la isprăvnicaturî i la Divanul Domniei Mele din Craiova, spre a se face cunoscută la tóte judecățile, ca după acésta de acum înainte să îndrepteze judecățile și anaforalele de câte-orî se va înțimplă acest fel de pricinî între bărbat cu muier.—1815 Septembre 25.

(Cod. LXXIV, fila 225.)

(1) Veđi actul în cod. LXXIV, fila 233.

intervenire a dragomanilor Consulațiilor în judecarea proceselor dintre pămîntenî și sudiți. Deja sub administrațiunea rusescă, la 1808 Ianuarie, se recunoscuse Consulilor dreptul de a asistă cu un staroste la procesele supușilor lor. La 12 Maiu 1816 Domnitorul scrie lui Aga, Spătarului și la criminalion, ca de-apururea să vestescă pe Consulul respectiv de câte-orî are a judecă un supus străin cu un pămîntean. (1)

Cunoscute sunt gravele consecințe ce au suferit ambele Principate din asemenea aplicare în ele a convențiunilor consulare ale Turciei cu Puterile europene. Numai sub Cuza-Vodă putu scăpa țera de asemenea situațiune detestabilă.

7. O altă dispozițiune din 1816 este aceea relativă la *falimente*. Se înmulțiseră falimentele frauduloase într'un mod care amenință piața și îngreuiă relațiunile țerii cu străinătatea. Ioan Caragea, de sigur provocat de legiștii țerii, instituî, la 23 Maiu 1816, o comisiune compusă din starostele de neguțători și din 5 comercianți, cu îndatorirea ca ei să cerceteze «în frica lui Dumnezeu, fără cătuși de puțină *voie veghiată*, după canónele orînduelei negușitoriei, din ce pricină și ce pagubă mare au cercat, de au mofluzit» individul, care prin jalbă la Vodă se declară falit? Cu acest mijloc Caragea crede că va împiedică frauduloasele falimente. (2)

8. Din 10 Iulie 1816 avem de la Ioan Caragea o dispozițiune cu re-

(1) Iată acest act fatal :

Pitac la Spătar, ca, când va avé vre-un sudiț judecată, să dea de scire și la Consulatul său.

Poruncim Domnia Mea dumné-tale Vel Spătare, ca de acum înainte, când vei prinde vre-unul din sudiți, veri al căruia Consulat de aici, la vre-o faptă netrebnică și se va aduce la judecata departamentului spătăriei, spre a i se cercetă pricina și a se judecă, îndată să se dea de scire la Consulatul său, ca să se orînduiască om și din partea celui Consulat de a veni să fie față la acea cercetare a judecății. Tolco pisah gpd.—1816 Maiu 12.

(Cod. LXXIV fila 246.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Asemenea pitac s'au făcut și la agie și la criminalion.

Fiind-că unii din cei ce metalirisesc neguțătorii, rău năraviți fiind și cu cuget viclean asupra creditorilor, se arată de faliți fără a dovedi vre-o pricină destoinică și priimită dreptății, cu care acest mijloc păgubesc pe o mulțime de ómenî de dreptul ce au a luă de la dînșii,

ferință la dote. Fiind-că s'a întâmplat adesea că, bărbatul înstrăinând din averea imobiliară a soției sale, în urmă ea și-a revendicat acea avere, de aș rămas păgubași cumpărătorii, Caragea hotărăse că pe viitor vîndarea din dotă făcută cu consimțămîntul soției și sub iscălitura ambilor soți pe zapisul vîndării, înaintea vre-uneia din judecătoriale pămîntuhî, ori la isprăvnicatul județului de reședință a vîndătorilor, nu mai pôte fi stricată de soție sub cuvînt că lucrul vîndut i-a fost dotal. (1)

9. O specie de moratorium în favórea unei cocóne.

Măcar că dreptatea nu caută la sărac și la bogat, dar după pliroforia ce ne dau dumné-lor veliți boeri printr'acéstă anaforă că jăluitoarea se află într'acest fel de sărăcie, în cât, de se va îndatoră a-î plăti și dobânda, i se face o lipsă simțitoare, ne mai avînd altă nădejde de a-și agonisi hrana vieței, și creditorilor un prea puțin folos, iar ertându-i-se dobânda, ei i se face un simțitor ajutor și creditorilor prea puțină pagubă, drept aceea, milostivire făcînd Domnia Mea asupra jăluitoarei, poruncim și hotărîm ca numai capetele să plătescă creditorilor săi, iar de dobîndă să fie apêrată.—1813 Iulie 15.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă alăturată jalbă a d-nei Zoiței Brezoiancăi, am făcut cercetare și precum jăluesce așa

care acéstă viciénă și păgubitoare urmare a unora ca aceștia ne mai putîndu-o suferi Domnia Mea a rămîne și de acum înainte nepusă la nizam și bună orînduială, iată orînduim pe dumné-ta staroste de neguțători, i dumné-ta chir Ioane Scufa, i dumné-ta chir Gheorghie Sachelarie, i dumné-ta chir Teodosie Vrana, i dumné-ta chir Răducane Nicolau și dumné-ta chir Andreiș Papazoglu, ca de acum înainte verî-care va da jalbă de mufluzlic către Domnia Mea, fiind-că că aș a se orîndui acele jălbî în cercetare-vă, să aveți a vă adună cu toți și a face scumpă cercetare în frica lui Dumneșeu, fără cătuși de puțină voie-veghiată, după canónele orînduelei neguțătoresci, din ce pricină și ce pagubă mare aș cercat de aș mufluzit, ca să se dovedescă și să se alégă cei ce cu cuviincioase pricinî și primite dreptăți se arată de mufluzi și cei cari numai din rîutatea lor, cugetînd viclenie spre paguba creditorilor, și făcîndu-Ne arătare în scris, să dăm apoi Domnia Mea cuviincioasă hotărîre. Tolco pisalı gpd.—1816 Mai 23.

(Cod. LXXIV, fila 249.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

(1) Veți actele în cod. LXXIV, fila 257 și 262.

este adevărul, că se află la multă scăpătăciune, ne mai având alt nimic decât o casă aici lângă biserica Sf. Ilie, pe locul Mitropoliei, cum și datore este talerî 11.410 capete, ci pentru sărăcia ei, *fiind jupunescă evghenită* și cădută la atâta scăpătăciune, să te milostivesci Măria Ta asupra sa, a da luminată poruncă ca de dobândă să nu o supere creditorii, ci să se mulțămescă a-și lua numai capetele, spre a-i rămâne și dumné-ei ôreși-ce din prețul vîndării casei ajutor la sărăcia sa, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1813 Iunie 23.

Radu Golescu Vel Ban, Dunitrache Racoviță Vel Vornic, Istrate Kretzulescu Vel Vornic, Iordache Slătinénu Vel Logofăt.

10. Diverse acte posedăm, începînd de la luna Decembre 1812, pentru numirea de judecători la diverse departamente și de condicari, cum și de diverși logofeți. Aceste acte, ce le dăm în note, pot arăta că în genere personalul judecătoresc eră ales mai mult dintre pămîntenii și anume din boerii de clasa a doua. Intre condicari găsim numit și un Ghica, ceea ce probéază importanța acestui post. (1)

(1) *Carte de judecător la departamentul de criminalion ot Craiova.*

Dat-am domnésca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la departamentul criminalion ot Craiova, ca dimpreună cu cei-lalți boeri judecători de la acest departament să aibă a căută trebile de judecăți ale vinovaților de acolo cu sîrguială, nelipsind de la departament, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, cu arătarea capetelor, spre a-și afla fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare păgubașii la departament; urmînd după bunăvoința Domniei Mele întru tot fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobîndi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă, când se va arăta nedrept judecător, orî lenevind-se la datoria slujbei sale, orî făcînd hatîruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea cinstite și credincios boerile al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghiropule, Caimacamule al Craiovei, i dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, să sciți pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de judecător la acest departament, i saam receh gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17 v.)

Carte de judecător la Divanul Craiovei.

Dat-am domnésca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la Divanul Craiovei, ca dimpreună cu dumné-lui Caimacamul și cu dumné-lor boerii judecători ai Divanului de acolo să aibă a căută pricinile de judecăți ale norodu-

11. Importanța logofeților de al treilea se poate vedea din trei chrisóve

lui, atât cele ce sunt orînduite de aici cu porunca Domniei Mele, cât și cele ce vor veni cu jalbă la Divanul de acolo, cu sirguială, nelipsit păzind la Divan, silindu-se pentru dreptate a face hotărârile după pravilă, spre a-și afla fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și pierde vremea lor cu îndelungată așteptare la Divan; urmând după bunăvoința Domniei Mele întru toate fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă, când se va arăta nedrept judecător, ori lenevind-se la datoria slujbei sale, ori făcând hatîruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstit și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Vistier Gheorghe Arghirópule, Caimacamule al Craiovei, să sciți pe mai sus numitul Domniei Mele de judecător aici la Divanul Craiovei, i saam rezech gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17.)

Carte de judecător la departamentul de patru ot Craiova.

Dat-am domnésca Nóstră carte pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la departamentul de patru ot Craiova, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători de la acest departament să aibă a căuta pricinile de judecăți ale norodului, câte li se se va orîndui în scris de către dumné-lui Caimacamul Craiovei i de către dumné-lor boerii divaniți, cu sirguială, nelipsit păzind la departament, silindu-se pentru dreptate a face hotărârile după pravilă, spre a-și afla fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și pierde vremea lor cu îndelungată așteptare la departament; urmând după bunăvoința Domniei Mele întru toate fără de cusur și arătându-se cu slujbă vrednică, va dobândi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă, când se va arăta nedrept judecător, ori lenevind-se la datoria slujbei sale, ori făcând hatîruri, sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstit și credincios boerule al Domniei Mele biv Vel Bane Gheorghe Arghirópule, Caimacamule al Craiovei, i dumné-vóstre boerilor divaniți de acolo, să sciți pe mai sus numitul boer al Domniei Mele de judecător la acest departament, i saam rezech gpd.—1812 Decembre 26.

(Cod. LXXV, fila 17.)

Pitac prin care s'aú orînduit judecător Slugerul Nicolae la departamentul (sîc) spătăriei.

Printr'acest domnesc al Nostru pitac orînduim Domnia Mea, după alegerea dumné-lui Vel Spătarului, judecător la departamentul spătăriei pe Slugerul Nicolae, în locul Slugerului Gheorghe Artino, ce aú fost până

ce s'au făcut pe la departamentele din Bucuresci sub iscălitura Domni-

acum; drept aceea îi poruncim, mai sus numitule judecător, să îmbrățișezi împreună cu cel-lalt judecător treba judecăților ce se orînduesc la acest departament, căutându-se cu bună orînduială, cu dreptate și fără de zăbavă, prin scirea dumné-lui Vel Spătarului, ca să vă fie slujba plăcută, căci împotriva urmând, nu veți ave cuvînt vreauic de îndreptare înaintea Domniei Mele.—1812 Decembre 7.

Asemenea pitac s'au făcut și pentru cel-lalt boer, de la Măria Sa Vodă.

(Cod. LXXIV, fila 7 v.)

Pitar Costache Calistrat.

(Pecetea gpd.)

Pitac ca să se lipsescă din judecătorie Slugerul Artino, ca un nevrednic.

Dumné-ta Vel Logofete de Téra-de-sus, fiind-că Slugerul Gheorghe Artino, ce eră orînduit judecător la departamentul spătăriei, s'au arătat și s'au dovedit nevrednic și nedestoinic la datoria slujbei sale, neavînd cuviincioasa sciință la trebile judecăților cari urmăză a se teorisi de un judecător fără de cătuși de puțină părtinire și cu deplină sciință, de aceea poruncim Domnia Mea, ca negreșit să se lipsescă numitul de la acel departament. Tolco pisali gpd.—1813 Martie 1.

(Cod. LXXIV, fila 13.)

Vel Logofăt.

Carte legată la ispravnicii din sud Teleorman, de a scôte din condicărie pe Sandul III logofăt și în loc să pue pe Ioan Florul.

Dumné-vostre ispravnicilor ot sud Teleorman, sănătate. Fiind-că după arătarea ce Ne-au făcut cinstit și credinciosul boerul Domniei Mele dumné-lui Vel Logofătul de Téra-de-jos, i din însciințarea ce Ne-ați trimis dumné-vostre și din jalba ce Ne-au dat Ioan Florul Ne-am pliorisit Domnia Mea că cu adevărat acel Sandul III logofăt a ținut și judecătoria și condicăria acelui județ pe acest următor an, de la Ianuarie și până acum, înșelând pe jăluitor, pentru aceea dar poruncim Domnia Mea să i se ieă acum cartea de condicărie de la mână și să se dea la mâna lui Ioan Florul, rămîind pîrîitul numai cu judecătoria, care și aceea cu milostivire i s'au lăsat de către Domnia Mea, ci așa veți urmă dumné-vostre cu dinșii de acum înainte, metalirisind pe unul condicar și pe altul judecător, și fiți sănătoși.—1813 August 5.

(Cod. LXXIV, fila 79 v.)

1813 Noembre 3. Pitac către dumné-lui Vel Logofătul de Téra-de-sus, prin care se orînduesce judecător la departamentul de șapte Teodorache Cloșcă biv III logofăt, în locul Slugerului Constantin Grecenu, ce au murit.

(Cod. LXXIV, fila 92 v.)

torului și a tuturor boerilor, chrisóve prin carî acești funcționari din

Fiind-că judecătorul la Departamentul de opt în locul Paharnicului Fotino am orînduit Domnia Mea pe Ioan Macri, cu léfă pe lună talerî patru sute, să aibă dar numitul a urmă cu pază la departament, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători să caute pricinile judecății ce se vor orîndui de către Domnia Mea și să le facă alegere după dreptate; prin care poruncim dumné-tale Vel Logofete de Țéra-de-sus să-i dai povățuirile cele cuviincioase, făcându-l cunoscut și la Visterie, spre a se așeză la catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1815 Iulie 8.

(Cod. LXXIV fila 208.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-tale Vel Logofete de Țéra-de-sus, fiind-că la departamentul de opt am orînduit Domnia Mea judecător pe Vătaful Scarlat Lambrino, ce aū fost tot la acest departament, în locul Medelnicerului Caclica, ce aū murit, care are să aibă și îngrijirea departamentului, precum eră și răposatul Medelnicer încărcat, și să urmeze căutarea judecăților ce se orînduiesc de către Domnia Mea fără de pregetare, dându-i și dumné-ta povățuirile cele cuviincioase și să faci cunoscut la Visterie a se așeză la catastihul lefilor.—1814 Iulie 10.

(Cod. LXXIV, fila 131 v.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Asemenea pitac s'aū făcut tot la departamentul de opt, că s'aū orînduit judecător în locul Vătafului Lambrino Aleco Muhurdar.

Fiind-că la departamentul criminalion am orînduit Domnia Mea judecător pe Medelnicerul Constantin Oțel, în locul Medelnicerului Mateiū Grecénu, cu léfă pe lună 130, i-am dat dar la mânilor lui acest domnesc al Nostru pitac, ca să fie cunoscut de judecător la acest departament, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să-i dai cuviincioasele povățuiri, făcându-l cunoscut și la Visterie, ca să se așeze în catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1815 Iulie 30.

(Cod. LXXIV, fila 212.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

Pitac prin care s'aū orînduit acum judecătoriū la departamentul de opt i de șapte, făcându-se pe al fieș-căruia nume pitac cu léfa ce este orînduit.

Fiind-că la departamentul de am orînduit Domnia Mea judecător pe cu léfă pe lună talerî . . . i s'aū dat acest

magistratură urmază să fie înamovibilă, «statornică în totă viața lor,

domnescul Nostru pitac, spre a fi știut și cunoscut de judecător la acest departament, ca dimpreună cu dumné-lor cei-lalți boeri judecători să urmeze cu pază la departament pentru căutarea pricinilor de judecăți ce se orînduesc de către Domnia Mea, a le cercetă cu scumpătate și a le face alegere după dreptate, ca să-și dobîndescă cel năpăstuit îndreptarea sa, fără de a se zăbovi cei cu pricinile, spre a-și pierde vremea în zădar, și dumné-ta cinstite și credincios boerul al Domniei Mele Vel Logofete de Țera-de-sus să-și dai povățuirile cele cuviincioase, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Visterie de a se așeză la catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1814 August 1.

Departamentarii de opt cu lefile lor.

<u>taleri</u>	
150	Serdarul Nicolae Serenli.
150	Medelniceru Costacopulo.
100	» Nicolae Roșca (Pitarul Andonache 1815 Maiu 1).
100	» Broștenu.
120	II Postelnic Cozonea.
100	Aleco Muhurdu (în locu-î s'aû rînduit Paharnicul Fotino cu pitacul dumné-lui Vel Logofet).
90	Vătaful Scarlat Lambrino.
80	Șătraru Stavri (s'aû rînduit Aleco Figa Vătaf, 1814 Octombre, cu léfă taleri 100 pe lună).
45	III Logofet Ghica și condicar.
<u>935</u>	
150	Stolnicul Dumitrache Stefan (1814 Decembre 1, Paharnicul Nicolae Scopelitis).
1085	Stolnicul Dumitrache iar s'aû rînduit prostichiu cu léfa ce aû avut. 1814 Octombre 30.

Departamentul de șapte.

<u>taleri</u>	
150	Stolnicul Nicolae Crețenu (1815 Dechemvre 1, s'aû orînduit în locu-î Panaiot Capu Oglanu cu taleri 150 léfă pe lună).
120	Slugerul Gheorghe Artino.
100	Teodorache Cloșcă.
100	Serdarul Stroe.
80	Constantin Dănciulescu.
80	Dumitrache Halepliu zet Medelniceru Prala.
80	Toma Sefendache.
45	III Logofet Ioniță și condicar.
<u>735</u>	
100	Serdarul Ianache Politimos, 1814 August 8 prostichiu.

neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită». Pe

Departamentari cu lefile lor, de la criminalion.

Fiind-că la departamentul de criminalion am orînduit Domnia Mea judecător pe cu lăfă de talerî . . . , pe lună, i s'au dat acest domnescul Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, ca dimpreună cu dumné-lor cei-lalți boerî judecătorî să urmeze cu paza la departament pentru căutatul pricinelor de *englimatica* și altele ce se orînduesc de către Domnia Mea, făcându-le hotărîrile după pravilă, și să nu zăbovescă cercetările, spre a-și dobândi cel năpăstuit îndreptarea sa, iar cel vinovat osînda, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Téra-de-sus să-î dai povătuirile cele cuviincioase, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Vistierie, de a se așeză la catastihul lefilor.—1814 August 1.

talerî

- 200 Stolnicul Costache Pripîtoiū.
- 150 Medelniceru Ianache Șterian.
- 180 » Mateiū Grecénu.
- 150 Slugerul Toma Comino.
- 150 Gheorghe Lehliu (Șătrarul Stavri, Iulie 1, cu lăfă de talerî 90 pe lună).
- 90 Slugerul Nicolae Antoniu (în locul lui Antoniu s'au orînduit Serdarul Atanasie, cu lăfă talerî 100 pe lună, August 1).
- 915 împreună cu talerî 45 ai Logofetului.

Departamentariî spătăriei și agiei, tot asemenea.

Fiind-că la departamentul spătăriei am orînduit Domnia Mea judecător pe dumné-lui Paharnicul Nicolae Scopolitis, cu lăfă pe lună talerî 200, i s'au dat acest domnescul Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, ca împreună cu celă-lalt judecător să caute pricinile ce urmăză după orînduială a se căută la acest departament, silindu-se de a face cercetările cu scumpătate, spre a-și dobândi cel năpăstuit indestularea, nezăbovindu-se ipotesiarî, spre a-și perde vremea lor în zadar, și dumné-ta cinstit și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Téra-de-sus să-î dai povătuirile cele cuviincioase, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faceți cunoscut și la Visterie de a se așeză la catastihul lefilor.—1814 August 1.

talerî

- 200 Paharnicul Nicolae Scopolitis (1814 Decembre 1, în loc s'au rînduit Stolnicul Ioan cu lăfă de talerî 200).
- 100 Proin Céuș Gheorghe al agiei.

lângă inamovibilitatea acestor impiegați, ei se scutesc de havaeturi

La agie.

taleri

- 250 Paharnicul Fotino (în locu-î s'aŭ rînduit Aleco Muhurdaru, 1815
Ianuarie 1, cu pitacul dumné-luî Vel Logofêt).
- 150 Slugerul Constantin Otopénu.

(Cod. LXXV, fila 112 v.)

S'aŭ dat acéstă domnéscă a Nóstră carte luî Constantin Dărăscu, pe carele, după alegerea dumné-luî Vel Logofétuluî de Țéra-de-sus Michalache Racoviță, l'am făcut Domnia Mea condicar departamentuluî de șapte, decî să aibă și el privileghiul carele aŭ și cei-lalți logofeți ai Divanuluî Domniei Mele, adecă să fie apêrat, atât el, cât și tótă casa luî, de rîndul dăjdiilor Vistieriei, i de alte angariî și podvedî, cum și drepte bucatele luî scutite și apêrate, stupi i rîmători de dijmărit și vinul ce-l va face în viile luî de vinăriciū, precum și o cârciumă să ție în orașul Bucurescilor scutită și apêrată de fumărit, de căminărit, de vamă, de vinul domnesc i de ortul vătășesc și de tôte angariile și dările ce vor eși pe pivnițe și cârciumi, asemenea să ție lude unul om fără pricină de dajdie, pentru poslușania casei sale, care și acela să fie apêrat de rîndul dăjdiilor Vistieriei, pentru care și poruncim Domnia Mea la toți câți se cuvine, ca pentru tôte câte se coprind mai sus întocmai să fiți următori, că așa este porunca Domniei Mele; i saam receh gpd.—1816.

(Cod. LXXV fila 163.)

Fiind-că la departamentul de șapte am orînduit Domnia Mea judecător pe dumné-luî Căminarul Costache Manu în locul răposatuluî Sluger Gheorghe Artino, s'aŭ dat dar la mănile sale acest domnesc al Nostru pitac, spre a fi sciut și cunoscut de judecător la acest departament, unde să urmeze atât după datorie-și, ca împreună cu cei-lalți boeri judecători să caute pricinile de judecăți ce se orînduesc de la Divanul Domniei Mele, cercetându-le cu scumpătate, făcându-le alegere după dreptate, ferindu-se de cea mai puțină voie veghiată a nu face către ipotesiarî și silindu-se în tot chipul a se da săvîrșire judecăților fără zăbavă, ca să nu cheltuiască ipotesiarîi aici cu prelungirea; de aceea poruncim Domnia Mea dumné-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele Vel Logofete de Țéra-de-sus să dai povățuirile cele cuviinciose, îngrijind de a nu se face vre-un cusur, și să-l faci cunoscut și la Visteria Domniei Mele, spre a se așeză la catastihul lefilor. Tolco pisah gpd.—1816.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofêt.

(Cod. LXXIV, fila 263.)

către Marii Logofeți. Se regulază și taxa condicărului de la anaforalele de judecăți. (1)

Pitac către dumné-lui Vel Logofetul de Téra-de-sus, ca să orînduiască un logofetel dintr'ai Divanului a fi la departamentul străinilor pricinî.

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele dumné-ta Vel Logofete de Téra-de-sus, fiind-că de la dumné-lui Vel Logofetul al străinilor pricinî am luat Domnia Mea pliroforie că la acel departament s'au înmulțit pricinile de judecăți i alte trebî ce se mai caută acolo, și nu pôte să le apandisescă pe tôte și să le săvîrșescă numai logofetul ce este orînduit, de aceea poruncim dumné-tale ca din logofeții Divanului să se dea unul ajutor pe lângă logofetul numitului departament, dându-i-se poruncă ca să urmeze acolo napristan, spre săvîrșirea următoarelor trebî, tolco pisah gpd.—1817 April 25.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXXVII, fila 21 v.)

(1) Vață-se cuprinsul acestor chrisóve în notele de jos :

Primită fiind Domniei Mele anaforaua acésta a dumné-lor veliților boeri, o întărim Domnia Mea și poruncim dumné-tale Vel Logofete de Téra-de-sus să se pue în lucrare orînduiala de mai jos arătată cu urmare întocmai și cu acest adaos încă, ca nici judecătorii să nu îndrăsnescă a lua măcar un ban mită asupra judecăților, căci dovedindu-se întru acest fel de faptă, nu numai vor fi lipsiți din trébă, ci încă se vor și pedepsi după măsura vinei lor.—1815 Maiu 28.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

Prea Înălțate Dómnne,

După luminată porunca Măriei Tale de la acéstă anafora a dumné-lui Vel Logofetul de Téra-de-sus Gheorghe Filipescul, am făcut chibzuire pentru logofeții al treilea de la departamentele de șapte și de opt și se vedu cu bună orînduială chibzuirea dumné-lui, spre a se alege adecă ómenî vrednici și a se orîndui la aceste departamente, statornici în tótă vieța lor, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită, căroră să li se dea și luminate chrisóvele Măriei Tale pentru nestrămutarea lor și spre a nu fi supérați de către Veliții Logofeți după vremi cu cereri de avaet, dar și ei să slujescă cu trageră de inimă și cu credință, purtându-se cu bună orînduială la tôte și fiind condică curată de tôte pricinile ce se caută în departament, și pentru ca să lipsescă catachrisisul ce se urmă la avaturile anaforalelor, luându-se peste orînduială, cu pricină căci da și ei avaet

12. Urméază în note o serie de cărți deschise ale Domnitorului

la dumné-lor Veliții Logofeți, cel dintâiu boer judecător să însemneze din josul anaforalei avaeul ce se cuvine să ieă III logofăt de la fieșcare anafora, după starea madelei, precum din vechime așa se urmă până la trecuta rēzmeriță, care avae mai înainte eră de la talerī unul până la talerī 11, iar acum, după scumpetea ce este la tôte, să se îndoiască, puindu-se de la talerī doi până la talerī 22; așijderea să se dea luminată porunca Măriei Tale ca nici de la boerii judecători, ce se orînduesc atât aici la departamenturi, cât și pe la județele de pe afară, să nu ieă dumné-lor Veliții Logofeți avae, nefiind cu cuviință a se luă avae de la judecători ce nu aū alte venituri fără numai léfa ce li se orînduesce din mila Măriei Tale, iar hotărîrea rămâne la Măria Ta.—1815 Maiū 24.

Iosif Argeșiu, Constandie Buzău, Barbu Văcărescu Vel Vornic, Constantin Bălăcénu Vel Vornic, Teodorache Văcărescu Vel Vornic, Scarlat Grădiștnu Vel Logofăt, Fotache Știrbeiu Vel Logofăt, Nistor Clucer.
(Cod. LXXXIV, pag. 221.)

*Trei chrisóve ce s'aū făcut pentru logofeții al treilea
ce s'aū făcut pe la departamenturile din București, a nu se mai
scóte în vieșa lor fără de vină.*

Rîvnă desăvîrșită avēnd Domnia Mea de a pune în faptă tôte câte sunt de folos și de trebuință pentru buna petrecere a tuturor supușilor Noștri și, între altele fiind și trēba judecăților norodului una din cele mai întâiu datorii a oblăduirii, de aceea, pentru mai multa înlesnire a căutatului pricinilor de judecăți, spre a nu se zăbovi întru prelungire cei ce se judecă, cheltuindu-se și perđēndu-și vremea agoniselor lor, avem Domnia Mea *trei departamenturi politicesci, unul de opt, altul de șēpte, cum și unul de criminalion*, unde se caută pricinile de învinovățire, afară din două departamenturi al spătăriei și al agiei, unde se caută pricinī mai mici, la care avem rînduiți judecători îndestui, cu osebite lefi, care aceste mai sus arătate trei departamenturi politicesci, *pentru a se păzi o bună eftaxie, spre a nu se face cusururi și a se păzi dreptatea întru tôte, fiind legate sub îngrijirea Logofeției cei mari de Tēra-de-sus*, prin anaforaua ce Ne-aū făcut dumné-lui cinstit și credincios boerul Domniei Mele Vel Logofătul Grigorie Filipescu, scrisă de la August 28, Ne-aū arătat că logofeții al treilea de la departamenturi, din pricină căci apururea se schimbă și, când se orîndusc de dumné-lor veliții boeri, li se ieă avaeuri, se urmăză o rea rînduială și mare catachrisis cu cerere de avaeuri grele pentru scrisul anaforalelor, ca să-și pótă scóte avaeul ce aū dat și ei la cei după vremi Logofeți Mari, și cu tôte că la trēba logofeției al treilea a acestor departamenturi intră și ómenī neprac-tisiți și nevrednici de acēstă slujbă, dar și cei vrednici, sciindu-se că nu sunt statornici, nu aū nici o tragere de inimă, nici îngrijire de a

Caragea relative la adunarea și ținerea de ședințe ale Divanului în

ținé condici curate, și dintr'acéstă pricină nu pôte fi sciut la cel ce intră în urmă cele urmate și hotărîrile judecăților ce sunt date mai dinainte, din care pricină nu puține cusururi s'au găsit, pătimind prelungiri ipotesiarii ce au pricină de judecăți și, cu tôte că dumné-lui n'au luat avaeet de la slujba acestor logofeți al treilea al departamenturilor, dar fiind-că nu sunt statornici, tot n'au fost puțință a-i pune la orînduiala ce se cuvine și, spre a se puté îndreptă, și-au dat părerea dumné-sale, găsind cu cale ca să se alégă ómenî vrednici a se orîndui III logofeți pe la departamenturi, statornici, fără de dare de avaeet, cărora să li se dea și chrisóvele Domniei Mele de a fi nestrămutați și nesupérați de către nimeni cu nici un fel de cerere de vre-un avaeet, și fără de vină cercetată și dovedită să nu se lipséscă din slujbă, care anaforă a dumné-sale rînduindu-o Domnia Mea în cercetarea și chibzuirea dumné-lor veliților boeri, prin anaforaua de la 24 ale trecutei luni lui Maiu, iscălită de părinții Episcopi și de dumné-lor veliții boeri, fac arătare Domniei Mele pentru logofețiile al treilea ale acestor departamenturi, că au găsit cu bună orînduială chibzuirea dumné-lui Vel Logofetului, spre a se alege adecă ómenî vrednici, statornici în tótă vieța lor, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și dovedită, cărora să li se dea și chrisóvele Domniei Mele pentru nestrămutarea lor și apărarea de avaeet, dar și ei să slujéscă cu credință, purtându-se cu bună orînduială la tôte, fiind condici curate de tôte pricinile ce se caută în departament, și pentru ca să lipséscă catachrisisul ce urmă la avaeetul anaforalelor, luându-se peste orînduială, cu pricină căci da și ei avaeet la dumné-lui Vel Logofetul, cel dintăi boer judecător să însemneze în josul anaforalei avaeetul ce se cuvine să ieă III logofeți de la fieș-care anafora, după starea madelei, după cum din vechime așa se urmă până la trecuta rēzmeriță, care avaeet măcar că mai înainte eră de la taleri unul până la taleri un-spre-dece, dar acum, după scumpetea ce este la tôte, să se îndoiască, puindu-se de la taleri 2 până la taleri 22, precum și de la boerii judecători ce se numesc la departamenturi și pe la județe să nu ieă dumné-lor Veliții Logofeți avaeet; la care anafora, pentru întărirea ce am dat Domnia Mea de a se urmă întocmai, am poruncit ca nici judecătorii să nu se îndrăsnéscă a luă măcar un ban mită asupra judecăților, căci dovedindu-se întru o acest fel de faptă, nu numai vor fi lipsiți din trébă, ci încă se vor și pedepsi după mēsură vinei lor. Decî după acéstă hotărîre a Domniei Mele dăm acest domnescul Nostru chrisov la mână carele, după alegerea dumné-lui Vel Logofetul de Tēra-de-sus, îl orînduim Domnia Mea cu trēba logofeției al treilea la departamentul de prin care îl hotărîm a fi statornic în tótă vieța lui, neschimbându-se nici odată fără de vină cercetată și hotărîtă, precum și de către dumné-lor Veliții Logofeți după vremi să fie nesupérați cu cerere de avaeet, dar și orînduital logofet să-și păzéscă datoria sa cu a ținé condici curate și a păzi rînduiala

interesul grăbirii 'resolvirii proceselor, cum și o alta relativă la vacanțele tribunalelor însărcinate cu justiția. (1)

avaeturilor, cu a se însemna de către cel dintâiu boer judecător la fieș-care anafora, păzind întru toate buna orînduială precum mai sus este îndatorat, fără de cel mai mic cusur, căci găsindu-se în vină, nu numai se va lipsi, ci se va și pedepsi; pentru care și poruncim dumnătate Vel Logofete de Țera-de-sus să facă cunoscută hotărîrea acesta a Domniei Mele și la dumné-lor boerii judecătorei ai departamenturilor, ca și dumné-lor să-și păzescă datoria, ferindu-se cu totul de a nu lua de la cine-vași mită cătuși de puțină, căci pe cel ce se va găsi că a îndrăsnit la o acest fel de nevrednică urmare, nu numai va fi lipsit din slujba judecătorei, ci încă și strașnic îl vom pedepsi Domnia Mea; și am adevărit chrisovul acesta cu însuși domnésca Năstră iscălitură și pecete, i cu credința prea iubiților Domniei Mele fii, Gheorghe Caragea Voevod, Constantin Caragea Voevod, martori fiind și dumné-lor cinstiți și credincioși boerii veliți ai Divanului Domniei Mele: pan Radu Golescu Vel Vistier, pan Constantin Kretzulescu Vel Ban, pan Gheorghe Arghiropulu Vel Ban, epistatul Spătăriei, pan Barbu Văcărescu Vel Vornic de Țera-de-sus, pan Constantin Bălăcenu Vel Vornic de Țera-de-jos, pan Michalache Manu Vel Vornic de Țera-de-jos, epistatul Vorniciei Obștirilor, pan Grigorie Bălănu Vel Vornic al treilea, pan Teodorache Văcărescu Vel Vornic al patruilea, pan Iordache Filipescu Vel Logofet de Țera-de-sus, pan Scarlat Grădiștenu Vel Logofet de Țera-de-jos, pan Fotache Știrbei Vel Logofet za obiceiuri, pan Grigorie Ralea Vel Hatman, pan Alexandru Filipescu Vel Vornic al politiei, pan Iacovache Vel Postelnic, pan Atanasie Hristopulo Vel Logofet al străinelor pricinii, pan Alexandru Ghica Vel Clucer, pan Dumitrache Hrisoscoleu Vel Căminar, pan Nicolae Suțul Vel Comis, și ispravnic pan Iordache Filipescu Vel Logofet de Țera-de-sus; și s'a scris chrisovul acesta întru al treilea an dintru întâia domnie a Domniei Mele, aici în orașul scaunului Domniei Mele Bucurêscă, la anii de la nascerea Domnului Dumneșeu și mântuitorului nostru Isus Christos 1815 Iulie 6, de Nicolae Logofet de Divan.

(Cod. LXXVII, fila 219.)

(1) Cinstiților și credincioși dumné-văstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, din jălbile ce pe toate zilele Ni se dau vedem că totdeauna se ivesc pricinii de judecări, cari se orînduesc în cercetarea dumné-văstre, după a căror mulțime urmază ca și dumné-văstre să nu pregetați a le căuta, silindu-vă cu toții împreună spre descoperirea adevărului și a dreptății fieș-căruia, care și acesta este una din fericirile ce pôte avé un norod bine otcărmut; de aceea dar poruncim dumné-văstre, ca în toate zilele ce sunt orînduite a se căuta pricinii de judecări la Divanul dumné-văstre, să vă adunați cu toții aici la domnésca Năstră curte, fără nici o pricinuire (afară nunași din vre-o pricină adevărată de zaiflic sau alta destoinică spre a zăticni venirea vre-unuia

13. Un cas curios. Aceeasi persoană, prin abus, se face judecător,

din dumné-vóstre), și căutați pricinile de judecăți ale norodului, privind cu totul într-o unire asupra dreptății, și când veți vedea că prea se înmulțesc pricinile, să vă adunați și după prânz către seară la casa unuia din dumné-vóstre a le căuta, ca să nu se zăbovescă și să se dă ipotesiarii, cheltuindu-se și vremea lor perdându-și, care această silință și nepregetare va fi și pentru cunoștința patriotismului dumné-vóstre și spre a Noastră mulțămire, precum și împotriva urmare a verii-căruia din dumné-vóstre la cele mai sus poruncite va fi iarăși spre împotriva cunoștinței și spre mânia Noastră, care siliți vom fi în urmă, după a oblăduirii datorie, a arăta și în faptă către acel pricinitor. Tolco pisah gpd.—1816 Februarie 5.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV, fila 238.)

*Pitac la dumné-lor veliții boeri, ca să caute judecățile
de la un ceas din zi.*

Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, pricinile și prigonirile norodului, din jălbile ce pe toate zilele Ni se dau, vedem că se înmulțesc, după care se cuvine ca și judecătorii să nu pregete la căutarea pricinilor ce li se orînduesc, precum asemenea și dumné-vóstre, atât ca nisce boeri patrioți, cât și ca unii ce într-adinsul sunteți orînduiți, se cuvine să vă arătați cu mai multă nepregetare și osîrdie la căutarea pricinilor norodului ce se orînduesc în cercetarea dumné-vóstre, socotind-o acesta ca o sfîntă și neapărată datorie, și fiind-că acum ziua s'a mărit, iată printr'acest domnesc al Nostru pitac cu deadinsul poruncim dumné-vóstre, ca de acum înainte în zilele ce sunt orînduite pentru căutarea judecăților să vă aflați negreșit cu toții adunați dimineața la un ceas din zi, aici la domnesca Noastră curte, și să începeți a căuta pricinile de judecăți, după datorie ce aveți, atât dumné-vóstre, cât și înșine Domnia Mea la acesta, căci împotriva urmînd, nu numai că în hula norodului cădeți, ci și Domnia Mea cu drept cuvînt Ne vom mîhni. Tolco pisah gpd.—1816 Aprilie 22.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofăt.

(Cod. LXXIV fila 445 v.)

*Pitac pentru judecăți de a se strînge dumné-lor veliții boeri
la un ceas din zi.*

Cinstiților și credincioși dumné-vóstre veliților boeri ai Divanului Domniei Mele, fiind-că din neconținutele jălbi ce Ni se dau de către cei ce au pricină de judecăți, plângându-se pentru zăbava ce se ur-

fiind dejă în funcțiunea de condicar. Este destituit din condicărie și

méză până a li se cercetă pricinile de către dumné-vóstre, după tot cuvîntul drept Ni s'aú dat mare bănuială că dumné-vóstre nu puneți epimelie cu dinadinsul la căutarea judecăților norodului după netăgăduita datorie ce aveți, iar celor ce se întîmplă de aú pricinî de judecăți li se pricinuesce tuturor nu puțină pagubă, perdere de vreme și cheltuială zădarnică, care acésta nici cum nu póte fi suferită Domniei Mele, după rîvna și bunavoință ce avem ca toți de obște să petrecă întru tóte bine ocârmuiți și liniștiți, acum dar, fiind-că și dîua s'aú mărit și madéua acésta a căutării judecăților norodului din fința ei fiind delicată, iată printr'acest domnescul Nostru pitac cu deadinsul poruncim dumné-vóstre, ca de acum înainte în dîlele ce sunt orînduite pentru căutarea judecăților să vă aflați negreșit cu toți adunați aici la domnésca Nóstră curte, urmând cu tréba căutării judecăților într'acestași chip adecă: în curgerea viitorului April să începeți a căută tréba de la două césuri din dî și până la șése césuri, iar în luna Maiú de la 1 din dî și până la 5, și de la Iunie înainte de la 12 césuri, cercetând pricinile ce se orînduesc la dumné-vóstre de la domnescul Nostru Divan cu mare scumpătate și luare aminte, după buna orînduială, aflându-se în casă înaintea judecății numai cei ce se prigonesc, iar nu și alții străini, ce nu vor fi trebuincioși, ca să nu se facă hazmodii, ce sunt necuviincioșe, ci tot-deauna să protimisiți dumné-vóstre a se căută *întâiú judecățile cele ce vor fi avênd locuitorii de pe afară, ca să nu ședă aicea, perînd în cheltuială*, și apoi cele de aici cari vor fi mai vechi. Pentru care poruncim dumi-tale Vel Logofete de Téra-de-sus să îngrijesci a se păzi întocmai acest nizam, fără cătuși de puțină strămutare, precum asemenea și dumné-ta Vel Hatmané să dai poruncă tuturor zapciilor, spre a avé gata judecățile ce vor fi a se înfățișă, cari judecăți să fie orînduite prin fóie anume cu o dî mai înainte de înfățișare. Iar când și după acéstă poruncă a Domniei Mele se va face vre-o urmare împotrivă, atunci cu drept cuvînt Ne vom mahnî asupra dumné-vóstre. Tolco pișah gpd.—1817 Mart 27. (Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXV, fila 179.)

Cartea dumné-lui biv Vel Clucerului Constantin Haralambie, prin care se orînduesce divanul la Divanul Craiovei în locul Clucerului Dumitrache Brăiloiu.

Dat-am domnésca Nóstră carte cîstitului și credincios boerului Domniei Mele biv Vel Clucerul Constantin Haralambie, pre carele l'am orînduit Domnia Mea judecător la Divanul Craiovei în locul Clucerului Dumitrache Brăiloiu, ca dimpreună cu dumné-lui Caimacamul și cu dumné-lor boerii judecători ai Divanului de acolo să aibă a căută pricinile de judecăți ale norodului, atît cele ce sunt orînduite de aici

din judecător, fiind-că destul *s'a chivernisit* în ambele funcțiuni șese luni de zile.

14. Este demnă de atențiune porunca dată de Domnitor la 19 Februarie 1817, oprind pe jălbari de a întrebuiță cuvinte ofensătore la adresa judecătorilor, sub pedépsă de spargere a jălbi, deosebî de pedepsirea scriitorului. Iacă actul:

Cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta Vel Logofete de Téra-de sus, fiind-că din felurimea jălbilor și a tacrirurilor ce ni se dă pe toate zilele vedem că mulți din scriitorii acelor jălbi și tacriruri obicînuiesc și nu scriu numai cuvintele cele trebuincioase la pricina pentru care se prigonesc cei ce se judecă și, abătîndu-se din noima pricinei, se întind de scriu și cuvinte atingătore asupra judecătorilor, în feluri de chipuri, care acéstă obrăznicie a lor nefiind suferită Domniei Mele, poruncim dumné-tale să se facă cunoscută către toți de obște acei scriitori ce obicînuiesc de scriu jălbi și tacriruri, ca de acum înainte nimeni să nu se mai îndrăsnescă a mai pune vre-un cuvînt în vre-un fel de chip asupra judecătorilor atingător în jălbele și tacrirurile ce vor face, ori pentru ale lor pricină, sau pentru ale altora, ci să-și arăte numai pricina pentru care se prigonesc și dreptățile sale, ce se socotesce că ar avé la aceeași pricină, căci ori-carele se vor îndrăsnî de acum înainte a urmă împotrivă după acéstă poruncă a Domniei Mele să scie cu hotărîre că, nu numai se va sparge acea jalbă sau tacrir, ci încă se va și pedepsi cu strășnicie scriitorul aceluî engrafon, spre pilda și altora; către acésta poruncim dumi-tale, ca și din jălbele ce se scrie și se trimite de afară de prin județe aici la cancelaria domnescului Nostru Divan, de se va vedé vre-unul cu acest fel de vorbe atingătore, acea jalbă, rumpîndu-se de către

cu porunca Domniei Mele, cât și cele ce vor veni cu jalbă la Divanul de acolo, cu sirguială, nelipsit păzind la Divan, silindu-se pentru dreptate a face hotărîrile după pravilă, spre a-și află fieș-care năpăstuit îndestularea sa, fără de a se zăbovi și a-și perde vremea lor cu îndelungată așteptare la Divan; urmînd după bună voința Domniei Mele întru toate fără de cusur, și arătîndu-se cu slujbă vrednică, va dobîndi milă și cinste de la Domnia Mea, cum împotrivă când se va arăta nedrept judecător, ori lenevindu-se la datoria slujbei sale, ori făcînd hatîruri sau voie veghiată, sau la alt interes amăgindu-se, va fi scădut și osîndit după pravilă. Poruncim Domnia Mea și dumné-tale cinstite și credincios boerule al Domniei Mele, dumné-ta biv Vel Spătare Costache Suțu, Caimacamule al Craiovei, să scii pe mai sus numitul boerul Domniei Mele de judecător aici la Divanul Craiovei, i saam receh gpd.—1817 Iulie 7.

(Pecetea gpd.)

Vel Logofet.

(Cod. LXXV, fila 183 v.)

dumné-ta, să se trimiță înapoi la ispravnicii aceluî județ, arătându-li-se pricina spargerii și porunca ce este dată. Tolco pisah gpd. — 1817 Februarie 19.

(Cod. LXXXVII, fila 14.)

Vel Logofăt.

(Pecetea gpd.)

În volumul meu special de «*Istoria Românilor*» voi da în anexe actele a câtor-va procese mai interesante din domnia lui Ioan Caragea.